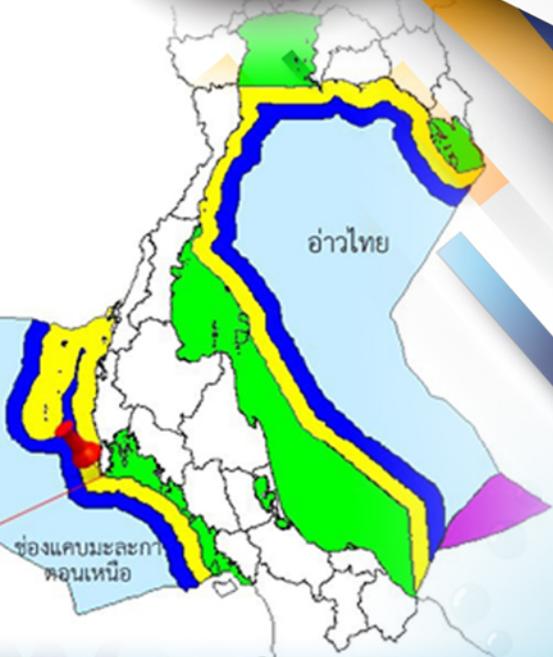

กรอบเนื้อหาวิชา

เขตทางทะเลของประเทศไทย

ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

ระดับชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 1 - 3

และกศน. ระดับประถมศึกษา

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

กรอบเนื้อหาวิชาเขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล จัดทำขึ้นเพื่อเป็นคู่มือสำหรับการจัดการเรียนการสอนให้แก่เด็กนักเรียน นักศึกษา ได้มีความรู้ความเข้าใจ เรื่องเขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล เห็นคุณค่า และมีส่วนร่วมในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล รวมทั้งตระหนักในหน้าที่ของคนไทยในการปกป้องทะเลไทย และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล มีความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์จากทะเลไทย

คณะทำงาน

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
ความเป็นมา	ง
จุดเน้นและขอบข่ายวิชาเขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล.....	1
การจัดการเรียนรู้วิชาเขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล.....	2
การเรียนการสอนวิชาเขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล.....	3
คำอธิบายวิชาเขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งและผลประโยชน์ของชาติทางทะเล.....	5
ผลการเรียนรู้.....	6
โครงสร้างเนื้อหา วิชาเขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล.....	7
โครงสร้างรายวิชา วิชาเขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล.....	8
หน่วยที่ 1 ลักษณะภูมิศาสตร์ทางทะเลและความสำคัญของทะเล.....	12
เรื่องที่ 1 พื้นที่ทะเลของโลก.....	13
เรื่องที่ 2 ลักษณะของภูมิศาสตร์ทางทะเลในท้องถิ่นของตนเอง.....	15
เรื่องที่ 3 ภูมิศาสตร์ทางทะเลในท้องถิ่นตนเอง.....	17
เรื่องที่ 4 ความสำคัญของทะเลในท้องถิ่นตนเอง.....	20
หน่วยที่ 2 เขตทางทะเล.....	21
เรื่องที่ 1 ขอบเขตของทะเลในท้องถิ่นตนเอง.....	22
เรื่องที่ 2 ลักษณะเขตทางทะเลในท้องถิ่นตนเอง.....	26

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
หน่วยที่ 3 เขตการปกครองของจังหวัดทางทะเล.....	49
เรื่องที่ 1 ความเป็นมาของเขตการปกครองของจังหวัดทางทะเลในท้องถิ่นตนเอง.....	50
เรื่องที่ 2 เขตการปกครองของจังหวัดทางทะเลในท้องถิ่นตนเอง.....	51
เรื่องที่ 3 ลักษณะทางกายภาพทางทะเลที่ปรากฏในแผนผัง แผนที่ทางทะเลในท้องถิ่นตนเอง.....	54
หน่วยที่ 4 ประโยชน์ของทะเล.....	72
เรื่องที่ 1 ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งในท้องถิ่นตนเอง.....	73
เรื่องที่ 2 กิจกรรมการใช้ประโยชน์จากทะเลในท้องถิ่นตนเอง.....	162
เรื่องที่ 3 ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากทะเลในท้องถิ่นตนเอง.....	164
เรื่องที่ 4 ความปลอดภัยในการใช้ประโยชน์ทางทะเลในท้องถิ่นตนเอง.....	168
หน่วยที่ 5 กฎหมายและหน่วยงานทางทะเล.....	169
เรื่องที่ 1 กฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับทะเลในท้องถิ่นตนเอง.....	170
เรื่องที่ 2 องค์กรและหน่วยงานรับผิดชอบในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ในท้องถิ่นตนเอง.....	173
หน่วยที่ 6 หน้าที่ของคนไทยในการปกป้องทะเลไทยและผลประโยชน์ของชาติทางทะเล...	176
เรื่องที่ 1 การปกป้องดูแลและการใช้ประโยชน์จากทะเลในภาคและประเทศไทย.....	177
เรื่องที่ 2 หน้าที่ในการร่วมกันรับผิดชอบ ดูแลทะเลในท้องถิ่นตนเอง.....	178
บรรณานุกรม	180
คณะทำงาน	182

ความเป็นมา

รัฐบาลได้ให้ความสำคัญถึงการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลในทุกมิติจึงกำหนดให้มีแผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล (พ.ศ. 2558 - 2564) เป็นกรอบแนวทางการดำเนินงานในทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมป้องกันและรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ซึ่งมุ่งเน้นการสร้างเสถียรภาพ ความปลอดภัย เสรีภาพ และสภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำเนินกิจกรรมทางทะเลของทุกภาคส่วนอย่างยั่งยืน พระราชบัญญัติ เรื่อง การรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. 2562 มีพระราชบัญญัติเพื่อการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2562 ประกอบด้วย 5 หมวด 45 มาตรา โดย มาตรา 5 กำหนดให้มีคณะกรรมการนโยบายการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล เรียกโดยย่อว่า “นปท.” ประกอบด้วยรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธานกรรมการ โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ร่วมเป็นคณะกรรมการโดยตำแหน่ง ทำหน้าที่กำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์แผนความมั่นคงทางทะเล และมาตรการในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล แผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และยุทธศาสตร์ชาติ ตลอดจนติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน และเสนอผลการดำเนินงานต่อสภาความมั่นคงแห่งชาติ และคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ หนังสือเรื่อง ทะเลและมหาสมุทร และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล จัดทำขึ้นภายใต้โครงการเสริมสร้างองค์ความรู้ทางทะเลรองรับแผนความมั่นคงของชาติทางทะเล (พ.ศ. 2558 - 2564) วัตถุประสงค์ของการจัดทำเพื่อให้คนไทยเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของทะเล พร้อมเข้าร่วมปกป้อง อนุรักษ์ และใช้ประโยชน์อย่างเห็นคุณค่าของทะเลไทย นอกจากนี้ คณะอนุกรรมการเรื่องทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ในคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้กำหนดแผนการปฏิรูปประเทศในห้วงระยะเวลา 3 ปี (พ.ศ. 2563 - 2565) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการนำเรื่องเขตทางทะเลและชายฝั่งบรรจุลงไปในหลักสูตรการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ และคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 8 ธันวาคม 2563 มติเห็นชอบ (ร่าง) แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) พ.ศ. 2564 - 2565 ตามที่คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติเสนอ ได้กำหนดกิจกรรมปฏิรูปที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (Big Rock) ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปประเทศเรื่องทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง โดยกำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการ พิจารณาจัดทำสาระสำคัญและเนื้อหาที่จะบรรจุเรื่องเขตทางทะเลและเขตทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งในหลักสูตรการศึกษาทุกระดับชั้น ประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ของภาคประชาชน

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้ความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้การฝึกอบรมการสืบสานวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากสภาพแวดล้อมสังคมการเรียนรู้

กรอบเนื้อหาวิชา เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 และ กศน. ระดับประถมศึกษา

และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ กระทรวงศึกษาธิการได้เห็นความสำคัญของการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล เขตทางทะเล และเขตทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง จึงมีนโยบายให้นำหนังสือเรื่อง ทะเลและมหาสมุทร และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ทั้งนี้ เพื่อให้การขับเคลื่อนองค์ความรู้ทางทะเลและมหาสมุทร และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล เป็นไปอย่างต่อเนื่อง และบูรณาการเรื่องเขตทางทะเลและชายฝั่งเข้าด้วยกัน รวมทั้งเขตทางทะเล และเขตทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง จึงดำเนินการโครงการสร้างขับเคลื่อนการสร้างองค์ความรู้ทางทะเล และมหาสมุทร และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล รวมทั้งเขตทางทะเล และเขตทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งไปสู่การเรียนการสอนในสถานศึกษาในพื้นที่นำร่องของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้ผู้เรียนได้มีความรู้เรื่องทะเล และมหาสมุทร และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล รวมทั้งเรื่องเขตทางทะเล และเขตทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และสร้างให้ผู้เรียนเกิดความตระหนักถึงคุณค่า และเกิดความรักและหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติทางทะเล และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล รวมถึงเห็นคุณค่าของทะเลไทยอย่างแท้จริง

วิชา เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

จุดเน้นและขอบข่าย

วิชา เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

จุดเน้นที่ 1 ความรู้ความเข้าใจเรื่องเขตทางทะเลของประเทศไทย

1. ความรู้ความเข้าใจเรื่องเขตทางทะเลของประเทศไทย
2. ความรู้ความเข้าใจเรื่องลักษณะภูมิศาสตร์ของเขตทางทะเล
3. ความรู้ความเข้าใจเรื่องเขตการปกครองของจังหวัดทางทะเล
4. ความรู้ความเข้าใจเรื่องอำนาจอธิปไตยและเขตอำนาจในเขตทางทะเลต่าง ๆ ชายฝั่งทะเลและพื้นที่ทางทะเลที่ประเทศไทยมีอำนาจอธิปไตย หรือสิทธิอธิปไตย หรือมีสิทธิหรือเสรีภาพในการใช้หรือจะใช้
5. ความรู้ความเข้าใจในหน้าที่รับผิดชอบตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับทะเล ทั้งในประเทศระหว่างประเทศหรือตามสนธิสัญญาหรือด้วยประการใด ๆ

จุดเน้นที่ 2 ความรู้ความเข้าใจเรื่อง ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

1. ความรู้ความเข้าใจเรื่องทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
2. ความรู้ความเข้าใจเรื่องผลประโยชน์ของชาติทางทะเล
3. การรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล
4. การปกป้องดูแลและการใช้ประโยชน์จากทะเล

จุดเน้นที่ 3 หน้าที่ของคนไทยในการปกป้องทะเลไทยและผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

1. ความตระหนักในหน้าที่ของคนไทยในการปกป้องทะเลไทยและผลประโยชน์ของชาติทางทะเล
2. การอนุรักษ์ฟื้นฟู พัฒนา รักษาทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลและชายฝั่งในท้องถิ่นตนเอง
3. ประโยชน์ของทะเล
4. การสร้างความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์จากทะเลไทย

การจัดการเรียนรู้

วิชา เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

ลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนวิชาเขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งและผลประโยชน์ของชาติทางทะเลตามจุดเน้นทั้ง 3 นั้น มีเป้าหมายสำคัญเพื่อให้เยาวชน มีความรู้ความเข้าใจเรื่องเขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเลเห็นคุณค่า และมีส่วนร่วมในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลและตระหนักในหน้าที่ของคนไทยในการปกป้องทะเลไทยและผลประโยชน์ของชาติทางทะเลเกิดความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์จากทะเลไทย

1. วิชาเขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเลมีผลการเรียนรู้ที่มีเป้าหมายเน้นให้ผู้เรียนตระหนัก และเห็นคุณค่าในเรื่องที่เรียนรู้และนำไปปฏิบัติได้จริง

2. การจัดการเรียนรู้วิชาเขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งและผลประโยชน์ของชาติทางทะเล สามารถจัดทำได้ 2 ลักษณะ คือ

2.1 การจัดการเรียนรู้ตามจุดเน้นแต่ละจุดเน้น สามารถบูรณาการจุดเน้นที่เกี่ยวข้องด้วยกันได้

2.2 การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการทั้ง 3 จุดเน้น โดยต้องวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ในแต่ละจุดเน้นว่าเกี่ยวข้องหรือเชื่อมโยงหรือมีประเด็นร่วมกันในเนื้อหาต่าง ๆ และตั้งเป็น Theme (หัวเรื่อง)

3 การจัดการเรียนรู้ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้อาจจัดให้สอดคล้องกับบริบทของแต่ละพื้นที่ โดยเกี่ยวข้องกับจุดเน้น ทั้ง 3 จุดเน้น

การเรียนการสอนวิชา

เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งและผลประโยชน์ของชาติทางทะเล : แนวปฏิบัติสำคัญ

การเรียนการสอนวิชา เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งและผลประโยชน์ของชาติทางทะเล มีจุดเน้นสำคัญ คือ ต้องการให้เยาวชนไทยมีความรู้ความเข้าใจเรื่องเขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล เห็นคุณค่าและมีส่วนร่วมในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล และตระหนักในหน้าที่ของคนไทยในการปกป้องทะเลไทย และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล เกิดความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์จากทะเลไทย และแสดงออกถึงความรักชาติ ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ ดังนั้น การเรียนการสอนวิชานี้ จึงเน้นที่การปฏิบัติลงมือทำ (Action) ผู้สอนจะต้องทำให้การเรียนการสอนมีความหมายและมีคุณค่าแก่ผู้เรียน

แนวปฏิบัติสำคัญที่จะทำให้การเรียนการสอนเรื่อง เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล บรรลุวัตถุประสงค์ มีดังนี้

1. ผู้สอนต้องเข้าใจแก่นทัศน์ (Concept) สำคัญของรายวิชานี้ นั่นคือ การเข้าใจในจุดเน้นที่เป็นพื้นฐานสำคัญ ซึ่งวัตถุประสงค์ของรายวิชานี้ต้องการ ให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเรื่องเขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล เห็นคุณค่าและมีส่วนร่วมในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลและตระหนักในหน้าที่ของคนไทยในการปกป้องทะเลไทยและผลประโยชน์ของชาติทางทะเล เกิดความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์จากทะเลไทย ซึ่งสะท้อนด้วยการปฏิบัติ (Action)

2. การวางแผนการสอนจะต้องเน้นการพัฒนาที่ต่อเนื่อง (Continuous Development) ของกระบวนการคิด กระบวนการสืบค้น กระบวนการแก้ปัญหา รวมทั้งกระบวนการพัฒนาค่านิยม เพื่อให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้และนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่พึงประสงค์ ดังนั้น การวางแผนการสอนควรเปิดโอกาสให้ ผู้เรียนได้ทำกิจกรรม ดังนี้

- 1) ตั้งคำถามด้วยตนเองเพื่อการสืบค้น
- 2) มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่หลากหลาย
- 3) ฝึกการวิเคราะห์โดยใช้ข้อมูลจริง (Real Data) ในสภาพจริง
- 4) ผู้เรียนทำงานเป็นกลุ่มร่วมกันกับเพื่อน รวมทั้งบุคคลอื่นในชุมชน
- 5) นำเสนองาน หรือผลงานด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น จัดอภิปราย ทำป้ายนิเทศ

จัดนิทรรศการ แสดงบทบาทสมมุติ จัดทำ Video Clip เป็นต้น

3. การสอนเรื่อง เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเลต้องเน้นความเชื่อมโยง หรือความเกี่ยวข้อง (Relevant) การลงมือทำหรือปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง (Engaging) และเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น (Active Learning)

3.1 ความเชื่อมโยง หรือความเกี่ยวข้อง (Relevant) คือ การใช้ประเด็นจริง (Real Issue) ที่เป็นปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์จริง เพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียนจะเชื่อมโยงกับประสบการณ์จริง แต่ในกรณีใช้ประเด็นจริง ผู้สอนควรใช้วิจารณญาณ เพราะบางประเด็นอาจมีความอ่อนไหว (Sensitive) รวมทั้งควรคำนึงถึงวัยและวุฒิภาวะของ ผู้เรียนด้วย

3.2 การลงมือทำหรือปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง (Engaging) การเรียนจากประสบการณ์จริง ถือว่าเป็นหลักการสำคัญและเป็นที่ยอมรับของนักการศึกษาทั่วโลก ดังนั้น การลงมือทำ (ปฏิบัติ) อย่างต่อเนื่องกับประเด็นจริง (Real Issue) หรือเหตุการณ์จริง ทั้งในระดับครอบครัว ห้องเรียน โรงเรียนหรือชุมชน จึงเป็นสิ่งสำคัญ ตัวอย่างต่อไปนี้ เป็นข้อเสนอแนะในประเด็นจริง หรือเหตุการณ์จริง ที่อาจนำมาใช้กับผลการเรียนรู้ของรายวิชา เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเลได้ เช่น จัดกิจกรรม การอนุรักษ์ทะเลไทย การสืบค้นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับทะเลไทย

3.3 เรียนอย่างกระตือรือร้น (Active) การเรียนอย่างกระตือรือร้น ก็คือ การเรียนที่ผู้เรียนต้อง “ทำ” หรือ “do”

3.4 การเรียน (Learning) การเรียนรู้เรื่อง เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเลจะมีประสิทธิภาพต่อเมื่อผู้เรียนเกิดความรู้สึกรู้สึกว่าตนเองเป็นเจ้าของทะเลไทยมีหน้าที่ในการปกป้องดูแลทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งตระหนักในหน้าที่ของคนไทยในการปกป้องทะเลไทยและผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

3.5 ครูควรคำนึงถึงการเรียนรู้หลาย ๆ รูปแบบ (Learning Style) ของผู้เรียน การจัดกิจกรรมจึงควรมีหลากหลาย เช่น การสาธิต การตอบคำถาม การอภิปราย การค้นคว้าวิจัย การทำโครงการการสำรวจ การแก้ปัญหาการใช้เกม การแสดงบทบาทสมมติการใช้สถานการณ์จำลอง การใช้กรณีศึกษา (Case Study) โดยมีการทำงานกลุ่มเล็กและรายบุคคล

คำอธิบาย

วิชา เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

ชั้น ป.1-3

เวลา 20/40 ชั่วโมง

เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในลักษณะของภูมิศาสตร์ทางทะเลในท้องถิ่นตนเองและทะเลในพื้นที่อื่นๆ การนำความรู้เรื่องลักษณะภูมิศาสตร์ทางทะเลในท้องถิ่นตนเองไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันด้วยวิธีการต่างๆ การจำแนกลักษณะของภูมิศาสตร์ทางทะเลในท้องถิ่นตนเองได้บอกความสำคัญของเขตทางทะเลในท้องถิ่นตนเอง การนำความรู้เรื่องเขตทางทะเลในท้องถิ่นตนเองไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ด้วยวิธีการต่างๆ การจำแนกลักษณะของเขตทางทะเลในท้องถิ่นตนเอง การจำแนกขอบเขตทางทะเลในท้องถิ่นตนเอง บอกความเป็นมาของการกำหนดเขตการปกครองของจังหวัดทางทะเลในท้องถิ่นตนเอง บอกแนวทางในการกำหนดเขตการปกครองของจังหวัดทางทะเลในท้องถิ่นตนเอง ระบุตำแหน่งและลักษณะกายภาพทางทะเลที่ปรากฏในแผนผัง แผนที่ทางทะเลในท้องถิ่นตนเอง

เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจเรื่องทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง สิ่งที่มีอยู่หรือเกิดขึ้นตามธรรมชาติในบริเวณทะเลและชายฝั่ง ระบุ จำแนกประเภทของทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งในท้องถิ่นตนเอง นำทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งในท้องถิ่นตนเองมาใช้อย่างมีคุณค่าและยั่งยืน บอกผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งในท้องถิ่นตนเอง มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ฟื้นฟู พัฒนา รักษาทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลและชายฝั่งในท้องถิ่นตนเอง เสนอวิธีการใช้ประโยชน์ทางทะเลในท้องถิ่นตนเองได้อย่างปลอดภัย

เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจเรื่อง กฎ กติกา กฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับทะเลในท้องถิ่นตนเอง ปฏิบัติตามกฎหมาย กติกา กฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับทะเลในท้องถิ่นตนเอง รู้จักองค์กรและหน่วยงานที่รับผิดชอบในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลในท้องถิ่นตนเอง

เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจเรื่องผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ผลประโยชน์ที่ประเทศไทย (คนไทยทุกคน) พึงได้รับจากทะเลหรือเกี่ยวข้องกับทะเลทั้งภายในน่านน้ำไทย เห็นคุณค่าและมีส่วนร่วมในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล มีความตระหนักในหน้าที่ของคนไทยในการปกป้องทะเลไทยและผลประโยชน์ของชาติทางทะเล เข้าใจความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์จากทะเลไทย ประชาสัมพันธ์บทบาทและหน้าที่ในการรับผิดชอบ ดูแลทะเลในในภาคและประเทศไทยกับครอบครัว ชุมชน และท้องถิ่นผ่านรูปแบบต่างๆ

ผลการเรียนรู้

1. บอกความสำคัญของภูมิศาสตร์ทางทะเลในท้องถิ่นตนเอง
2. รู้และเข้าใจลักษณะของของภูมิศาสตร์ทางทะเลในท้องถิ่นตนเองและทะเลในพื้นที่อื่นๆ
3. นำความรู้เรื่องลักษณะภูมิศาสตร์ทางทะเลในท้องถิ่นตนเองไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ด้วยวิธีการต่างๆ

4. จำแนกลักษณะของภูมิศาสตร์ทางทะเลในท้องถิ่นตนเองได้
5. บอกความสำคัญของอาณาเขตทางทะเลในท้องถิ่นตนเอง
6. รู้และเข้าใจลักษณะของอาณาเขตทางทะเลในท้องถิ่นตนเอง
7. นำความรู้เรื่องอาณาเขตทางทะเลในท้องถิ่นตนเองไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ด้วยวิธีการต่างๆ
8. บอกความเป็นมาของการกำหนดเขตการปกครองของจังหวัดทางทะเลในท้องถิ่นตนเอง
9. บอกประเภทของทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งในท้องถิ่นตนเอง
10. นำทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งในท้องถิ่นตนเองมาใช้อย่างมีคุณค่าและยั่งยืน
11. บอกผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งในท้องถิ่นของตนเอง
12. มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ฟื้นฟู พัฒนา รักษาทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลและชายฝั่งในท้องถิ่น

ของตนเอง

13. เสนอวิธีการใช้ประโยชน์ทางทะเลในท้องถิ่นตนเองได้อย่างปลอดภัย
14. ปฏิบัติตามกฎหมาย กติกาที่เกี่ยวข้องกับทะเล ในท้องถิ่นตนเอง
15. บอกองค์กรและหน่วยงานรับผิดชอบในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลในท้องถิ่น

ของตนเอง

16. บอกวิธีการปกป้องดูแลและการใช้ประโยชน์จากทะเลไทย ในรูปแบบต่างๆ เช่นบทบาทสมมุติ

การรณรงค์ เป็นต้น

17. มีส่วนร่วมในการปกป้องดูแลและการใช้ประโยชน์จากทะเลในรายจังหวัด รายกลุ่มจังหวัด

และประเทศไทย

18. ประชาสัมพันธ์บทบาทและหน้าที่ในการรับผิดชอบ ดูแลทะเลในในภาคและประเทศไทย

กับครอบครัว ชุมชน และท้องถิ่นผ่านรูปแบบต่างๆ

รวมทั้งหมด 18 ผลการเรียนรู้

โครงสร้างเนื้อหา
วิชา เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

ชั้น ป.1-3

เวลา 20/40 ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้/เวลาเรียน

20/40 ชั่วโมง

หน่วยที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	ชั่วโมง		น้ำหนักคะแนน
		20	40	
1	ลักษณะภูมิศาสตร์ทางทะเล และความสำคัญของทะเล	2	4	
2	เขตทางทะเล	4	8	
3	เขตการปกครองของจังหวัดทางทะเล	4	8	
4	ประโยชน์ของทะเล	4	8	
5	กฎหมาย และหน่วยงานทางทะเล	2	4	
6	หน้าที่ของคนไทยในการปกป้องทะเลไทยและผลประโยชน์ของชาติทางทะเล	4	8	
รวมตลอดภาคเรียน		20	40	100

หน่วยที่	ชื่อหน่วย	ชั่วโมง		ผลการเรียน	
		20	40	ผ่าน	ไม่ผ่าน
1	ลักษณะภูมิศาสตร์ทางทะเล และความสำคัญของทะเล	2	4		
2	เขตทางทะเล	4	8		
3	เขตการปกครองของจังหวัดทางทะเล	4	8		
4	ประโยชน์ของทะเล	4	8		
5	กฎหมาย และหน่วยงานทางทะเล	2	4		
6	หน้าที่ของคนไทยในการปกป้องทะเลไทยและผลประโยชน์ของชาติทางทะเล	4	8		
รวมตลอดภาคเรียน		20	40	ผ่าน	ไม่ผ่าน

หมายเหตุ กศน.ระดับประถมศึกษาใช้เนื้อหาเดียวกับระดับประถมศึกษา

กรอบเนื้อหาวิชา เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล
 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 และ กศน. ระดับประถมศึกษา

โครงสร้างรายวิชา
วิชา เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

ลำดับ ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	ผลการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
1	ลักษณะภูมิศาสตร์ ทางทะเล และ ความสำคัญของ ทะเล	1. บอกความสำคัญ ของภูมิศาสตร์ทางทะเล ในท้องถิ่นตนเอง 2. รู้และเข้าใจลักษณะ ของภูมิศาสตร์ทางทะเล ในท้องถิ่นตนเองและทะเล ในพื้นที่อื่นๆ 3. นำความรู้เรื่องลักษณะ ภูมิศาสตร์ทางทะเล ในท้องถิ่นตนเอง ไปประยุกต์ใช้ในชีวิต ประจำวันด้วยวิธีการต่างๆ 4. จำแนกลักษณะ ของภูมิศาสตร์ทางทะเล ในท้องถิ่นตนเองได้	1. ความสำคัญของทะเล ในท้องถิ่นตนเอง 2. ลักษณะของภูมิศาสตร์ ทางทะเลในท้องถิ่นตนเอง (ทางกายภาพ) 3. ลักษณะของภูมิศาสตร์ ทางทะเลในท้องถิ่นตนเอง 4. พื้นที่ทะเลของโลก		

กรอบเนื้อหาวิชา เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล
 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 และ กศน. ระดับประถมศึกษา

ลำดับ ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	ผลการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
2	เขตทางทะเล	1. บอกความสำคัญของอาณาเขตทางทะเลในท้องถิ่นตนเอง 2. รู้และเข้าใจลักษณะของอาณาเขตทางทะเลในท้องถิ่นตนเอง 3. นำความรู้เรื่องอาณาเขตทางทะเลในท้องถิ่นตนเองไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ด้วยวิธีการต่างๆ	1. ความสำคัญของอาณาเขตทางทะเลในท้องถิ่นตนเอง 2. ลักษณะอาณาเขตทางทะเลในท้องถิ่นตนเอง 3. การนำความรู้เรื่องอาณาเขตทางทะเลในท้องถิ่นตนเองไปประยุกต์ใช้ในชีวิิตประจำวัน		
3	เขตการปกครองของจังหวัดทางทะเล	บอกความเป็นมาของการกำหนดเขตการปกครองของจังหวัดทางทะเลในท้องถิ่นตนเอง	ความเป็นมาของเขตการปกครองของจังหวัดทางทะเลในท้องถิ่นตนเอง		

ลำดับ ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	ผลการเรียนรู้	สาระ	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
4	ประโยชน์ของทะเล	1. บอกประเภทของทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งในท้องถิ่นตนเอง 2. นำทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งในท้องถิ่นตนเองมาใช้อย่างมีคุณค่าและยั่งยืน 3. บอกผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งในท้องถิ่นตนเอง 4. มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ฟื้นฟู พัฒนา รักษา ทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลและชายฝั่งในท้องถิ่นตนเอง 5. เสนอวิธีการใช้ประโยชน์ทางทะเลในท้องถิ่นตนเองได้อย่างปลอดภัย	1. ประเภททรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งในท้องถิ่นตนเอง 2. การนำทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งในท้องถิ่นและกิจกรรมการใช้ประโยชน์จากทะเลในท้องถิ่นตนเองตนเองมาใช้อย่างมีคุณค่าและยั่งยืน 3. ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากทะเลในท้องถิ่นตนเอง 4. การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ฟื้นฟู พัฒนา รักษาทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลและชายฝั่งในท้องถิ่นตนเอง 5. วิธีการใช้ประโยชน์ทางทะเลในท้องถิ่นตนเองได้อย่างปลอดภัย		
5	กฎหมายและหน่วยงานทางทะเล	1. ปฏิบัติตามกฎหมาย กติกาที่เกี่ยวข้องกับทะเลในท้องถิ่นตนเอง 2. บอกองค์กรและหน่วยงานรับผิดชอบในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลในท้องถิ่นตนเอง	1. กฎ กติกาที่เกี่ยวข้องกับทะเลในท้องถิ่นตนเอง 2. องค์กรและหน่วยงานรับผิดชอบในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลในท้องถิ่นตนเอง		

ลำดับ ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	ผลการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
6	หน้าที่ของคนไทย ในการปกป้องทะเล ไทยและ ผลประโยชน์ของ ชาติทางทะเล	1. บอกวิธีการปกป้องดูแล และการใช้ประโยชน์ จากทะเลไทย ในรูปแบบต่างๆ เช่น บทบาทสมมุติ การรณรงค์ เป็นต้น 2. มีส่วนร่วม ในการปกป้องดูแล และการใช้ประโยชน์ จากทะเลในรายจังหวัด รายกลุ่มจังหวัด และประเทศไทย 3. ประชาสัมพันธ์บทบาท และหน้าที่ในการรับผิดชอบ ดูแลทะเลในภาค และประเทศไทย กับครอบครัว ชุมชน และท้องถิ่นผ่าน รูปแบบต่างๆ	1. การปกป้องดูแล และการใช้ประโยชน์ จากทะเลในภาค และประเทศไทย 2. การมีส่วนร่วม ในการปกป้องดูแล และการใช้ประโยชน์ จากทะเลในรายจังหวัด รายกลุ่มจังหวัด และประเทศไทย 3. บทบาทและหน้าที่ ในการรับผิดชอบ ดูแลทะเล ในภาคและประเทศไทย กับครอบครัว ชุมชน และท้องถิ่น		

หน่วยที่ 1

ลักษณะภูมิศาสตร์ทางทะเล และความสำคัญของทะเล

ผลการเรียนรู้

1. บอกความสำคัญของภูมิศาสตร์ทางทะเลในท้องถิ่นตนเอง
2. รู้และเข้าใจลักษณะของของภูมิศาสตร์ทางทะเลในท้องถิ่นตนเองและทะเลในพื้นที่อื่นๆ
3. นำความรู้เรื่องลักษณะภูมิศาสตร์ทางทะเลในท้องถิ่นตนเองไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันด้วยวิธีการต่างๆ
4. จำแนกลักษณะของภูมิศาสตร์ทางทะเลในท้องถิ่นตนเองได้

สาระการเรียนรู้

1. ความสำคัญของทะเลในท้องถิ่นของตนเอง
2. ลักษณะของภูมิศาสตร์ทางทะเลในท้องถิ่นของตนเอง (ทางกายภาพ)
3. ลักษณะของภูมิศาสตร์ทางทะเลในท้องถิ่นของตนเอง
4. พื้นที่ทะเลของโลก

เนื้อหา หน่วยที่ 1

ลักษณะภูมิศาสตร์ทางทะเล และความสำคัญของทะเล

(ผู้สอนสามารถเพิ่มเติม/ปรับเนื้อหาให้เหมาะสมแก่ผู้เรียน)

เรื่องที่ 1 พื้นที่ทะเลของโลก

โลกที่เราอาศัยอยู่นี้ มีขนาดกว้างใหญ่ ประกอบด้วยแผ่นดินหรือที่เรียกว่า “ทวีป” และแผ่นน้ำหรือที่เรียกว่า ทะเลหรือมหาสมุทร หากย้อนอดีตไปกว่า 4 พันล้านปีที่ผ่านมาโลกเป็นเพียงก้อนหินหลอมเหลวร้อนและใหญ่มีการปะทุของภูเขาไฟจำนวนมาก และการระเบิดของดาวหางและอุกกาบาต การระเบิดดังกล่าวนำไปสู่การผสมธาตุต่าง ๆ ในโลกและจากอวกาศก๊าซเหล่านี้ ได้แก่ ออกซิเจน และไฮโดรเจน ซึ่งทำให้น้ำบนโลกเพิ่มขึ้นในช่วงแรกผิวโลกอยู่ในรูปของก๊าซ จนพื้นผิวของโลกเย็นตัวลงที่อุณหภูมิต่ำกว่า 100 องศาเซลเซียส ในเวลานั้นเป็นเวลา 3.8 พันล้านปีที่ผ่านมา น้ำได้ควบแน่นเป็นฝนและตกลงบนพื้นดินน้ำที่สะสมในบริเวณที่มีที่ราบลุ่มค่อย ๆ กลายเป็นมหาสมุทรซึ่งเรียกว่ามหาสมุทรดั้งเดิม และเป็นเวลาอีกนับพันล้านปีน้ำสะสมแล้วเอ่อล้นมากขึ้นจนก่อตัวขึ้นเป็นมหาสมุทรที่ขยายพื้นที่ออกไปอย่างกว้างขวาง เกือบ 3 ใน 4 ของพื้นผิวโลกพื้นผิวที่เป็นน้ำหรือเรียกว่าทะเล และมหาสมุทรนั้นนับเป็นส่วนหนึ่งของเปลือกโลก ที่มีลักษณะคล้ายกับแอ่งและมีน้ำปกคลุมอยู่มีเนื้อที่ประมาณร้อยละ 71 ของเปลือกโลก ทั้งหมด ทั้งนี้ แผ่นพื้นน้ำที่เป็นมหาสมุทรนี้ เป็นพื้นที่ ที่เชื่อมต่อกันของน่านน้ำต่าง ๆ ของโลก ประกอบด้วยผิวน้ำขนาดใหญ่ ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ผิวโลกประมาณ 361,132,000 ตารางกิโลเมตร (139,434,000 ตารางไมล์) นับเป็นปริมาตรน้ำ รวมประมาณ 1,332,000,000 ลูกบาศก์กิโลเมตร (320,000,000 ลูกบาศก์ไมล์)

ลักษณะพื้นที่ทางทะเลและมหาสมุทร จะอยู่ระหว่างทวีปต่าง ๆ ที่เป็นแผ่นดิน ซึ่งมนุษย์เราอยู่อาศัยกัน ในขณะเดียวกันก็หมายความว่า โลกเรามีมหาสมุทรล้อมรอบทวีปต่าง ๆ ไว้ด้วยเช่นกัน ทั้งนี้ ในส่วนที่อยู่ขอบ ๆ ของมหาสมุทรเรียกว่าทะเลบางส่วนเรียกว่าอ่าว (บางทีเราใช้คำว่าทะเล แต่หมายถึงมหาสมุทรก็มี)

ผิวน้ำของทะเลและมหาสมุทร จะเป็นระดับน้ำทะเลซึ่งไม่ได้แบนราบเหมือนแผ่นกระดาษ แต่จะโค้งนูนออกมา เหมือนเป็นส่วนหนึ่งของเปลือกโลก ระดับน้ำทะเลและมหาสมุทรจะไม่คงที่แต่จะมีการเปลี่ยนแปลงไปได้เพราะน้ำเป็นของเหลวสามารถเปลี่ยนรูปร่างได้ง่าย โดยที่การเปลี่ยนแปลงของระดับน้ำทะเล จะเป็นการเปลี่ยนแปลงเพียงชั่วคราวซึ่งอาจเกิดขึ้นเพราะมีน้ำขึ้นน้ำลง หรือมีฝนตกมากผิดปกติ หรือมีลมพัดมาเหนือน้ำทะเล และจะทิ้งร่องรอยของการเปลี่ยนแปลงให้สังเกตได้ตามขอบชายฝั่ง ทั้งนี้ ความลึกโดยเฉลี่ยของมหาสมุทรประมาณ 3.7 กิโลเมตร (12,450 ฟุต หรือ 2.36 ไมล์) โดยด้านตะวันตกของ มหาสมุทรแปซิฟิกถือกันว่าเป็นตอนที่ลึกที่สุดของทะเลและมหาสมุทรทั้งหมดที่มีชื่อเรียกว่าร่องลึกบาดาลมาเรียน่า (Mariana Trench) มีความลึกถึง 10.692 กิโลเมตร (35,640 ฟุต หรือ 6.75 ไมล์)

กรอบเนื้อหาวิชา เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 และ กศน. ระดับประถมศึกษา

ผืนน้ำของโลกเป็นพื้นแผ่นดินต่อเนื่องกัน โดยมีการเคลื่อนที่ของน้ำไปรอบๆ โลก ทั้งนี้ ผืนน้ำของโลกแบ่งออกเป็น 5 มหาสมุทร ดังนี้

1. มหาสมุทรแปซิฟิก (Pacific Ocean)

เป็นมหาสมุทรที่ใหญ่ที่สุด ครอบคลุมพื้นที่จากมหาสมุทรใต้สู่มหาสมุทรอาร์กติก มหาสมุทรแปซิฟิกเป็นพื้นที่เชื่อมต่อ ระหว่างออสเตรเลีย เอเชีย และอเมริกา โดยมหาสมุทรแปซิฟิก มาบรรจบมหาสมุทรแอตแลนติก ณ บริเวณตอนใต้ ของทวีปอเมริกาใต้ที่แหลมฮอร์น (Cape Horn)

2. มหาสมุทรแปซิฟิก (Pacific Ocean) มหาสมุทรแอตแลนติก (Atlantic Ocean)

เป็นมหาสมุทรที่ใหญ่เป็นอันดับสอง เป็นมหาสมุทรที่มีพื้นที่ต่อจากมหาสมุทรใต้โดยตั้งอยู่ระหว่างทวีปอเมริกา แอฟริกา และยุโรป ด้านเหนือติดกับมหาสมุทรอาร์กติก มหาสมุทรแอตแลนติก ประชิดกับมหาสมุทรอินเดีย บริเวณตอนใต้ของทวีปแอฟริกาที่แหลมอะกะกัส (Cape Agulhas)

3. มหาสมุทรแปซิฟิก (Pacific Ocean) มหาสมุทรแอตแลนติก (Atlantic Ocean) มหาสมุทรอินเดีย (Indian Ocean)

เป็นมหาสมุทรที่ใหญ่เป็นอันดับสาม ตั้งอยู่ทางเหนือมหาสมุทรใต้ และขยายพื้นที่ขึ้นไปจนถึงประเทศอินเดีย คาบสมุทรอาหรับ และเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้ โดยประกบทั้งสองด้านด้วยแอฟริกาตะวันตกและออสเตรเลียทางตะวันออก มหาสมุทรอินเดียบรรจบกับมหาสมุทรแปซิฟิก ทางทิศตะวันออกบริเวณใกล้กับออสเตรเลีย

4. มหาสมุทรใต้ (Southern Ocean)

เป็นมหาสมุทรที่ใหญ่เป็นอันดับสี่ ตั้งอยู่รอบแอนตาร์กติกา ซึ่งอยู่ใต้ละติจูดที่ 60 องศา มหาสมุทรใต้บางส่วนจะปกคลุมด้วยน้ำแข็ง ซึ่งมีขนาดขอบเขตของพื้นน้ำแข็งแตกต่างกันไปตามฤดูกาล

5. มหาสมุทรอาร์กติก (Arctic Ocean)

เป็นมหาสมุทรที่เล็กที่สุดใน 5 มหาสมุทร เชื่อมต่อกับมหาสมุทรแอตแลนติก ใกล้เกาะกรีนแลนด์และไอซ์แลนด์ และเชื่อมต่อกับมหาสมุทรแปซิฟิกที่ช่องแคบแบร์ริง มหาสมุทรอาร์กติกครอบคลุมทั้งขั้วโลกเหนือและด้านตะวันตกประกบกับทวีปอเมริกาเหนือ ในซีกตะวันออกประกบกับแคนาดาเนเวียและ ไซบีเรีย มหาสมุทรอาร์กติกบางส่วนจะปกคลุมด้วยน้ำแข็งทะเล ซึ่งมีขนาดขอบเขตของพื้นน้ำแข็งแตกต่างกันไปตามฤดูกาล

เรื่องที่ 2 ลักษณะของภูมิศาสตร์ทางทะเลในท้องถิ่นตนเอง (ทางกายภาพ)

ลักษณะภูมิศาสตร์ทางทะเลของไทย

ประเทศไทยตั้งอยู่ในภูมิภาคเอเชีย - แปซิฟิก และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ระหว่างลองติจูด 97 องศาตะวันออก กับ 106 องศาตะวันออก และละติจูด 5 องศาเหนือ กับ 21 องศาเหนือ นับเป็นรัฐชายฝั่ง (Coastal State) และรัฐช่องแคบ (Strait State) ที่ตั้งอยู่ในคาบสมุทรอินโดจีน โดยมีชายฝั่งทะเล แยกเป็น 2 ด้าน คือ ด้านตะวันออก ได้แก่ อ่าวไทย ส่วนด้านตะวันตก ประกอบด้วยทะเลอันดามันและช่องแคบมะละกา ทำให้ประเทศไทย มีเส้นทางออกสู่ 2 มหาสมุทร คือ มหาสมุทรแปซิฟิก และมหาสมุทรอินเดีย

ในส่วนพื้นที่ทางทะเล ซึ่งอำนาจ อธิปไตย และสิทธิอธิปไตยขยายต่อออกไป จากอาณาเขตพื้นดิน ฝั่งทะเลด้านอ่าวไทยมีพื้นที่ที่ไทยอ้างสิทธิตามกฎหมายระหว่างประเทศ ประมาณ 202,676.204 ตารางกิโลเมตร ยาวประมาณ 2,128.84 กิโลเมตร หรือ 1,149.48 ไมล์ทะเล ส่วนฝั่งตะวันตกหรือที่เรียกกันว่าฝั่งอันดามัน มีพื้นที่ที่ไทยอ้างสิทธิตามกฎหมายระหว่างประเทศ ประมาณ 120,812.120 ตารางกิโลเมตร ยาวประมาณ 1,064.6 กิโลเมตร หรือ 574.84 ไมล์ทะเล

รวมประเทศไทยมีพื้นที่ทางทะเลที่ไทยอ้างสิทธิตามกฎหมายระหว่างประเทศ ประมาณ 323,488.324 ตารางกิโลเมตร มีชายฝั่งยาว รวมทั้งสิ้น 3,193.44 กิโลเมตร หรือ 1,724.32 ไมล์ทะเล ลักษณะพื้นที่ท้องทะเลอ่าวไทย เป็นโคลนปนทราย มีความลึกเฉลี่ยประมาณ 40 เมตร และมีความลึกสูงสุดประมาณ 80 เมตร ส่วนทะเลด้านตะวันตกมีลักษณะโดยทั่วไป เป็นทรายและทรายปนโคลน ความลึกน้ำ เฉลี่ยประมาณ 1,000 เมตร และมีความลึกสูงสุดประมาณ 3,000 เมตร ทั้งนี้พื้นที่ทางทะเลที่ไทยและประเทศเพื่อนบ้านต่างมีสิทธิตามกฎหมายระหว่างประเทศและอ้างสิทธิทับซ้อนกันจะต้องมีการเจรจาตกลงแบ่งเขตทางทะเลกันต่อไป

จากตำแหน่งที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ถือว่าประเทศไทย ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่เป็นทะเลปิดหรือกึ่งปิด (Enclosed or Semi - Enclosed Sea) กล่าวคือ ด้านอ่าวไทยถ้าวัดจากชายฝั่งตะวันตกของอ่าวไทยที่โกตาบารู ถึงปลายแหลมญวนหรือแหลมกาเมา มีความกว้าง ประมาณ 381 กิโลเมตร หรือ 206 ไมล์ทะเล

มีประเทศที่มีอาณาเขตติดกับอ่าวไทยด้านนอก 3 ประเทศ คือ กัมพูชา เวียดนาม และมาเลเซีย ทำให้ เกิดพื้นที่เหลื่อมทับ ไทย - กัมพูชา 34,034.065 ตารางกิโลเมตร

ด้านทะเลอันดามันมีความกว้างประมาณ 611 กิโลเมตร หรือ 330 ไมล์ทะเล วัดจากชายฝั่ง ด้านทะเลอันดามันถึงหมู่เกาะนิโคบาร์ของอินเดีย ประเทศที่มีอาณาเขตติดต่อกับทะเลด้านตะวันตกของประเทศไทย 4 ประเทศ คือ เมียนมา อินเดีย อินโดนีเซีย และ มาเลเซีย

พื้นที่ทางทะเลของประเทศไทย มีส่วนที่อยู่ในช่องแคบมะละกา ด้านที่ติดกับมหาสมุทรอินเดีย โดยขอบช่องแคบที่ประชิดขอบฝั่งของประเทศไทยนับจากแหลมพรหมเทพ จังหวัดภูเก็ต ไปจนถึงจังหวัดสตูล มีความยาวขอบฝั่งช่องแคบนับได้ประมาณ 294 กิโลเมตร หรือ 158.9 ไมล์ทะเล รวมเป็นพื้นที่ประมาณ 32,000 ตารางกิโลเมตร จากพื้นที่ทางทะเลด้านตะวันตกทั้งหมด 120,812.12 ตารางกิโลเมตร

ดังนั้น ไทยจึงมีสถานะเป็นหนึ่งในรัฐเจ้าของช่องแคบมะละกา หรือรัฐชายฝั่งช่องแคบมะละกา (The littoral states/coastal states of the Strait of Malacca) ด้วย แต่พื้นที่ของช่องแคบมะละกาในบริเวณนี้ มีความกว้างมากกว่า 370 กิโลเมตร หรือ 200 ไมล์ทะเล ทำให้เส้นทางเดินเรือในช่องแคบมะละกาอยู่ในพื้นที่ริมนอกของเขตเศรษฐกิจจำเพาะของไทย และการเดินเรือไม่จำเป็นต้องเข้ามาในพื้นที่ทะเลอาณาเขต และเขตต่อเนื่องที่เป็นพื้นที่อธิปไตยของไทย ซึ่งทำให้ไทยไม่มีอำนาจทางกฎหมายในการควบคุมการเดินเรือผ่านเข้าออกในช่องทางเดินเรือของช่องแคบมะละกาในขณะนี้ ยกเว้นการสำรวจ แสวงประโยชน์ และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิตบนและใต้ท้องทะเล ตามเขตอำนาจรัฐชายฝั่ง เหนือเขตเศรษฐกิจจำเพาะ ส่วนกิจกรรมอื่นนอกจากนี้ จะไม่ตกอยู่ภายใต้สิทธิอธิปไตยของรัฐชายฝั่ง อาทิ การเดินเรือผ่าน หรือการบินผ่าน

เรื่องที่ 3 ภูมิศาสตร์ทางทะเลในท้องถิ่นตนเอง

จังหวัดชายทะเล มี 23 จังหวัด ดังนี้

ภาคตะวันออก (อ่าวไทยฝั่งตะวันออก ยกเว้นจังหวัดชลบุรี จังหวัดฉะเชิงเทรา อยู่ในเขตอ่าวไทยตอนใน)

1. ตราด
2. จันทบุรี
3. ระยอง
4. ชลบุรี*
5. ฉะเชิงเทรา*

ภาคกลาง (อ่าวไทยตอนใน ยกเว้นจังหวัดเพชรบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ : อยู่ในเขตอ่าวไทยตอนบน)

1. สมุทรปราการ
2. กรุงเทพมหานคร
3. สมุทรสาคร
4. สมุทรสงคราม
5. เพชรบุรี*
6. ประจวบคีรีขันธ์*

ภาคใต้ (อ่าวไทยตอนล่าง ยกเว้นจังหวัดจังหวัดชุมพร จังหวัดสุราษฎร์ธานี : อยู่ในเขตอ่าวไทยตอนบน)

1. ชุมพร*
2. สุราษฎร์ธานี*
3. นครศรีธรรมราช
4. สงขลา
5. ปัตตานี
6. นราธิวาส

ภาคใต้ (ทะเลอันดามัน)

1. ระนอง
2. พังงา
3. ภูเก็ต
4. กระบี่
5. ตรัง
6. สตูล

ลักษณะภูมิศาสตร์ทางทะเลรายจังหวัด (ให้ผู้สอนใส่เนื้อหาตามบริบทของพื้นที่ในจังหวัดของตนเอง)

ภาคตะวันออก (อ่าวไทยฝั่งตะวันออก)

ที่	จังหวัด	พื้นที่ตำบลในเขตชายฝั่ง (ไร่)	พื้นที่ในทะเล (ไร่)	รวม (ไร่)
1	ตราด	1,150,992	3,887,110	5,038,101
2	จันทบุรี	615,878	1,358,541	1,974,418
3	ระยอง	643,999	1,567,332	2,211,331
4	ชลบุรี*	484,430	3,403,225	3,887,655
5	ฉะเชิงเทรา*	255,716	118,734	374,450

*จังหวัดชลบุรี จังหวัดฉะเชิงเทรา : อยู่ในเขตอ่าวไทยตอนใน

ภาคกลาง (อ่าวไทยตอนใน/อ่าวไทยตอนบน)

ที่	จังหวัด	พื้นที่ตำบลในเขตชายฝั่ง (ไร่)	พื้นที่ในทะเล (ไร่)	รวม (ไร่)
1	สมุทรปราการ	203,782	750,761	954,543
2	กรุงเทพมหานคร	89,324	46,707	136,030
3	สมุทรสาคร	329,212	604,390	933,602
4	สมุทรสงคราม	156,309	141,646	297,955
5	เพชรบุรี*	331,818	1,907,326	2,239,144
6	ประจวบคีรีขันธ์*	1,309,481	3,704,659	5,014,140

*จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ : อยู่ในเขตอ่าวไทยตอนบน

ภาคใต้ (อ่าวไทยตอนล่าง)

ที่	จังหวัด	พื้นที่ตำบลในเขตชายฝั่ง (ไร่)	พื้นที่ในทะเล (ไร่)	รวม (ไร่)
1	ชุมพร	1,126,528	4,810,569	5,937,097
2	สุราษฎร์ธานี	970,146	5,626,815	6,596,962
3	นครศรีธรรมราช	928,225	7,864,986	8,793,211
4	สงขลา	1,014,615	6,046,829	7,061,444
5	ปัตตานี	279,842	8,061,272	8,341,115
6	นราธิวาส	239,757	1,466,602	1,706,359

*จังหวัดชุมพร จังหวัดสุราษฎร์ธานี : อยู่ในเขตอ่าวไทยตอนบน

กรอบเนื้อหาวิชา เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 และ กศน. ระดับประถมศึกษา

ภาคใต้ (ทะเลอันดามัน)

ที่	จังหวัด	พื้นที่ตำบลในเขตชายฝั่ง (ไร่)	พื้นที่ในทะเล (ไร่)	รวม (ไร่)
1	ระนอง	1,408,869	1,531,450	2,940,319
2	พังงา	1,610,663	7,227,097	8,837,760
3	ภูเก็ต	341,943	2,247,543	2,589,486
4	กระบี่	1,467,990	3,097,917	4,565,907
5	ตรัง	1,108,672	1,862,299	2,970,972
6	สตูล	1,028,800	3,440,499	4,469,299

ที่มา : กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เรื่องที่ 4 ความสำคัญของทะเลในท้องถิ่นตนเอง

ความสำคัญของทะเล

พื้นผิวของโลกเรามีเนื้อที่ประมาณ 510,067,420 ตารางกิโลเมตร และประมาณ 71 เปอร์เซ็นต์ของผิวโลกถูกปกคลุมด้วยน้ำ ซึ่งน้ำถือเป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต น้ำในมหาสมุทรมีความสามารถในการเก็บความร้อนช่วยรักษาอุณหภูมิของโลกให้คงที่ น้ำระเหยตัวขึ้นกลายเป็นเมฆและกลั่นตัวกลับเป็นฝนตกลงมาสู่พื้นทวีป ในอดีตมนุษย์ไม่ค่อยจะเห็นความสำคัญของทะเลมากนักอาจจะเป็นเพราะมนุษย์นั้นเป็นสัตว์บกหายใจในน้ำไม่ได้ มนุษย์จึงใช้พื้นที่ทางบกทั้งหลับนอน ทำมาหากิน เดินทางติดต่อสื่อสารกันเป็นหลัก อย่างไรก็ตามทะเลก็เริ่มมีความสำคัญขึ้นเรื่อย ๆ มนุษย์เริ่มใช้ทะเลให้เป็นประโยชน์มากขึ้นความสำคัญของทะเล มีดังนี้

1. ทะเลเป็นแหล่งอาหารที่สำคัญเพราะในทะเลมีสัตว์น้ำที่มากมาย
2. ทะเลเป็นแหล่งพลังงานคลื่นและลมทะเล ซึ่งสามารถนำมาผลิตกระแสไฟฟ้า ตลอดจนได้พลังงานจากก๊าซธรรมชาติและน้ำมันในทะเลก็มีมากมาย
3. เป็นเส้นทางคมนาคมทางทะเลปัจจุบันการคมนาคมทางทะเลมีการขนส่งสูงถึงร้อยละ 90 และมีแนวโน้มแสดงให้เห็นว่าการคมนาคมทางทะเลในอนาคตจะยิ่งมีความสำคัญเพิ่มมากยิ่งขึ้นตามลำดับ
4. ทะเลเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ทั้งการดำน้ำ การพักผ่อนชายทะเล การตกปลาทะเลจึงเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญและสามารถนำรายได้ มาสู่ประเทศต่างๆ ได้อย่างมากมาย
5. ทะเลเป็นเขตแดนทางทะเล ในอดีตรัฐต่าง ๆ ไม่ค่อยสนใจเขตแดนทางทะเลมากนัก การกำหนดเขตแดนก็ไม่มี แต่เมื่อมีการแสวงประโยชน์จากทะเลมากขึ้น ก็มีการกำหนดอาณาเขตทางทะเลขึ้นตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1958 อย่างไรก็ตามความต้องการของแต่ละรัฐที่จะแสวงหาผลประโยชน์นั้นมีมากขึ้นอีก จึงได้มีการปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับอาณาเขตทางทะเลจนถึงปัจจุบัน โดยได้แบ่งอาณาเขตทางทะเลตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 (United Nations Convention on Law of the Sea : UNCLOS 1982)
6. เป็นแหล่งที่อยู่อาศัย

หน่วยที่ 2

เขตทางทะเล

ผลการเรียนรู้

1. บอกความสำคัญของอาณาเขตทางทะเลในท้องถิ่นตนเอง
2. รู้และเข้าใจลักษณะของอาณาเขตทางทะเลในท้องถิ่นตนเอง
3. นำความรู้เรื่องอาณาเขตทางทะเลในท้องถิ่นตนเองไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ด้วยวิธีการต่างๆ

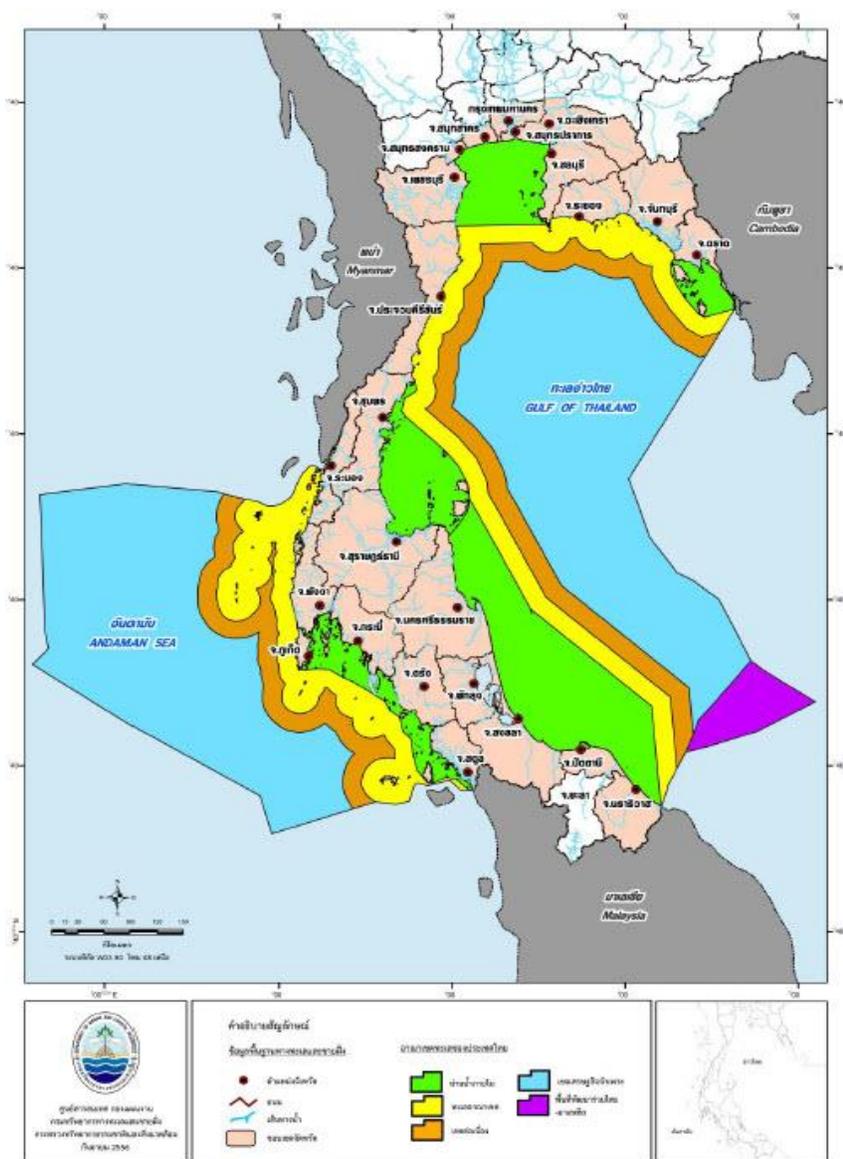
สาระการเรียนรู้

1. ความสำคัญของอาณาเขตทางทะเลในท้องถิ่นตนเอง
2. ลักษณะอาณาเขตทางทะเลในท้องถิ่นตนเอง
3. การนำความรู้เรื่องอาณาเขตทางทะเลในท้องถิ่นตนเองไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

เรื่องที่ 1 ขอบเขตของทะเลในท้องถิ่นตนเอง (ให้ผู้สอนใส่นี้ออกตามบริบทของพื้นที่ในจังหวัดของตนเอง)

อาณาเขตทางทะเล (Maritime Zone)

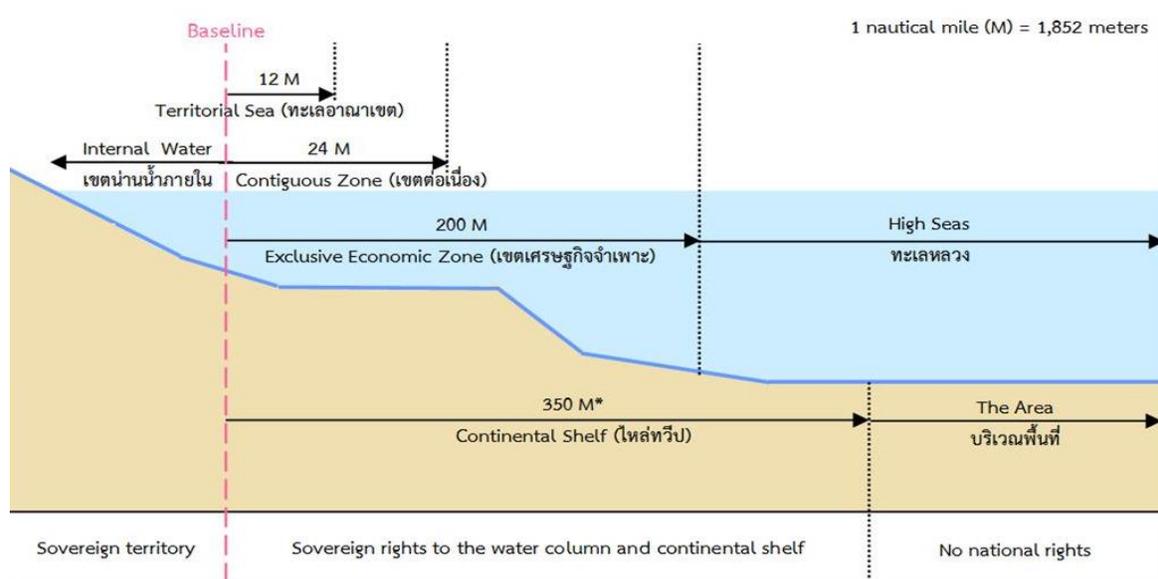
ประเทศไทยมีอาณาเขตทางทะเล (Maritime Zone) ตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.1982 เท่ากับ 323,488.32 ตารางกิโลเมตร ซึ่งคิดเป็นประมาณร้อยละ 60 ของอาณาเขตทางบกที่มีเนื้อที่ อยู่ประมาณ 513,115 ตารางกิโลเมตรโดยมีความยาวชายฝั่งทะเล ทั้งฝั่งอ่าวไทยและฝั่งอันดามัน รวมถึงช่องแคบ มะละกาตอนเหนือ รวมความยาวชายฝั่งทะเลในประเทศไทยทั้งสิ้น 3,148.23 กิโลเมตร ครอบคลุม 23 จังหวัด

กรอบเนื้อหาวิชา เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 และ กศน. ระดับประถมศึกษา

ลักษณะเขตทางทะเล

อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 (1982 United Nations Convention on the Law of the Sea: 1982 UNCLOS) นับเป็นอนุสัญญาที่ประมวลกฎหมาย จารีตประเพณีทางทะเลเป็นลายลักษณ์อักษร พร้อมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์ให้ครอบคลุมกิจกรรมทางทะเลในทุกด้าน อาทิ การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเล การอนุรักษ์ และการจัดการทรัพยากรในทะเล การคุ้มครองสิ่งแวดล้อมทางทะเล การวิจัยและวิทยาศาสตร์ทางทะเล การระงับข้อพิพาท

รูปแสดงภาพตัดขวางแสดงเขตทางทะเลตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.1982 (ดัดแปลงมาจาก <http://pubs.rsc.org/en/Content/ArticleHtml/2014/NP/c3np70123a>)

อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 (1982 United Nations Convention on the Law of the Sea : 1982 UNCLOS) ได้กำหนดเขตทางทะเล ที่กำหนดอำนาจ สิทธิและหน้าที่ของรัฐภาคี ไว้ดังนี้

น่านน้ำภายใน (Internal Waters)

คือ น่านน้ำทางด้านแผ่นดินหลังเส้นฐาน (Baselines) ซึ่งรัฐชายฝั่งมีอำนาจอธิปไตย (Sovereignty) เสมือนอำนาจอธิปไตยเหนือดินแดน (Territory)

ทะเลอาณาเขต (Territorial Sea)

มีพื้นที่ไม่เกิน 12 ไมล์ทะเล หรือประมาณ 22 กิโลเมตร โดยวัดจากเส้นฐาน (Baselines) โดยรัฐชายฝั่งมีอำนาจอธิปไตยเหนือทะเลอาณาเขต

เขตต่อเนื่อง (Contiguous Zone)

มีพื้นที่ไม่เกิน 24 ไมล์ทะเล หรือ ประมาณ 44 กิโลเมตร โดยวัดจากเส้นฐาน (Baselines)

เขตเศรษฐกิจจำเพาะ (Exclusive Economic Zone)

คือ บริเวณที่อยู่เลยไปจากและประชิดกับทะเลอาณาเขต โดยเขตเศรษฐกิจจำเพาะจะต้องไม่ขยายออกไปเกิน 200 ไมล์ทะเล หรือประมาณ 370 กิโลเมตร จากเส้นฐาน

ไหล่ทวีป (Continental Shelf)

หมายถึง พื้นดินท้องทะเล (Seabed) และดินใต้ผิวดิน (Subsoil) ของบริเวณใต้ทะเล ซึ่งขยายเลยทะเลอาณาเขตของรัฐตลอดส่วนต่อออกไปตามธรรมชาติ (Natural Prolongation) ของดินแดนทางบกจนถึงริมนอกของขอบทวีป (Continental Margin) หรือจนถึงระยะ 200 ไมล์ทะเลจากเส้นฐาน

ทะเลหลวงหรือน่านน้ำสากล (High Seas)

คือ ทุกส่วนของทะเลซึ่งไม่ได้รวมอยู่ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ (Exclusive economic zone) ในทะเลอาณาเขต (Territorial sea) หรือในน่านน้ำภายใน (Internal waters) ของรัฐหรือในน่านน้ำหมู่เกาะ (Archipelagic waters) ของรัฐหมู่เกาะ เสรีภาพแห่งทะเลหลวง ใช้ได้ภายใต้เงื่อนไขที่กำหนดไว้โดยอนุสัญญาฯ และหลักเกณฑ์อื่น ๆ ของกฎหมายระหว่างประเทศ

บริเวณพื้นที่ (The Area)

หมายถึง พื้นดินท้องทะเลและพื้น มหาสมุทรและดินใต้ผิวดิน ที่อยู่พ้นเขตอำนาจของรัฐ

ขอบเขตทางทะเลของไทย

ลักษณะพื้นที่ทางทะเลของประเทศไทย ถูกล้อมด้วยพื้นที่ทางทะเล ของประเทศเพื่อนบ้านทั้งสองด้าน และประชิดกับเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศเพื่อนบ้าน ดังนั้น ตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศในการแบ่งเขตแดนทางทะเลระหว่างประเทศ ประเทศต่าง ๆ รอบอ่าวไทย และทะเลฝั่ง ตะวันตก จึงไม่สามารถขยายเขตเศรษฐกิจจำเพาะออกไปได้เต็มที่ถึง 200 ไมล์ทะเล หรือประมาณ 370 กิโลเมตร แต่มีส่วนที่อ้างสิทธิ์ทับซ้อนกันอยู่ ซึ่งจะต้องเจรจาตกลงกัน

ประเทศไทยถูกล้อมด้วยเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศเพื่อนบ้าน

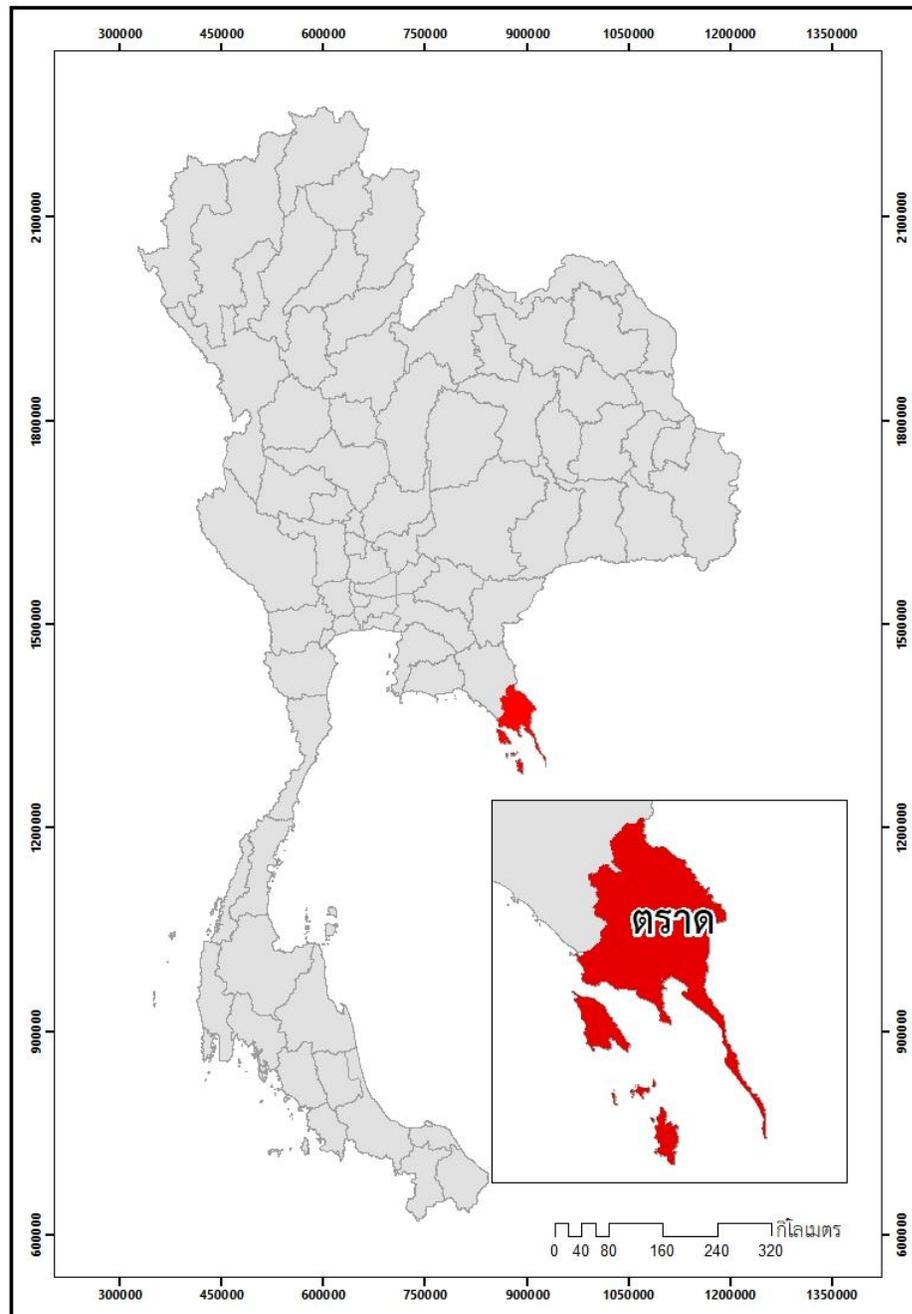

ที่มา : หนังสือทะเลและมหาสมุทรและผลประโยชน์ของชาติทางทะเล โดย คณะอนุกรรมการจัดการความรู้ เพื่อผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเล (อจชล.) สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ (สนช.) สำนักงานกฤษฎีกา

เรื่องที่ 2 ลักษณะเขตทางทะเลในท้องถิ่นตนเอง

จังหวัดตราด เป็นจังหวัดชายฝั่งทะเลทางภาคตะวันออกของประเทศไทย มีเนื้อที่ 2,819 ตารางกิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดจันทบุรีและประเทศกัมพูชา

กรอบเนื้อหาวิชา เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 และ กศน. ระดับประถมศึกษา

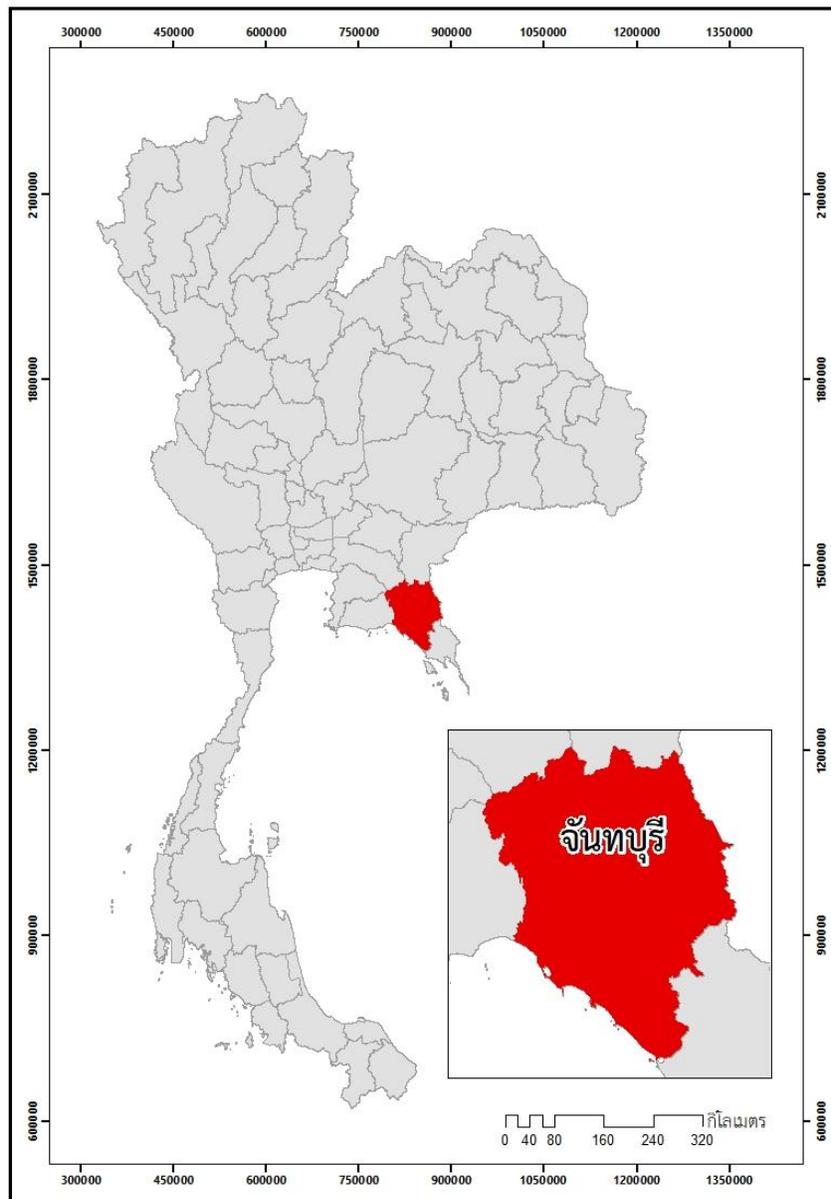
จังหวัดจันทบุรี เป็นจังหวัดทางชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกของประเทศไทย มีเนื้อที่ 6,388 ตารางกิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับ จังหวัดฉะเชิงเทรา และจังหวัดสระแก้ว

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ จังหวัดตราด

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ จังหวัดระยอง และชลบุรี

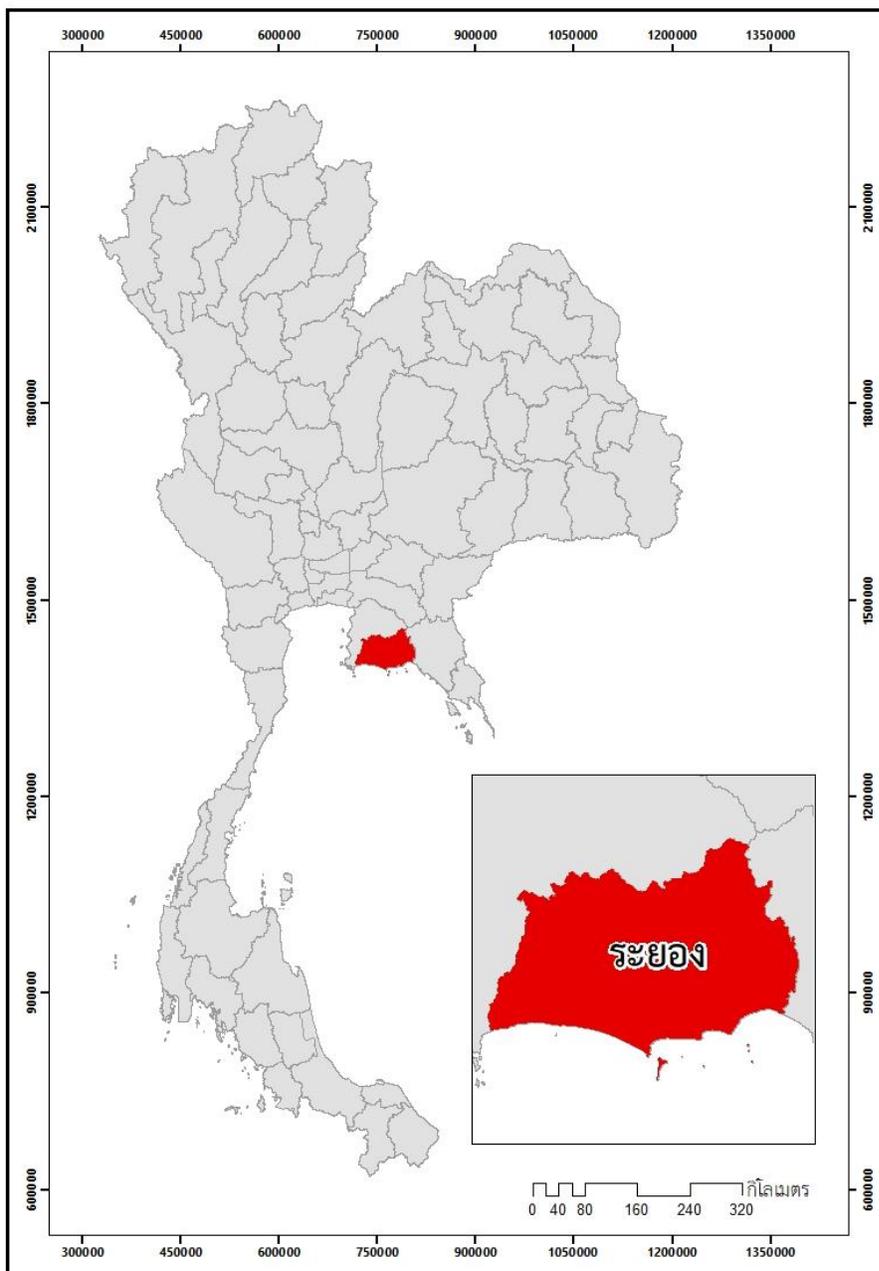
ทิศใต้ ติดต่อกับอ่าวไทย

กรอบเนื้อหาวิชา เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 และ กศน. ระดับประถมศึกษา

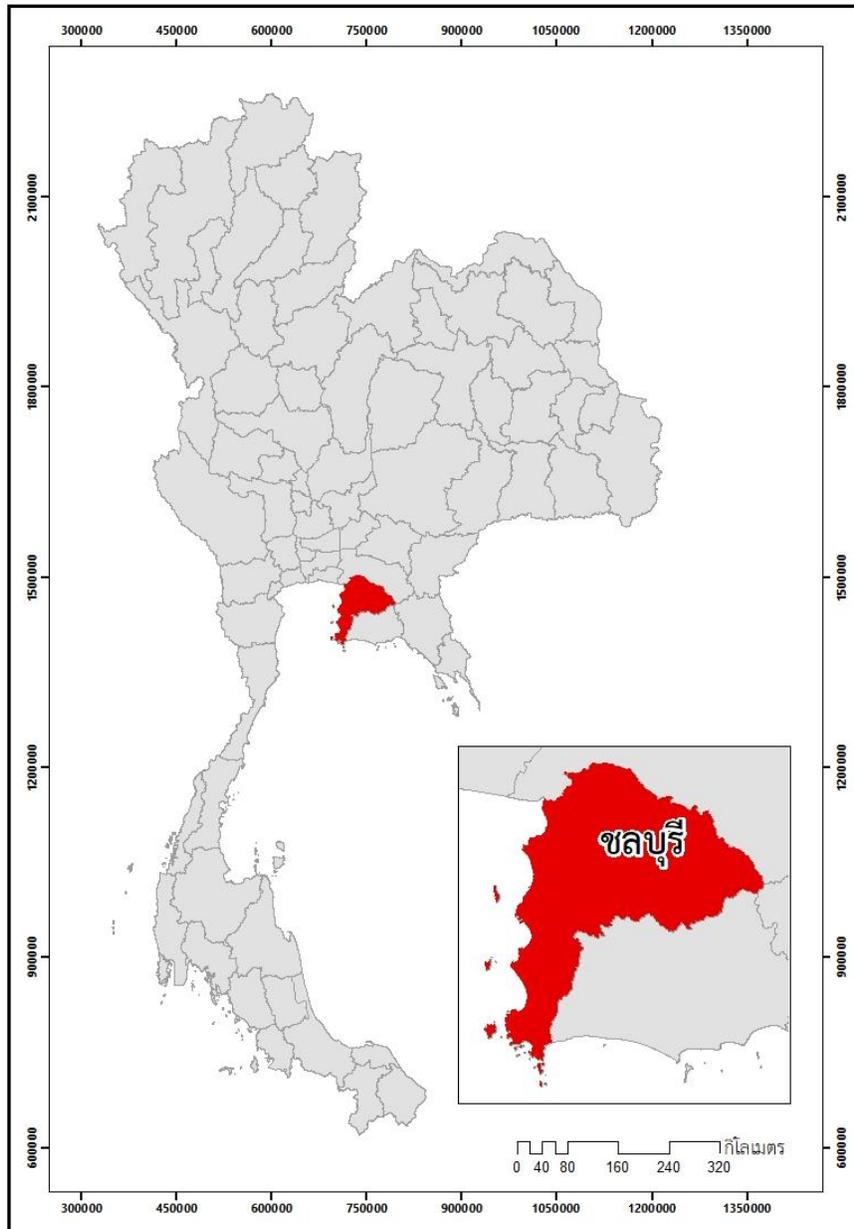
จังหวัดระยอง เป็นจังหวัดหนึ่งในภาคตะวันออกของประเทศไทย มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้
 ทิศเหนือ และทิศตะวันตก ติดต่อกับจังหวัดชลบุรี
 ทิศตะวันออก ติดต่อกับจังหวัดฉะเชิงเทรา
 ทิศใต้ ติดต่อกับอ่าวไทย โดยมีชายฝั่งยาวมากกว่า 100 กิโลเมตร

กรอบเนื้อหาวิชา เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล
 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 และ กศน. ระดับประถมศึกษา

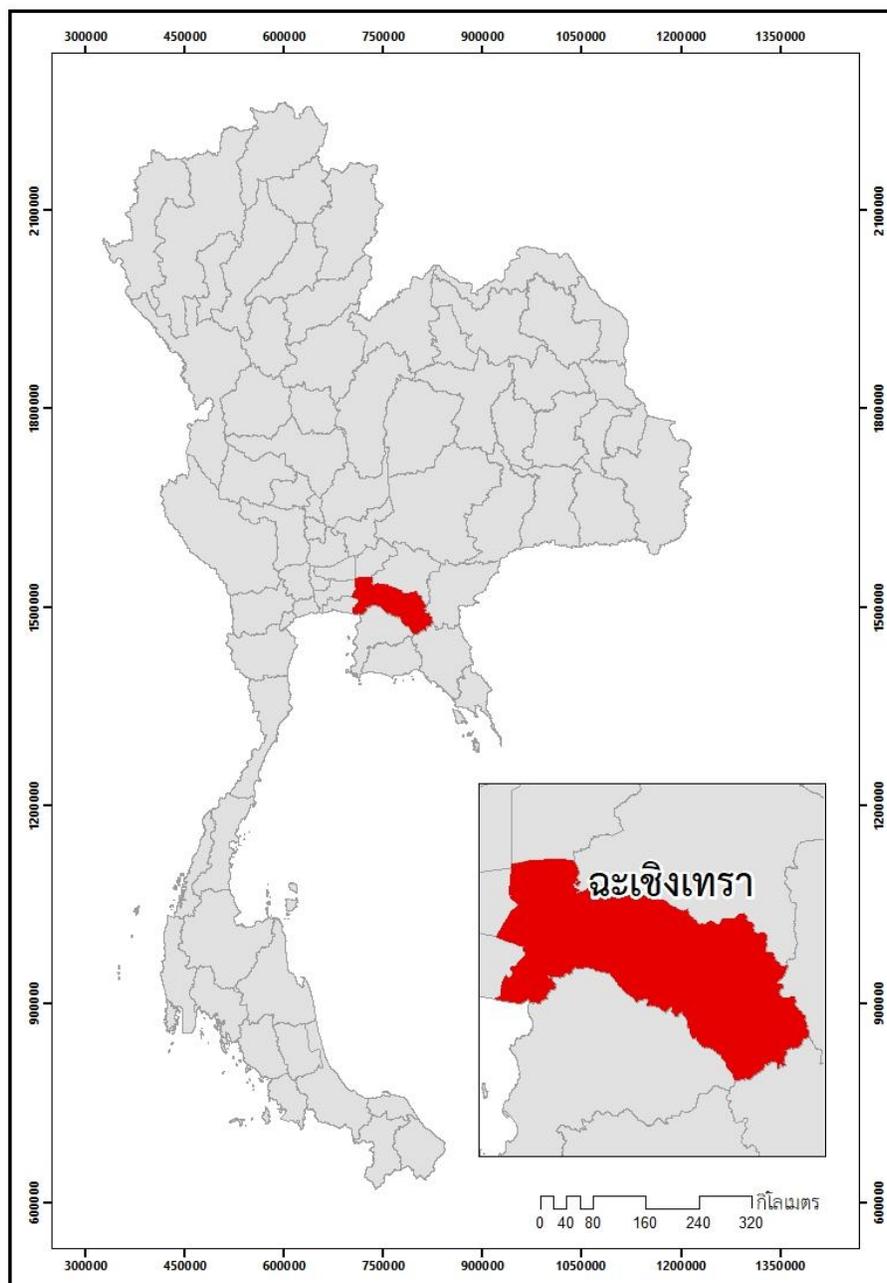
จังหวัดชลบุรี เป็นจังหวัดหนึ่งในภาคตะวันออกของประเทศไทย มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้
 ทิศเหนือ ติดต่อกับ จังหวัดฉะเชิงเทรา
 ทิศตะวันออก ติดต่อกับ จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดจันทบุรี และจังหวัดระยอง
 ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ชายฝั่งทะเลตะวันออกของอ่าวไทย
 ทิศใต้ ติดกับจังหวัดระยอง

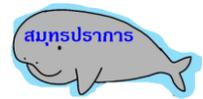
กรอบเนื้อหาวิชา เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล
 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 และ กศน. ระดับประถมศึกษา

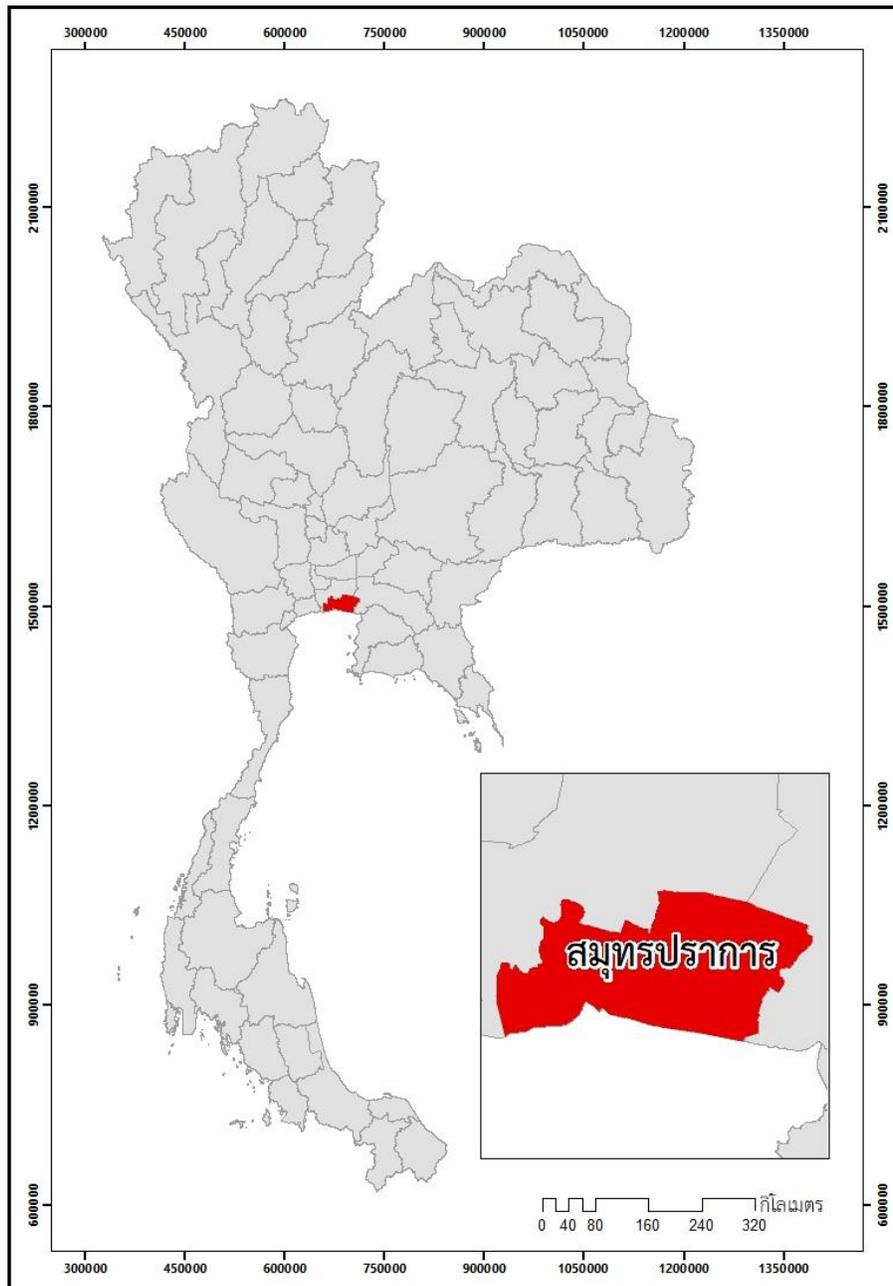
จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นจังหวัดหนึ่งในภาคตะวันออกของประเทศไทย มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้
 ทิศเหนือ ติดต่อกับ จังหวัดนครนายก และจังหวัดปราจีนบุรี
 ทิศใต้ ติดต่อกับ จังหวัดชลบุรี อ่าวไทย และจังหวัดจันทบุรี
 ทิศตะวันออก ติดต่อกับ จังหวัดปราจีนบุรี และจังหวัดสระแก้ว
 ทิศตะวันตก ติดต่อกับ จังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดปทุมธานี และกรุงเทพมหานคร

กรอบเนื้อหาวิชา เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล
 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 และ กศน. ระดับประถมศึกษา

จังหวัดสมุทรปราการ เป็นเขตปริมณฑล มีเนื้อที่ 1,004 ตารางกิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้
 ทิศเหนือ ติดต่อกับ กรุงเทพมหานคร และจังหวัดฉะเชิงเทรา
 ทิศตะวันตก ติดต่อกับ กรุงเทพมหานคร
 ทิศตะวันออก ติดต่อกับ จังหวัดฉะเชิงเทรา
 ทิศใต้ ติดต่อกับ อ่าวไทย

กรอบเนื้อหาวิชา เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล
 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 และ กศน. ระดับประถมศึกษา

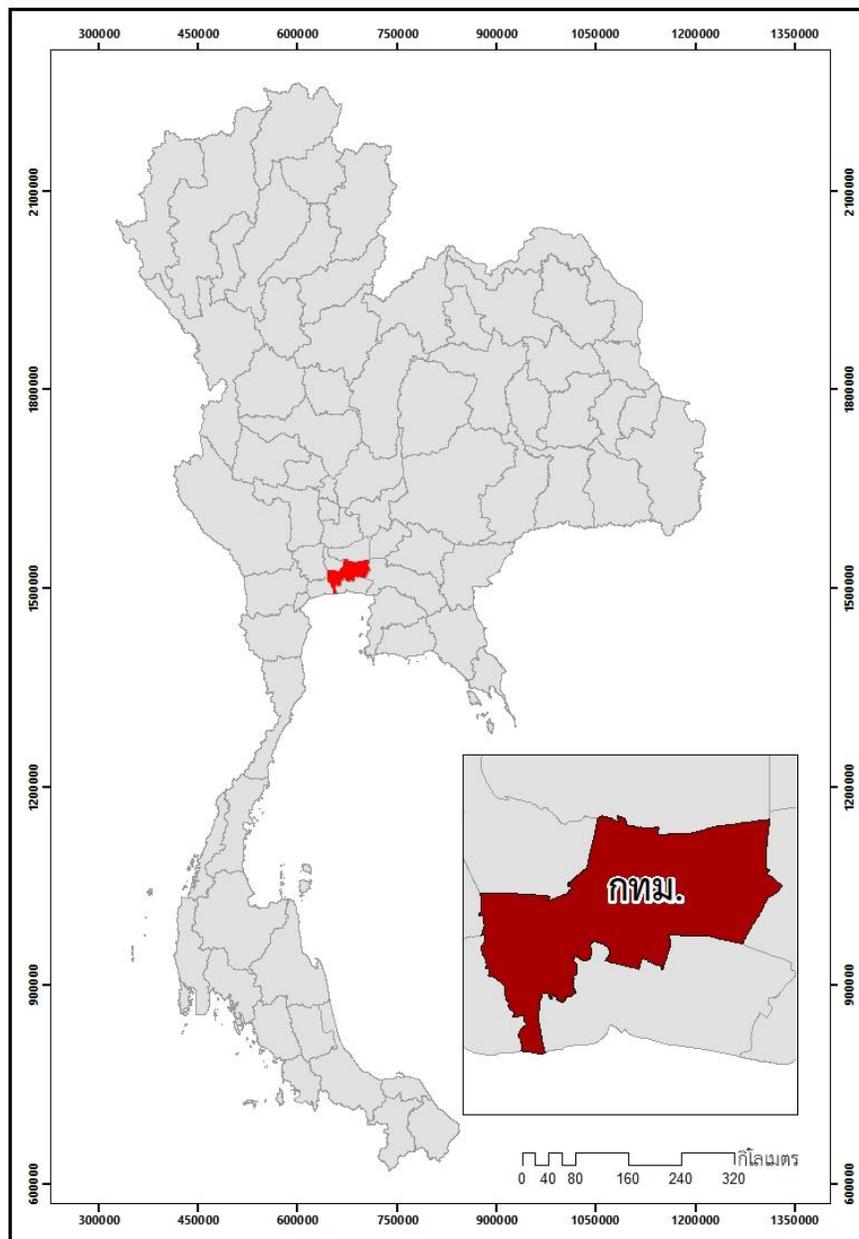
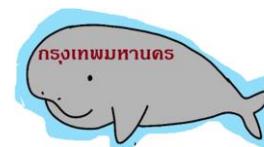
กรุงเทพมหานคร มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับ จังหวัดนนทบุรี และจังหวัดปทุมธานี

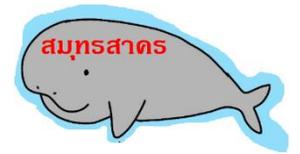
ทิศตะวันออก ติดต่อกับ จังหวัดฉะเชิงเทรา และจังหวัดสมุทรปราการ

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ สมุทรสาคร และจังหวัดนครปฐม

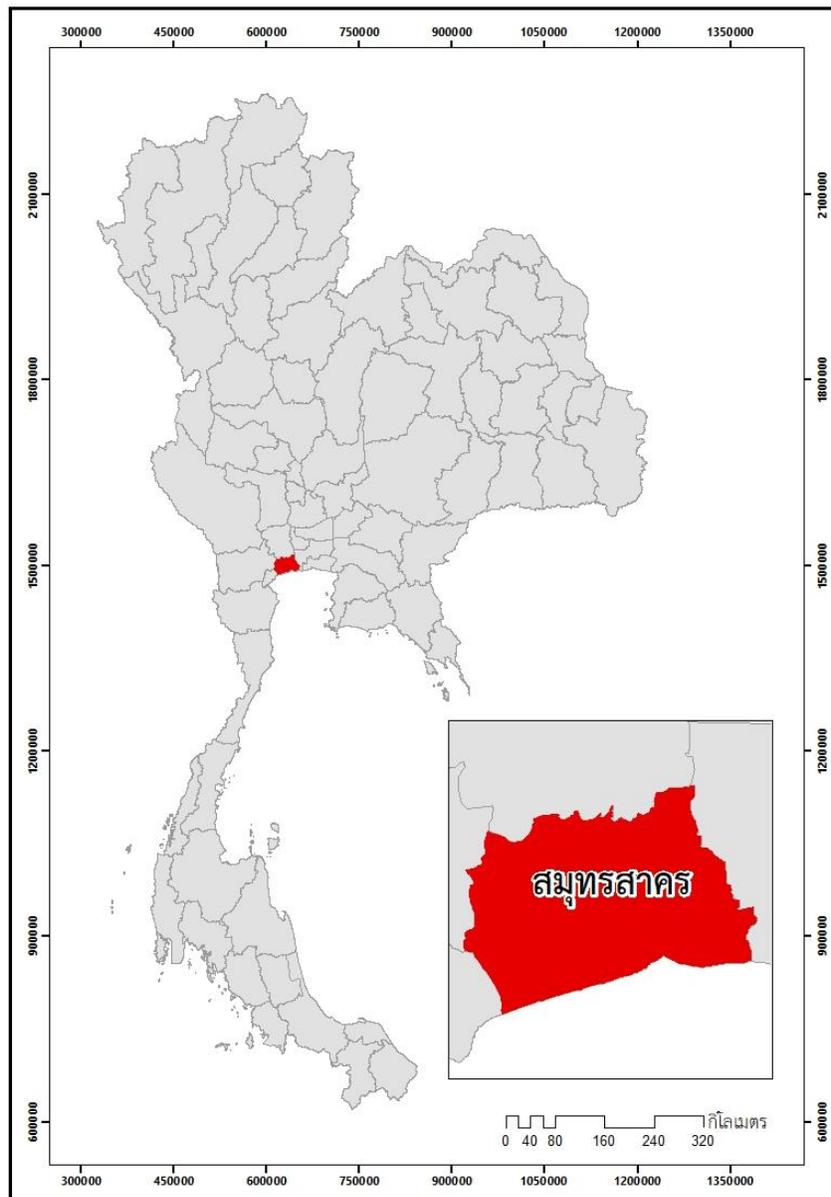
ทิศใต้ ติดต่อกับ จังหวัดสมุทรปราการ และอ่าวไทย

กรอบเนื้อหาวิชา เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 และ กศน. ระดับประถมศึกษา

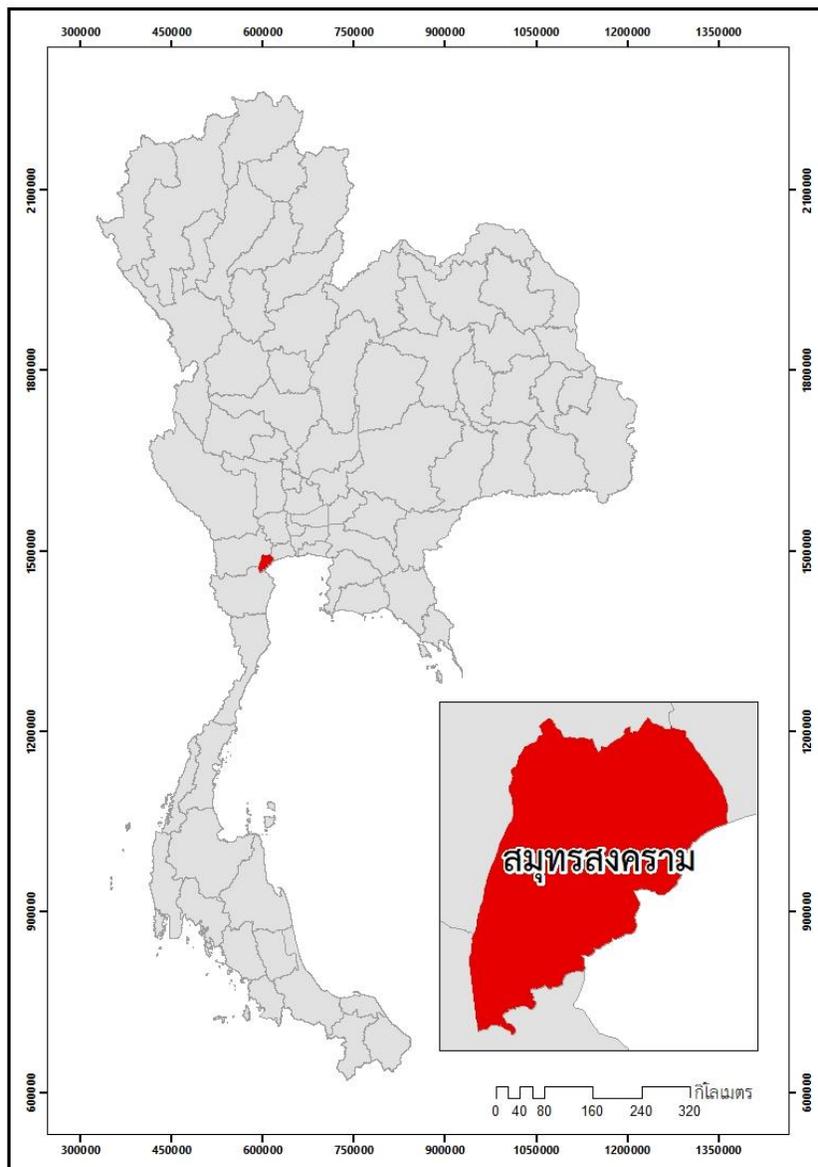

จังหวัดสมุทรสาครเป็นจังหวัดชายทะเลอ่าวไทย มีแม่น้ำท่าจีนไหลผ่ากลางจังหวัด
เป็นจังหวัดปริมณฑล มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้
ทิศเหนือ ติดต่อกับจังหวัดนครปฐม
ทิศตะวันออก ติดต่อกับ กรุงเทพมหานคร
ทิศตะวันตก ติดต่อกับ จังหวัดสมุทรสงคราม และจังหวัดราชบุรี
ทิศใต้ ติดกับอ่าวไทย

กรอบเนื้อหาวิชา เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 และ กศน. ระดับประถมศึกษา

จังหวัดสมุทรสงคราม มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้
 ทิศเหนือ ติดต่อกับ จังหวัดราชบุรี (อำเภอดำเนินสะดวก) และจังหวัดสมุทรสาคร
 (อำเภอบ้านแพ้ว และอำเภอเมืองสมุทรสาคร)
 ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อ่าวไทย และจังหวัดสมุทรสาคร
 ทิศตะวันตก ติดต่อกับ จังหวัดราชบุรี และจังหวัดเพชรบุรี
 ทิศใต้ ติดต่อกับ จังหวัดเพชรบุรี (อำเภอเขาย้อย และอำเภอบ้านแหลม)

กรอบเนื้อหาวิชา เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล
 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 และ กศน. ระดับประถมศึกษา

จังหวัดเพชรบุรี มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

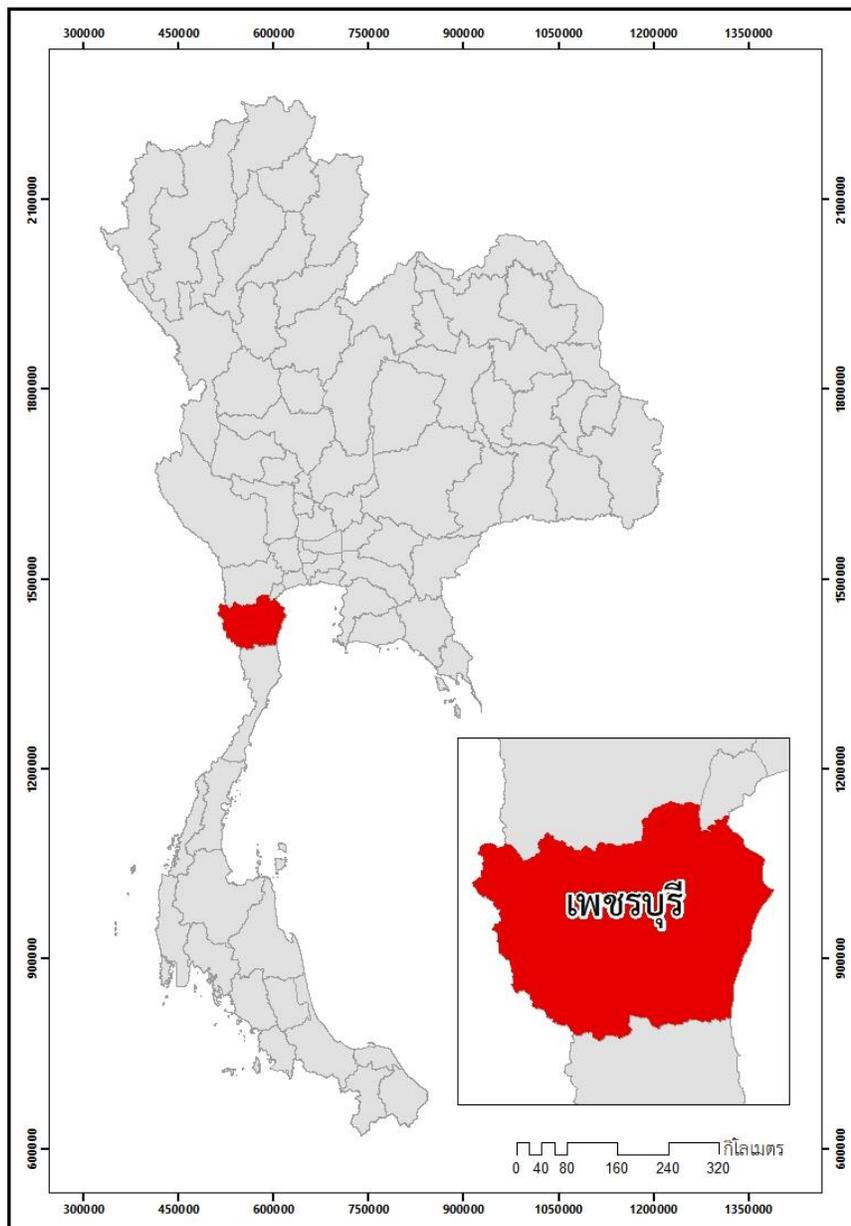
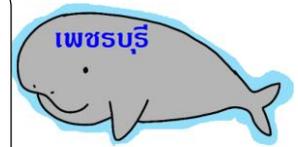
ทิศเหนือ ติดต่อกับ อำเภอบ้านคา อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี กับอำเภออัมพวา

และอำเภอเมืองสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ชายฝั่งอ่าวไทย (น่านน้ำติดต่อดตรงข้ามกับน่านน้ำจังหวัดชลบุรี)

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ เขตตะนาวศรีของประเทศพม่า

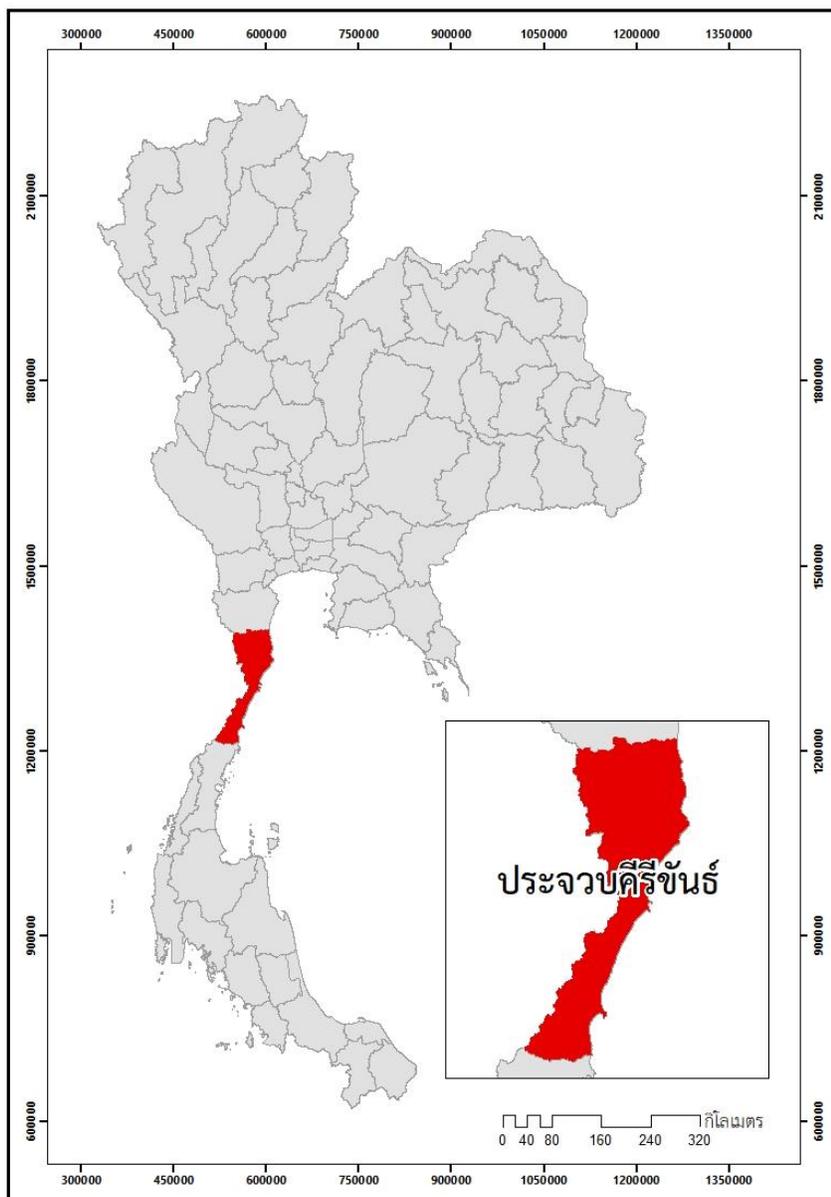
ทิศใต้ ติดต่อกับ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

กรอบเนื้อหาวิชา เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 และ กศน. ระดับประถมศึกษา

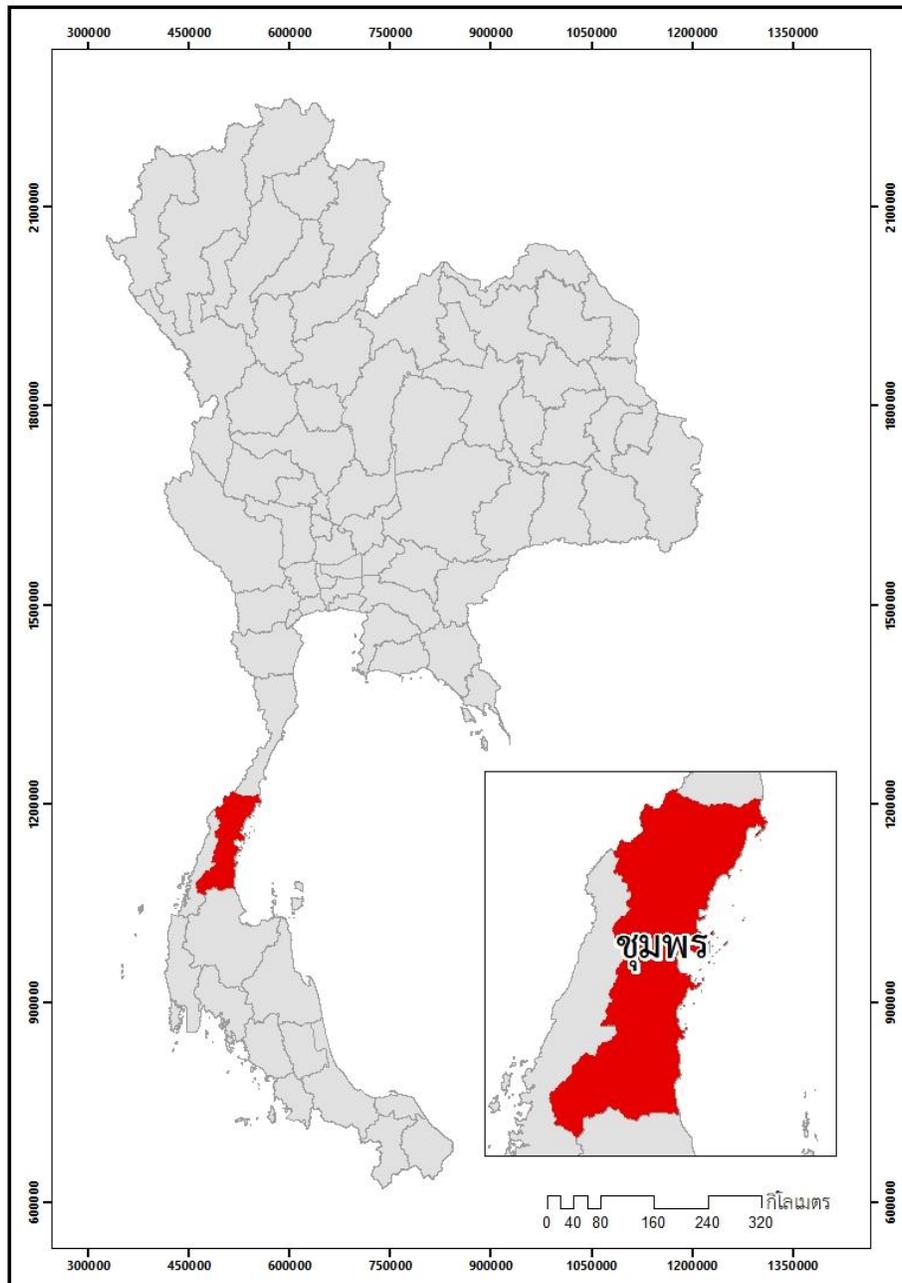
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้
 ทิศเหนือ ติดต่อกับ จังหวัดเพชรบุรี
 ทิศตะวันออก ติดต่อกับอ่าวไทย
 ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ประเทศพม่า ความยาวจากทิศเหนือจรดทิศใต้
 ประมาณ 212 กิโลเมตร และชายฝั่งทะเลยาวประมาณ 224.8 กิโลเมตร
 มีส่วนที่แคบที่สุดอยู่ในตำบลคลองวาฬ อำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์
 ทิศใต้ ติดต่อกับ จังหวัดชุมพร

กรอบเนื้อหาวิชา เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล
 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 และ กศน. ระดับประถมศึกษา

จังหวัดชุมพรนับเป็นประตูสู่ภาคใต้ มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้
 ทิศเหนือ ติดต่อกับ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
 ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ชายฝั่งอ่าวไทย
 ทิศตะวันตก ติดต่อกับ จังหวัดระนอง และส่วนหนึ่งติดกับประเทศพม่า
 ทิศใต้ ติดต่อกับ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

กรอบเนื้อหาวิชา เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล
 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 และ กศน. ระดับประถมศึกษา

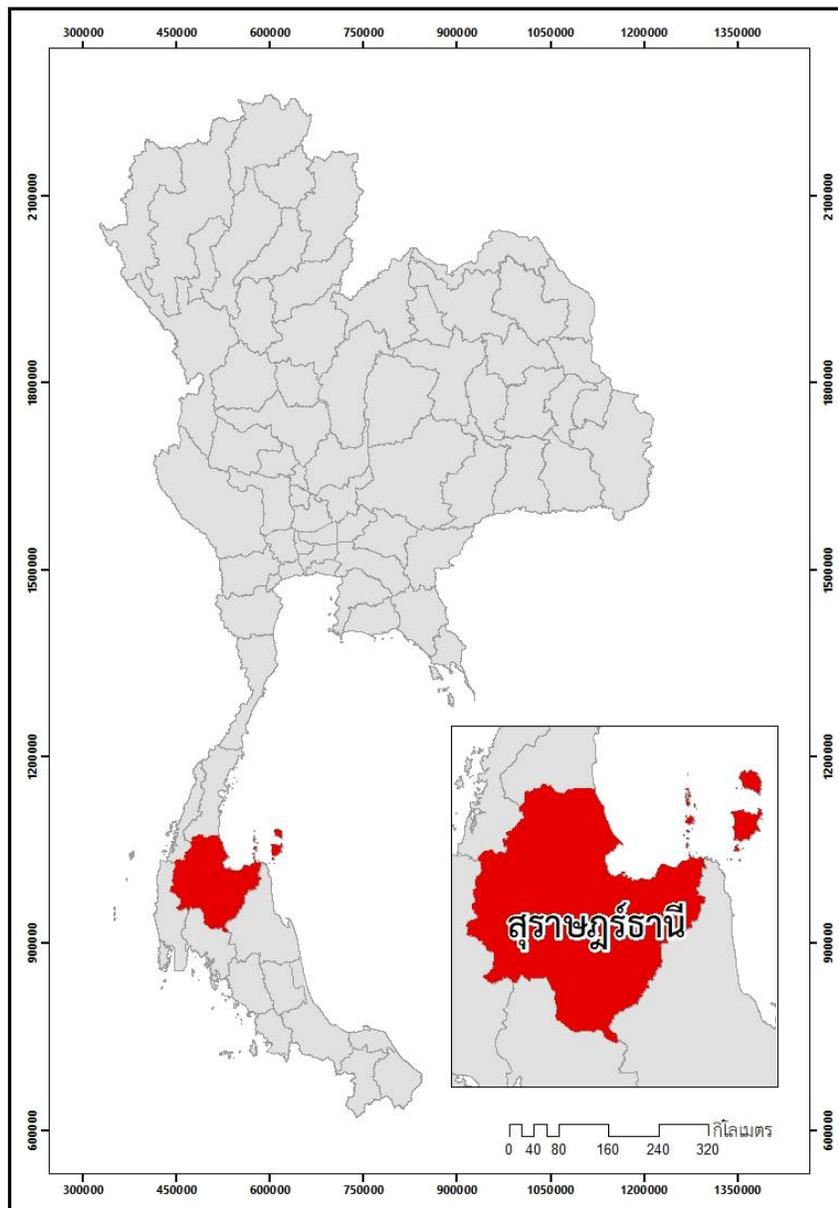
จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีพื้นที่ใหญ่เป็นอันดับ 6 ของประเทศ และอันดับ 1 ของภาคใต้ โดยมีจังหวัดที่มีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับ จังหวัดระนอง จังหวัดชุมพร และอำเภอไทย

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ จังหวัดนครศรีธรรมราช และอำเภอไทย

ทิศตะวันตก ติดต่อกับจังหวัดพังงา และระนอง

ทิศใต้ ติดต่อกับ จังหวัดกระบี่ และจังหวัดนครศรีธรรมราช

กรอบเนื้อหาวิชา เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 และ กศน. ระดับประถมศึกษา

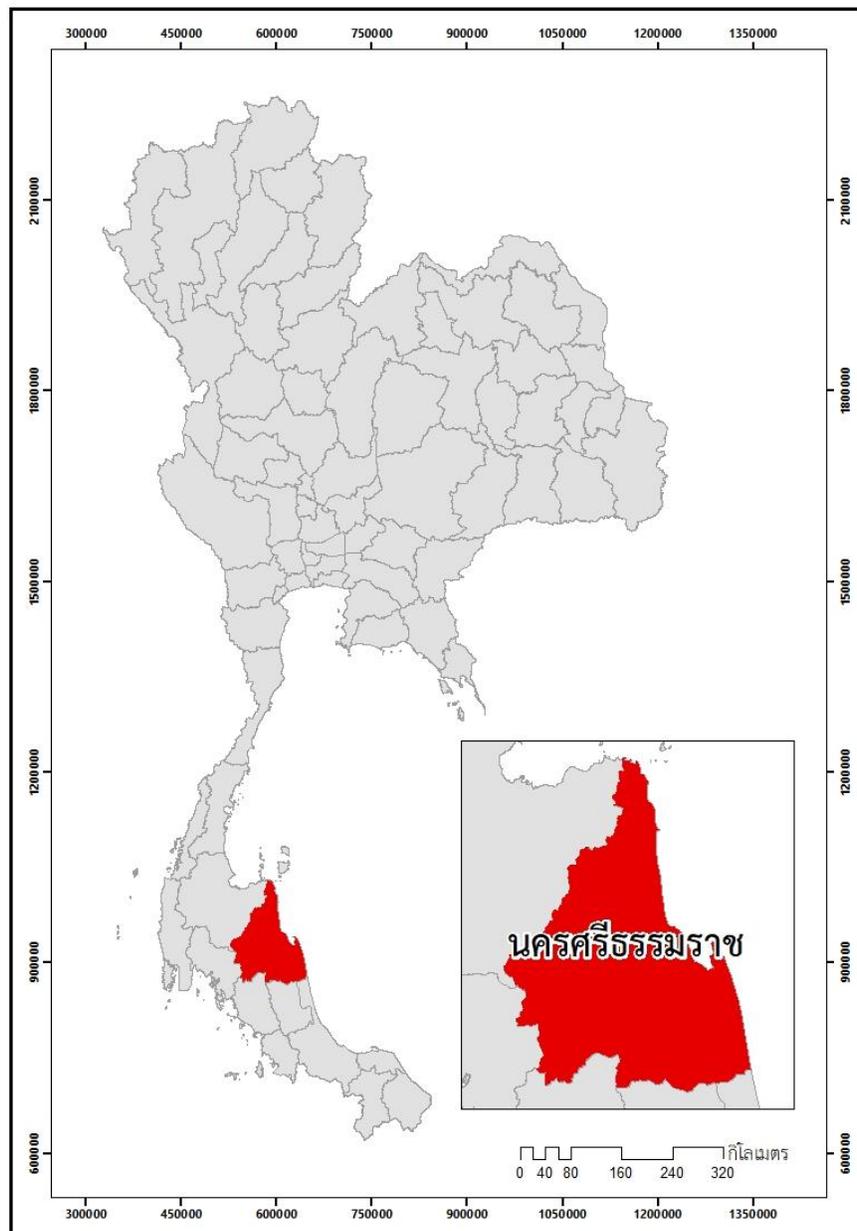
จังหวัดนครศรีธรรมราชตั้งอยู่ฝั่งตะวันออกของภาคใต้ โดยมีพื้นที่ใหญ่เป็นอันดับ 2 ของภาคใต้ โดยมีจังหวัดที่มีอาณาเขตติดต่อกัน ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับ จังหวัดสุราษฎร์ธานี และอำเภอไทย

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อำเภอไทย

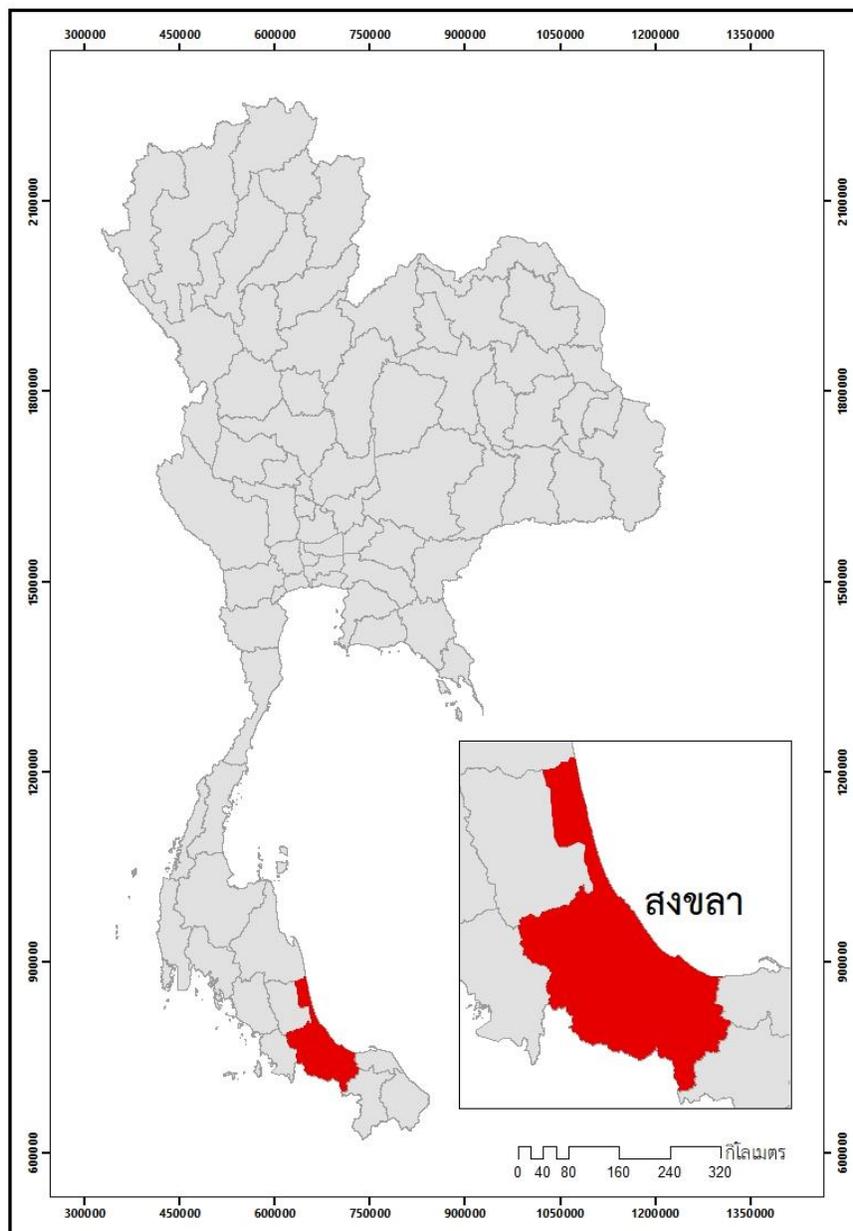
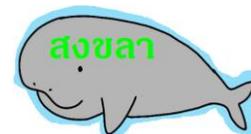
ทิศตะวันตก ติดต่อกับ จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดกระบี่

ทิศใต้ ติดต่อกับ จังหวัดตรัง จังหวัดพัทลุง และจังหวัดสงขลา

กรอบเนื้อหาวิชา เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 และ กศน. ระดับประถมศึกษา

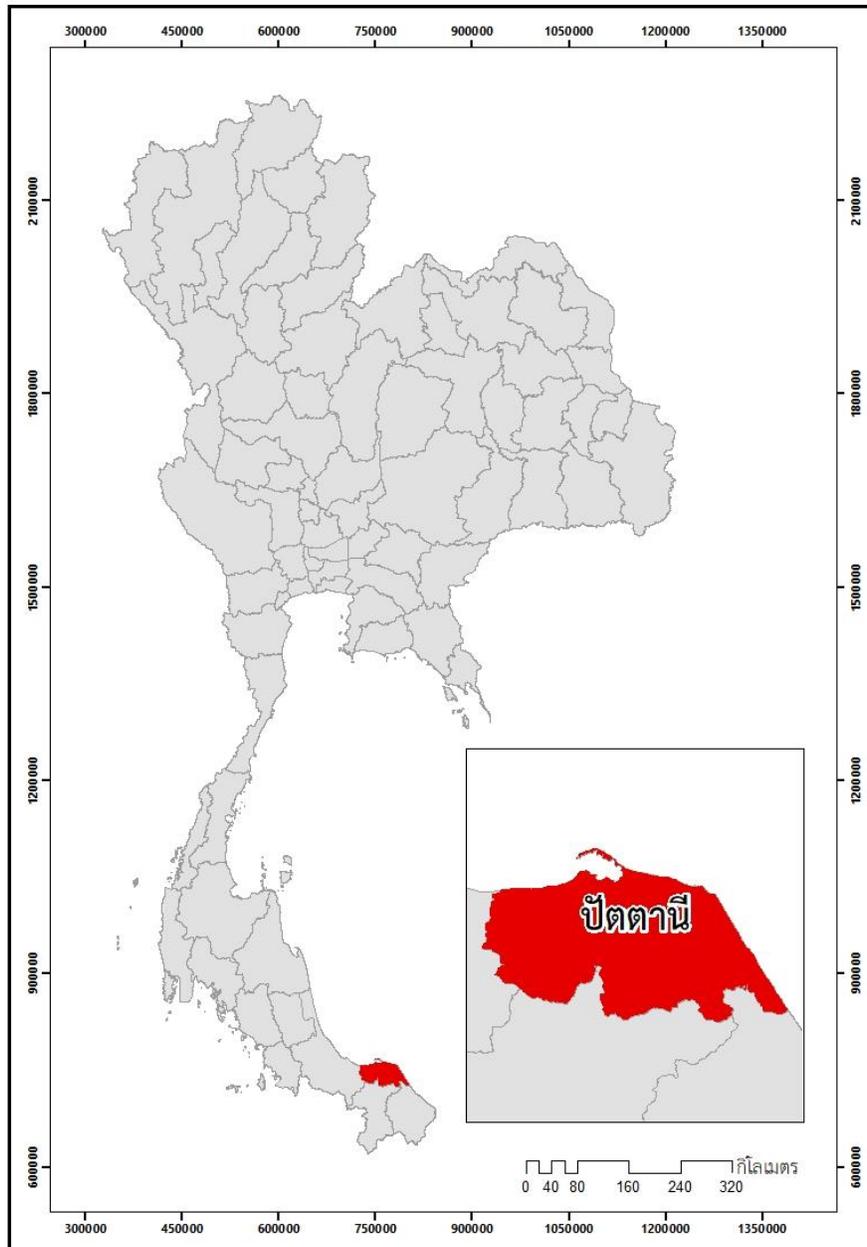
จังหวัดสงขลา ตั้งอยู่ฝั่งตะวันออกของภาคใต้ โดยมีจังหวัดที่มีอาณาเขตติดต่อกัน ดังนี้
 ทิศเหนือ ติดต่อกับ จังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดพัทลุง
 ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อ่าวไทย
 ทิศตะวันตก ติดกับ จังหวัดพัทลุง และจังหวัดสตูล
 ทิศใต้ ติดต่อกับ จังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานี รัฐเคดาห์ และรัฐปะลิสของประเทศมาเลเซีย

กรอบเนื้อหาวิชา เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล
 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 และ กศน. ระดับประถมศึกษา

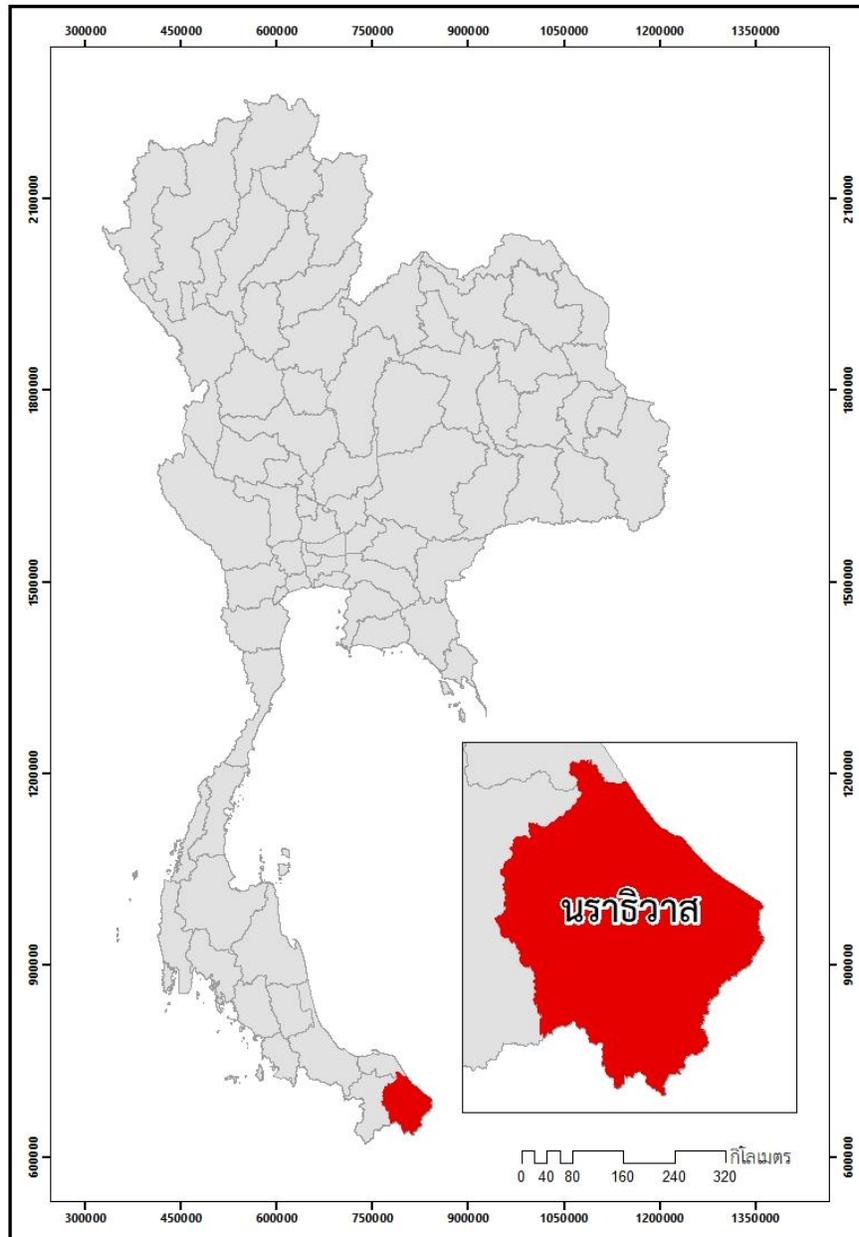
จังหวัดปัตตานี มีอาณาเขตติดต่อกัน ดังนี้
 ทิศเหนือ ติดต่อกับ อ่าวไทย
 ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อ่าวไทย
 ทิศตะวันตก ติดต่อกับ อำเภอกะพ้อ และอำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา
 ทิศใต้ ติดต่อกับ เขตอำเภอเมืองยะลา อำเภอรามัน จังหวัดยะลา
 และเขตอำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส

กรอบเนื้อหาวิชา เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล
 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 และ กศน. ระดับประถมศึกษา

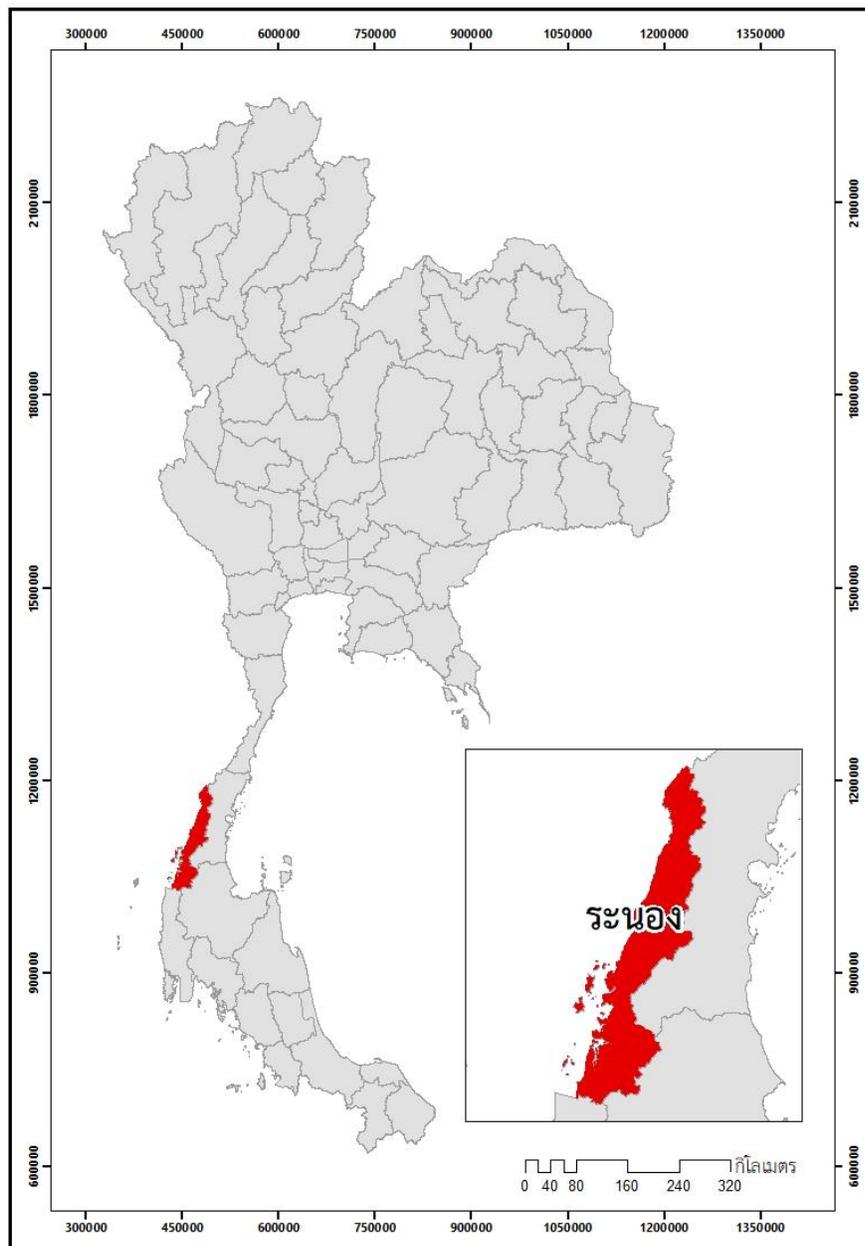
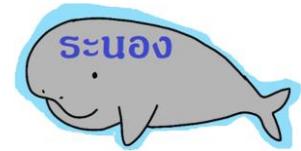

จังหวัดนราธิวาส มีอาณาเขตติดต่อกัน ดังนี้
 ทิศเหนือ ติดต่อกับ จังหวัดปัตตานี และอ่าวไทย
 ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อ่าวไทยและรัฐกลันตัน ประเทศมาเลเซีย
 ทิศตะวันตก ติดต่อกับ จังหวัดยะลา
 ทิศใต้ ติดต่อกับ รัฐกลันตัน ประเทศมาเลเซีย

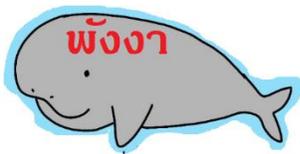

กรอบเนื้อหาวิชา เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล
 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 และ กศน. ระดับประถมศึกษา

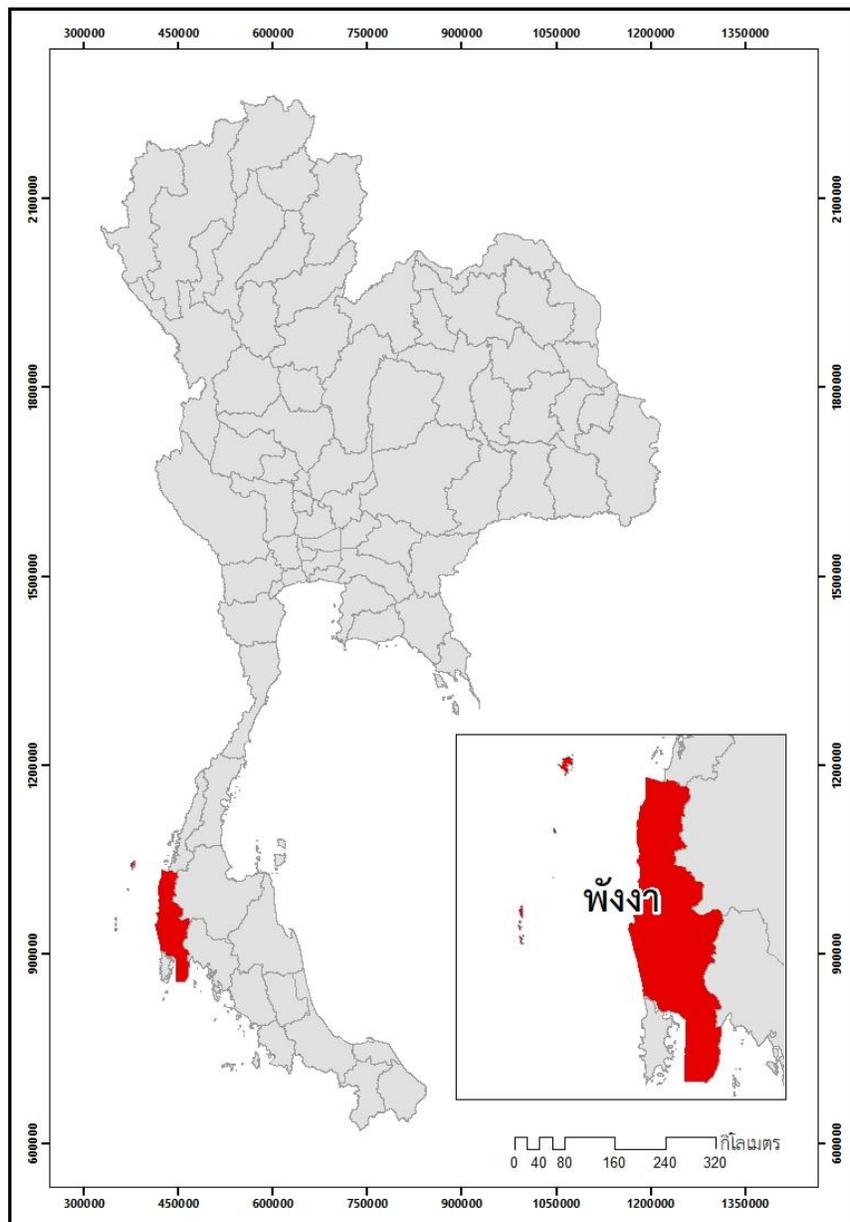
จังหวัดระนอง มีอาณาเขตติดต่อกัน ดังนี้
 ทิศเหนือ ติดต่อกับ จังหวัดชุมพร และประเทศเมียนมาร์
 ทิศตะวันออก ติดต่อกับ จังหวัดชุมพร
 ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ประเทศพม่า และทะเลอันดามัน
 ทิศใต้ ติดต่อกับ จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดพังงา

กรอบเนื้อหาวิชา เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล
 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 และ กศน. ระดับประถมศึกษา

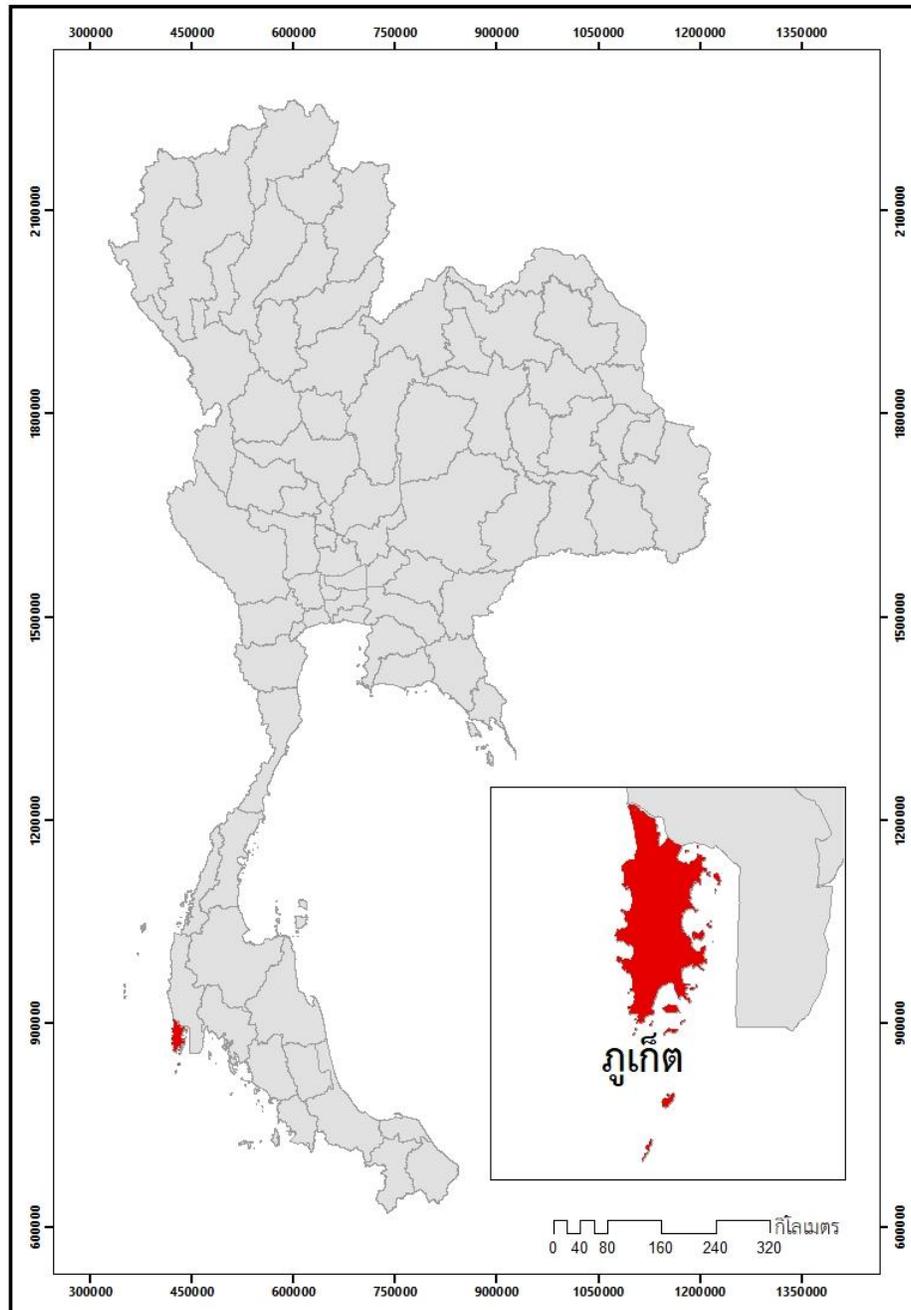
จังหวัดพืงงา มีอาณาเขตติดต่อกัน ดังนี้
 ทิศเหนือ ติดต่อกับ จังหวัดระนอง
 ทิศตะวันออก ติดต่อกับ จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดกระบี่
 ทิศตะวันตก ติดต่อกับ มหาสมุทรอินเดียและมีเกาะต่าง ๆ อยู่ในทะเลอันดามัน
 มากถึง 155 เกาะ นับเป็นจังหวัดที่มีจำนวนเกาะมากที่สุดในประเทศไทย
 ทิศใต้ ติดต่อกับ จังหวัดภูเก็ตและทะเลอันดามัน

กรอบเนื้อหาวิชา เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล
 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 และ กศน. ระดับประถมศึกษา

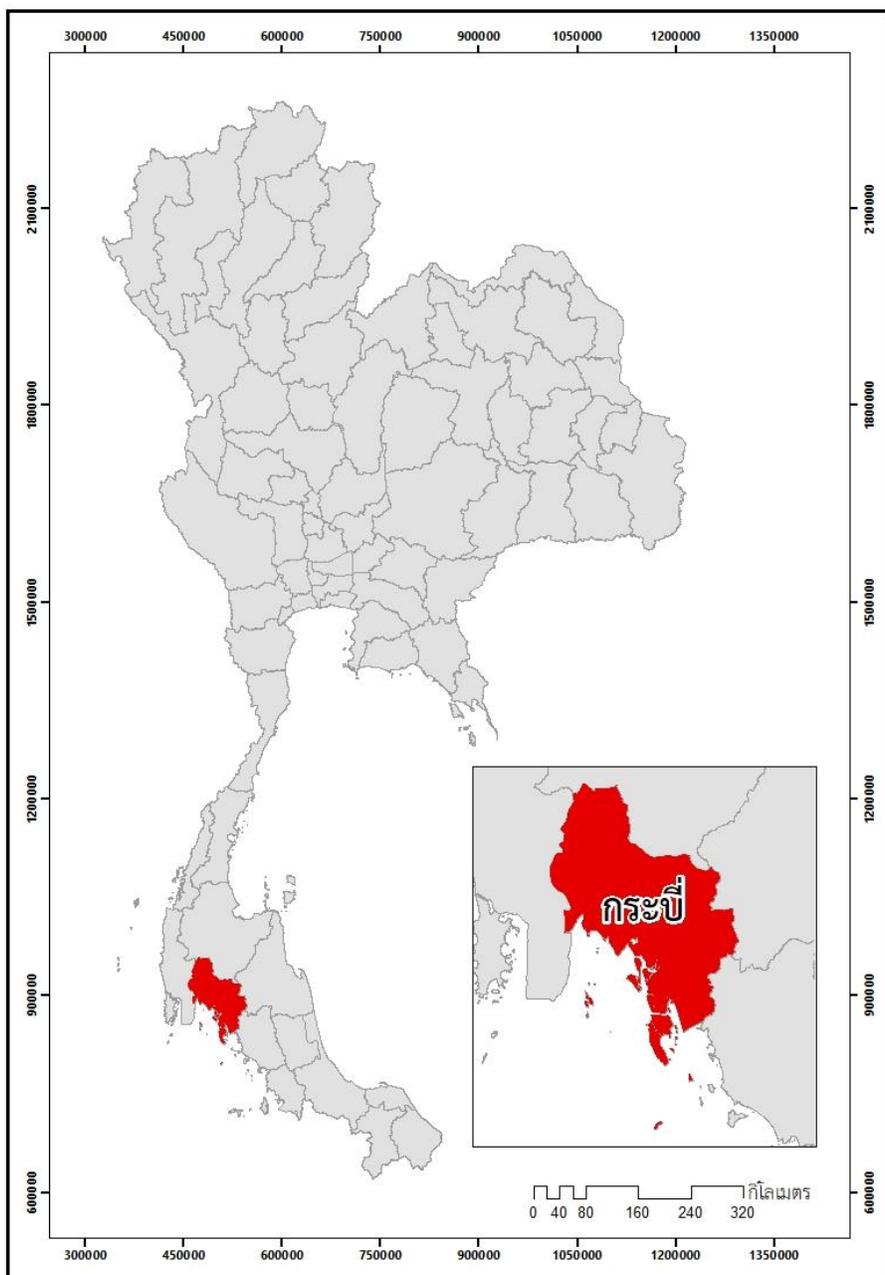
จังหวัดภูเก็ต เป็นเกาะขนาดใหญ่ที่สุดในประเทศไทยอยู่ในทะเลอันดามัน มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้
ทิศเหนือ ติดต่อกับ จังหวัดพังงา ทิศตะวันออก ติดต่อกับ จังหวัดพังงาและจังหวัดกระบี่
ทั้งเกาะล้อมรอบด้วยมหาสมุทรอินเดียและยังมีเกาะที่อยู่ในอาณาเขตของจังหวัดภูเก็ต
ทางทิศใต้และตะวันออก

กรอบเนื้อหาวิชา เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 และ กศน. ระดับประถมศึกษา

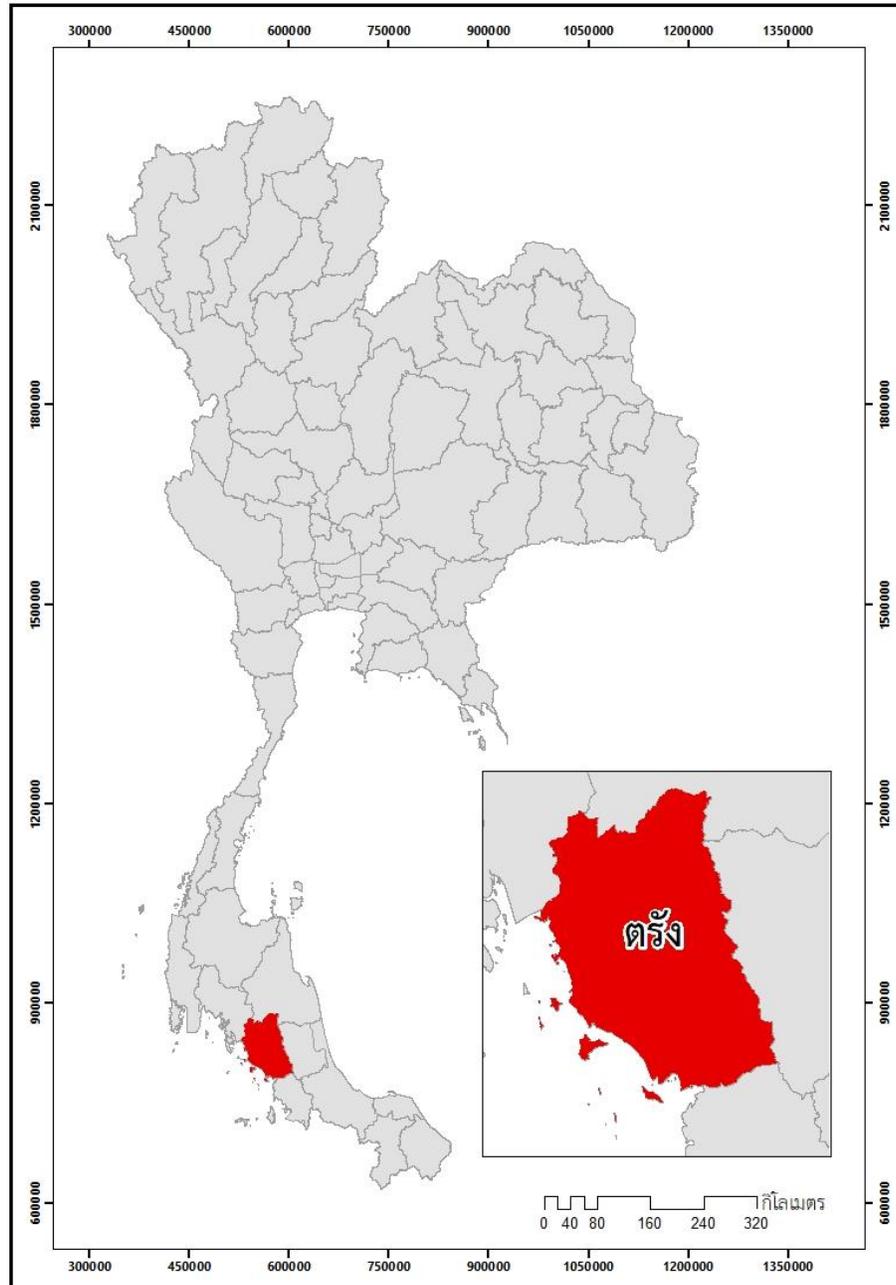

จังหวัดกระบี่ มีอาณาเขตติดต่อกัน ดังนี้
 ทิศเหนือ ติดต่อกับ จังหวัดพังงา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี
 ทิศตะวันออก ติดต่อกับ จังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดตรัง
 ทิศตะวันตก ติดต่อกับ จังหวัดพังงา และทะเลอันดามัน
 ทิศใต้ ติดต่อกับ จังหวัดตรัง และทะเลอันดามัน

กรอบเนื้อหาวิชา เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล
 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 และ กศน. ระดับประถมศึกษา

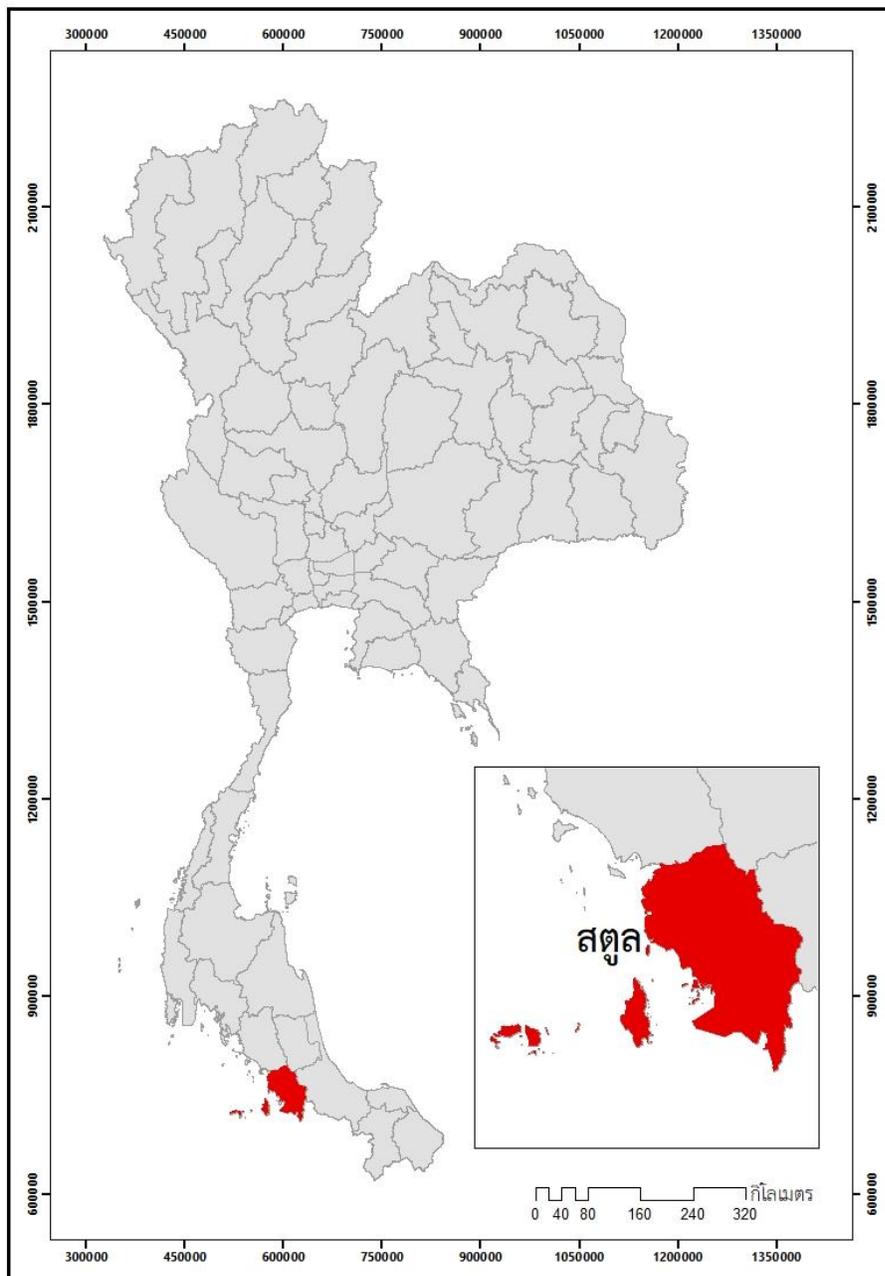
จังหวัดตรัง มีอาณาเขตติดต่อกัน ดังนี้
 ทิศเหนือ ติดต่อกับ จังหวัดกระบี่ และจังหวัดนครศรีธรรมราช
 ทิศตะวันออก ติดต่อกับ จังหวัดพัทลุง
 ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ทะเลอันดามันและจังหวัดกระบี่
 ทิศใต้ ติดต่อกับ จังหวัดสตูลและทะเลอันดามัน

กรอบเนื้อหาวิชา เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล
 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 และ กศน. ระดับประถมศึกษา

จังหวัดสตูล มีอาณาเขตติดต่อกัน ดังนี้
 ทิศเหนือ ติดต่อกับ จังหวัดตรัง
 ทิศตะวันออก ติดต่อกับ จังหวัดสงขลา
 ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ทะเลอันดามัน
 ทิศใต้ ติดต่อกับ รัฐปะลิส ประเทศมาเลเซียตลอดแนวชายแดน (ทางทิศใต้)

กรอบเนื้อหาวิชา เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล
 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 และ กศน. ระดับประถมศึกษา

หน่วยที่ 3

เขตการปกครองของจังหวัดทางทะเล

ผลการเรียนรู้

บอกความเป็นมาของการกำหนดเขตการปกครองของจังหวัดทางทะเลในท้องถิ่นตนเอง

สาระการเรียนรู้

ความเป็นมาของเขตการปกครองของจังหวัดทางทะเลในท้องถิ่นตนเอง

เรื่องที่ 1 ความเป็นมาของเขตการปกครองของจังหวัดทางทะเลในท้องถิ่นตนเอง

ความเป็นมาของการกำหนดเขตจังหวัดทางทะเล

เนื่องจากประเทศไทยไม่มีหลักกฎหมายภายในที่ระบุหลักการแนวทางการปฏิบัติในการแบ่งเขตจังหวัดทางทะเลไว้เป็นการเฉพาะ คณะอนุกรรมการกำหนดแนวทางการปรับปรุงพื้นที่เขตการปกครองของจังหวัดทางทะเล จึงได้พิจารณาแนวทางในการกำหนดการแบ่งเขตจังหวัดทางทะเลให้เป็นไปตามหลักการที่เป็นสากลและเป็นที่ยอมรับของนานาประเทศ เช่น หลักการที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1958 และฉบับ ค.ศ.1982 รวมทั้งในคู่มือที่องค์การระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกำหนดโดยสามารถสรุปแนวทางการกำหนดเขตทางทะเลที่เป็นหลักสากล นำมาประยุกต์ใช้ในการแบ่งเขตจังหวัดทางทะเลของแต่ละจังหวัดที่มีเขตอยู่ประชิดกัน หรืออยู่ตรงข้ามกันได้ ดังนี้

1) ตามพันธกรณีอันสืบเนื่องมาจากข้อตกลงที่ทำไว้เดิม

2) กำหนดตามหลักกฎหมายทะเลปี ค.ศ.1958 เช่น

- หลักการของเส้นมัธยะ (หลักระยะห่างเท่ากัน Principle of Equidistance เป็นหลักการพื้นฐานที่สามารถนำมาใช้กับทะเลอาณาเขต)

- สภาวะแวดล้อมพิเศษ Special Circumstance

3) กำหนดตามหลักกฎหมายทะเลปี ค.ศ.1982 เช่นหลักของความเที่ยงธรรม(Principle of Equitable) และหลักการ แนวคิด ทฤษฎีของนักกฎหมายทะเลที่สนับสนุนหลักการของความเที่ยงธรรม รวมทั้งการศึกษาแนวทางการตัดสินของศาลโลกในคดีที่เกี่ยวข้องกับเขตทางทะเล

เรื่องที่ 2 เขตการปกครองของจังหวัดทางทะเลในท้องถิ่นตนเอง

ขนาดของพื้นที่และความยาวชายฝั่งทะเลรายจังหวัด (ที่มา : กรมอุทกศาสตร์)

ลำดับที่	จังหวัด	ความยาว (กิโลเมตร)	ขนาดพื้นที่ทางทะเล (ตารางกิโลเมตร)
1	ตราด	187.95	5,847.99
2	จันทบุรี	101.50	2,064.70
3	ระยอง	117.99	2,440.16
4	ชลบุรี	188.34	5,423.81
5	ฉะเชิงเทรา	15.77	187.73
6	สมุทรปราการ	49.54	1,204.4
7	กรุงเทพมหานคร	6.51	76.33
8	สมุทรสาคร	45.26	964.25
9	สมุทรสงคราม	26.20	226.38
10	เพชรบุรี	96.55	3,050.77
11	ประจวบคีรีขันธ์	254.57	5,759.93
12	ชุมพร	252.60	7,441.42
13	สุราษฎร์ธานี	179.38	9,058.02
14	นครศรีธรรมราช	246.66	12,375.31
15	สงขลา	158.78	9,690.30
16	ปัตตานี	144.04	12,866.7
17	นราธิวาส	57.20	2,362.51
18	ระนอง	106.85	2,381.87
19	พังงา	254.18	12,264.61
20	กระบี่	203.55	4,657.22
21	ภูเก็ต	219.07	3,660.04
22	ตรัง	140.74	3,008.52
23	สตูล	140.21	5,328.82
รวม		3,193.44	112,341.84

หมายเหตุ - ขนาดพื้นที่ในเขตอำนาจอธิปไตยของแต่ละรายจังหวัดชายทะเลตามที่แสดงในตารางข้างต้นคิดเป็นพื้นที่รวมทั้งสิ้น 112,341.84 ตร.กม.

ซึ่งไม่รวมพื้นที่เกาะต่าง ๆ ในน่านน้ำไทยอีกประมาณ 2,680.43 ตร.กม.

- ขนาดของน่านน้ำในเขตอำนาจอธิปไตยเมื่อวัดพื้นที่ในแผนที่มาตราส่วนเล็กที่รวมเกาะในทะเลด้วยแล้ว จะมีเนื้อที่ 115,022.27 ตร.กม.

กรอบเนื้อหาวิชา เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 และ กศน. ระดับประถมศึกษา

รายชื่ออำเภอของจังหวัดชายทะเลในส่วนที่มีอาณาเขตติดกับทะเล

จังหวัดชายทะเล	จำนวนอำเภอที่ติดทะเล	รายชื่ออำเภอที่ติดชายทะเล
ฝั่งตะวันออกของอ่าวไทย		
สมุทรปราการ	3	อ.พระสมุทรเจดีย์ อ.เมือง อ.บางบ่อ
ฉะเชิงเทรา	1	อ.บางปะกง
ชลบุรี	4	อ.เมือง อ.ศรีราชา อ.บางละมุง อ.สัตหีบ
ระยอง	3	อ.บ้านฉาง อ.เมือง อ.แกลง
จันทบุรี	4	อ.นายายอาม อ.ท่าใหม่ อ.แหลมสิงห์ อ.ขลุ
ตราด	5	อ.แหลมงอบ อ.เมือง อ.คลองใหญ่ อ.เกาะช้าง อ.เกาะกูด
ฝั่งตะวันตกของอ่าวไทย		
กรุงเทพมหานคร	1	เขตบางขุนเทียน
สมุทรสาคร	1	อ.เมือง
สมุทรสงคราม	1	อ.เมือง
สมุทรปราการ	3	อ.พระสมุทรเจดีย์ อ.เมือง อ.บางบ่อ
เพชรบุรี	4	อ.บ้านแหลม อ.เมือง อ.ท่ายาง อ.ชะอำ
ประจวบคีรีขันธ์	8	อ.หัวหิน อ.ปราณบุรี อ.สามร้อยยอด อ.กุยบุรี อ.เมือง อ.ทับสะแก อ.บางสะพาน อ.บางสะพานน้อย
ชุมพร	6	อ.ปะทิว อ.เมือง อ.สวี อ.ทุ่งตะโก อ.หลังสวน อ.ละแม
สุราษฎร์ธานี	9	อ.ท่าชนะ อ.ไชยา อ.ท่าฉาง อ.เมือง อ.กาญจนดิษฐ์ อ.ดอนสัก อ.พุนพิน อ.เกาะสมุย อ.เกาะพะงัน
นครศรีธรรมราช	6	อ.ขนอม อ.สิชล อ.ท่าศาลา อ.เมือง อ.ปากพอง อ.หัวไทร
สงขลา	6	อ.ระโนด อ.สทิงพระ อ.สิงหนคร อ.เมือง อ.จะนะ อ.เทพา
ปัตตานี	6	อ.หนองจิก อ.เมือง อ.ยะหริ่ง อ.ปานาเระ อ.สายบุรี อ.ไม้แก่น
นราธิวาส	2	อ.เมือง อ.ตากใบ
ฝั่งตะวันตกของประเทศไทย		
ระนอง	3	อ.เมือง อ.กระเปอร์ อ.สุขสำราญ
พังงา	5	อ.คุระบุรี อ.ตะกั่วป่า อ.ท้ายเหมือง อ.ตะกั่วทุ่ง อ.เกาะยาว

กรอบเนื้อหาวิชา เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 และ กศน. ระดับประถมศึกษา

จังหวัดชายทะเล	จำนวนอำเภอ ที่ติดทะเล	รายชื่ออำเภอที่ติดชายทะเล
ภูเก็ต	3	อ.ถลาง อ.กระบุรี อ.เมือง
กระบี่	5	อ.อ่าวลึก อ.เมือง อ.เหนือคลอง อ.คลองท่อม อ.เกาะลันตา
ตรัง	4	อ.สิเกา อ.กันตัง อ.หาดสำราญ อ.ปะเหลียน
สตูล	4	อ.ทุ่งหว้า อ.ละงู อ.ท่าแพ อ.เมืองสตูล

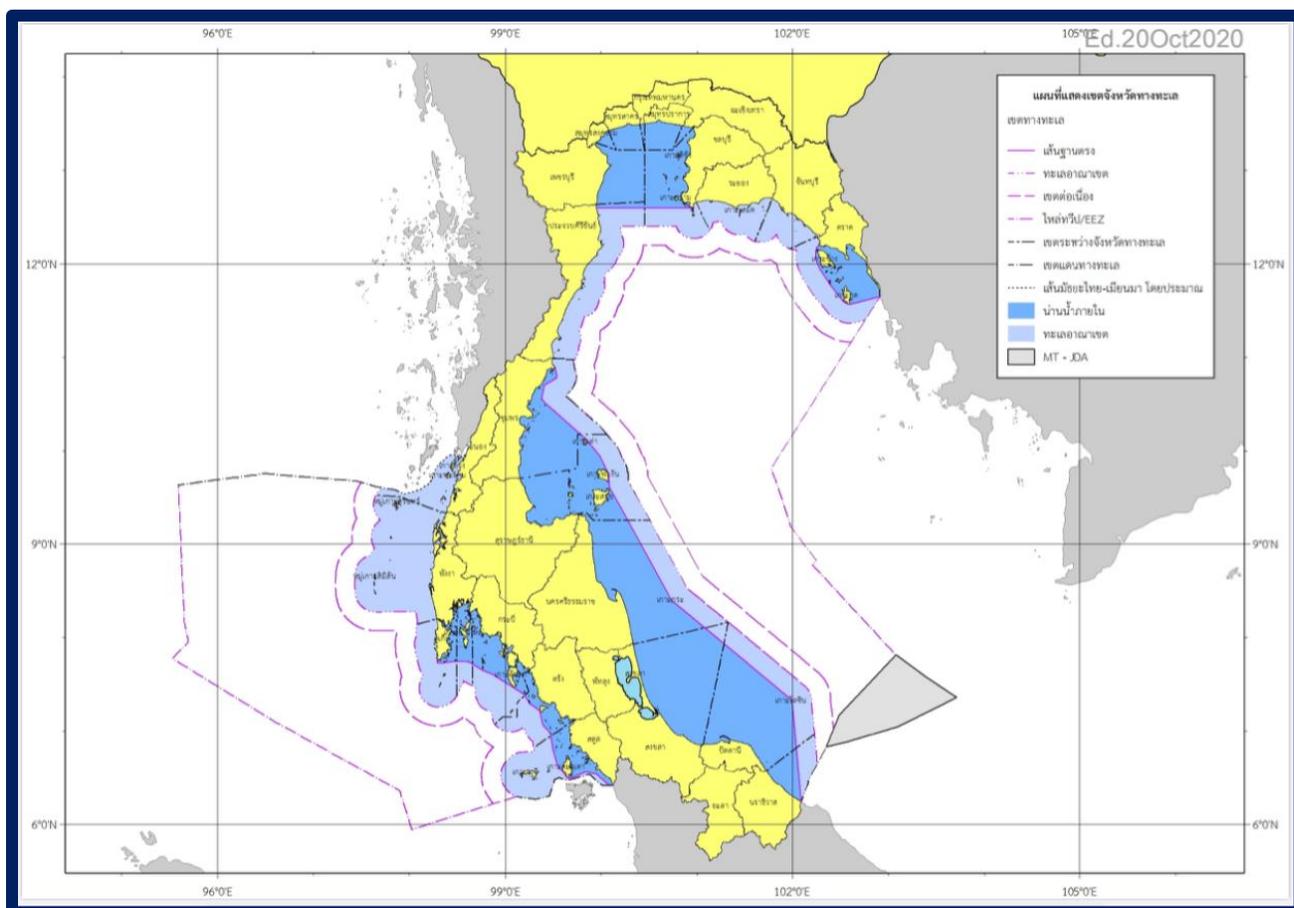
แผนที่และบัญชีค่าพิกัตรายจังหวัดชายทะเล

เพื่อความสะดวกในการกำหนดเส้นเขตทางทะเลระหว่างจังหวัด การลงพื้นที่รับฟังความเห็นจากผู้มีส่วนได้เสียในพื้นที่ จึงได้กำหนดแบ่งกลุ่มจังหวัดชายทะเลทั้ง 23 จังหวัด ออกเป็น 6 กลุ่มจังหวัด ตามสภาพภูมิศาสตร์ และพื้นฐานของกิจกรรมทางทะเลที่ส่งผลกระทบต่อระหว่างกันได้ ดังนี้

- (1) กลุ่มจังหวัดอ่าวไทยตะวันออก ประกอบด้วยจังหวัดชายทะเล 3 จังหวัด ได้แก่ จ.ตราด จ.จันทบุรี และ จ.ระยอง
- (2) กลุ่มจังหวัดอ่าวไทยตอนใน ประกอบด้วยจังหวัดชายทะเล 7 จังหวัด ได้แก่ จ.ชลบุรี จ.ฉะเชิงเทรา จ.สมุทรปราการ จ.สมุทรสาคร จ.สมุทรสงคราม จ.เพชรบุรี และ กรุงเทพมหานคร
- (3) กลุ่มจังหวัดอ่าวไทยตอนบน ประกอบด้วยจังหวัดชายทะเล 3 จังหวัด ได้แก่ จ.ประจวบคีรีขันธ์ จ.ชุมพร และ จ.สุราษฎร์ธานี
- (4) กลุ่มจังหวัดอ่าวไทยตอนล่าง ประกอบด้วยจังหวัดชายทะเล 4 จังหวัด ได้แก่ จ.นครศรีธรรมราช จ.สงขลา จ.ปัตตานี และ จ.นราธิวาส
- (5) กลุ่มจังหวัดฝั่งตะวันตกตอนบน ประกอบด้วยจังหวัดชายทะเล 3 จังหวัด ได้แก่ จ.ระนอง จ.พังงา และ จ.ภูเก็ต
- (6) กลุ่มจังหวัดฝั่งตะวันตกตอนล่าง ประกอบด้วยจังหวัดชายทะเล 3 จังหวัด ได้แก่ จ.กระบี่ จ.ตรัง และ จ.สตูล

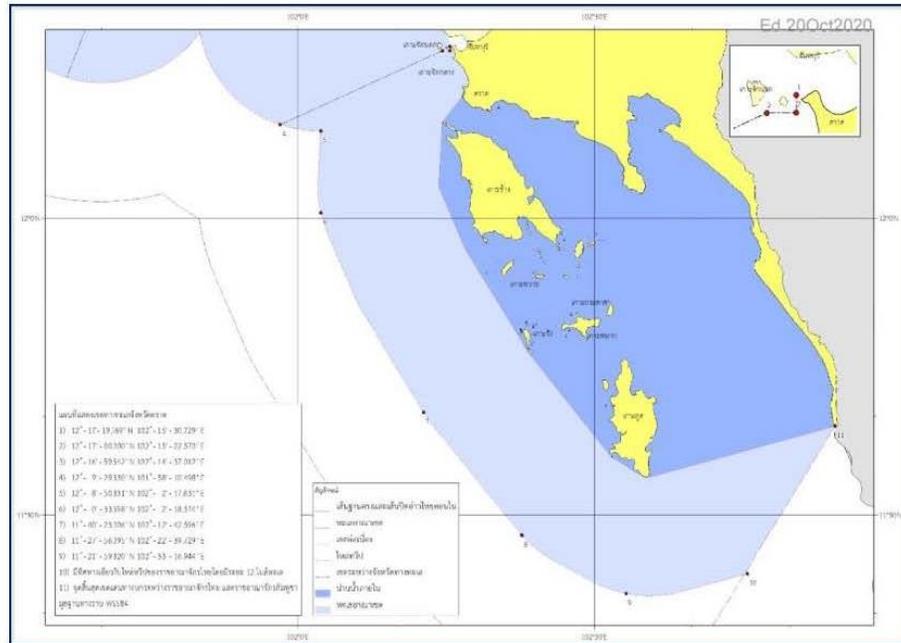
เรื่องที่ 3 ลักษณะกายภาพทางทะเลที่ปรากฏในแผนผัง แผนที่ทางทะเลในท้องถิ่นตนเอง

แผนที่แสดงภาพรวมการแบ่งเขตจังหวัดทางทะเลทั้ง 23 จังหวัดชายทะเล

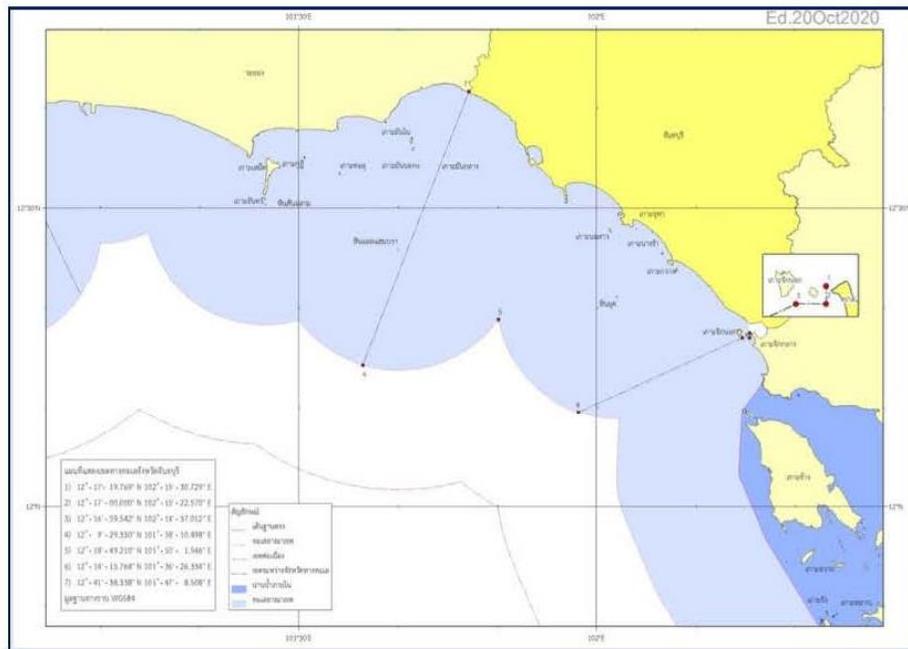

แผนที่แสดงเขตจังหวัดในกลุ่มจังหวัดอ่าวไทยฝั่งตะวันออก
ประกอบด้วย จังหวัดตราด จังหวัดจันทบุรี จังหวัดระยอง และจังหวัดชลบุรี

กรอบเนื้อหาวิชา เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 และ กศน. ระดับประถมศึกษา

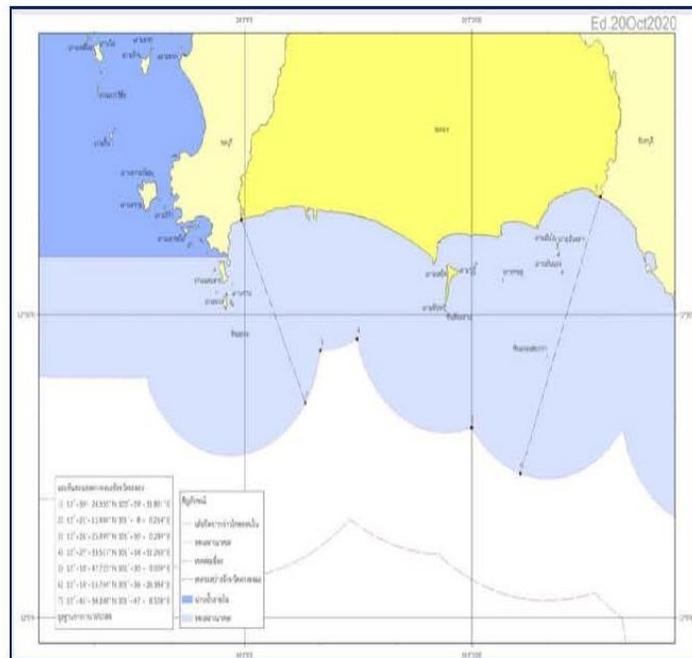

แผนที่แสดง เขตจังหวัดทางทะเลของจังหวัดตราด

แผนที่แสดง เขตจังหวัดทางทะเลของจังหวัดจันทบุรี

กรอบเนื้อหาวิชา เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 และ กศน. ระดับประถมศึกษา

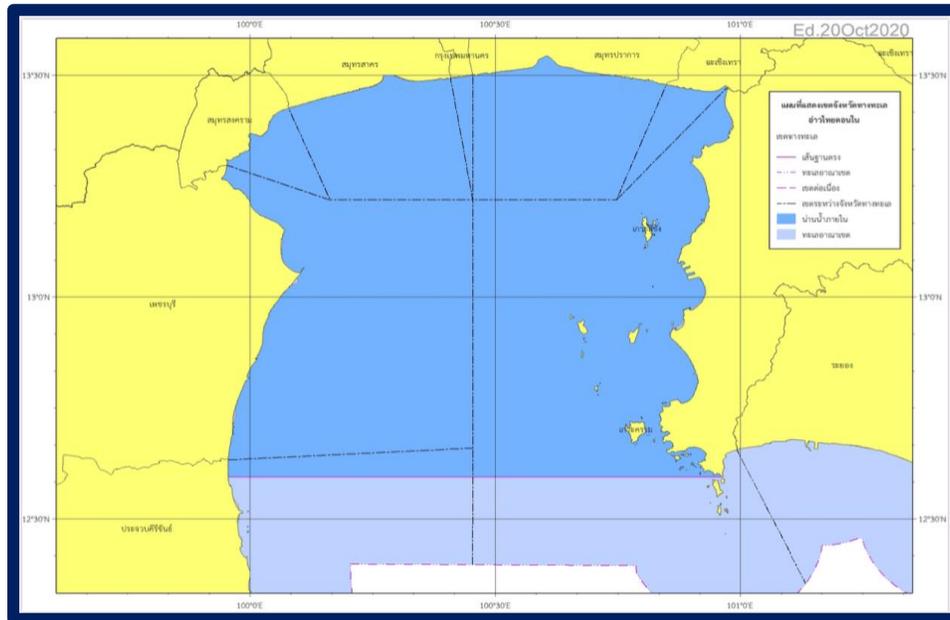
แผนที่แสดง เขตจังหวัดทางทะเลของจังหวัดระยอง

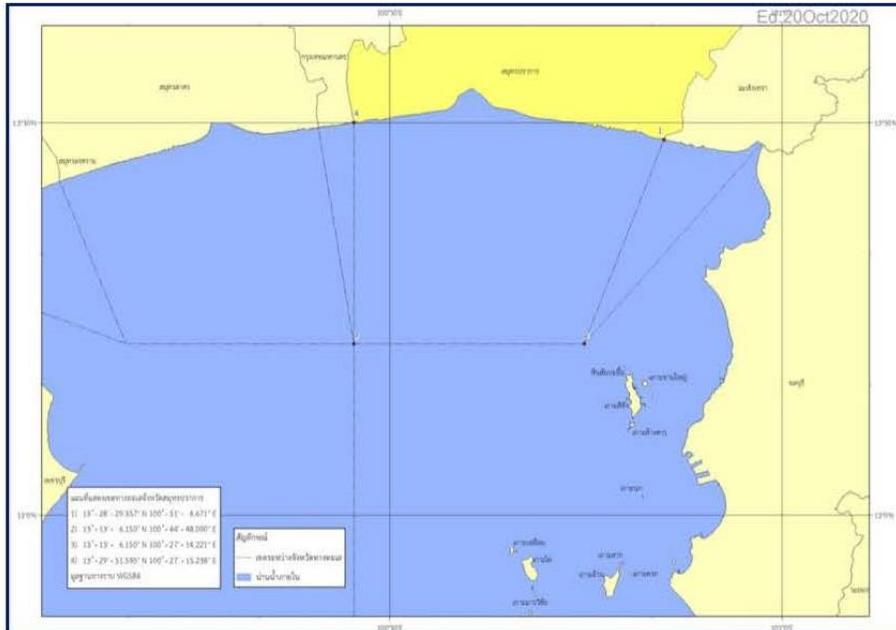
แผนที่แสดง เขตจังหวัดทางทะเลของจังหวัดชลบุรี

กรอบเนื้อหาวิชา เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 และ กศน. ระดับประถมศึกษา

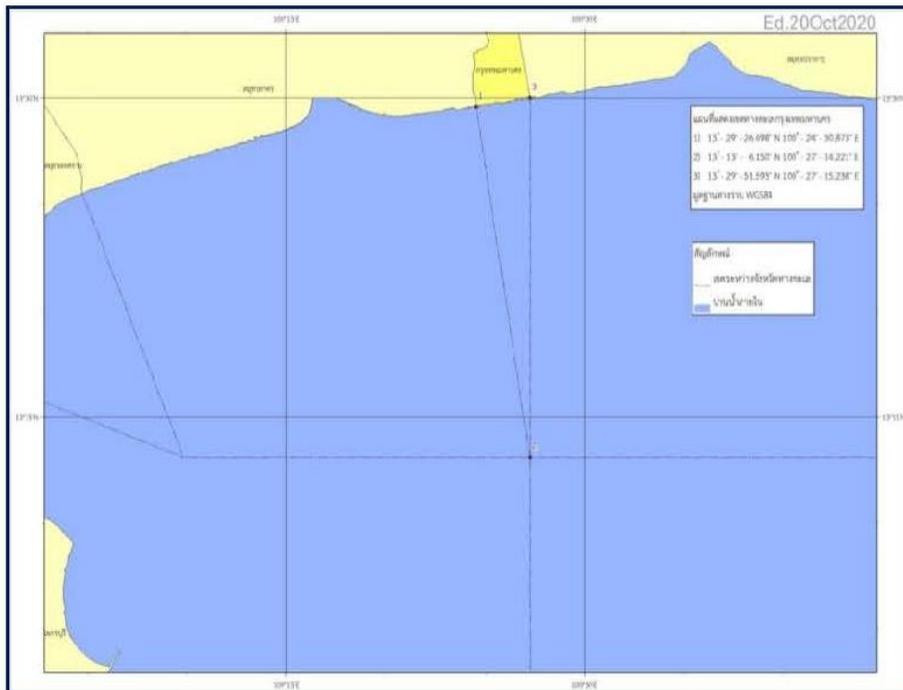
แผนที่แสดงเขตจังหวัดในกลุ่มจังหวัดอ่าวไทยตอนใน ประกอบด้วยจังหวัดต่าง ๆ รวม 7 จังหวัด ได้แก่ จ.ชลบุรี จ.ฉะเชิงเทรา จ.สมุทรปราการ จ.กรุงเทพมหานคร จ.สมุทรสาคร จ.สมุทรสงคราม และ จ.เพชรบุรี

กรอบเนื้อหาวิชา เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 และ กศน. ระดับประถมศึกษา

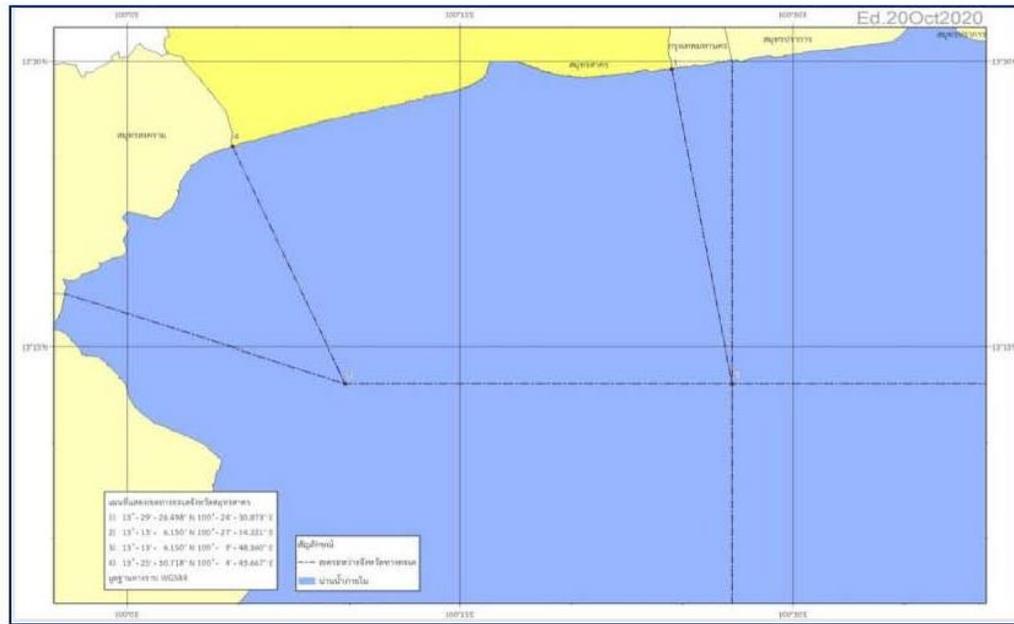

แผนที่แสดง เขตจังหวัดทางทะเลของจังหวัดสมุทรปราการ

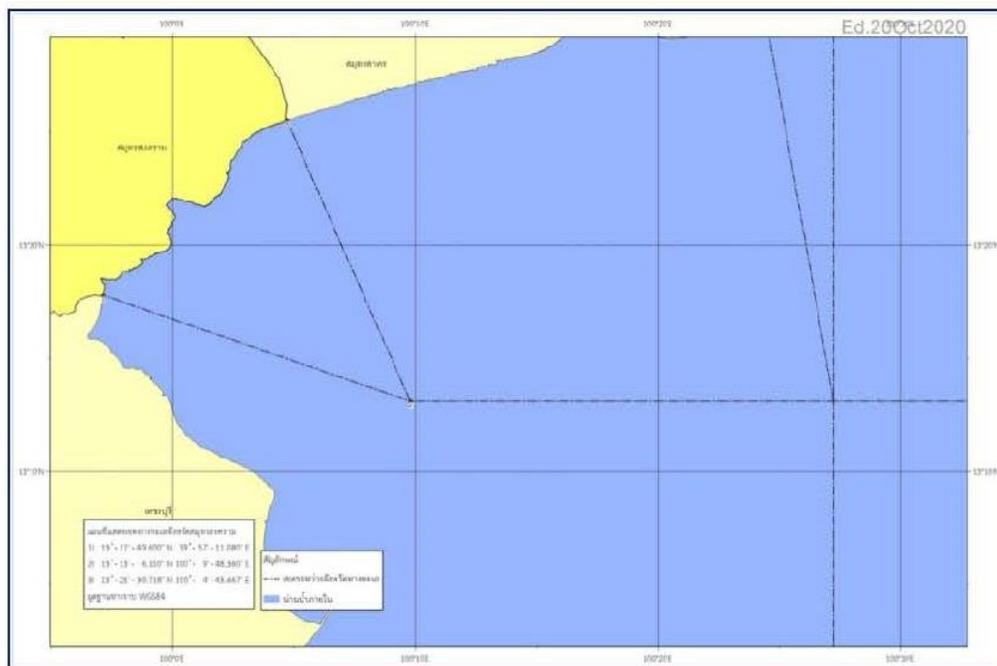

แผนที่แสดง เขตจังหวัดทางทะเลของจังหวัดกรุงเทพมหานคร

กรอบเนื้อหาวิชา เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล
 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 และ กศน. ระดับประถมศึกษา

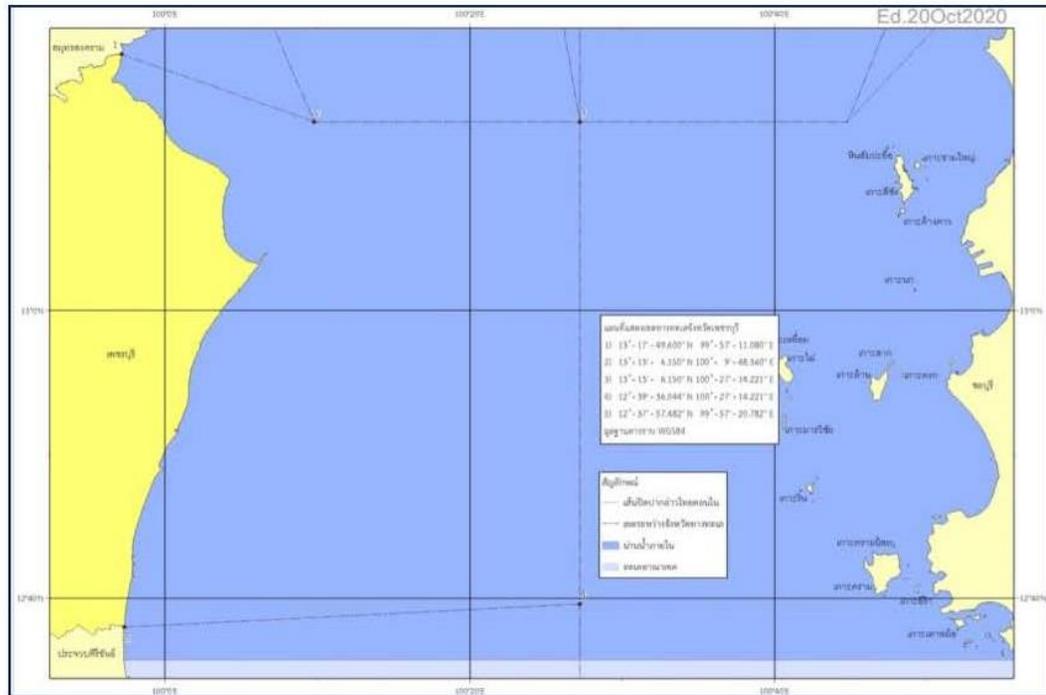

แผนที่แสดง เขตจังหวัดทางทะเลของจังหวัดสุราษฎร์ธานี

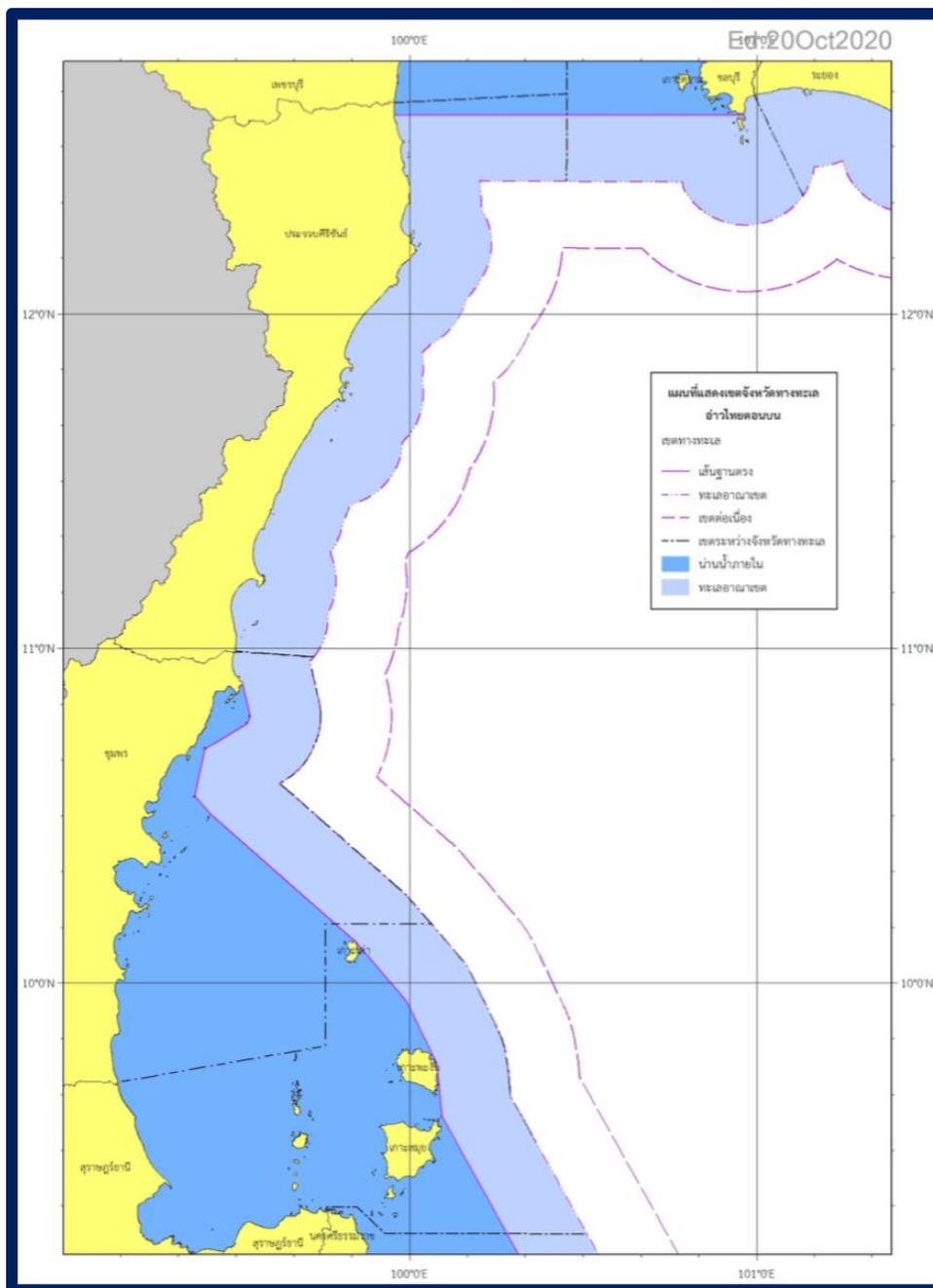
แผนที่แสดง เขตจังหวัดทางทะเลของจังหวัดสมุทรสงคราม

กรอบเนื้อหาวิชา เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 และ กศน. ระดับประถมศึกษา

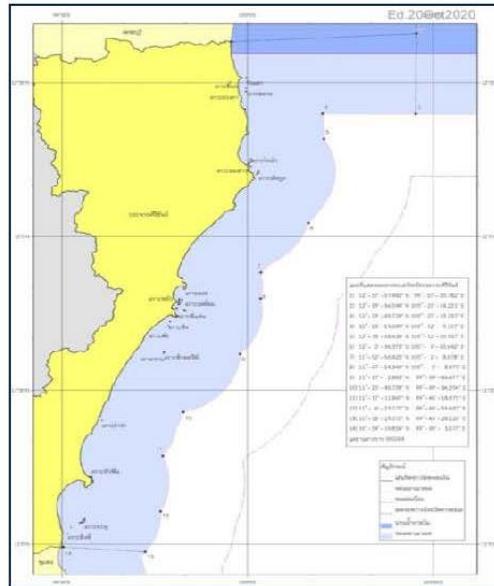

แผนที่แสดง เขตจังหวัดทางทะเลของจังหวัดเพชรบุรี

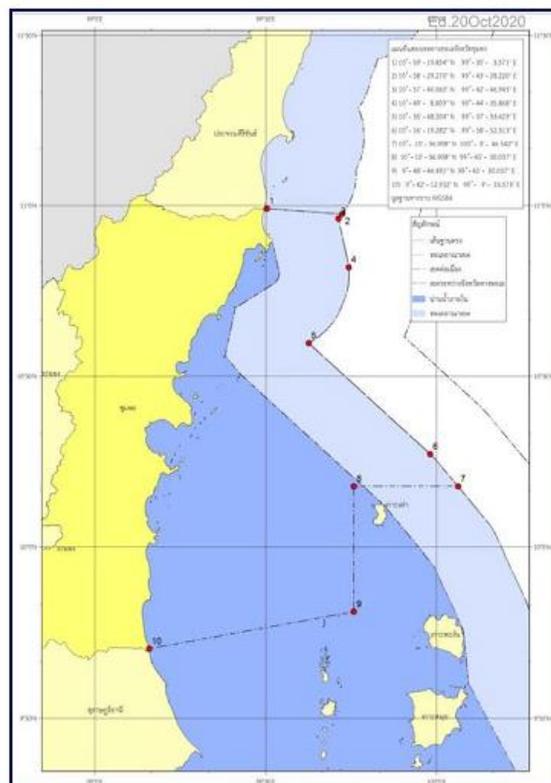
แผนที่เขตจังหวัดในกลุ่มจังหวัดอ่าวไทยตอนบน ประกอบด้วยจังหวัดต่างๆ รวม 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดชุมพร และจังหวัดสุราษฎร์ธานี

กรอบเนื้อหาวิชา เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 และ กศน. ระดับประถมศึกษา

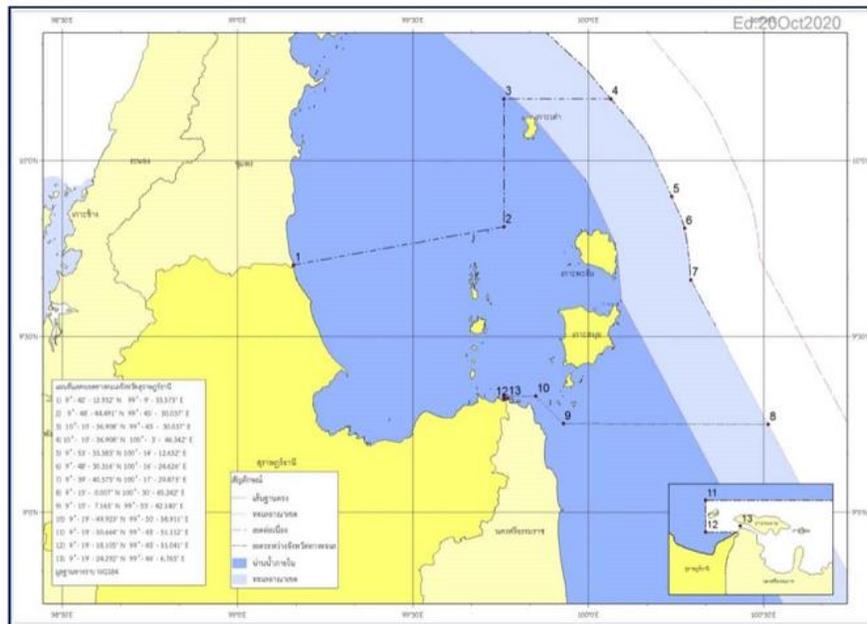

แผนที่แสดง เขตจังหวัดทางทะเลของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

แผนที่แสดง เขตจังหวัดทางทะเลของจังหวัดชุมพร

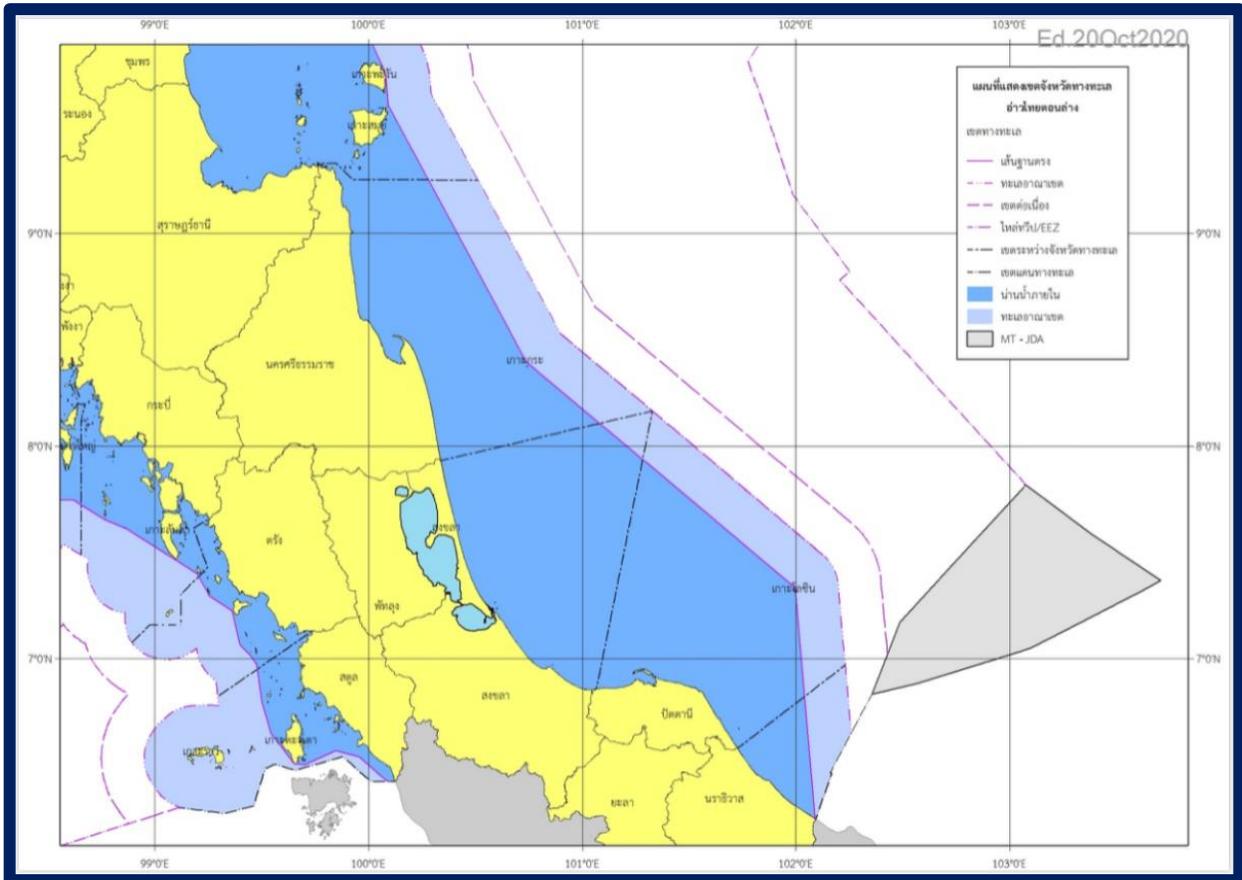
กรอบเนื้อหาริชา เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 และ กศน. ระดับประถมศึกษา

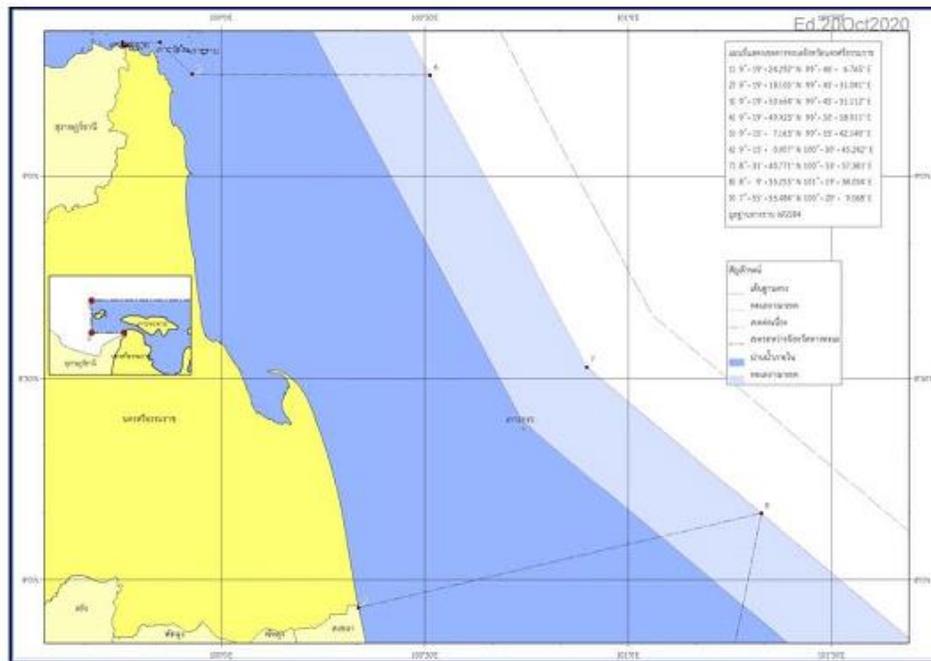
แผนที่แสดง เขตจังหวัดทางทะเลของจังหวัดสุราษฎร์ธานี

กรอบเนื้อหาวิชา เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 และ กศน. ระดับประถมศึกษา

แผนที่เขตจังหวัดในกลุ่มจังหวัดอ่าวไทยตอนล่าง ประกอบด้วย จังหวัดต่าง ๆ รวม 4 จังหวัด ได้แก่
จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา จังหวัดปัตตานี และ จังหวัดนราธิวาส

กรอบเนื้อหาวิชา เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 และ กศน. ระดับประถมศึกษา

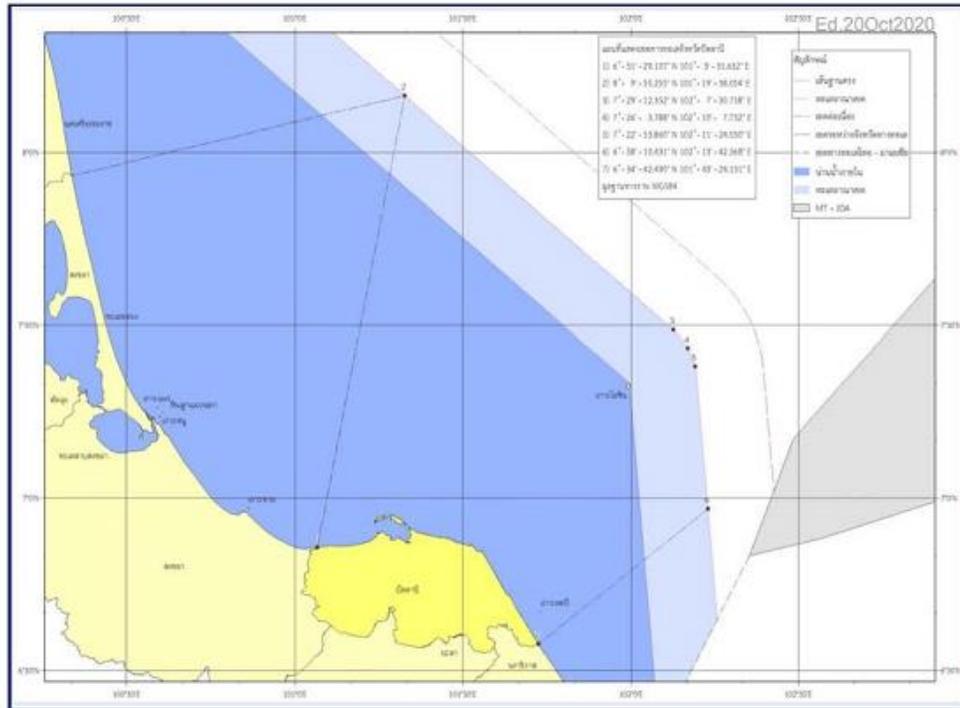

แผนที่แสดง เขตจังหวัดทางทะเลของจังหวัดนครศรีธรรมราช

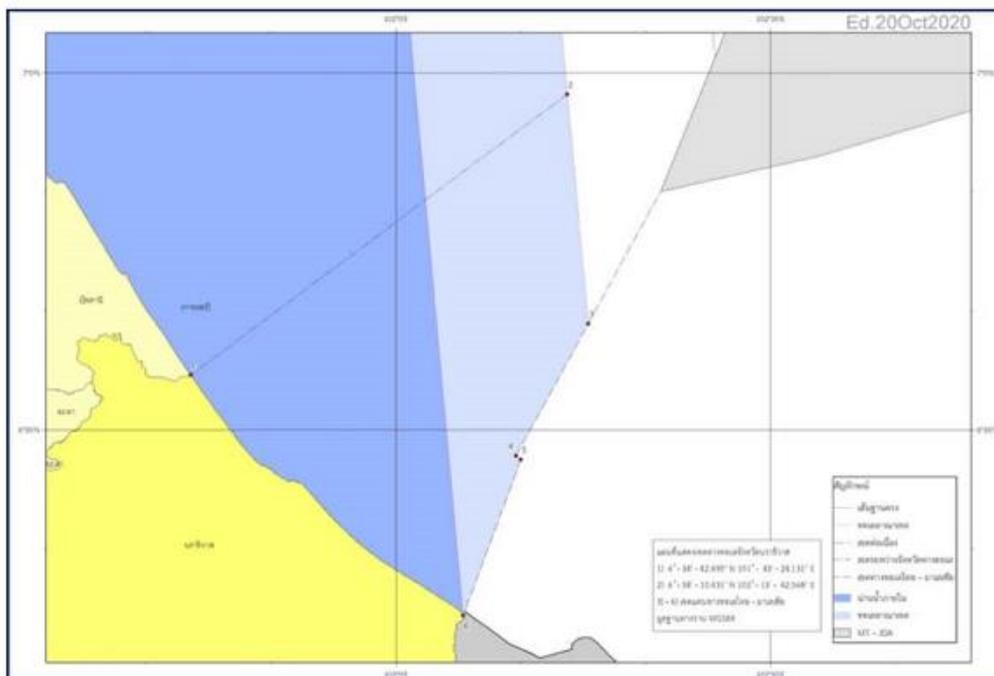

แผนที่แสดง เขตจังหวัดทางทะเลของจังหวัดสงขลา

กรอบเนื้อหาวิชา เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 และ กศน. ระดับประถมศึกษา

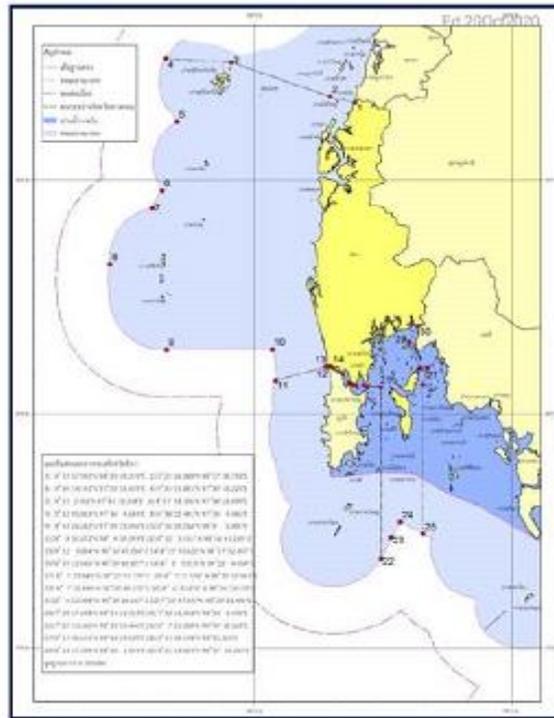

แผนที่แสดง เขตจังหวัดทางทะเลของจังหวัดปัตตานี

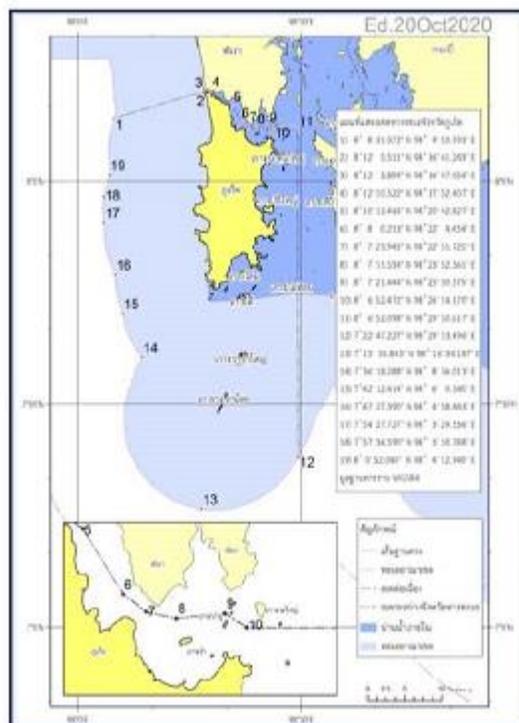

แผนที่แสดง เขตจังหวัดทางทะเลของจังหวัดนราธิวาส

กรอบเนื้อหาวิชา เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 และ กศน. ระดับประถมศึกษา

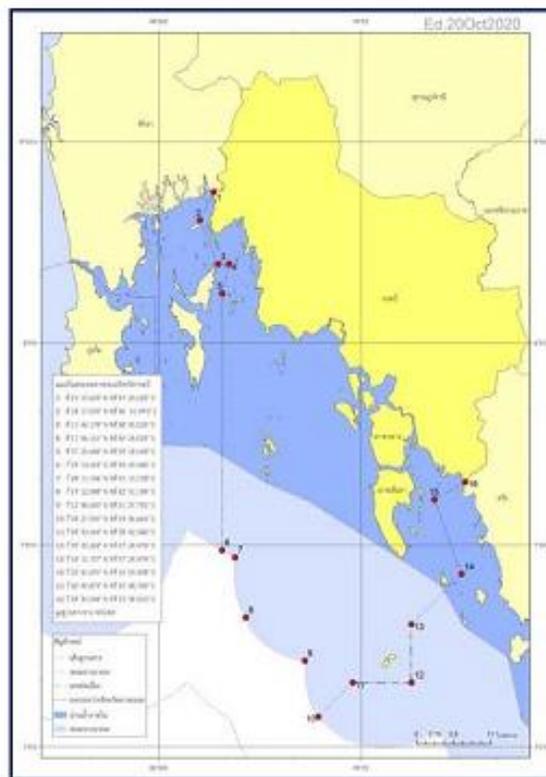
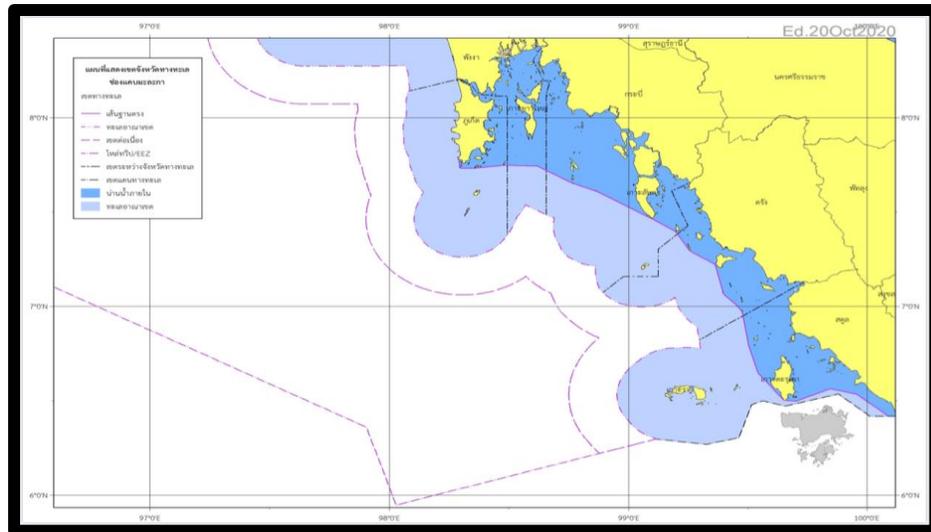
แผนที่แสดง เขตจังหวัดทางทะเลของจังหวัดพังงา

แผนที่แสดง เขตจังหวัดทางทะเลของจังหวัดภูเก็ต

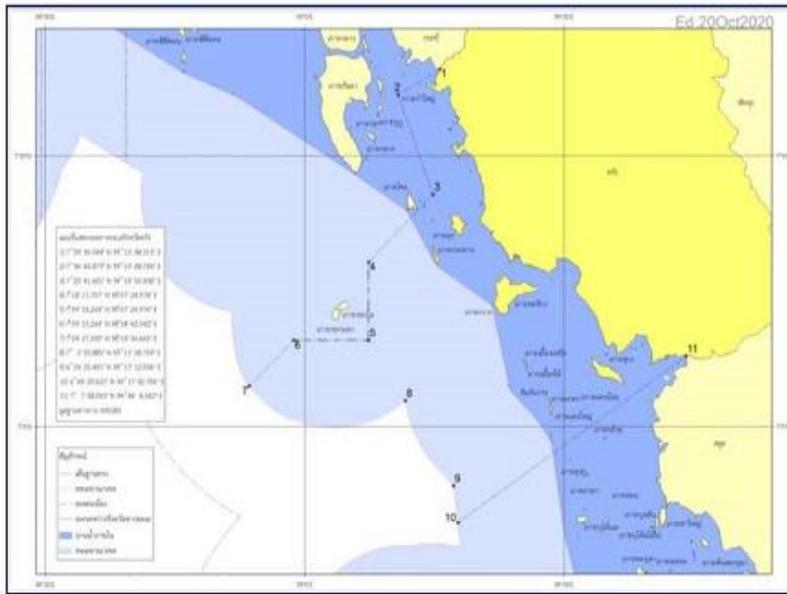
กรอบเนื้อหาวิชา เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 และ กศน. ระดับประถมศึกษา

แผนที่เขตจังหวัดในกลุ่มจังหวัดฝั่งตะวันตกตอนล่าง ประกอบด้วยจังหวัดต่างๆรวม 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดกระบี่ จังหวัดตรัง และ จังหวัดสตูล

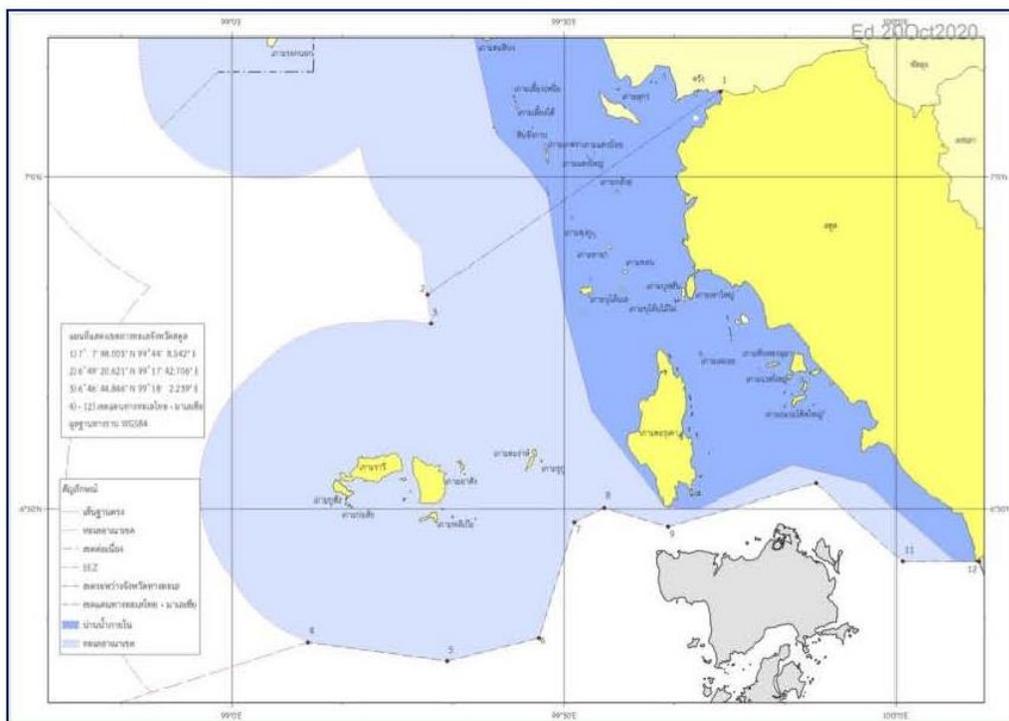

แผนที่แสดง เขตจังหวัดทางทะเลของจังหวัดกระบี่

กรอบเนื้อหาวิชา เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 และ กศน. ระดับประถมศึกษา

แผนที่แสดง เขตจังหวัดทางทะเลของจังหวัดตรัง

แผนที่แสดง เขตจังหวัดทางทะเลของจังหวัดสตูล

ที่มา: กรมอุทกศาสตร์

กรอบเนื้อหาวิชา เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 และ กศน. ระดับประถมศึกษา

หน่วยที่ 4

ประโยชน์ของทะเล

ผลการเรียนรู้

1. บอกประเภทของทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งในท้องถิ่นตนเอง
2. นำทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งในท้องถิ่นตนเองมาใช้อย่างมีคุณค่าและยั่งยืน
3. บอกผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งในท้องถิ่นตนเอง
4. มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ฟื้นฟู พัฒนา รักษาทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลและชายฝั่งในท้องถิ่นตนเอง
5. เสนอวิธีการใช้ประโยชน์ทางทะเลในท้องถิ่นตนเองได้อย่างปลอดภัย

สาระการเรียนรู้

1. ประเภททรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งในท้องถิ่นตนเอง
2. การนำทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งในท้องถิ่นและกิจกรรมการใช้ประโยชน์จากทะเลในท้องถิ่นของตนเองมาใช้ อย่างมีคุณค่าและยั่งยืน
3. ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากทะเลในท้องถิ่นตนเอง
4. การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ฟื้นฟู พัฒนา รักษาทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลและชายฝั่งในท้องถิ่นตนเอง
5. วิธีการใช้ประโยชน์ทางทะเลในท้องถิ่นตนเองได้อย่างปลอดภัย
4. ความปลอดภัยในการใช้ประโยชน์ทางทะเลในท้องถิ่นตนเอง

เรื่องที่ 1 ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งในท้องถิ่นตนเอง

"ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง" หมายความว่า สิ่งที่มีอยู่หรือเกิดขึ้นตามธรรมชาติในบริเวณทะเลและชายฝั่ง รวมถึงพืชมะพร้าว พืชที่ชุ่มน้ำชายฝั่ง คลอง คูแพรก ทะเลสาบ และบริเวณพื้นที่ปากแม่น้ำ ที่มีพื้นที่ติดต่อกับทะเลหรืออิทธิพลของน้ำทะเลเข้าถึง เช่น ป่าชายเลน ป่าชายหาด หาด ที่ชายทะเล เกาะ ภูเขาทะเล ปะการัง ดอนหอยพิชและสัตว์ทะเล หรือสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นเพื่อประโยชน์แก่ระบบนิเวศ ทางทะเลและชายฝั่ง เช่น ปะการังเทียม แนวลดแรงคลื่น และการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่ง

แหล่งทรัพยากรชายฝั่งทะเล

แหล่งทรัพยากรชายฝั่งทะเล ที่สำคัญประกอบด้วยความหลากหลายทางชีวภาพของพื้นที่ชายฝั่งทะเล โดยมีองค์ประกอบหลักๆ ดังนี้

1. ป่าชายเลนในอดีตป่าชายเลนมีกระจายอยู่ทั่วไปตามแนวฝั่งทะเล แต่จากกระแสการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทำให้ป่าชายเลนถูกบุกรุกทำลายไปเป็นจำนวนมาก คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม 2534 ให้ระงับการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่าชายเลนโดยเด็ดขาด แต่มีมติดังกล่าวยังไม่ชัดเจนในการปฏิบัติ ต่อมาวันที่ 22 สิงหาคม 2543 และวันที่ 17 ตุลาคม 2543 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบการแก้ไขปัญหาการจัดการป่าชายเลน โดยไม่อนุมัติให้มีการทำสัมปทานทำไม้ป่าชายเลน

2. ป่าไม้บนพื้นที่บกเป็นสังคมพืชหลากหลายชนิดที่กระจายอยู่ในพื้นที่ชายฝั่งทะเล ได้แก่ ป่าดิบชื้น (Tropical Evergreen forest) ที่อยู่บนพื้นที่สูงหรือต้นน้ำป่าชายหาด (Beach forest) ที่พบตามแนวฝั่งทะเล และป่าบึงหรือป่าพรุ (Fresh Water Swamp forest) ที่อยู่ตามบึงน้ำและที่ลุ่มน้ำขัง ซึ่งมีเนื้อที่รวมกันในจังหวัดชายฝั่งทะเลประมาณ 12.35 ล้านไร่ ในจำนวนนี้ร้อยละ 61.36 อยู่ในภาคใต้ ที่เหลือเป็นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคกลางร้อยละ 17.23 ปัญหาที่สำคัญคือการลักลอบตัดไม้ทำลายป่า และการบุกรุกพื้นที่ป่าอย่างต่อเนื่อง

3. แหล่งหญ้าทะเลเป็นพืชน้ำที่เป็นทรัพยากรที่สำคัญต่อระบบนิเวศทางทะเล ผลผลิตจากกระบวนการสังเคราะห์แสง ของหญ้าทะเลให้ทั้งอาหารและออกซิเจนแก่สิ่งมีชีวิตในทะเลบริเวณที่มีหญ้าทะเลขึ้นอยู่จึงเป็นแหล่งอาหาร เป็นที่วางไข่ และหลบซ่อนศัตรูของสัตว์น้ำวัยอ่อน โดยเฉพาะสัตว์ทะเลหายาก เช่น เต่าทะเล พะยูน รวมทั้งยังช่วยชะลอคลื่นป้องกันการพังทลายของชายฝั่ง ช่วยกรองและปรับปรุงคุณภาพน้ำให้ดีขึ้น ปัญหาการเสื่อมโทรมของหญ้าทะเลเกิดได้ทั้งการเสื่อมโทรมของพื้นที่ตามธรรมชาติ และจากกิจกรรมการพัฒนาบริเวณชายฝั่งทะเล

4. แหล่งปะการังทรัพยากรที่มีความหลากหลายบริเวณชายฝั่งทะเล เป็นที่อยู่อาศัยและเป็นแหล่งให้อาหารของสัตว์ทะเล ปะการังเป็นสัตว์ที่มีโครงสร้างหินปูนห่อหุ้มตัวไว้ โดยพื้นที่ที่พบจะต้องเหมาะสม คือ มีคุณภาพน้ำที่ดีใส ระดับความเค็มและอุณหภูมิของน้ำทะเลที่เหมาะสม และด้วยความสวยงามของแนวปะการัง จึงทำให้ปะการังเป็นที่ต้องการมาเยี่ยมชม เกิดเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ซึ่งก็มีผลกระทบต่อปะการังตามมาด้วยเช่นกัน ปัญหาสำคัญต่อปะการังคือการเปลี่ยนแปลงของกระบวนการธรรมชาติ เช่น คลื่นลมรุนแรง การระบาดของดาวมงกุฎหนาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งปรากฏการณ์ปะการังฟอกขาว (coral bleaching) ทำให้ปะการังตายเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ยังเกิดจากกิจกรรมของมนุษย์ในการท่องเที่ยว การทำประมง และการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่ง ทั้งน้ำเสีย ตะกอน ขยะ และของเสียอื่น ๆ ระบายลงสู่ทะเลมากขึ้น

(https://km.dmcr.go.th/th/c_56/s_76)

ที่มา : กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

ข้อมูลทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งรายจังหวัด

จังหวัดตราด

พื้นที่ตำบลในเขตชายฝั่งและพื้นที่ในทะเล 5,038,101 ไร่

ตำบลในเขตชายฝั่ง	อำเภอในเขตชายฝั่ง	พื้นที่ตำบลในเขตชายฝั่ง	พื้นที่ในทะเล	
			3,887,110 ไร่	
			น่านน้ำของรัฐ	น่านน้ำระหว่างประเทศ
27 ตำบล	6 อำเภอ	1,150,992 ไร่	3,887,110 ไร่	-

ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

แนวปะการัง		หญ้าทะเล		ป่าชายเลน		เกาะ		หาด	
17,758 ไร่		6,350 ไร่		67,823.16 ไร่		66 แห่ง		46 แห่ง	
อยู่ในพื้นที่อุทยาน	อยู่นอกพื้นที่อุทยาน
5,680	12,078	1,234	5,116	79	67,743.16	41	25	10	36

พื้นที่อนุรักษ์ในเขตจังหวัดชายฝั่งทะเล

อุทยานแห่งชาติ	ป่าสงวนแห่งชาติ	เขตห้ามล่าสัตว์ป่า	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า	พื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม
2 แห่ง	14 แห่ง	-	-	-

อาณาเขตทางทะเลประเทศไทย

น่านน้ำภายใน	ทะเลอาณาเขต	เขตต่อเนื่อง	เขตเศรษฐกิจจำเพาะ	พื้นที่พัฒนาร่วมไทย-มาเลเซีย
1,990,667 ไร่	1,896,443 ไร่	-	-	-

ที่มา : กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สถานการณ์ด้านทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งและการกัดเซาะชายฝั่ง จังหวัดตราด

มีพื้นที่ทั้งหมด 2,819 ตารางกิโลเมตร ชายฝั่งทะเลมีความยาว 184.30 กิโลเมตร และเกาะต่าง ๆ จำนวน 66 เกาะ ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่สำคัญได้แก่

- แนวปะการัง
- แหล่งหญ้าทะเล
- ป่าชายเลน
- สัตว์ทะเลหายากและใกล้สูญพันธุ์
- ป่าชายหาด พรุ

สถานภาพระบบนิเวศที่สำคัญ

1) แนวปะการัง

จากข้อมูลในปี พ.ศ. 2563 มีพื้นที่การแพร่กระจายของ แนวปะการัง 17,758 ไร่ พื้นที่ที่ได้รับการสำรวจและประเมิน 12,986 ไร่ หรือร้อยละ 73.1 ของพื้นที่แนวปะการังทั้งหมด สถานภาพมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงระยะยาวดีขึ้น บริเวณเกาะพร้าวนอก เกาะเหลายากกลาง เกาะกระดาด อ่าวพร้าว มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงระยะยาวคงที่บริเวณเกาะไม้ซี้เล็กและมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงระยะยาวเสียหายมากบริเวณเกาะหมาก (แหลมตุ๊กตา) เกาะกูด ซึ่งสาเหตุหลักของความเสื่อมโทรมเกิดจากสถานการณ์ปะการังฟอกขาว เมื่อปี พ.ศ. 2553 และเกิดจากเรือนักท่องเที่ยวจอดรับส่งใกล้แนวปะการัง เกิดจากการวางลอบปลา/สายเอ็นตกปลาในแนวปะการัง

2) แหล่งหญ้าทะเล

จากข้อมูลในปี พ.ศ. 2563 พบหญ้าทะเลมีพื้นที่รวม 6,350 ไร่ มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับในข้อมูลอดีตบริเวณเกาะรัง และมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงเสื่อมโทรมลงเมื่อเทียบกับในข้อมูลอดีต บริเวณอ่าวธรรมชาติ - เกาะปุย เกาะช้าง เกาะไม้ซี้เล็ก เกาะหมาก แหลมกลัด - บ้านไม้รูต เกาะกระดาด และเกาะกูด

3) สัตว์ทะเลหายากและใกล้สูญพันธุ์

พบได้แก่ เต่าตนุ เต่ากระ โลมาหัวบาตรหลังเรียบ โลมาหลังโหนก โลมาอิรวดี โลมาปากขวด วาฬเพชฌฆาตดำ พะยูนและฉลามวาฬ ในช่วง พ.ศ. 2552 - 2563 พบการเกยตื้นของสัตว์ทะเลหายากรวม 337 ตัว ได้แก่ เต่าทะเล 89 ตัว โลมาและวาฬ 248 ตัว โดยในปี 2563 พบการเกยตื้นของสัตว์ทะเลหายาก รวม 24 ตัว ได้แก่ เต่าทะเล 6 ตัว (ลดลงจากปี 2562) โลมาและวาฬ 18 ตัว (ลดลงจากปี 2562) โดยในปี พ.ศ. 2563 ได้รับรายงานจากชุมชนว่าพบการวางไข่ของเต่าที่เกาะหวาย พบการว่ายน้ำของฉลามวาฬ บริเวณพื้นที่ชายฝั่งระหว่าง ตำบลแหลมกลัดกับตำบลไม้รูต

สิ่งแวดล้อมทางทะเล

1) คุณภาพน้ำทะเล

ในปี พ.ศ. 2563 คุณภาพน้ำทะเลมีแนวโน้มเสื่อมโทรมลง โดยมีสถานะดีมากลดลงจากร้อยละ 70 ในปี 2562 เป็นร้อยละ 20 สถานะดีเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 10 เป็น 60 และพบว่าสถานะพอใช้คงที่ นอกจากนั้น ไม่พบสถานะเสื่อมโทรมและเสื่อมโทรมมากในพื้นที่จังหวัดตราด

2) น้ำมันรั่วไหล ในปี พ.ศ. 2563 ไม่พบเหตุการณ์น้ำมันรั่วไหลในพื้นที่

3) น้ำทะเลเปลี่ยนสี

ในช่วงปี พ.ศ. 2558 - 2563 เกิดขึ้นทั้งหมด 4 ครั้ง โดยปี พ.ศ. 2563 พบปรากฏการณ์น้ำทะเลเปลี่ยนสีจำนวน 1 ครั้ง ช่วงเวลาที่เกิดส่วนใหญ่อยู่ในช่วงฤดูร้อน (วันที่ 12 มีนาคม 2563) โดยแพลงก์ตอนพืชที่ก่อให้เกิดปรากฏการณ์ ได้แก่ *Chaetoceros* spp. (1,925,223,216 เซลล์/ลิตร), *Asterionellopsis glacialis* (3,272-3,829 เซลล์/ลิตร) และ *Noctiluca scintillans* (455 เซลล์/ลิตร)

4) แมงกะพรุนพิษ

จากการสำรวจพบแมงกะพรุนพิษจำนวน 5 ชนิด ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 ในปี 2563 ยังไม่มีรายงานผู้ป่วยสงสัยเสียชีวิตหรือบาดเจ็บรุนแรง (ผู้ป่วยหมดสติ) จากแมงกะพรุนพิษ

ป่าชายเลน ป่าชายหาด พรุ

จากข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดินป่าชายเลนในประเทศไทยปี พ.ศ. 2563 จังหวัดตราด มีพื้นที่ทั้งหมด 111,141.10 ไร่ โดยแบ่งเป็น

- 1) ป่าชายเลน 67,823.16 ไร่
- 2) พื้นที่ป่าชายหาด 642.23 ไร่
- 3) พื้นที่ป่าพรุ 3,501.06 ไร่
- 4) พื้นที่อื่น ๆ ได้แก่
 - พื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ 16,636.26 ไร่
 - พื้นที่เกษตรกรรม 11,298.03 ไร่
 - เมืองและสิ่งก่อสร้าง 2,157.20 ไร่
 - ท่าเทียบเรือ 48.29 ไร่
 - เลนงอก/หาดเลน 311.62 ไร่
 - หาดทราย 10.37 ไร่
 - แม่น้ำ คูแพรก ชุมเหมือง ทะเล 3,728.44 ไร่
 - ป่าบนที่เนิน 20.67 ไร่

การกัดเซาะชายฝั่ง

ชายฝั่งทะเลของจังหวัดตราด ครอบคลุมพื้นที่ 14 ตำบล 3 อำเภอ โดยมีระยะทางแนวชายฝั่ง 184.30 กิโลเมตร จากข้อมูล สถานภาพการกัดเซาะชายฝั่งปี พ.ศ. 2562 พบการกัดเซาะเป็นระยะทางรวม 8.63 กิโลเมตร (ลดลงจากปี 2561) มีพื้นที่กัดเซาะรุนแรง เป็นระยะทาง 5.68 กิโลเมตร (ลดลง จากปี 2561) พื้นที่กัดเซาะปานกลาง เป็นระยะทาง 2.48 กิโลเมตร (ลดลง จากปี 2561) และพื้นที่กัดเซาะน้อย เป็นระยะทาง 0.48 กิโลเมตร (ลดลงจาก ปี 2561) ชายฝั่งทะเลที่ถูกกัดเซาะได้มีโครงการป้องกันแก้ไขปัญหา เป็นระยะทางรวม 25.81 กิโลเมตร

ที่มา : รายงานสถานการณ์ด้านทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งและการกัดเซาะชายฝั่งของประเทศไทย พ.ศ. 2563
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

จังหวัดจันทบุรี

พื้นที่ตำบลในเขตชายฝั่งและพื้นที่ในทะเล 1,974,418 ไร่

ตำบลในเขตชายฝั่ง	อำเภอในเขตชายฝั่ง	พื้นที่ตำบลในเขตชายฝั่ง	พื้นที่ในทะเล	
			1,358,541 ไร่	
			น่านน้ำของรัฐ	น่านน้ำระหว่างประเทศ
31 ตำบล	5 อำเภอ	615,878 ไร่	-	-

ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

แนวปะการัง		หญ้าทะเล		ป่าชายเลน		เกาะ		หาด	
766 ไร่		2,218 ไร่		101,704.97 ไร่		19 แห่ง		6 แห่ง	
อยู่ในพื้นที่อุทยาน	อยู่นอกพื้นที่อุทยาน
-	766	-	2,218	-	101,704.97	-	19	-	6

พื้นที่อนุรักษ์ในเขตจังหวัดชายฝั่งทะเล

อุทยานแห่งชาติ	ป่าสงวนแห่งชาติ	เขตห้ามล่าสัตว์ป่า	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า	พื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม
4 แห่ง	18 แห่ง	1 แห่ง	3 แห่ง	-

อาณาเขตทางทะเลประเทศไทย

น่านน้ำภายใน	ทะเลอาณาเขต	เขตต่อเนื่อง	เขตเศรษฐกิจจำเพาะ	พื้นที่พัฒนาร่วมไทย-มาเลเซีย
1,358,541 ไร่	-	-	-	-

ที่มา : กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สถานการณ์ด้านทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งและการกัดเซาะชายฝั่ง จังหวัดจันทบุรี

มีพื้นที่ทั้งหมด 6,338 ตารางกิโลเมตร ชายฝั่งทะเลมีความยาว 104.04 กิโลเมตร เกาะต่าง ๆ จำนวน 19 เกาะ ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่สำคัญได้แก่

- ป่าชายเลน
- แนวปะการัง
- แหล่งหญ้าทะเล
- สัตว์ทะเลหายาก

สถานภาพระบบนิเวศที่สำคัญ

1) แนวปะการัง

จากข้อมูลในปี พ.ศ. 2563 มีพื้นที่การแพร่กระจายของ แนวปะการัง 766 ไร่ พื้นที่ที่ได้รับการสำรวจและประเมิน 766 ไร่ หรือร้อยละ 100 ของพื้นที่แนวปะการังทั้งหมดสถานภาพมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงระยะยาวดีขึ้น บริเวณเกาะนมสาว หาดเจ้าหลาว (หน้าริสอร์ท) เกาะสะบ้า และแหลมเสด็จมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงระยะยาวคงที่ บริเวณหาดเจ้าหลาว (หน้าสะพาน) โดยไม่พบพื้นที่ ที่มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงระยะยาวเสียหายมาก แต่อย่างใด

2) แหล่งหญ้าทะเล

จากข้อมูลในปี พ.ศ. 2563 พบหญ้าทะเลมีพื้นที่รวม 2,118.12 ไร่ มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น เมื่อเทียบกับในข้อมูลอดีตบริเวณอ่าวคู้กระเบน และบ้านหาดหัวแหลม เจ้าหลาว และมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงเสื่อมโทรมลงขึ้นเมื่อเทียบกับข้อมูลในอดีตบริเวณปากน้ำพังราด

3) สัตว์ทะเลหายากและใกล้สูญพันธุ์

พบ ได้แก่ เต่าตนุ เต่ากระ พะยูน โลมาหัวบาตรหลังเรียบ โลมาหลังโหนก โลมาอิรวดี โลมาปากขวด วาฬเพชฌฆาตดำและฉลามวาฬ ในช่วง พ.ศ. 2554 - 2563 พบการเกยตื้น ของสัตว์ทะเลหายากรวม 141 ตัว ได้แก่ เต่าทะเล 103 ตัว โลมาและวาฬ 38 ตัว โดยในปี 2563 พบการเกยตื้น ของสัตว์ทะเลหายากรวม 23 ตัว ได้แก่ เต่าทะเล 21 ตัว (ลดลงจากปี 2562) โลมา 1 ตัว (ลดลงจากปี 2562) และ วาฬ 1 ตัว (ลดลงจากปี 2562)

สิ่งแวดล้อมทางทะเล

1) คุณภาพน้ำทะเล

ในปี พ.ศ. 2563 คุณภาพน้ำทะเลมีแนวโน้มดีขึ้นโดยมีสถานะดีเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 43 ในปี 2562 เป็นร้อยละ 100 นอกจากนั้นไม่พบสถานะเสื่อมโทรมและเสื่อมโทรมมากในพื้นที่จังหวัดจันทบุรี

2) น้ำมันรั่วไหล

ในปี พ.ศ. 2563 ไม่พบเหตุการณ์น้ำมันรั่วไหลในพื้นที่ จังหวัดจันทบุรี

3) น้ำทะเลเปลี่ยนสี

ในปี พ.ศ. 2563 ไม่พบการสะสมของแพลงก์ตอนพืชในพื้นที่จังหวัดจันทบุรี

4) แมงกะพรุนพิษ

จากการสำรวจพบแมงกะพรุนพิษจำนวน 3 ชนิด ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 ในปี 2563 ยังไม่มีรายงานผู้ป่วยสงสัยเสียชีวิตหรือบาดเจ็บรุนแรง (ผู้ป่วยหมดสติ) จากแมงกะพรุนพิษ

ป่าชายเลน ป่าชายหาด พรุ

จากข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดินป่าชายเลนในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2563 จังหวัดจันทบุรี มีพื้นที่ทั้งหมด 215,227.63 ไร่ โดยแบ่งเป็น

- 1) ป่าชายเลน 101,704.97 ไร่
- 2) ป่าชายหาด 53.51 ไร่
- 3) ป่าพรุ 1,078.28 ไร่
- 4) พื้นที่อื่น ๆ ได้แก่
 - พื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ 71,479.54 ไร่
 - นาเกลือ 351.56 ไร่
 - พื้นที่เกษตรกรรม 11,961.91 ไร่
 - เมืองและสิ่งก่อสร้าง 3,980.68 ไร่
 - ท่าเทียบเรือ 4.59 ไร่
 - เลนงอก/หาดเลน 38.92 ไร่
 - หาดทราย 4.63 ไร่
 - แม่น้ำ คูแพรก ชุมเหมือง ทะเล 10,967.25 ไร่
 - ป่าบึงที่เนิน 149.26 ไร่
 - ระบบนิเวศไม้พื้นล่าง 13,452.53 ไร่

การกัดเซาะชายฝั่ง

ชายฝั่งทะเลของจังหวัดจันทบุรี ครอบคลุมพื้นที่ 9 ตำบล 4 อำเภอ โดยมีระยะทางแนวชายฝั่ง 104.04 กิโลเมตร จากข้อมูล สถานภาพการกัดเซาะชายฝั่งปี พ.ศ. 2561 พบการกัดเซาะเป็นระยะทางรวม 29.35 กิโลเมตร (ลดลงจากปี 2560) ไม่มีพื้นที่กัดเซาะรุนแรง (ลดลง จากปี 2560) ไม่มีพื้นที่กัดเซาะปานกลาง (ลดลง จากปี 2560) และพื้นที่กัดเซาะน้อยเป็นระยะทาง 0.04 กิโลเมตร (ลดลงจากปี 2560) ชายฝั่งทะเลที่ถูกกัดเซาะได้มีโครงการป้องกันแก้ไข ภัยเป็นระยะทางรวม 29.20 กิโลเมตร

ที่มา : รายงานสถานการณ์ด้านทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งและการกัดเซาะชายฝั่งของประเทศไทย พ.ศ. 2563
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

จังหวัดระยอง

พื้นที่ตำบลในเขตชายฝั่งและพื้นที่ในทะเล 2,211,331 ไร่

ตำบลในเขตชายฝั่ง	อำเภอในเขตชายฝั่ง	พื้นที่ตำบลในเขตชายฝั่ง	พื้นที่ในทะเล	
			1,567,332 ไร่	
			น่านน้ำของรัฐ	น่านน้ำระหว่างประเทศ
21 ตำบล	3 อำเภอ	643,994 ไร่	-	-

ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

แนวปะการัง		หญ้าทะเล		ป่าชายเลน		เกาะ		หาด	
3,151 ไร่		11,542 ไร่		13,632.44 ไร่		196 แห่ง		52 แห่ง	
อยู่ในพื้นที่อุทยาน	อยู่นอกพื้นที่อุทยาน
1,703	1,448	80	11,463	-	13,632.44	11	5	28	24

พื้นที่อนุรักษ์ในเขตจังหวัดชายฝั่งทะเล

อุทยานแห่งชาติ	ป่าสงวนแห่งชาติ	เขตห้ามล่าสัตว์ป่า	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า	พื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม
2 แห่ง	10 แห่ง	-	1 แห่ง	-

อาณาเขตทางทะเลประเทศไทย

น่านน้ำภายใน	ทะเลอาณาเขต	เขตต่อเนื่อง	เขตเศรษฐกิจจำเพาะ	พื้นที่พัฒนาร่วมไทย-มาเลเซีย
1,567,332 ไร่	-	-	-	-

ที่มา : กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สถานการณ์ด้านทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งและการกัดเซาะชายฝั่ง จังหวัดระยอง

มีพื้นที่ทั้งหมด 3,552 ตารางกิโลเมตร ชายฝั่งทะเลมีความยาว 105.61 กิโลเมตร เกาะต่าง ๆ จำนวน 16 เกาะ ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่สำคัญได้แก่

- แนวปะการัง
- แหล่งหญ้าทะเล
- ป่าชายเลน
- สัตว์ทะเลหายากและใกล้สูญพันธุ์

สถานภาพระบบนิเวศที่สำคัญ

1) แนวปะการัง

จากข้อมูลในปี พ.ศ. 2562 มีพื้นที่การแพร่กระจายของ แนวปะการัง 3,151 ไร่ พื้นที่ที่ได้รับการสำรวจและประเมิน 2,721 ไร่ หรือร้อยละ 86.4 ของพื้นที่แนวปะการังทั้งหมด สถานภาพมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงสถานภาพแนวปะการังในระยะยาว พบว่าแนวปะการังส่วนใหญ่ มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่เสื่อมโทรมลง ทั้งในพื้นที่เขตอุทยานฯ หมู่เกาะเสม็ด และในพื้นที่หมู่เกาะมัน โดยเฉพาะบริเวณหมู่เกาะเสม็ด แนวปะการังมีแนวโน้มเสื่อมโทรมลงหลายสถานี เช่น อ่าวลุงดำ อ่าวกิวนอก เกาะทะเล เมื่อพิจารณาจากการครอบคลุมพื้นที่ของปะการังมีชีวิตที่ลดลง ขณะที่แนวปะการังบริเวณหมู่เกาะมัน มีสภาพดีกว่าเล็กน้อย แต่บางส่วนมีการเปลี่ยนแปลงไม่มากนัก เช่น หินญวน เกาะปลาตีน อ่าวตันเลียบ โดยเปอร์เซ็นต์ครอบคลุมพื้นที่ของปะการังมีชีวิตบริเวณหมู่เกาะมัน (เกาะมันในหาดหน้าบ้าน เกาะมันในอ่าวตันเลียบ หินต้อยหยอย) จังหวัดระยอง ในปี 2557 – 2562

2) แหล่งหญ้าทะเล

จากข้อมูลในปี พ.ศ. 2563 พบหญ้าทะเลมีพื้นที่รวม 11,753 ไร่ มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับข้อมูลในอดีตบริเวณอ่าวเพ อ่าวมะขามป้อม-บ้านเนินซ้อ ปากน้ำประแส-ปากน้ำพังราด และมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงเสื่อมโทรมลงขึ้นเมื่อเทียบกับข้อมูลในอดีตบริเวณหาดปลา สวนสน ปากคลองแกลง หาดทรายแก้ว และหมู่เกาะมัน

3) สัตว์ทะเลหายากและใกล้สูญพันธุ์

ในปี 2563 พบ ได้แก่ เต่าตนุ เต่ากระ (พบแม่เต่ากระวางไข่จำนวน 1 ตัว ที่หาดปลา อำเภอบ้านฉาง) โลมาหัวบาตรหลังเรียบ โลมาหลังโหนก โลมากระโดด โลมาปากขวด พะยูนและฉลามวาฬ ในช่วง พ.ศ. 2554-2563 พบการเกยตื้นของสัตว์ทะเลหายาก รวม 498 ตัว ได้แก่ เต่าทะเล 421 ตัว โลมาและวาฬ 77 ตัว โดยในปี 2563 พบการเกยตื้นของสัตว์ทะเลหายากรวม 85 ตัว ได้แก่ เต่าทะเล 69 ตัว (ลดลงจากปี 2562) โลมาและวาฬ 16 ตัว (เท่ากับปี 2562)

กรอบเนื้อหาวิชา เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 และ กศน. ระดับประถมศึกษา

สิ่งแวดล้อมทางทะเล

1) คุณภาพน้ำทะเล

ในปี พ.ศ. 2563 คุณภาพน้ำทะเลมีแนวโน้มดีขึ้น โดยมีสถานะดีมากขึ้นจากร้อยละ 20 ในปี 2562 เป็นร้อยละ 24 และพบสถานะดี เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 60 เป็น 67 สถานะพอใช้ลดลงจากร้อยละ 16 เป็น 5 สถานะเสื่อมโทรมเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 4 เป็น 5 นอกจากนี้ไม่พบสถานะเสื่อมโทรมมากในพื้นที่จังหวัดระยอง

2) น้ำมันรั่วไหล

ในปี พ.ศ. 2563 พบน้ำมันรั่วไหลจำนวน 4 ครั้ง บริเวณหาดสุชาดา หาดแสงจันทร์ หาดแหลมแม่พิมพ์ และสถานที่ก่อสร้างสะพานส่งแก๊ส หนองแพบ

3) น้ำทะเลเปลี่ยนสี

ในช่วงปี พ.ศ. 2563 เกิดขึ้นทั้งหมด 3 ครั้ง ในช่วงเดือน เมษายน และมิถุนายน โดยแพลงก์ตอนพืชที่ก่อให้เกิด ปรากฏการณ์ฯ ได้แก่ *Trichodesmium erythraeum* *Pseudonitzschia* sp.

4) แมงกะพรุนพิษ

จากการสำรวจพบแมงกะพรุนพิษจำนวน 4 ชนิด ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558-2560 ในปี 2563 ยังไม่มีรายงาน ผู้ป่วยสงสัยเสียชีวิตหรือบาดเจ็บรุนแรง (ผู้ป่วยหมดสติ) จากแมงกะพรุนพิษ

ป่าชายเลน ป่าชายหาด พรุ

จากข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดินป่าชายเลนในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2563 จังหวัดระยอง มีพื้นที่ทั้งหมด 34,452.20 ไร่ โดยแบ่งเป็น

- 1) ป่าชายเลน 13,632.44 ไร่
- 2) ป่าชายหาด 413.08 ไร่
- 3) ป่าพรุ 522.86 ไร่
- 4) พื้นที่อื่น ๆ ได้แก่
 - พื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ 12,316.86 ไร่
 - พื้นที่เกษตรกรรม 2,702.13 ไร่
 - เมืองและสิ่งก่อสร้าง 788.92 ไร่
 - ท่าเทียบเรือ 1.90 ไร่
 - เลนงอก/หาดเลน 85.70 ไร่
 - หาดทราย 21.07 ไร่

- แม่น้ำคูแพรก ชุมเหมือง ทะเล 1,624.96 ไร่
- ป่าบนที่เนิน 157.99 ไร่
- ระบบนิเวศไม้พุ่มกลางแจ้ง 2,184.27 ไร่

การกัดเซาะชายฝั่ง

ชายฝั่งทะเลของจังหวัดระยองครอบคลุมพื้นที่ 14 ตำบล 3 อำเภอ โดยมีระยะทางแนวชายฝั่ง 105.61 กิโลเมตร จากข้อมูลสถานภาพการกัดเซาะชายฝั่งปี พ.ศ. 2561 พบการกัดเซาะเป็นระยะทางรวม 30.58 กิโลเมตร มีพื้นที่กัดเซาะรุนแรง เป็นระยะทาง 0.61 กิโลเมตร พื้นที่กัดเซาะปานกลาง เป็นระยะทาง 1.16 กิโลเมตร และพื้นที่กัดเซาะน้อย เป็นระยะทาง 0.44 กิโลเมตร ชายฝั่งทะเลที่ถูกกัดเซาะได้มีโครงการป้องกันแก้ไขปัญหาคือ เป็นระยะทางรวม 28.82 กิโลเมตร

ที่มา : รายงานสถานการณ์ด้านทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งและการกัดเซาะชายฝั่งของประเทศไทย พ.ศ. 2563
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

จังหวัดชลบุรี

พื้นที่ตำบลในเขตชายฝั่งและพื้นที่ในทะเล 3,887,655 ไร่

ตำบลในเขตชายฝั่ง	อำเภอในเขตชายฝั่ง	พื้นที่ตำบลในเขตชายฝั่ง	พื้นที่ในทะเล	
			1,567,332 ไร่	
			น่านน้ำของรัฐ	น่านน้ำระหว่างประเทศ
27 ตำบล	6 อำเภอ	484,430 ไร่	3,403,225	-

ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

แนวปะการัง		หญ้าทะเล		ป่าชายเลน		เกาะ		หาด	
6,472 ไร่		5,916 ไร่		6,656.14 ไร่		47 แห่ง		71 แห่ง	
อยู่ในพื้นที่อุทยาน	อยู่นอกพื้นที่อุทยาน
-	6,472	-	5,916	-	6,656.14	-	47	-	71

พื้นที่อนุรักษ์ในเขตจังหวัดชายฝั่งทะเล

อุทยานแห่งชาติ	ป่าสงวนแห่งชาติ	เขตห้ามล่าสัตว์ป่า	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า	พื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม
-	9 แห่ง	2 แห่ง	2 แห่ง	-

อาณาเขตทางทะเลประเทศไทย

น่านน้ำภายใน	ทะเลอาณาเขต	เขตต่อเนื่อง	เขตเศรษฐกิจจำเพาะ	พื้นที่พัฒนาร่วมไทย-มาเลเซีย
2,250,179 ไร่	1,153,046 ไร่	-	-	-

ที่มา : กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สถานการณ์ด้านทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งและการกัดเซาะชายฝั่ง จังหวัดชลบุรี

มีพื้นที่ทั้งหมด 4,363 ตารางกิโลเมตร ชายฝั่งทะเลมีความยาว 170.19 กิโลเมตร ครอบคลุม 28 ตำบล 6 อำเภอ ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่สำคัญได้แก่

- แนวปะการัง
- แหล่งหญ้าทะเล
- ป่าชายเลน
- สัตว์ทะเลหายากและใกล้สูญพันธุ์

สถานภาพระบบนิเวศที่สำคัญ

1) แนวปะการัง

จากข้อมูลในปี พ.ศ. 2563 มีพื้นที่การแพร่กระจายของ แนวปะการัง 6,472 ไร่ พื้นที่ที่ได้รับการสำรวจและประเมิน 4,694 ไร่ หรือร้อยละ 72.5 ของพื้นที่แนวปะการังทั้งหมด สถานภาพพื้นที่ส่วนใหญ่มีแนวโน้มไม่มีการเปลี่ยนแปลง พื้นที่ที่มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงระยะยาวดีขึ้น ได้แก่ บริเวณเกาะค้างคาว เกาะไผ่ เกาะรีน หินขาวบางส่วนของเกาะสีชัง หมู่เกาะไผ่ และหมู่เกาะคราม ส่วนพื้นที่ที่มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงระยะยาวเสื่อมโทรมลง ได้แก่ บริเวณ เกาะเตาหม้อ เกาะร้านดอกไม้ เกาะยายท้าว เกาะคราม (หาดหน้าบ้าน) และแหลมแสมสาร สาเหตุหลักของความเสื่อมโทรมของแนวปะการัง เกิดจากกิจกรรมการท่องเที่ยวในแนวปะการังรูปแบบต่าง ๆ เช่น sea walker, try dive, snorkeling เจ็ทสกี ความหนาแน่นของเรือ ท่องเที่ยว ปัญหาเรื่องตะกอนจากการวิ่งของเรือสปีดโบ๊ท และเจ็ทสกี การทิ้งสมอเรือในพื้นที่ใกล้แนวปะการัง ปัญหาขยะในแนวปะการังทั้งจากชุมชน การประมง และการท่องเที่ยว ผลกระทบจากการทิ้งตะกอนในการขุดลอกร่องน้ำ และปัญหาการปล่อยน้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรม

2) แหล่งหญ้าทะเล

จากข้อมูลในปี พ.ศ. 2563 พบหญ้าทะเลมีพื้นที่รวม 5,708 ไร่ และในปีนี้ได้ดำเนินการสำรวจและติดตามสถานภาพหญ้าทะเล จำนวน 2,457 ไร่ สถานภาพแหล่งหญ้าทะเลจังหวัดชลบุรี มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับข้อมูลในอดีต โดยมีสถานภาพสมบูรณ์ดีขึ้นบริเวณ อ่าวสัตหีบ (หาดอาภากร) อ่าวบางเสร่ หาดทรายแก้ว หาดยาว อ่าวทุ่งโปรง อ่าวเตยงาม อ่าวสัตหีบ เกาะคราม เกาะแสมสารและเกาะปลาหมึก ส่วนพื้นที่ที่มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงเสื่อมโทรมลง เมื่อเทียบกับข้อมูลในอดีต ได้แก่ บริเวณเกาะขา เกาะแรด และหาดนางรอง – หาดนางรำ – หาดยาว – หาดน้ำใส สาเหตุหลักของความเสื่อมโทรมของแหล่งหญ้าทะเล ได้แก่ น้ำเสียและขยะจากชุมชน การทำประมงพื้นบ้าน รวมถึงชาวบ้านหาหอยในแนวหญ้าทะเลในช่วงน้ำลงและผลจากการเปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่ที่มีตะกอนหน้าดินคลุมพื้นหญ้าทะเล

กรอบเนื้อหาวิชา เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 และ กศน. ระดับประถมศึกษา

3) สัตว์ทะเลหายากและใกล้สูญพันธุ์

จังหวัดชลบุรี พบสัตว์ทะเลหายาก 7 ชนิด ประกอบด้วย เต่าทะเล 2 ชนิด ได้แก่ เต่าตนุ และเต่ากระ โลมา-วาฬ 4 ชนิด ได้แก่ วาฬบรูด้า โลมาอิรวดี โลมาหัวบาตรหลังเรียบ และโลมาปากขวด พะยูน 1 ชนิด และปลากกระดุกอ่อน 1 ชนิด ได้แก่ ฉลามวาฬ สัตว์ทะเลหายากที่เด่น คือ เต่าตนุ และเต่ากระ ในช่วง พ.ศ. 2563 พบการเกยตื้นของ สัตว์ทะเลหายากรวม 90 ตัว ได้แก่ เต่าทะเล จำนวน 76 ตัว เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2562 ซึ่งมีจำนวน 57 ตัว กลุ่มโลมาและวาฬ จำนวน 14 ตัว ลดลงจากปี พ.ศ. 2562 ซึ่งมีจำนวน 14 ตัว

สิ่งแวดล้อมทางทะเล

1) คุณภาพน้ำทะเล

ในปี พ.ศ. 2563 คุณภาพน้ำทะเลบริเวณจังหวัดชลบุรี มีแนวโน้มแนวโน้มที่ดี ทั้งนี้เมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. 2562 พบว่า สถานะดีมากลดลงจากร้อยละ 10 เป็นร้อยละ 0 สถานะดีเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 45 เป็นร้อยละ 90 สถานะพอใช้ลดลงจากร้อยละ 45 เป็นร้อยละ 10 และสถานะเสื่อมโทรมลดลงจากจากร้อยละ 18 เป็นร้อยละ 0

2) น้ำมันรั่วไหล

ในปี พ.ศ. 2563 ไม่พบน้ำมันรั่วไหลในเขตจังหวัดชลบุรี แต่พบปรากฏการณ์ก้อนน้ำมันดิน จำนวน 2 ครั้ง

3) น้ำทะเลเปลี่ยนสี

ในช่วงปี พ.ศ. 2563 พบปรากฏการณ์น้ำทะเลเปลี่ยนสี ในเขตจังหวัดชลบุรี จำนวน 10 ครั้ง

4) แมงกะพรุนพิษ

จากการสำรวจพบแมงกะพรุนพิษตั้งแต่ปี 2543 พบแมงกะพรุน ในกลุ่ม Scyphozoa อีก 5 ชนิด ได้แก่ แมงกะพรุนซีไ้ไก่หรือแมงกะพรุนถ้วย (*Catostylus townsendi*) แมงกะพรุนลอดช่อง (*Lobonemoides* sp.) แมงกะพรุนลายจุดหรือแมงกะพรุนต่างออสเตรเลีย (*Phyllorhiza punctata*) แมงกะพรุนหนังหรือแมงกะพรุนส้มโอ (*Rhopilema hispidum*) แมงกะพรุนหอม (*Versuriga anadyomene*) แมงกะพรุนไฟหมวกโปรตุเกสหรือแมงกะพรุนไฟเรือรบโปรตุเกสหรือแมงกะพรุนหัวขวด (*Physalia* sp.) นอกจากนี้ยังพบแมงกะพรุนกล่อง (*Morbakka* sp.) และแมงกะพรุนในกลุ่ม Hydrozoa อีก 1 ชนิด ได้แก่ Aequoreidae (unidentifiable) ในปี พ.ศ. 2563 ไม่มีการรายงานพบผู้ป่วยจากพิษแมงกะพรุนพิษ

ป่าชายเลน ป่าชายหาด

จากข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดินป่าชายเลนในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2563 จังหวัดชลบุรี มีพื้นที่ทั้งหมด 34,010.78 ไร่ โดยแบ่งเป็น

- 1) ป่าชายเลน 6,656.14 ไร่
- 2) ป่าชายหาด 164.62 ไร่
- 3) พื้นที่อื่น ๆ ได้แก่
 - พื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ 4,213.23 ไร่
 - นาเกลือ 707.17 ไร่
 - พื้นที่เกษตรกรรม 40.13 ไร่
 - เมืองและสิ่งก่อสร้าง 10,716.50 ไร่
 - เลนงอก/หาดเลน 6,362.01 ไร่
 - แม่น้ำคูแพรก ชุมเหมือง ทะเล 869.21 ไร่
 - ระบบนิเวศไม้พื้นล่าง 4,281.77 ไร่

การกัดเซาะชายฝั่ง

ชายฝั่งทะเลของจังหวัดชลบุรี ครอบคลุมพื้นที่ 28 ตำบล 6 อำเภอ โดยมีระยะทางแนวชายฝั่ง 170.19 กิโลเมตร จากข้อมูลสถานภาพการกัดเซาะชายฝั่งปี พ.ศ. 2562 พบการกัดเซาะเป็นระยะทางรวม 0.89 กิโลเมตร มีพื้นที่กัดเซาะรุนแรง เป็นระยะทาง 1.80 กิโลเมตร พื้นที่กัดเซาะปานกลาง เป็นระยะทาง 0.41 กิโลเมตร และพื้นที่กัดเซาะน้อย เป็นระยะทาง 0.25 กิโลเมตร ทั้งนี้ชายฝั่งทะเลที่ถูกกัดเซาะได้มีโครงการป้องกัน แก้ไขปัญหาเป็นระยะทางรวม 64.53 กิโลเมตร โดยเป็นพื้นที่ที่ดำเนินการแก้ไขแล้ว ไม่มีการกัดเซาะ เป็นระยะทาง 64.53 กิโลเมตร

ที่มา : รายงานสถานการณ์ด้านทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งและการกัดเซาะชายฝั่งของประเทศไทย พ.ศ. 2563
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

จังหวัดฉะเชิงเทรา

พื้นที่ตำบลในเขตชายฝั่งและพื้นที่ในทะเล 374,450 ไร่

ตำบลในเขตชายฝั่ง	อำเภอในเขตชายฝั่ง	พื้นที่ตำบลในเขตชายฝั่ง	พื้นที่ในทะเล	
			1,567,332 ไร่	
			น่านน้ำของรัฐ	น่านน้ำระหว่างประเทศ
27 ตำบล	5 อำเภอ	255,716 ไร่	-	-

ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

แนวปะการัง		หญ้าทะเล		ป่าชายเลน		เกาะ		หาด	
- ไร่		- ไร่		11,557.73 ไร่		1 แห่ง		1 แห่ง	
อยู่ในพื้นที่อุทยาน	อยู่นอกพื้นที่อุทยาน
-	-	-	-	-	11,557.73	-	1	-	1

พื้นที่อนุรักษ์ในเขตจังหวัดชายฝั่งทะเล

อุทยานแห่งชาติ	ป่าสงวนแห่งชาติ	เขตห้ามล่าสัตว์ป่า	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า	พื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม
-	1 แห่ง	-	1 แห่ง	-

อาณาเขตทางทะเลประเทศไทย

น่านน้ำภายใน	ทะเลอาณาเขต	เขตต่อเนื่อง	เขตเศรษฐกิจจำเพาะ	พื้นที่พัฒนาร่วมไทย-มาเลเซีย
118,734 ไร่	-	-	-	-

ที่มา : กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สถานการณ์ด้านทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งและการกัดเซาะชายฝั่ง จังหวัดฉะเชิงเทรา

มีพื้นที่ทั้งหมด 5,351 ตารางกิโลเมตร ชายฝั่งทะเลมีความยาว 16.56 กิโลเมตร ครอบคลุม 3 ตำบล 1 อำเภอ ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่สำคัญได้แก่

- ป่าชายเลน
- สัตว์ทะเลหายากและใกล้สูญพันธุ์

สถานภาพระบบนิเวศที่สำคัญ

สัตว์ทะเลหายากและใกล้สูญพันธุ์

ที่พบ 4 ชนิด ประกอบด้วยเต่าทะเล 2 ชนิด ได้แก่ เต่าตนุ และเต่ากระ และกลุ่มโลมา-วาฬ 2 ชนิด ได้แก่ โลมาอิรวดี และโลมาปากขวด ในช่วง พ.ศ. 2563 พบการเกยตื้น ของสัตว์ทะเลหายากรวม 8 ตัว ได้แก่ เต่าทะเล 3 ตัว ลดลงจากปี พ.ศ. 2562 ซึ่งมีจำนวน 7 ตัว ส่วนกลุ่มโลมา และวาฬ มีจำนวน 3 ตัว เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2562 ซึ่งไม่มีการเกยตื้นของสัตว์ทะเลหายากกลุ่มนี้

สิ่งแวดล้อมทางทะเล

1) คุณภาพน้ำทะเล

ในปี พ.ศ. 2563 คุณภาพน้ำทะเลจังหวัดฉะเชิงเทรา บางที่มีแนวโน้มสถานภาพดีขึ้น บางพื้นที่มีแนวโน้ม สถานภาพลดลง ทั้งนี้เมื่อเปรียบเทียบกับ ปี พ.ศ. 2562 พบว่า สถานะเสื่อมโทรม เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 11 เป็นร้อยละ 31 สถานะพอใช้ ลดจากร้อยละ 78 เป็นร้อยละ 38 และสถานะดี เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 11 เป็นร้อยละ 31

2) น้ำมันรั่วไหล

ในปี พ.ศ. 2563 ไม่พบน้ำมันรั่วไหล และปรากฏการณ์ก๊อมน้ำมันดินในเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา

3) น้ำทะเลเปลี่ยนสี

ในช่วงปี พ.ศ. 2563 ไม่พบปรากฏการณ์น้ำทะเลเปลี่ยนสีบริเวณจังหวัดฉะเชิงเทรา

4) แมงกะพรุนพิษ

จากการสำรวจพบแมงกะพรุนพิษ ตั้งแต่ปี 2556-2563 พบแมงกะพรุนพิษ 1 ชนิด คือ แมงกะพรุนกล่อง (Carukiidae) และยังพบแมงกะพรุนในกลุ่ม Scyphozoa อีก 5 ชนิด ได้แก่ แมงกะพรุนหางขน (Acromitus flagellates) แมงกะพรุนถ้วย (Catostylus townsendi) แมงกะพรุน ดวงออสเตรเลีย (Phyllorhiza punctata) แมงกะพรุนหอม (Versuriga nadyomene) และแมงกะพรุนขี้ไก่หรือ แมงกะพรุนถ้วย (Catostylus townsendi) รวมทั้ง แมงกะพรุน

กรอบเนื้อหาวิชา เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 และ กศน. ระดับประถมศึกษา

กลุ่ม Hydrozoa อีก 1 ชนิด คือ แมงกะพรุนกะลา (*Zygocanna* sp.) ทั้งนี้ในปี พ.ศ. 2563 ไม่มีการรายงานพบผู้ป่วย จากพิษแมงกะพรุนพิษ

ป่าชายเลน

จากข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดินป่าชายเลนในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2563 จังหวัดฉะเชิงเทรา มีพื้นที่ทั้งหมด 33,718.36 ไร่ โดยแบ่งเป็น

- 1) ป่าชายเลน 11,557.73 ไร่
- 2) พื้นที่อื่น ๆ ได้แก่
 - พื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ 5,783.20 ไร่
 - นาเกลือ 3,561.66 ไร่
 - พื้นที่เกษตรกรรม 382.62 ไร่
 - เมืองและสิ่งก่อสร้าง 6,876.33 ไร่
 - ท่าเทียบเรือ 82.33 ไร่
 - เลนงอก/หาดเลน 1,464.90 ไร่
 - แม่น้ำ คูแพรก ชุมเมือง ทะเล 989.41 ไร่
 - ระบบนิเวศไม้พื้นล่าง 3,020.19 ไร่

การกัดเซาะชายฝั่ง

ชายฝั่งทะเลของจังหวัดฉะเชิงเทรา ครอบคลุมพื้นที่ 3 ตำบล 1 อำเภอ โดยมีระยะทางแนวชายฝั่ง 16.56 กิโลเมตร จากข้อมูลสถานภาพการกัดเซาะชายฝั่งปี พ.ศ. 2562 พบการกัดเซาะเป็นระยะทางรวม 2.24 กิโลเมตร มีพื้นที่กัดเซาะรุนแรง เป็นระยะทาง 2.24 กิโลเมตร ชายฝั่งทะเลที่ถูกกัดเซาะได้มีโครงการป้องกันแก้ไขปัญหาคือ เป็นระยะทางรวม 11.52 กิโลเมตร โดยทั้งหมดเป็นพื้นที่ที่ดำเนินการแก้ไขแล้วและไม่มีการกัดเซาะต่อ

ที่มา : รายงานสถานการณ์ด้านทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งและการกัดเซาะชายฝั่งของประเทศไทย พ.ศ. 2563
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

จังหวัดสมุทรปราการ

พื้นที่ตำบลในเขตชายฝั่งและพื้นที่ในทะเล 954,543 ไร่

ตำบลในเขตชายฝั่ง	อำเภอในเขตชายฝั่ง	พื้นที่ตำบลในเขตชายฝั่ง	พื้นที่ในทะเล	
			750,761 ไร่	
			น่านน้ำของรัฐ	น่านน้ำระหว่างประเทศ
15 ตำบล	4 อำเภอ	203,782 ไร่	-	-

ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

แนวปะการัง		หญ้าทะเล		ป่าชายเลน		เกาะ		หาด	
- ไร่		- ไร่		21,087.08 ไร่		- แห่ง		1 แห่ง	
อยู่ในพื้นที่อุทยาน	อยู่นอกพื้นที่อุทยาน
-	-	-	-	-	21,087.08	-	-	-	1

พื้นที่อนุรักษ์ในเขตจังหวัดชายฝั่งทะเล

อุทยานแห่งชาติ	ป่าสงวนแห่งชาติ	เขตห้ามล่าสัตว์ป่า	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า	พื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม
-	-	-	-	-

อาณาเขตทางทะเลประเทศไทย

น่านน้ำภายใน	ทะเลอาณาเขต	เขตต่อเนื่อง	เขตเศรษฐกิจจำเพาะ	พื้นที่พัฒนาร่วมไทย-มาเลเซีย
750,761 ไร่	-	-	-	-

ที่มา : กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กรอบเนื้อหาวิชา เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 และ กศน. ระดับประถมศึกษา

สถานการณ์ด้านทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งและการกัดเซาะชายฝั่ง จังหวัดสมุทรปราการ

มีพื้นที่ทั้งหมด 1,004 ตารางกิโลเมตร ชายฝั่งทะเลมีความยาว 50.2 กิโลเมตร ครอบคลุม 12 ตำบล 3 อำเภอ ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่สำคัญได้แก่

- ป่าชายเลน
- สัตว์ทะเลหายากและใกล้สูญพันธุ์

สถานภาพระบบนิเวศที่สำคัญ

สัตว์ทะเลหายากและใกล้สูญพันธุ์

บริเวณพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ พบสัตว์ทะเลหายาก จำนวน 6 ชนิด คือ เต่า 2 ชนิด ได้แก่ เต่าตนุ และเต่ากระ โลมาและวาฬ 2 ชนิด ได้แก่ วาฬบรูด้า โลมาอิรวดี โลมาหลังบาตรหัวเรียบ และโลมาปากขวด ในปีงบประมาณ 2563 จังหวัดสมุทรปราการ พบการเกยตื้นของสัตว์ทะเลหายากรวม 12 ตัว ได้แก่ เต่าทะเล 6 ตัว ลดลงจาก ปี พ.ศ. 2562 ซึ่งมีจำนวน 10 ตัว และกลุ่มโลมา - วาฬ 6 ตัว ลดลงจากปี พ.ศ. 2562 ซึ่งมีจำนวน 15 ตัว

สิ่งแวดล้อมทางทะเล

1) คุณภาพน้ำทะเล

ในปี พ.ศ. 2563 คุณภาพน้ำทะเลมีแนวโน้มดีขึ้น ทั้งนี้ เมื่อเปรียบเทียบกับ ปี พ.ศ. 2562 พบว่า ไม่มีสถานะดีมาก แต่สถานะดีเพิ่มจากร้อยละ 0 เป็นร้อยละ 5 สถานะพอใช้ เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 0 เป็นร้อยละ 42 ส่วนสถานะเสื่อมโทรมมาก ลดจากร้อยละ 44 เป็นร้อยละ 21 สถานะเสื่อมโทรม ลดจากร้อยละ 56 เป็นร้อยละ 32

2) น้ำมันรั่วไหล

ในปี พ.ศ. 2563 พบน้ำมันรั่วไหลในเขตจังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 1 ครั้ง บริเวณปากแม่น้ำเจ้าพระยา และไม่พบ ปรากฏการณ์ก้อนน้ำมันดิน

3) น้ำทะเลเปลี่ยนสี

ในช่วงปี พ.ศ. 2563 ไม่พบปรากฏการณ์น้ำทะเลเปลี่ยนสี ในเขตจังหวัดสมุทรปราการ

4) แมงกะพรุนพิษ

จากการสำรวจพบแมงกะพรุนพิษ ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2556 – 2563 ไม่พบแมงกะพรุนพิษ แต่พบแมงกะพรุนในกลุ่ม Scyphozoa 3 ชนิด ได้แก่ แมงกะพรุนหางขน (Acromitus flagellates) แมงกะพรุนซี่ไก่อหรือแมงกะพรุนถ้วย (Catostylus townsendi) แมงกะพรุนลายจุดหรือแมงกะพรุนต่าง ออสเตรเลีย (Phyllorhiza punctate) และพบแมงกะพรุนกลุ่ม Hydrozoa 1 ชนิด คือ แมงกะพรุนกะลา (Zygocanna sp.) ในปี พ.ศ. 2563 ไม่มีการรายงานพบผู้ป่วยจากพิษแมงกะพรุนพิษ

ป่าชายเลน

จากข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดินป่าชายเลนในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2563 จังหวัดสมุทรปราการมีพื้นที่ทั้งหมด 83,081.46 ไร่ โดยแบ่งเป็น

- 1) ป่าชายเลน 21,087.08 ไร่
- 2) พื้นที่อื่น ๆ ได้แก่
 - พื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ 48,469.04 ไร่
 - พื้นที่เกษตรกรรม 20.45 ไร่
 - เมืองและสิ่งก่อสร้าง 6,162.25 ไร่
 - ท่าเทียบเรือ 124.27 ไร่
 - เลนงอก/หาดเลน 3,061.03 ไร่
 - แม่น้ำคูแพรก ชุมเหมือง ทะเล 3,552.00 ไร่
 - ระบบนิเวศไม้พื้นล่าง 605.35 ไร่

การกัดเซาะชายฝั่ง

ชายฝั่งทะเลของจังหวัดสมุทรปราการ ครอบคลุมพื้นที่ ครอบคลุม 12 ตำบล 3 อำเภอ โดยมีระยะทางแนวชายฝั่ง 57.40 กิโลเมตร จากข้อมูลสถานภาพการกัดเซาะชายฝั่งปี พ.ศ. 2562 พบการกัดเซาะ เป็นระยะทางรวม 0.41 กิโลเมตร มีพื้นที่กัดเซาะรุนแรง เป็นระยะทาง 0.41 กิโลเมตร ชายฝั่งทะเลที่ถูกกัดเซาะ ได้มีโครงการป้องกันแก้ไขปัญหา เป็นระยะทางรวม 51.91 กิโลเมตร โดยเป็นพื้นที่ที่ดำเนินการแก้ไขแล้ว ไม่มีการกัดเซาะเป็นระยะทาง 48.73 กิโลเมตร และเป็นพื้นที่ที่ดำเนินการแก้ไขแล้ว แต่ยังมีกัดเซาะ เป็นระยะทาง 3.18 กิโลเมตร

ที่มา : รายงานสถานการณ์ด้านทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งและการกัดเซาะชายฝั่งของประเทศไทย พ.ศ. 2563
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

กรอบเนื้อหาวิชา เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 และ กศน. ระดับประถมศึกษา

จังหวัดกรุงเทพมหานคร

พื้นที่ตำบลในเขตชายฝั่งและพื้นที่ในทะเล 136,030 ไร่

ตำบลในเขตชายฝั่ง	อำเภอในเขตชายฝั่ง	พื้นที่ตำบลในเขตชายฝั่ง	พื้นที่ในทะเล	
			46,707 ไร่	
			น่านน้ำของรัฐ	น่านน้ำระหว่างประเทศ
3 ตำบล	2 อำเภอ	89,324 ไร่	46,707	-

ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

แนวปะการัง		หญ้าทะเล		ป่าชายเลน		เกาะ		หาด	
- ไร่		- ไร่		4,741.24 ไร่		-		1 แห่ง	
อยู่ในพื้นที่อุทยาน	อยู่นอกพื้นที่อุทยาน
-	-	-	-	-	4,741.24	-	-	-	1

พื้นที่อนุรักษ์ในเขตจังหวัดชายฝั่งทะเล

อุทยานแห่งชาติ	ป่าสงวนแห่งชาติ	เขตห้ามล่าสัตว์ป่า	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า	พื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม
-	-	-	-	-

อาณาเขตทางทะเลประเทศไทย

น่านน้ำภายใน	ทะเลอาณาเขต	เขตต่อเนื่อง	เขตเศรษฐกิจจำเพาะ	พื้นที่พัฒนาร่วมไทย-มาเลเซีย
46,707 ไร่	-	-	-	-

ที่มา : กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กรอบเนื้อหาวิชา เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 และ กศน. ระดับประถมศึกษา

สถานการณ์ด้านทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งและการกัดเซาะชายฝั่ง จังหวัดกรุงเทพมหานคร

มีพื้นที่ทั้งหมด 1,569 ตารางกิโลเมตร ชายฝั่งทะเลมีความยาว 7.11 กิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่ 1 เขต 2 แขวง ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่สำคัญได้แก่

- ป่าชายเลน
- สัตว์ทะเลหายากและใกล้สูญพันธุ์

สถานภาพระบบนิเวศที่สำคัญ

สัตว์ทะเลหายากและใกล้สูญพันธุ์

บริเวณพื้นที่กรุงเทพฯ (เขตบางขุนเทียน) พบสัตว์ทะเลหายาก จำนวน 3 ชนิด ได้แก่ วาฬบรูด้า โลมาอิรวดี และเต่าทะเล ในช่วง พ.ศ. 2563 พบการเกยตื้นของสัตว์ทะเลหายาก เพียง 1 ชนิด จำนวน 1 ตัว คือ สัตว์ทะเลกลุ่มโลมา-วาฬ 3 ตัว โดยลดลงจากปี พ.ศ. 2562 ที่มีจำนวน 4 ตัว ส่วนเต่าทะเลไม่พบการเกยตื้นในปี นี้ โดยที่ลดลงจากปี พ.ศ. 2562 ซึ่งเกยตื้นจำนวน 2 ตัว

สิ่งแวดล้อมทางทะเล

1) คุณภาพน้ำทะเล

ในปี พ.ศ. 2563 คุณภาพน้ำทะเลมีแนวโน้มเสื่อมโทรมลง ทั้งนี้เมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. 2562 พบว่าไม่มีสถานะดีมาก ส่วนสถานะดีลดลงจากร้อยละ 38 เป็นร้อยละ 20 สถานะพอใช้ ลดลงจากร้อยละ 50 เป็นร้อยละ 20 สถานะเสื่อมโทรม เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 13 เป็นร้อยละ 40 และสถานะเสื่อมโทรมมาก เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 20 จากร้อยละ 0 ในปีก่อนหน้า

2) น้ำมันรั่วไหล

ในปี พ.ศ. 2563 คุณภาพน้ำทะเลมีแนวโน้มเสื่อมโทรมลง ทั้งนี้เมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. 2562 พบว่าไม่มีสถานะดีมาก ส่วนสถานะดี ลดลงจากร้อยละ 38 เป็นร้อยละ 20 สถานะพอใช้ ลดลงจากร้อยละ 50 เป็นร้อยละ 20 สถานะเสื่อมโทรม เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 13 เป็นร้อยละ 40 และสถานะเสื่อมโทรมมากเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 20 จากร้อยละ 0 ในปีก่อนหน้า

3) น้ำทะเลเปลี่ยนสี

ในช่วงปี พ.ศ. 2563 ไม่พบปรากฏการณ์น้ำทะเลเปลี่ยนสี ในเขตกรุงเทพฯ

4) แมงกะพรุนพิษ

จากการสำรวจพบแมงกะพรุนพิษ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 - 2563 พบแมงกะพรุน 2 ชนิด เป็นแมงกะพรุนกลุ่มScyphozoa ได้แก่แมงกะพรุนหางขน (Acromitus flagellatus) และแมงกะพรุนขี้ไก่หรือแมงกะพรุนถ้วย (Catostylus townsendi) และไม่มีรายงานผู้ได้รับบาดเจ็บจากแมงกะพรุนพิษ ในปี พ.ศ. 2563

ป่าชายเลน

จากข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดินป่าชายเลนในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2562 กรุงเทพมหานคร มีพื้นที่ทั้งหมด 34,376.11 ไร่ โดยแบ่งเป็น

- 1) ป่าชายเลน 4,741.24 ไร่
- 2) พื้นที่อื่น ๆ ได้แก่
 - พื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ 20,242.54 ไร่
 - พื้นที่เกษตรกรรม 80.01 ไร่
 - เมืองและสิ่งก่อสร้าง 6,426.71 ไร่
 - เลนงอก/หาดเลน 509.71 ไร่
 - แม่น้ำ คูแพรก ชุมเหมือง ทะเล 1,131.02 ไร่
 - ระบบนิเวศไม้พื้นล่าง 1,244.89 ไร่

การกัดเซาะชายฝั่ง

ชายฝั่งทะเลของจังหวัดกรุงเทพมหานคร ครอบคลุมพื้นที่ 1 แขวง 1 เขต คือ แขวงท่าข้ามและแขวงแสมดำ เขตบางขุนเทียน โดยมีระยะทางแนวชายฝั่ง 7.11 กิโลเมตร จากข้อมูลสถานภาพการกัดเซาะชายฝั่งปี พ.ศ. 2562 ไม่พบการกัดเซาะชายฝั่ง ชายฝั่งทะเลที่ถูกกัดเซาะ ได้มีโครงการป้องกันแก้ไขปัญหาคือเป็นระยะทางรวม 7.11 กิโลเมตร โดยเป็นพื้นที่ที่ดำเนินการแก้ไขแล้ว ไม่มีการกัดเซาะเป็นระยะทาง 5.91 กิโลเมตร และเป็นพื้นที่ที่ดำเนินการแก้ไขแล้ว แต่ยังมีกัดเซาะ เป็นระยะทาง 1.20 กิโลเมตร

ที่มา : รายงานสถานการณ์ด้านทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งและการกัดเซาะชายฝั่งของประเทศไทย พ.ศ. 2563
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

จังหวัดสมุทรสาคร

พื้นที่ตำบลในเขตชายฝั่งและพื้นที่ในทะเล 933,602 ไร่

ตำบลในเขต ชายฝั่ง	อำเภอในเขต ชายฝั่ง	พื้นที่ตำบลในเขต ชายฝั่ง	พื้นที่ในทะเล	
			604,390 ไร่	
			น่านน้ำของรัฐ	น่านน้ำระหว่างประเทศ
20 ตำบล	2 อำเภอ	329,212 ไร่	-	-

ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

แนวปะการัง		หญ้าทะเล		ป่าชายเลน		เกาะ		หาด	
- ไร่		- ไร่		27,068.94 ไร่		- แห่ง		1 แห่ง	
อยู่ใน พื้นที่ อุทยาน	อยู่นอก พื้นที่ อุทยาน	อยู่ใน พื้นที่ อุทยาน	อยู่นอก พื้นที่ อุทยาน	อยู่ใน พื้นที่ อุทยาน	อยู่นอกพื้นที่ อุทยาน	อยู่ใน พื้นที่ อุทยาน	อยู่นอก พื้นที่ อุทยาน	อยู่ใน พื้นที่ อุทยาน	อยู่นอก พื้นที่ อุทยาน
-	-	-	-	-	27,069.94	-	-	-	1

พื้นที่อนุรักษ์ในเขตจังหวัดชายฝั่งทะเล

อุทยานแห่งชาติ	ป่าสงวน แห่งชาติ	เขตห้ามล่าสัตว์ป่า	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า	พื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม
-	2 แห่ง	2 แห่ง	-	-

อาณาเขตทางทะเลประเทศไทย

น่านน้ำภายใน	ทะเลอาณาเขต	เขตต่อเนื่อง	เขตเศรษฐกิจ จำเพาะ	พื้นที่พัฒนาร่วม ไทย-มาเลเซีย
604,390 ไร่	-	-	-	-

ที่มา : กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กรอบเนื้อหาวิชา เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 และ กศน. ระดับประถมศึกษา

สถานการณ์ด้านทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งและการกัดเซาะชายฝั่ง จังหวัดสมุทรสาคร

มีพื้นที่ทั้งหมด 872.3 ตารางกิโลเมตร ชายฝั่งทะเลมีความยาว 42.08 กิโลเมตร ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่สำคัญ ได้แก่

- ป่าชายเลน
- สัตว์ทะเลหายากและใกล้สูญพันธุ์

สถานภาพระบบนิเวศที่สำคัญ

สัตว์ทะเลหายากและใกล้สูญพันธุ์ที่พบ ได้แก่ โลมา-วาฬ 3 ชนิด ได้แก่ วาฬบรูด้า โลมาอิรวดี โลมาหัวบาตรหลังเรียบ และโลมาหลังโหนก สัตว์ทะเลหายากชนิดเด่น คือ วาฬบรูด้า โลมาอิรวดี และโลมาหัวบาตรหลังเรียบ โดยในปี 2563 พบการเกยตื้นของสัตว์ทะเลหายาก รวม 14 ตัว ได้แก่ โลมาและวาฬ 12 ตัว โดยมีจำนวนคงที่ เมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2562 และเต่าทะเล 2 ตัว โดยเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2562 ซึ่งมีจำนวน 1 ตัว

สิ่งแวดล้อมทางทะเล

1) คุณภาพน้ำทะเล

ในปี พ.ศ. 2563 คุณภาพน้ำทะเลมีแนวโน้มเสื่อมโทรมลง ทั้งนี้เมื่อเปรียบเทียบกับ ปี พ.ศ. 2562 พบว่าสถานภาพพอใช้ลดลงเป็นร้อยละ 0 จากเดิมร้อยละ 67 สถานะเสื่อมโทรม เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 33 เป็นร้อยละ 88 และพบว่ามีสถานะเสื่อมโทรมมาก เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 0 เป็นร้อยละ 12

2) น้ำมันรั่วไหล

ในปี พ.ศ. 2563 ไม่พบน้ำมันรั่วไหลในเขตจังหวัด สมุทรสาคร

3) น้ำทะเลเปลี่ยนสี

ในช่วงปี พ.ศ. 2562-2563 เกิดน้ำทะเลเปลี่ยนสี ขึ้นทั้งหมด 3 ครั้ง โดยในปี พ.ศ. 2563 พบปรากฏการณ์น้ำทะเลเปลี่ยนสีจำนวน 1 ครั้ง ในเดือนพฤษภาคม บริเวณห่างจากปากแม่น้ำท่าจีน ประมาณ 30 กิโลเมตร โดยแพลงก์ตอนพืชที่ก่อให้เกิดปรากฏการณ์ฯ ได้แก่ *Noctiluca sintillans*

4) แมงกะพรุนพิษ

จากการสำรวจพบแมงกะพรุนพิษ ตั้งแต่ปี 2553 พบแมงกะพรุนพิษทั้งสิ้น 1 ชนิด เป็นแมงกะพรุนในกลุ่ม Cubozoa หรือแมงกะพรุนกล่อง คือ Carukiidae (unidentifiable) และในปี พ.ศ. 2563 ไม่มีการรายงาน พบผู้ป่วยจากพิษแมงกะพรุนพิษ

ป่าชายเลน

จากข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดินป่าชายเลนในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2563 จังหวัดสมุทรสาคร มีพื้นที่ทั้งหมด 173,497.19 ไร่ โดยแบ่งเป็น

- 1) ป่าชายเลน 27,068.94 ไร่
- 2) พื้นที่อื่น ๆ ได้แก่
 - พื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ 50,409.11 ไร่
 - พื้นที่นาเกลือ 43,523.75 ไร่
 - พื้นที่เกษตรกรรม 5,049.39 ไร่
 - เมืองและสิ่งก่อสร้าง 31,193.32 ไร่
 - ท่าเทียบเรือ 1.66 ไร่
 - เลนงอก/หาดเลน 3,122.39 ไร่
 - แม่น้ำ คูแพรก ขุมเหมือง ทะเล 3,990.84 ไร่
 - ระบบนิเวศไม้พื้นล่าง 9,137.78 ไร่

การกัดเซาะชายฝั่ง

ชายฝั่งทะเลของจังหวัดสมุทรสาคร ครอบคลุมพื้นที่ 28 ตำบล 2 อำเภอ โดยมีระยะทางแนวชายฝั่ง 42.08 กิโลเมตรจากข้อมูลสถานภาพการกัดเซาะชายฝั่งปี พ.ศ. 2563 พบการกัดเซาะเฉพาะในพื้นที่ที่มีการแก้ไขแล้ว เป็นระยะทางรวม 4.48 กิโลเมตร มีพื้นที่กัดเซาะรุนแรง เป็นระยะทาง 0.87 กิโลเมตร พื้นที่กัดเซาะปานกลาง เป็นระยะทาง 1.53 กิโลเมตร และพื้นที่กัดเซาะน้อย เป็นระยะทาง 2.07 กิโลเมตร ชายฝั่งทะเลที่ถูกกัดเซาะได้มีโครงการป้องกันแก้ไขปัญหา เป็นระยะทางรวม 40.79 กิโลเมตร โดยเป็นพื้นที่ที่ดำเนินการแก้ไขแล้ว ไม่มีการกัดเซาะเป็นระยะทาง 36.32 กิโลเมตร และเป็นพื้นที่ที่ดำเนินการแก้ไขแล้ว แต่ยังมีกัดเซาะ เป็นระยะทาง 4.48 กิโลเมตร

ที่มา : รายงานสถานการณ์ด้านทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งและการกัดเซาะชายฝั่งของประเทศไทย พ.ศ. 2563
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

จังหวัดสมุทรสงคราม

พื้นที่ตำบลในเขตชายฝั่งและพื้นที่ในทะเล 374,450 ไร่

ตำบลในเขต ชายฝั่ง	อำเภอในเขต ชายฝั่ง	พื้นที่ตำบลในเขต ชายฝั่ง	พื้นที่ในทะเล	
			141,646 ไร่	
			น่านน้ำของรัฐ	น่านน้ำระหว่างประเทศ
10 ตำบล	2 อำเภอ	156,309 ไร่	141,646	-

ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

แนวปะการัง		หญ้าทะเล		ป่าชายเลน		เกาะ		หาด	
- ไร่		- ไร่		28,038.33 ไร่		-		2 แห่ง	
อยู่ใน พื้นที่ อุทยาน	อยู่นอก พื้นที่ อุทยาน	อยู่ใน พื้นที่ อุทยาน	อยู่นอก พื้นที่ อุทยาน	อยู่ใน พื้นที่ อุทยาน	อยู่นอกพื้นที่ อุทยาน	อยู่ใน พื้นที่ อุทยาน	อยู่นอก พื้นที่ อุทยาน	อยู่ใน พื้นที่ อุทยาน	อยู่นอก พื้นที่ อุทยาน
-	-	-	-	-	28,038.33	-	-	-	2

พื้นที่อนุรักษ์ในเขตจังหวัดชายฝั่งทะเล

อุทยานแห่งชาติ	ป่าสงวน แห่งชาติ	เขตห้ามล่าสัตว์ป่า	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า	พื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม
-	-	-	-	-

อาณาเขตทางทะเลประเทศไทย

น่านน้ำภายใน	ทะเลอาณาเขต	เขตต่อเนื่อง	เขตเศรษฐกิจ จำเพาะ	พื้นที่พัฒนาร่วม ไทย-มาเลเซีย
141,646 ไร่	-	-	-	-

ที่มา : กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สถานการณ์ด้านทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งและการกัดเซาะชายฝั่ง จังหวัดสมุทรสงคราม

มีพื้นที่ครอบคลุม 8 ตำบล 2 อำเภอ มีพื้นที่รวมทั้งหมดประมาณ 226.28 ตารางกิโลเมตร ชายฝั่งทะเลมีความยาว 24.18 กิโลเมตร และมีพื้นที่ในทะเลประมาณ 230 ตารางกิโลเมตร ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่สำคัญได้แก่

- ป่าชายเลน
- สัตว์ทะเลหายากและใกล้สูญพันธุ์

สถานภาพระบบนิเวศที่สำคัญ

สัตว์ทะเลหายากและใกล้สูญพันธุ์

ที่พบได้แก่โลมา-วาฬ 3 ชนิด ได้แก่ วาฬบรูด้า โลมาอริวดี และโลมาหัวบาตรหลังเรียบ สัตว์ทะเลหายากชนิดเด่นคือ วาฬบรูด้า โลมาอริวดี และโลมาหัวบาตรหลังเรียบ โดยในปี 2563 พบการเกยตื้นของสัตว์ทะเลหายากเพียงชนิดเดียวคือ เต่าทะเล จำนวนรวม 2 ตัว โดยเกยตื้นลดลงจากปี พ.ศ. 2562 ซึ่งมีจำนวน 5 ตัว และไม่มีการเกยตื้นของสัตว์ทะเลหายากกลุ่มโลมา และวาฬ โดยที่ในปี พ.ศ. 2563 มีจำนวน 3 ตัว

สิ่งแวดล้อมทางทะเล

1) คุณภาพน้ำทะเล

ในปี พ.ศ. 2563 คุณภาพน้ำทะเลมีแนวโน้มดีขึ้น ทั้งนี้เมื่อเปรียบเทียบกับ ปี พ.ศ. 2562 พบว่า สถานะดีเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 0 เป็นร้อยละ 25 สถานะพอใช้ ลดลง จากร้อยละ 45 เป็นร้อยละ 38 สถานะเสื่อมโทรม เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 22 เป็นร้อยละ 37 และสถานะเสื่อมโทรมมาก ลดลงจากร้อยละ 33 เป็นร้อยละ 0

2) น้ำมันรั่วไหล

ในปี พ.ศ. 2563 ไม่พบน้ำมันรั่วไหลในเขตจังหวัด สมุทรสงคราม

3) น้ำทะเลเปลี่ยนสี

ในช่วงปี พ.ศ. 2563 ไม่พบปรากฏการณ์น้ำทะเลเปลี่ยนสี

4) แมงกะพรุนพิษ

จากการสำรวจพบแมงกะพรุนพิษ ตั้งแต่ปี 2553 พบแมงกะพรุนพิษทั้งสิ้น 2 ชนิด เป็นแมงกะพรุนในกลุ่ม Cubozoa หรือแมงกะพรุนกล่อง 1 ชนิด คือ แมงกะพรุนกล่อง (Carukiidae) (unidentifiable) และแมงกะพรุนกลุ่ม Scyphozoa จำนวน 1 ชนิด คือ แมงกะพรุนไฟ (Chrysaora sp.) ในปี พ.ศ. 2563 ไม่มีการรายงานพบ ผู้ป่วยจากพิษแมงกะพรุนพิษ

ป่าชายเลน

จากข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดินป่าชายเลนในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2563 จังหวัดสมุทรสงคราม มีพื้นที่ทั้งหมด 85,400.31 ไร่ โดยแบ่งเป็น

- 1) ป่าชายเลน 28,038.33 ไร่
- 2) พื้นที่อื่น ๆ ได้แก่
 - พื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ 37,586.37 ไร่
 - พื้นที่นาเกลือ 9,398.61 ไร่
 - พื้นที่เกษตรกรรม 583.21 ไร่
 - เมืองและสิ่งก่อสร้าง 4,352.93 ไร่
 - ท่าเทียบเรือ 0.22 ไร่
 - แม่น้ำคูแพรก ชุมเหมือง ทะเล 1,621.84 ไร่
 - ระบบนิเวศไม้พื้นล่าง 3,818.80 ไร่

การกัดเซาะชายฝั่ง

ชายฝั่งทะเลของจังหวัดสมุทรสงคราม มีพื้นที่ครอบคลุม 8 ตำบล 2 อำเภอ รวมทั้งหมดประมาณ 226.28 ตารางกิโลเมตร ชายฝั่งทะเลมีความยาว 24.18 กิโลเมตร และสถานภาพการกัดเซาะชายฝั่งปี พ.ศ. 2563 พบการกัดเซาะเป็นระยะทางรวม 0.14 กิโลเมตร มีพื้นที่กัดเซาะปานกลาง เป็นระยะทาง 0.14 กิโลเมตร ชายฝั่งทะเลที่ถูกกัดเซาะได้มีโครงการป้องกันแก้ไขปัญหา เป็นระยะทางรวม 15.66 กิโลเมตร โดยเป็นพื้นที่ที่ดำเนินการแก้ไขแล้ว ไม่มีการกัดเซาะเป็นระยะทาง 13.17 กิโลเมตร และเป็นพื้นที่ที่ดำเนินการแก้ไขแล้ว แต่ยังมีการกัดเซาะเป็นระยะทาง 2.49 กิโลเมตร

ที่มา : รายงานสถานการณ์ด้านทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งและการกัดเซาะชายฝั่งของประเทศไทย พ.ศ. 2563
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

จังหวัดเพชรบุรี

พื้นที่ตำบลในเขตชายฝั่งและพื้นที่ในทะเล 2,239,144 ไร่

ตำบลในเขตชายฝั่ง	อำเภอในเขตชายฝั่ง	พื้นที่ตำบลในเขตชายฝั่ง	พื้นที่ในทะเล	
			1,907,326 ไร่	
			น่านน้ำของรัฐ	น่านน้ำระหว่างประเทศ
18 ตำบล	5 อำเภอ	331,818 ไร่	-	-

ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

แนวปะการัง		หญ้าทะเล		ป่าชายเลน		เกาะ		หาด	
- ไร่		30 ไร่		19,486.75 ไร่		- แห่ง		10 แห่ง	
อยู่ในพื้นที่อุทยาน	อยู่นอกพื้นที่อุทยาน
-	-	-	30	-	19,486.75	-	-	-	10

พื้นที่อนุรักษ์ในเขตจังหวัดชายฝั่งทะเล

อุทยานแห่งชาติ	ป่าสงวนแห่งชาติ	เขตห้ามล่าสัตว์ป่า	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า	พื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม
1 แห่ง	15 แห่ง	2 แห่ง	-	-

อาณาเขตทางทะเลประเทศไทย

น่านน้ำภายใน	ทะเลอาณาเขต	เขตต่อเนื่อง	เขตเศรษฐกิจจำเพาะ	พื้นที่พัฒนาร่วมไทย-มาเลเซีย
1,907,326 ไร่	-	-	-	-

ที่มา : กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กรอบเนื้อหาวิชา เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 และ กศน. ระดับประถมศึกษา

สถานการณ์ด้านทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งและการกัดเซาะชายฝั่ง จังหวัดเพชรบุรี

มีพื้นที่ครอบคลุม 21 ตำบล 5 อำเภอ มีพื้นที่ทั้งหมด 370,553.9 ไร่ ชายฝั่งทะเลมีความยาว 89.71 กิโลเมตร ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่สำคัญ ได้แก่

- แหล่งหญ้าทะเล
- ป่าชายเลน
- สัตว์ทะเลหายากและใกล้สูญพันธุ์

สถานภาพระบบนิเวศที่สำคัญ

1) แหล่งหญ้าทะเล

จากข้อมูลในปี พ.ศ. 2554 จังหวัดเพชรบุรีมีแหล่ง หญ้าทะเลรวม 30 ไร่ ใน 2 พื้นที่ คือ บริเวณปากคลองบางกร้าน้อย – คลองบางกร้าใหญ่ เนื้อที่ประมาณ 10 ไร่ และบริเวณแปลงปลูกป่าชายเลนของศูนย์ประสานงานเพื่ออนุรักษ์ป่าชายเลนกองทัพบก - ภาคกลาง หาดเจ้าสำราญ เนื้อที่ 20 ไร่ จากการสำรวจในปี พ.ศ. 2563 ไม่พบ หญ้าทะเลทั้ง 2 พื้นที่ โดยภาพรวมสถานภาพหญ้าทะเล เสื่อมโทรมลง ทั้งนี้ การเสื่อมโทรมดังกล่าว สรุปได้ว่า บริเวณปากคลองบางกร้าน้อย – คลองบางกร้าใหญ่ เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของตะกอนที่ทับถมบริเวณ ปากคลอง ส่วนบริเวณแปลงปลูกป่าชายเลนของศูนย์ประสานงานเพื่ออนุรักษ์ป่าชายเลนกองทัพบก - ภาคกลาง หาดเจ้าสำราญ สาเหตุหลักเป็นความเสื่อมโทรมตามธรรมชาติ เกิดจากการเจริญเติบโตของต้นไม้ ป่าชายเลนแล้วส่งผลให้บดบังแสงที่จะส่องไปถึงพื้นที่ เจริญเติบโตของหญ้าทะเล

2) สัตว์ทะเลหายากและใกล้สูญพันธุ์

จังหวัดเพชรบุรีพบสัตว์ทะเลหายาก 5 ชนิด ประกอบด้วย โลมา-วาฬ 3 ชนิด ได้แก่ วาฬบรูด้า โลมาอิรวดี โลมาหัวบาตรหลังเรียบ และโลมาหลังโหนก ปลากระตูดอ่อน 1 ชนิด ได้แก่ ฉลามวาฬ และเต่าทะเลจำนวน 2 ชนิด ได้แก่ เต่าตนุ และเต่ากระ สัตว์ทะเลหายากที่เด่น คือ วาฬบรูด้า โลมาอิรวดี และโลมาหัวบาตรหลังเรียบ โดยในปี 2563 พบการเกยตื้นของสัตว์ทะเลหายากรวม 18 ตัว ได้แก่ โลมาและวาฬ จำนวน 10 ตัว โดยลดลงจากปี 2562 ซึ่งเกยตื้นจำนวน 15 ตัว และเต่าทะเล จำนวน 10 ตัว โดยเพิ่มขึ้นจากปี 2562 ซึ่งเกยตื้นจำนวน 7 ตัว

สิ่งแวดล้อมทางทะเล

1) คุณภาพน้ำทะเล

ในปี พ.ศ. 2563 คุณภาพน้ำทะเลมีแนวโน้มคงที่ ทั้งนี้เมื่อเปรียบเทียบกับ ปี พ.ศ. 2562 พบว่า สถานะดีมาก เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 0 เป็นร้อยละ 13 สถานะดี ลดลงจากร้อยละ 40 เป็นร้อยละ 25 สถานะพอใช้ เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 32 เป็นร้อยละ 38 สถานะเสื่อมโทรมลดลงจากร้อยละ 28 เป็นร้อยละ 21 และสถานะเสื่อมโทรมมาก เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 0 เป็นร้อยละ 3

2) น้ำมันรั่วไหล ในปี พ.ศ. 2563 ไม่พบน้ำมันรั่วไหลในเขตจังหวัดเพชรบุรี แต่พบปรากฏการณ์ก้อนน้ำมันดินจำนวน 3 ครั้ง

3) น้ำทะเลเปลี่ยนสี ในช่วงปี พ.ศ. 2563 ไม่พบปรากฏการณ์น้ำทะเลเปลี่ยนสี

4) แมงกะพรุนพิษ

จากการสำรวจพบแมงกะพรุนพิษ ตั้งแต่ปี 2553 พบแมงกะพรุนพิษทั้งสิ้น 3 ชนิด เป็นแมงกะพรุนในกลุ่ม Cubozoa หรือแมงกะพรุนกล่อง 1 ชนิด คือ Carukiidae (unidentifiable) แมงกะพรุนกลุ่ม Scyphozoa 1 ชนิด คือ แมงกะพรุนไฟ Chrysaora sp. และแมงกะพรุนกลุ่ม Hydrozoa 1 ชนิด คือ แมงกะพรุนหัวขวด Physalia sp. ในปี พ.ศ. 2563 ไม่มีการรายงาน พบผู้ป่วยจากพิษแมงกะพรุนพิษ

ป่าชายเลน ป่าชายหาด

จากข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดินป่าชายเลนในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2563 จังหวัดเพชรบุรี มีพื้นที่ทั้งหมด 88,695.52 ไร่ โดยแบ่งเป็น

- 1) ป่าชายเลน 19,486.75 ไร่
- 2) ป่าชายหาด 700 ไร่
- 3) พื้นที่อื่น ๆ ได้แก่
 - พื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ 27,429.55 ไร่
 - พื้นที่นาเกลือ 21,216.90 ไร่
 - พื้นที่เกษตรกรรม 6,430.66 ไร่
 - เมืองและสิ่งก่อสร้าง 3,847.55 ไร่
 - ทำเทียบเรือ 6.11 ไร่

- หาดทราย 101.97 ไร่
- แม่น้ำ คูแพรก ชุมเหมือง ทะเล 3,838.14 ไร่
- ระบบนิเวศไม้พื้นล่าง 5,637.87 ไร่

การกัดเซาะชายฝั่ง

ชายฝั่งทะเลของจังหวัดเพชรบุรี ครอบคลุม 21 ตำบล 5 อำเภอ ทั้งหมด 370,553.9 ไร่ ชายฝั่งทะเลมีความยาว 89.71 กิโลเมตร สถานภาพการกัดเซาะชายฝั่ง ปี พ.ศ. 2563 พบการกัดเซาะเป็นระยะทางรวม 6.47 กิโลเมตร มีพื้นที่กัดเซาะรุนแรง เป็นระยะทาง 4.13 กิโลเมตร พื้นที่กัดเซาะปานกลาง เป็นระยะทาง 1.23 กิโลเมตร และพื้นที่กัดเซาะน้อย เป็นระยะทาง 1.11 กิโลเมตร ชายฝั่งทะเลที่ถูกกัดเซาะได้มีโครงการป้องกันแก้ไขปัญหา เป็นระยะทางรวม 45.52 กิโลเมตร โดยเป็นพื้นที่ ที่ดำเนินการแก้ไขแล้ว ไม่มีการกัดเซาะเป็นระยะทาง 41.33 กิโลเมตร และเป็นพื้นที่ที่ดำเนินการแก้ไขแล้ว แต่ยังมีกัดเซาะเป็นระยะทาง 1.20 กิโลเมตร

ที่มา : รายงานสถานการณ์ด้านทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งและการกัดเซาะชายฝั่งของประเทศไทย พ.ศ. 2563
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

พื้นที่ตำบลในเขตชายฝั่งและพื้นที่ในทะเล 5,014,140 ไร่

ตำบลในเขตชายฝั่ง	อำเภอในเขตชายฝั่ง	พื้นที่ตำบลในเขตชายฝั่ง	พื้นที่ในทะเล	
			3,704,659 ไร่	
			น่านน้ำของรัฐ	น่านน้ำระหว่างประเทศ
25 ตำบล	8 อำเภอ	1,309,763.4 ไร่	3,704,659	-

ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

แนวปะการัง		หญ้าทะเล		ป่าชายเลน		เกาะ		หาด	
1,450 ไร่		21 ไร่		7,734.56 ไร่		23 แห่ง		45 แห่ง	
อยู่ในพื้นที่อุทยาน	อยู่นอกพื้นที่อุทยาน
162	1,288	-	21	1,682	6,052.56	7	16	3	42

พื้นที่อนุรักษ์ในเขตจังหวัดชายฝั่งทะเล

อุทยานแห่งชาติ	ป่าสงวนแห่งชาติ	เขตห้ามล่าสัตว์ป่า	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า	พื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม
5 แห่ง	22 แห่ง	1 แห่ง	2 แห่ง	1 แห่ง

อาณาเขตทางทะเลประเทศไทย

น่านน้ำภายใน	ทะเลอาณาเขต	เขตต่อเนื่อง	เขตเศรษฐกิจจำเพาะ	พื้นที่พัฒนาร่วมไทย-มาเลเซีย
241,980 ไร่	3,462,678 ไร่	-	-	-

ที่มา : กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กรอบเนื้อหาวิชา เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 และ กศน. ระดับประถมศึกษา

สถานการณ์ด้านทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งและการกัดเซาะชายฝั่ง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

มีพื้นที่ครอบคลุม 25 ตำบล 8 อำเภอ มีพื้นที่ประมาณ 1,309,763.4 ไร่ ชายฝั่งทะเลมีความยาว 246.83 กิโลเมตร ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่สำคัญได้แก่

- แนวปะการัง
- แหล่งหญ้าทะเล
- ป่าชายเลน
- สัตว์ทะเลหายากและใกล้สูญพันธุ์

สถานภาพระบบนิเวศที่สำคัญ

1) แนวปะการัง

จากข้อมูลในปี พ.ศ. 2563 มีพื้นที่การแพร่กระจายของ แนวปะการัง จำนวน 1,450 ไร่ เป็นพื้นที่ที่ได้รับการสำรวจและประเมิน จำนวน 1,059 ไร่ หรือร้อยละ 73 ของพื้นที่แนวปะการังทั้งหมด สถานภาพมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงระยะยาวแย่งในพื้นที่เกาะหลัก เกาะแรด เกาะเหลื่อม ด้านตะวันตก เกาะจาน เกาะท้ายทรีย์ เกาะทะลุด้านเหนือ เกาะสิงห์ ด้านเหนือ และเกาะสังข์ด้านทิศตะวันตก ส่วนพื้นที่ที่มีแนวโน้มสถานภาพการเปลี่ยนแปลงระยะยาวเพิ่มขึ้นเล็กน้อย ได้แก่ บริเวณเกาะโกล่า เกาะทะลุด้านตะวันตก และเกาะทะลุด้านตะวันออก ซึ่งสาเหตุหลักของความเสื่อมโทรมเกิดจาก 1) การเพิ่มขึ้นของตะกอนจากการพัฒนาพื้นที่แนวชายฝั่ง 2) ผลกระทบจากการท่องเที่ยว/พฤติกรรมของนักท่องเที่ยว 3) การทำประมงในแนวปะการัง 4) ผลกระทบจากขยะในแนวปะการัง

2) แหล่งหญ้าทะเล

จากข้อมูลการสำรวจใน พ.ศ. 2563 ซึ่งครอบคลุมพื้นที่หญ้าทะเลจำนวน 23.7 ไร่ มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงคงที่ (จำนวน 3.7 ไร่) เมื่อเทียบกับข้อมูลในปี พ.ศ. 2562 บริเวณอ่าวชั้นกระได ส่วนบริเวณ อ่าวมะนาว ไม่พบการแพร่กระจายของหญ้าทะเล ภัยคุกคามสำคัญของหญ้าทะเลคือความเสื่อมโทรมมีตะกอนจากการใช้พื้นที่จอดและทางเข้าออกเรือประมง

3) สัตว์ทะเลหายากและใกล้สูญพันธุ์

พบ 6 ชนิด ประกอบด้วย โลมา-วาฬ 3 ชนิด ได้แก่ วาฬบรูด้า โลมาอิรวดี โลมาหัวบาตรหลังเรียบ และโลมาหลังโหนก เต่าทะเล 2 ชนิด ได้แก่ เต่าตนุ และเต่ากระ ปลากระดูกอ่อน ได้แก่ ฉลามวาฬ โดยในปี พ.ศ. 2563 พบการเกยตื้นของสัตว์ทะเลหายากรวม 57 ตัว ได้แก่ โลมาและวาฬ จำนวน 29 ตัว โดยเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2562 ซึ่งมีจำนวน 26 ตัว เต่าทะเลจำนวน 28 ตัว โดยเพิ่มขึ้น จากปี พ.ศ. 2562 ซึ่งมีจำนวน 26 ตัว

สิ่งแวดล้อมทางทะเล

1) คุณภาพน้ำทะเล

ในปี พ.ศ. 2563 คุณภาพน้ำทะเลมีแนวโน้มเสื่อมโทรมลง ทั้งนี้เมื่อเปรียบเทียบกับ ปี พ.ศ. 2562 พบว่า สถานะดีมาก ลดลงจากร้อยละ 36 เป็นร้อยละ 6 สถานะดี เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 49 เป็นร้อยละ 73 สถานะพอใช้ เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 15 เป็นร้อยละ 19 และสถานะเสื่อมโทรม เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 0 เป็นร้อยละ 2

2) น้ำมันรั่วไหล

ในปี พ.ศ. 2563 ไม่พบน้ำมันรั่วไหลในเขตจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ แต่พบปรากฏการณ์ก้อนน้ำมันดิน จำนวน 3 ครั้ง

3) น้ำทะเลเปลี่ยนสี

ในช่วงปี พ.ศ. 2563 ไม่พบปรากฏการณ์น้ำทะเลเปลี่ยนสี

4) แมงกะพรุนพิษ

จากการสำรวจพบแมงกะพรุนพิษ ตั้งแต่ปี 2553 พบแมงกะพรุนพิษทั้งสิ้น 4 ชนิด โดยเป็นแมงกะพรุนในกลุ่ม Cubozoa หรือแมงกะพรุนกล่อง 2 ชนิด ได้แก่ Morbakka sp. , Carukiidae (unidentifiable) 2 และแมงกะพรุนกลุ่ม Scyphozoa จำนวน 2 ชนิด ได้แก่ แมงกะพรุนไฟ Chrysaora sp. และ Pelagia sp. ในปี พ.ศ. 2563 ไม่มีการรายงานพบผู้ป่วยจากพิษ แมงกะพรุนพิษ

ป่าชายเลน ป่าชายหาด

จากข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดินป่าชายเลนในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2563 จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีพื้นที่ทั้งหมด 17,883.03 ไร่ โดยแบ่งเป็น

- 1) ป่าชายเลน 7,734.56 ไร่
- 2) ป่าชายหาด 1,357.84 ไร่
- 3) พื้นที่อื่น ๆ
 - พื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ 3,385.07 ไร่
 - พื้นที่เกษตรกรรม 830.61 ไร่
 - เมืองและสิ่งก่อสร้าง 549.01 ไร่
 - หาดทราย 43.79 ไร่
 - แม่น้ำ คูแพรก ชุมเหมือง ทะเล 678.97 ไร่
 - ป่าบนที่เนิน 360.71 ไร่
 - ระบบนิเวศไม้พื้นล่าง 2,942.47 ไร่

กรอบเนื้อหาวิชา เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 และ กศน. ระดับประถมศึกษา

การกัดเซาะชายฝั่ง

ชายฝั่งทะเลของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ครอบคลุมพื้นที่ 25 ตำบล 8 อำเภอ โดยมีระยะทางแนวชายฝั่ง 246.83 กิโลเมตร จากข้อมูลสถานภาพการกัดเซาะชายฝั่ง ปี พ.ศ. 2563 พบการกัดเซาะเป็นระยะทางรวม 4.51 กิโลเมตร มีพื้นที่กัดเซาะรุนแรง เป็นระยะทาง 0.32 กิโลเมตร พื้นที่กัดเซาะปานกลาง เป็นระยะทาง 0.62 กิโลเมตร และพื้นที่กัดเซาะน้อย เป็นระยะทาง 3.57 กิโลเมตร ชายฝั่งทะเลที่ถูกกัดเซาะได้มีโครงการป้องกันแก้ไขปัญหาคือ เป็นระยะทางรวม 58.18 กิโลเมตร โดยเป็นพื้นที่ที่ดำเนินการแก้ไขแล้ว ไม่มีการกัดเซาะเป็นระยะทาง 57.94 กิโลเมตร และเป็นพื้นที่ที่ดำเนินการแก้ไขแล้ว แต่ยังมีกัดเซาะเป็นระยะทาง 0.24 กิโลเมตร

ที่มา : รายงานสถานการณ์ด้านทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งและการกัดเซาะชายฝั่งของประเทศไทย พ.ศ. 2563
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

จังหวัดชุมพร

พื้นที่ตำบลในเขตชายฝั่งและพื้นที่ในทะเล 5,937,097 ไร่

ตำบลในเขตชายฝั่ง	อำเภอในเขตชายฝั่ง	พื้นที่ตำบลในเขตชายฝั่ง	พื้นที่ในทะเล	
			4,810,569 ไร่	
			น่านน้ำของรัฐ	น่านน้ำระหว่างประเทศ
21 ตำบล	6 อำเภอ	1,126,528 ไร่	4,810,569	-

ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

แนวปะการัง		หญ้าทะเล		ป่าชายเลน		เกาะ		หาด	
9,165 ไร่		11,401 ไร่		46,264.15 ไร่		56 แห่ง		37 แห่ง	
อยู่ในพื้นที่อุทยาน	อยู่นอกพื้นที่อุทยาน
2,435	6,730	8,358	3,043	22,876	23,388.15	41	15	11	26

พื้นที่อนุรักษ์ในเขตจังหวัดชายฝั่งทะเล

อุทยานแห่งชาติ	ป่าสงวนแห่งชาติ	เขตห้ามล่าสัตว์ป่า	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า	พื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม
3 แห่ง	27 แห่ง	-	4 แห่ง	1 แห่ง

อาณาเขตทางทะเลประเทศไทย

น่านน้ำภายใน	ทะเลอาณาเขต	เขตต่อเนื่อง	เขตเศรษฐกิจจำเพาะ	พื้นที่พัฒนาร่วมไทย-มาเลเซีย
3,161,801 ไร่	1,648,768	-	-	-

ที่มา : กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กรอบเนื้อหาวิชา เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 และ กศน. ระดับประถมศึกษา

สถานการณ์ด้านทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งและการกัดเซาะชายฝั่ง จังหวัดชุมพร

มีพื้นที่ทั้งหมด 6,010 ตารางกิโลเมตร ตั้งอยู่ทางตอนบนสุดของภาคใต้บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก ลักษณะพื้นที่เป็นจังหวัดแรกของภาคใต้ตอนบนฝั่งอ่าวไทย มีรูปพื้นที่เรียวยาวตามแนวเหนือใต้มีชายฝั่งทะเล มีความยาว 222 กิโลเมตร

ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่สำคัญ ได้แก่

- แนวปะการัง
- แหล่งหญ้าทะเล
- ป่าชายเลน
- สัตว์ทะเลหายากและใกล้สูญพันธุ์
- ป่าชายเลน ป่าชายหาด และพรุ

สถานภาพระบบนิเวศที่สำคัญ

1) แนวปะการัง

จากข้อมูลในปี พ.ศ. 2562 มีพื้นที่การแพร่กระจายของ แนวปะการัง ประมาณ 9,165 ไร่ (14.66 ตร.กม.) พื้นที่ที่ได้รับการสำรวจและประเมิน 4,785 ไร่ หรือ ร้อยละ 52.20 ของพื้นที่แนวปะการังทั้งหมดของ จังหวัดชุมพร สถานภาพมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลง ระยะยาวดีขึ้นบริเวณแนวชายฝั่งปะทิว บ้านหินกบ เกาะไข่ ด้านตะวันตกเฉียงเหนือ เกาะมะพร้าว หินแถม เกาะงามน้อย เกาะมาตรา และเกาะลวะ แนวโน้มการเปลี่ยนแปลง ระยะยาวคงที่บริเวณเกาะอีแรด และมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงระยะยาวเสียหายมากบริเวณเกาะไข่ ด้านทิศใต้ แหลมคอกวาง เกาะง่ามใหญ่ เกาะมะพร้าว เกาะรังกาจิว และเกาะกุลา ซึ่งสาเหตุหลักของ ความเสื่อมโทรม เกิดจากการทำประมง บริเวณแนวปะการัง เกาะไข่ ผลกระทบจากตะกอนที่เกิดจากการพัฒนาชายฝั่ง บริเวณแนวชายฝั่ง ปะทิว และแหลมคอกวาง

2) แหล่งหญ้าทะเล

จากข้อมูลในปี พ.ศ. 2563 มีพื้นที่การแพร่กระจาย หญ้าทะเลประมาณ 4,725 ไร่ มีหญ้าทะเลเพียงชนิดเดียว คือ หญ้าใบพายหรือหญ้าเงาแคระ (*Halophila beccarii*: Hb) มีการปกคลุมของหญ้าทะเลเฉลี่ยเป็นร้อยละ 50 และ เมื่อเทียบกับในข้อมูลปี 2562 พบว่าการเปลี่ยนแปลงคงที่ คือ บริเวณปากคลองสวีเฒ่า อ่าวทุ่งคา – สวี

3) สัตว์ทะเลหายากและใกล้สูญพันธุ์

พบ ได้แก่ โลมาปากขวด โลมาหลังโหนก ฉลามวาฬ เต่ากระ และพะยูน โดยในปี พ.ศ. 2563 พบการเกยตื้นของสัตว์ทะเลหายาก รวม 72 ตัว ได้แก่ เต่าทะเล 52 ตัว (เต่ากระ 5 ตัว เต่าตนุ 45 ตัว เต่าหญ้า 2 ตัว เพิ่มขึ้นจากปี 2562 จำนวน 17 ตัว) โลมา 19 ตัว (โลมาหลังโหนก 2 ตัว โลมาหัวบาตรหลังเรียบ 12 ตัว โลมาอิรวดี 2 ตัว และโลมาปากขวด 3 ตัว เพิ่มขึ้นจากปี 2562 จำนวน 2 ตัว) และพะยูน 1 ตัว

สิ่งแวดล้อมทางทะเล

1) คุณภาพน้ำทะเล

ในปีพ.ศ.2563 คุณภาพน้ำทะเลมีแนวโน้มคงที่ ทั้งนี้เมื่อเปรียบเทียบกับปีพ.ศ. 2562 พบว่ามีสถานะดีเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 59 เป็นร้อยละ 61 ในขณะที่สถานะดีมาก ลดจากร้อยละ 25 เป็นร้อยละ 23 สถานะพอใช้คงที่ร้อยละ 16 และไม่พบสถานะเสื่อมโทรม และเสื่อมโทรมมาก

2) แมงกะพรุนพิษ

จากการสำรวจพบแมงกะพรุนพิษ จำนวน 14 ชนิด เป็นแมงกะพรุนกล่อง จำนวน 3 ชนิด แมงกะพรุนกลุ่ม Scyphozoa 9 ชนิด และแมงกะพรุนกลุ่ม Hydrozoa จำนวน 2 ชนิด ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 และ ในปี 2563 ยังไม่พบผู้ป่วยจากพิษแมงกะพรุนพิษหรือรายงานผู้ป่วย สงสัยเสียชีวิตหรือบาดเจ็บรุนแรง (ผู้ป่วยหมดสติ) จากแมงกะพรุนพิษ

ป่าชายเลน ป่าชายหาด พรุ

จากข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดินป่าชายเลนในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2563 จังหวัดชุมพร มีพื้นที่ทั้งหมด 93,823.65 ไร่ โดยแบ่งเป็น

- 1) ป่าชายเลน 46,264.15 ไร่
- 2) ป่าชายหาด 682.18 ไร่ ป่าพรุ 39.44 ไร่
- 3) พื้นที่อื่น ๆ ได้แก่
 - พื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ 12,349.89 ไร่
 - พื้นที่เกษตรกรรม 26,486.78 ไร่
 - เมืองและสิ่งก่อสร้าง 1,872.92 ไร่
 - ท่าเทียบเรือ 11.58 ไร่
 - หาดทราย 37.21 ไร่

- แม่น้ำ คูแพรก ชุมเหมือง ทะเล 2,379.86 ไร่
- ป่าบนที่เนิน 773.16 ไร่
- ระบบนิเวศไม้พุ่มกลางแจ้ง 2,926.48 ไร่

การกัดเซาะชายฝั่ง

ชายฝั่งทะเลของจังหวัดชุมพร ครอบคลุมพื้นที่ ตำบลปากคลอง ถึงตำบลสวนแตงรวมทั้งสิ้น 21 ตำบล พื้นที่ชายฝั่ง ระยะทางประมาณ 248.33 กิโลเมตร มีพื้นที่ชายฝั่งที่ประสบปัญหาการกัดเซาะยาวประมาณ 0.44 กิโลเมตร ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ประสบปัญหาการกัดเซาะ เล็กน้อย 0.10 กิโลเมตร และชายฝั่งทะเลที่ถูกกัดเซาะ ชายฝั่งได้มีโครงการป้องกันแก้ไขปัญหาคือเป็นระยะทาง รวม 14.53 กิโลเมตร

ที่มา : รายงานสถานการณ์ด้านทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งและการกัดเซาะชายฝั่งของประเทศไทย พ.ศ. 2563
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

จังหวัดสุราษฎร์ธานี

พื้นที่ตำบลในเขตชายฝั่งและพื้นที่ในทะเล 6,596,962 ไร่

ตำบลในเขตชายฝั่ง	อำเภอในเขตชายฝั่ง	พื้นที่ตำบลในเขตชายฝั่ง	พื้นที่ในทะเล	
			5,626,815 ไร่	
			น่านน้ำของรัฐ	น่านน้ำระหว่างประเทศ
34 ตำบล	9 อำเภอ	970,146 ไร่	5,626,815	-

ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

แนวปะการัง		หญ้าทะเล		ป่าชายเลน		เกาะ		หาด	
36,170 ไร่		17,820 ไร่		60,814.69 ไร่		117 แห่ง		64 แห่ง	
อยู่ในพื้นที่อุทยาน	อยู่นอกพื้นที่อุทยาน
2,991	33,179	-	17,820	-	60,814.69	38	79	4	60

พื้นที่อนุรักษ์ในเขตจังหวัดชายฝั่งทะเล

อุทยานแห่งชาติ	ป่าสงวนแห่งชาติ	เขตห้ามล่าสัตว์ป่า	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า	พื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม
6 แห่ง	31 แห่ง	2 แห่ง	4 แห่ง	3 แห่ง

อาณาเขตทางทะเลประเทศไทย

น่านน้ำภายใน	ทะเลอาณาเขต	เขตต่อเนื่อง	เขตเศรษฐกิจจำเพาะ	พื้นที่พัฒนาร่วมไทย-มาเลเซีย
4,098,209 ไร่	1,528,607 ไร่	-	-	-

ที่มา : กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กรอบเนื้อหาวิชา เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 และ กศน. ระดับประถมศึกษา

สถานการณ์ด้านทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งและการกัดเซาะชายฝั่ง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

มีพื้นที่ทั้งหมด 12,891.469 ตารางกิโลเมตร ตั้งอยู่บนฝั่งตะวันออกของภาคใต้บริเวณรอบอ่าวบ้านดอน ทางฝั่งทะเลด้านอ่าวไทย ลักษณะพื้นที่มีสภาพภูมิประเทศ ที่หลากหลายทั้งที่ราบสูง ภูมิประเทศแบบภูเขา รวมทั้งที่ราบชายฝั่ง มีพื้นที่ครอบคลุมถึงในบริเวณอ่าวไทย ทั้งบริเวณที่เป็นทะเลและเป็นเกาะ เกาะในพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานีมีทั้งขนาดใหญ่และขนาดเล็กมากถึง 108 เกาะ ความยาวตามแนวชายฝั่งทะเล 157.17 กิโลเมตร ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่สำคัญ ได้แก่

- แนวปะการัง
- แหล่งหญ้าทะเล
- ป่าชายเลน
- สัตว์ทะเลหายากและใกล้สูญพันธุ์
- ป่าชายเลน ป่าชายหาด และพรุ

สถานภาพระบบนิเวศที่สำคัญ

1) แนวปะการัง

จากข้อมูลในปี พ.ศ. 2562 มีพื้นที่การแพร่กระจาย ของแนวปะการัง ประมาณ 36,170 ไร่ (57.87 ตร.กม.) พื้นที่ปะการังที่ได้รับการสำรวจและประเมิน 33,045 ไร่ หรือร้อยละ 91.40 ของพื้นที่แนวปะการังทั้งหมดของ จังหวัดสุราษฎร์ธานี สถานภาพปะการังมีแนวโน้มแย่ลง ซึ่งบางสถานที่จะอยู่ใกล้ฝั่งและมีการเข้าใช้ประโยชน์ในพื้นที่แนวปะการังหนาแน่น ส่วนหมู่เกาะเกาะพะงัน เกาะเต่า สถานภาพส่วนใหญ่มีแนวโน้มคงที่ และหมู่เกาะอ่างทองมีแนวโน้มสถานภาพที่ดีขึ้น และพบจำนวนตัวอ่อนปะการัง ระดับปานกลางในพื้นที่ แสดงถึงการฟื้นตัวของปะการังบริเวณนั้น ซึ่งสาเหตุความเสื่อมโทรมของแนวปะการังมีทั้งที่เกิดจากกิจกรรมของมนุษย์ เช่น เกาะเต่า และเกาะพะงัน ก็มีนักท่องเที่ยวเข้าไปใช้ประโยชน์บริเวณแนวปะการัง หนาแน่นมาก และการปล่อยน้ำทิ้งจากเรือท่องเที่ยว และน้ำทิ้งจากฝั่ง ส่วนเกาะสมุยมีการทำประมงในแนวปะการัง ควบคุมกิจกรรมประมงบริเวณ แนวปะการัง และการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่ง นอกจากนี้ บริเวณหมู่เกาะอ่างทองที่ได้รับอิทธิพลตะกอนจากปากแม่น้ำ และน้ำทิ้งที่ไหลลงแม่น้ำตาปี ควรมีมาตรการลดการปล่อยของเสียลงสู่ทะเล

2) แหล่งหญ้าทะเล

จากข้อมูลในปี พ.ศ. 2563 มีพื้นที่การแพร่กระจายหญ้าทะเล ประมาณ 5,848ไร่ สำรวจพื้นที่อ่าวมัตหลัง พบหญ้าทะเล 5 ชนิด คือหญ้าคาทะเลหญ้าใบมะกรูด หญ้ากูดชายทะเล หญ้ากูดชายเข้ม และหญ้าเงาใส มีการปกคลุมของหญ้าทะเล เฉลี่ยเป็นร้อยละ 60 ส่วน อ่าวบ้านดอนพบหญ้าทะเล 2 ชนิด คือ หญ้าใบมะกรูด และหญ้าใบพาย มีการปกคลุมของหญ้าทะเลเฉลี่ยเป็นร้อยละ 36 สถานภาพสมบูรณ์ปานกลาง เมื่อทำการเปรียบเทียบ ข้อมูลสถานภาพ กับข้อมูลในปี 2562 ที่ผ่านมามีการเปลี่ยนแปลงของ ร้อยละการปกคลุมของหญ้าทะเล การแพร่กระจายลดลง เล็กน้อยทำให้ภาพรวมของแหล่งหญ้าทะเลจังหวัด สุราษฎร์ธานีเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมาคงที่

3) สัตว์ทะเลหายากและใกล้สูญพันธุ์

พบมากกว่า 10 ชนิด ได้แก่ เต่าตนุ เต่ากระ และเต่าหญ้า โลมาและวาฬ 5 ชนิด ได้แก่ โลมาหลังโหนก โลมาปากขวด โลมาหัวบาตรหลังเรียบ โลมาอิรวดี และวาฬเพชฌฆาตดำ กลุ่มปลากระดูกอ่อน 2 ชนิด ได้แก่ ฉลามวาฬ ปลากระเบนกลุ่มกระเบนนก โดยในปี พ.ศ. 2563 พบการเกยตื้นของสัตว์ทะเล หายากรวม 59 ตัว ได้แก่ เต่าทะเล 34 ตัว (เต่ากระ 11ตัว เต่าตนุ 21 เต่าหญ้า 1 ตัว ลดลงจาก ปี 2562 จำนวน 22 ตัว) โลมาและวาฬ 25 ตัว (โลมาหลังโหนก 7 ตัว โลมาหัวบาตรหลังเรียบ 6 ตัว โลมาอิรวดี 10 ตัว โลมาปากขวด 1 ตัว และไม่ทราบชนิด 1 ตัว เท่ากับปี 2562)

สิ่งแวดล้อมทางทะเล

1) คุณภาพน้ำทะเล

ในปี พ.ศ. 2563 คุณภาพน้ำทะเลมีแนวโน้มเสื่อมโทรมลง ทั้งนี้เมื่อเปรียบเทียบกับ ปี พ.ศ. 2562 พบว่า สถานะเสื่อมโทรมเพิ่มขึ้นร้อยละ 8 สถานะดีมากลดลง จากร้อยละ 32 เหลือร้อยละ 30 สถานะดี เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 33 เป็นร้อยละ 42 สถานะพอใช้ลดลงจากร้อยละ 35 เป็นร้อยละ 20 และไม่พบสถานะเสื่อมโทรมมาก

2) แมงกะพรุนพิษ

จากการสำรวจพบแมงกะพรุนพิษ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 จำนวน 19 ชนิด เป็นแมงกะพรุนกล่อง จำนวน 6 ชนิด แมงกะพรุนกลุ่ม Scyphozoa 10 ชนิด และแมงกะพรุน กลุ่ม Hydrozoa 3 ชนิด พบแมงกะพรุนกล่อง และมีประวัติ การบาดเจ็บรุนแรงและเสียชีวิตจากการสัมผัสแมงกะพรุนกล่อง

ป่าชายเลน ป่าชายหาด พรุ

จากข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดินป่าชายเลนในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2563 จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีพื้นที่ทั้งหมด 111,978.50 ไร่ โดยแบ่งเป็น

- 1) ป่าชายเลน 60,814.69 ไร่
- 2) ป่าชายหาด 2,704.84 ไร่
- 3) ป่าพรุ 907.58 ไร่
- 4) พื้นที่อื่น ๆ ได้แก่
 - พื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ 17,609.53 ไร่
 - พื้นที่เกษตรกรรม 8,810.89 ไร่
 - เมืองและสิ่งก่อสร้าง 1,432.06 ไร่
 - ทำเทียบเรือ 76.61 ไร่
 - เลนงอก/หาดเลน 10,010.65 ไร่
 - หาดทราย 57.76 ไร่
 - แม่น้ำ คูแพรก ชุมเหมือง ทะเล 3,637.59 ไร่
 - ป่าบนที่เนิน 22.90 ไร่
 - ระบบนิเวศไม้พื้นล่าง 5,893.39 ไร่

การกัดเซาะชายฝั่ง

จังหวัดสุราษฎร์ธานีมีความยาวชายฝั่งทะเล ครอบคลุม พื้นที่ตำบลคันธูลีถึงตำบลดอนสักรวมทั้งสิ้น 20 ตำบล จากข้อมูลการสำรวจโดยกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พื้นที่ชายฝั่งจังหวัดสุราษฎร์ธานีระยะทางประมาณ 157.17 กิโลเมตร มีพื้นที่ชายฝั่งที่ประสบปัญหา การกัดเซาะยาวประมาณ 0.79 กิโลเมตร แบ่งเป็นพื้นที่ที่ประสบปัญหาการกัดเซาะปานกลาง 0.30 กิโลเมตร พื้นที่ประสบปัญหาการกัดเซาะน้อย 0.49 กิโลเมตร และพื้นที่ที่ประสบปัญหาการกัดเซาะที่มีการดำเนินการแก้ไขแล้ว ประมาณ 11.39 กิโลเมตร

ที่มา : รายงานสถานการณ์ด้านทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งและการกัดเซาะชายฝั่งของประเทศไทย พ.ศ. 2563
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

จังหวัดนครศรีธรรมราช

พื้นที่ตำบลในเขตชายฝั่งและพื้นที่ในทะเล 8,793,211 ไร่

ตำบลในเขตชายฝั่ง	อำเภอในเขตชายฝั่ง	พื้นที่ตำบลในเขตชายฝั่ง	พื้นที่ในทะเล	
			7,864,986 ไร่	
			น่านน้ำของรัฐ	น่านน้ำระหว่างประเทศ
31 ตำบล	7 อำเภอ	928,225 ไร่	7,864,986	-

ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

แนวปะการัง		หญ้าทะเล		ป่าชายเลน		เกาะ		หาด	
412 ไร่		147 ไร่		109,374.77 ไร่		11 แห่ง		37 แห่ง	
อยู่ในพื้นที่อุทยาน	อยู่นอกพื้นที่อุทยาน
-	412	-	147	-	109,374.77	-	11	-	37

พื้นที่อนุรักษ์ในเขตจังหวัดชายฝั่งทะเล

อุทยานแห่งชาติ	ป่าสงวนแห่งชาติ	เขตห้ามล่าสัตว์ป่า	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า	พื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม
5 แห่ง	70 แห่ง	3 แห่ง	1 แห่ง	-

อาณาเขตทางทะเลประเทศไทย

น่านน้ำภายใน	ทะเลอาณาเขต	เขตต่อเนื่อง	เขตเศรษฐกิจจำเพาะ	พื้นที่พัฒนาร่วมไทย-มาเลเซีย
5,625,072 ไร่	2,239,914 ไร่	-	-	-

ที่มา : กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กรอบเนื้อหาวิชา เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 และ กศน. ระดับประถมศึกษา

สถานการณ์ด้านทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งและการกัดเซาะชายฝั่ง จังหวัดนครศรีธรรมราช

มีพื้นที่ทั้งหมด 9,942.502 ตารางกิโลเมตร (6,214,064 ไร่) ความยาวตามแนวชายฝั่งทะเล 225 กิโลเมตร ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่สำคัญ ได้แก่

- แนวปะการัง
- แหล่งหญ้าทะเล
- ป่าชายเลน
- สัตว์ทะเลหายากและใกล้สูญพันธุ์
- ป่าชายเลน ป่าชายหาด และพรุ

สถานภาพระบบนิเวศที่สำคัญ

1) แนวปะการัง

จากข้อมูลในปี พ.ศ. 2562 มีพื้นที่การแพร่กระจายของ แนวปะการัง ประมาณ 412 ไร่ (0.67 ตร.กม.) พื้นที่แนวปะการังที่ได้รับการสำรวจและประเมิน 412 ไร่ หรือทั้งหมดของพื้นที่แนวปะการังของจังหวัดนครศรีธรรมราช ส่วนใหญ่แนวปะการังอยู่ในสถานภาพเสียหายมาก เมื่อเปรียบเทียบกับข้อมูลการสำรวจในปี พ.ศ. 2561 (ซึ่งอยู่ในสถานภาพสมบูรณ์ดีมาก) แนวโน้มของสถานภาพแนวปะการังเสื่อมโทรมลง ซึ่งสาเหตุหลักจากพายุปาบิก ในเดือนมกราคม พ.ศ. 2562 ทำให้แนวปะการังได้รับความเสียหายเป็นพื้นที่กว้างโดยเฉพาะปะการังในบริเวณน้ำตื้น ได้รับผลกระทบมากกว่าที่ลึกปะการังที่ได้รับความเสียหายส่วนใหญ่เป็นปะการังเขากวางกิ่ง พบสาหร่ายขนาดใหญ่ (Macro algae) ขึ้นบนปะการังตายจำนวนมาก โดยเฉพาะบริเวณเกาะกระกลางและเกาะกระเล็ก นอกจากนี้ยังเกิดจากกิจกรรมของมนุษย์ โดยเฉพาะการทำประมง ด้วยความเป็นเกาะที่อยู่ห่างไกลจากฝั่งมาก ทำให้มีความเสี่ยงต่อการทำการประมงที่ผิดกฎหมาย เช่น มีการลักลอบทำอวนลาก ระเบิดปลา เป็นต้น มีการทิ้งขยะจำพวก เศษอวน การทอดสมอเรือเมื่อมาจอดหลบลม

2) แหล่งหญ้าทะเล

จากข้อมูลในปี พ.ศ. 2563 ดำเนินการสำรวจและติดตามสถานภาพหญ้าทะเลบริเวณเกาะท่าไร่ ครอบคลุมพื้นที่แหล่งหญ้าทะเลที่ได้รับการติดตามรวม 144 ไร่ หรือ ประมาณร้อยละ 98 ของเนื้อที่แหล่งหญ้าทะเลทั้งหมดของจังหวัด พบพื้นที่หญ้าทะเลประมาณ 78 ไร่ พบหญ้าทะเล รวม 5 ชนิด คือ หญ้าคาทะเล หญ้ากุ่มชายหาด หญ้ากุ่มชายเข็ม หญ้าชะเงาปลายใบมน และหญ้าใบมะกรูด มีการปกคลุมของหญ้าทะเลเฉลี่ยเป็น ร้อยละ 50 สถานภาพสมบูรณ์ดี เมื่อทำการเปรียบเทียบข้อมูลสถานภาพกับข้อมูลในปีที่ผ่านมา พบว่าภาพรวมการเปลี่ยนแปลงระยะสั้นของแหล่งหญ้าทะเลคงตัว มีการเปลี่ยนแปลงเล็กน้อยเชิงพื้นที่และร้อยละการปกคลุมพื้นที่ สาเหตุหลักเป็นการเปลี่ยนแปลงตามฤดูกาล

3) สัตว์ทะเลหายากและใกล้สูญพันธุ์

ที่พบสัตว์ทะเลหายากประมาณ 8 ชนิด เต่าทะเล 3 ชนิด ได้แก่ เต่าตนุ เต่ากระ เต่าหญ้า โลมาและวาฬ 4 ชนิด ได้แก่ โลมาหัวบาตรหลังเรียบ โลมาหลังโหนก โลมาอิรวดี โลมาปากขวด ปลากระตูดอ่อน 1 ชนิด ได้แก่ ฉลามวาฬ โดยในปี พ.ศ. 2563 พบการเกยตื้นของสัตว์ทะเลหายาก รวม 76 ตัว ได้แก่ เต่าทะเล 54 ตัว (เต่ากระ 14 ตัว เต่าตนุ 39 ตัว เต่าหญ้า 1 ตัว เพิ่มขึ้นจากปี 2562 จำนวน 9 ตัว) โลมาและวาฬ 22 ตัว (โลมาหลังโหนก 9 ตัว โลมา หัวบาตรหลังเรียบ 6 ตัว โลมาลายจุด 1 ตัว โลมาปากขวด 4 ตัว และไม่ทราบชนิด 2 ตัว) ลดลงจาก ปี 2562 จำนวน 11 ตัว

สิ่งแวดล้อมทางทะเล

1) คุณภาพน้ำทะเล

ในปี พ.ศ. 2563 คุณภาพน้ำทะเลมีแนวโน้มดีขึ้น ทั้งนี้เมื่อเปรียบเทียบกับ ปี พ.ศ. 2562 พบว่า สถานะดีมาก เพิ่มขึ้นร้อยละ 27 สถานะดีลดลงร้อยละ 86 เป็นร้อยละ 18 และสถานะพอใช้เพิ่มขึ้นร้อยละ 14 เป็นร้อยละ 18 ในขณะที่ สถานะเสื่อมโทรมเพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 2

2) แมงกะพรุนพิษ

จากการสำรวจพบแมงกะพรุนพิษ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 จำนวน 15 ชนิด เป็นแมงกะพรุนกล่อง จำนวน 3 ชนิด แมงกะพรุนกลุ่ม Scyphozoa 11 ชนิด และแมงกะพรุน กลุ่ม Hydrozoa 1 ชนิด และยังไม่มีรายงานผู้ป่วยสงสัย เสียชีวิตหรือบาดเจ็บรุนแรง (ผู้ป่วยหมดสติ) จาก แมงกะพรุนพิษ

ป่าชายเลน ป่าชายหาด

จากข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดินป่าชายเลนในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2563 จังหวัดนครศรีธรรมราช มีพื้นที่ทั้งหมด 165,635.76 ไร่ โดยแบ่งเป็น

- 1) ป่าชายเลน 109,374.77 ไร่
- 2) ป่าชายหาด 628.20 ไร่
- 3) พื้นที่อื่น ๆ ได้แก่
 - พื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ 35,871.92 ไร่
 - พื้นที่เกษตรกรรม 7,566.36 ไร่
 - เมืองและสิ่งก่อสร้าง 2,466.11 ไร่
 - ท่าเทียบเรือ 6.92 ไร่
 - เลนงอก/หาดเลน 3,409.33 ไร่
 - หาดทราย 336.31 ไร่

- แม่น้ำ คูแพรก ขุมเหมือง ทะเล 3,267.34 ไร่
- ป่าบนที่เนิน 336.48 ไร่
- ระบบนิเวศไม้พุ่มล่าง 2,372.04 ไร่

การกัดเซาะชายฝั่ง

จังหวัดนครศรีธรรมราช ครอบคลุมพื้นที่ตำบลท้องเนียน อำเภอขนอม ถึงตำบลหน้าสตน อำเภอดำรงวิทยารวมทั้งสิ้น 25 ตำบล มีความยาวชายฝั่งยาวประมาณ 236.83 กิโลเมตร จากข้อมูลการสำรวจโดยกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง มีพื้นที่ชายฝั่งที่ประสบปัญหาการกัดเซาะ ยาวประมาณ 75.38 กิโลเมตร โดยพื้นที่ที่ประสบปัญหาการกัดเซาะรุนแรง จำนวน 2 พื้นที่ความยาว 0.79 กิโลเมตร พื้นที่ที่ประสบปัญหาการกัดเซาะปานกลาง จำนวน 3 พื้นที่ระยะทาง 1.17 กิโลเมตร พื้นที่ที่ประสบปัญหาการกัดเซาะ เล็กน้อยจำนวน 8 พื้นที่ ความยาว 5.47 กิโลเมตร และพื้นที่ที่ประสบปัญหาการกัดเซาะที่มีการดำเนินการแก้ไขแล้ว ความยาวประมาณ 67.95 กิโลเมตร

ที่มา : รายงานสถานการณ์ด้านทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งและการกัดเซาะชายฝั่งของประเทศไทย พ.ศ. 2563
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

จังหวัดสงขลา

พื้นที่ตำบลในเขตชายฝั่งและพื้นที่ในทะเล 7,061,444 ไร่

ตำบลในเขตชายฝั่ง	อำเภอในเขตชายฝั่ง	พื้นที่ตำบลในเขตชายฝั่ง	พื้นที่ในทะเล	
			6,046,829 ไร่	
			น่านน้ำของรัฐ	น่านน้ำระหว่างประเทศ
57 ตำบล	10 อำเภอ	1,014,615 ไร่	4,810,569	-

ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

แนวปะการัง		หญ้าทะเล		ป่าชายเลน		เกาะ		หาด	
9,165 ไร่		11,401 ไร่		14,624.71 ไร่		56 แห่ง		37 แห่ง	
อยู่ในพื้นที่อุทยาน	อยู่นอกพื้นที่อุทยาน
2,435	6,730	8,358	3,043	-	14,624.71	41	15	11	26

พื้นที่อนุรักษ์ในเขตจังหวัดชายฝั่งทะเล

อุทยานแห่งชาติ	ป่าสงวนแห่งชาติ	เขตห้ามล่าสัตว์ป่า	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า	พื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม
3 แห่ง	27 แห่ง	-	4 แห่ง	1 แห่ง

อาณาเขตทางทะเลประเทศไทย

น่านน้ำภายใน	ทะเลอาณาเขต	เขตต่อเนื่อง	เขตเศรษฐกิจจำเพาะ	พื้นที่พัฒนาร่วมไทย-มาเลเซีย
3,161,801 ไร่	1,648,768	-	-	-

ที่มา : กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

กรอบเนื้อหาวิชา เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 และ กศน. ระดับประถมศึกษา

สถานการณ์ด้านทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งและการกัดเซาะชายฝั่ง จังหวัดสงขลา

มีพื้นที่ทั้งหมด 7,393.889 ตารางกิโลเมตร ชายฝั่งทะเลมีความยาว 158.53 กิโลเมตร และเกาะต่าง ๆ จำนวน 6 เกาะ ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่สำคัญ ได้แก่

- ปะการัง
- แหล่งหญ้าทะเล
- สัตว์ทะเลหายากและใกล้สูญพันธุ์
- ป่าชายเลน ป่าชายหาดและพรุ

สถานภาพระบบนิเวศที่สำคัญ

1) แนวปะการัง

จากข้อมูลในปี พ.ศ. 2562 มีพื้นที่การแพร่กระจายของ แนวปะการัง 167 ไร่ พื้นที่ที่ได้รับการสำรวจและประเมิน 35 ไร่ หรือร้อยละ 20.8 ของพื้นที่แนวปะการังทั้งหมด สถานภาพมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงระยะยาวดีมาก บริเวณเกาะขาม อำเภอกงหรา จังหวัดสงขลา ซึ่งสาเหตุหลักของความเสื่อมโทรมเกิดจากการพัฒนาชายฝั่งและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตะกอนจากปากแม่น้ำการลักลอบปล่อยน้ำเสียลงทะเลและน้ำจืดจากทะเลสาบสงขลา การเกิดน้ำมันรั่วไหลและการทิ้งขยะลงสู่ทะเล มาตรการการแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยการประกาศพื้นที่คุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากร ทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. 2558 มาตรา 20 การกำหนด มาตรการทางกฎหมายสำหรับเรือที่ทำน้ำมันรั่วไหล และการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด

2) แหล่งหญ้าทะเล

จากข้อมูลในปี พ.ศ. 2563 พบหญ้าทะเลมีพื้นที่รวม 1,764.28 ไร่ มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น เมื่อเทียบกับในข้อมูลอดีตบริเวณทะเลสาบสงขลาและเกาะหนู และมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงเสื่อมโทรมลง เมื่อเทียบกับในข้อมูลอดีตบริเวณปากคลองนาทับ

3) สัตว์ทะเลหายากและใกล้สูญพันธุ์

ที่พบ ได้แก่ โลมาอิรวดี ในช่วงปี พ.ศ. 2561 พบการเกยตื้น ของสัตว์ทะเลหายากรวม 33 ตัว ได้แก่ เต่าทะเล 21 ตัว โลมาและวาฬ 12 ตัว โดยในปี พ.ศ. 2563 พบการเกยตื้น ของสัตว์ทะเลหายากรวม 68 ตัว ได้แก่ เต่าทะเลเกยตื้น ทั้งมีชีวิต และไม่มีชีวิต รวม 47 ตัว เพิ่มขึ้นจากปี 2561 โลมาและวาฬ เกยตื้นเสียชีวิตทั้งหมด 21 ตัว เพิ่มขึ้นจาก ปี 2561 และในปี 2563 พบการเกยตื้นของสัตว์ทะเลหายาก รวม 70 ตัว ได้แก่ เต่าตนุ 29 ตัว เต่ากระ 11 ตัว เต่าหญ้า 2 ตัว เต่าไม่ทราบชนิด 5 ตัว โลมาหัวบาตรหลังเรียบ 18 ตัว โลมาหลังโหนก 4 ตัว และวาฬไม่ทราบชนิด 1 ตัว

สิ่งแวดล้อมทางทะเล

1) คุณภาพน้ำทะเล

ในปี พ.ศ. 2563 พบคุณภาพน้ำทะเลส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ดี ร้อยละ 100 ไม่พบสถานะเสื่อมโทรม และเสื่อมโทรมมาก ในพื้นที่จังหวัดสงขลา

2) น้ำมันรั่วไหล

ในปี พ.ศ. 2562 ไม่พบน้ำมันรั่วไหล

3) แมงกะพรุนพิษ

จากการสำรวจพบแมงกะพรุนพิษจำนวน 6 ชนิด ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 ในปี 2563 ยังไม่มีรายงานผู้ป่วยสงสัยเสียชีวิตหรือบาดเจ็บรุนแรง (ผู้ป่วยหมดสติ) จาก แมงกะพรุนพิษ

ป่าชายเลน ป่าชายหาด พรุ

จากข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดินป่าชายเลนในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2563 จังหวัดสงขลา มีพื้นที่ทั้งหมด 69,224.07 ไร่ โดยแบ่งเป็น

- 1) ป่าชายเลน 14,624.71 ไร่
- 2) ป่าชายหาด 2,615.78 ไร่
- 3) ป่าพรุ 12,814.98 ไร่
- 4) พื้นที่อื่น ๆ ได้แก่
 - พื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ 5,625.14 ไร่
 - พื้นที่เกษตรกรรม 6,814.29 ไร่
 - เมืองและสิ่งก่อสร้าง 6,305.41 ไร่
 - หาดทราย 42.66 ไร่
 - แม่น้ำ คูแพรก ชุมเหมือง ทะเล 2,479.80 ไร่
 - ป่าบนที่เนิน 7.94 ไร่
 - ระบบนิเวศไม้พื้นล่าง 17,893.36 ไร่

การกัดเซาะชายฝั่ง

ชายฝั่งทะเลของจังหวัดสงขลา ครอบคลุมพื้นที่ 28 ตำบล 6 อำเภอ โดยมีระยะทางแนวชายฝั่ง 158.53 กิโลเมตร จากข้อมูลสถานภาพการกัดเซาะชายฝั่งปี พ.ศ. 2561 พบการกัดเซาะเป็นระยะทางรวม 59.57 กิโลเมตร เพิ่มขึ้นจากปี 2560 มีพื้นที่กัดเซาะรุนแรง เป็นระยะทาง 2.49 กิโลเมตร ลดลงจากปี 2560 พื้นที่กัดเซาะปานกลางเป็นระยะทาง 5.05 กิโลเมตร เพิ่มขึ้นจากปี 2560 และพื้นที่กัดเซาะน้อย เป็นระยะทาง 6.89 กิโลเมตร เพิ่มขึ้นจากปี 2560 ชายฝั่งทะเลที่ถูกกัดเซาะได้มี โครงการป้องกันแก้ไขปัญหามีเป็นระยะทางรวม 45.14 กิโลเมตร

ที่มา : รายงานสถานการณ์ด้านทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งและการกัดเซาะชายฝั่งของประเทศไทย พ.ศ. 2563
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

จังหวัดปัตตานี

พื้นที่ตำบลในเขตชายฝั่งและพื้นที่ในทะเล 8,341,115 ไร่

ตำบลในเขตชายฝั่ง	อำเภอในเขตชายฝั่ง	พื้นที่ตำบลในเขตชายฝั่ง	พื้นที่ในทะเล	
			8,061,272 ไร่	
			น่านน้ำของรัฐ	น่านน้ำระหว่างประเทศ
26 ตำบล	7 อำเภอ	279,842	8,061,272	-

ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

แนวปะการัง		หญ้าทะเล		ป่าชายเลน		เกาะ		หาด	
108 ไร่		2,352 ไร่		20,939.54 ไร่		4 แห่ง		18 แห่ง	
อยู่ในพื้นที่อุทยาน	อยู่นอกพื้นที่อุทยาน
-	108	-	2,352	-	20,939.54	-	4	-	18

พื้นที่อนุรักษ์ในเขตจังหวัดชายฝั่งทะเล

อุทยานแห่งชาติ	ป่าสงวนแห่งชาติ	เขตห้ามล่าสัตว์ป่า	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า	พื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม
2 แห่ง	17 แห่ง	1 แห่ง	-	-

อาณาเขตทางทะเลประเทศไทย

น่านน้ำภายใน	ทะเลอาณาเขต	เขตต่อเนื่อง	เขตเศรษฐกิจจำเพาะ	พื้นที่พัฒนาร่วมไทย-มาเลเซีย
5,706,986 ไร่	2,354,286 ไร่	-	-	-

ที่มา : กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กรอบเนื้อหาวิชา เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 และ กศน. ระดับประถมศึกษา

สถานการณ์ด้านทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งและการกัดเซาะชายฝั่ง จังหวัดปัตตานี

มีพื้นที่ทั้งหมด 7,393.889 ตารางกิโลเมตร ชายฝั่งทะเลมีความยาว 140.03 กิโลเมตร และ เกาะต่าง ๆ จำนวน 3 เกาะ ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่สำคัญได้แก่

- ปะการัง
- แหล่งหญ้าทะเล
- สัตว์ทะเลหายากและใกล้สูญพันธุ์
- ป่าชายเลน ป่าชายหาดและพรุ

สถานภาพระบบนิเวศที่สำคัญ

1) แนวปะการัง

จากข้อมูลในปี พ.ศ. 2562 มีพื้นที่การแพร่กระจายของแนวปะการัง 108 ไร่ พื้นที่ที่ได้รับการสำรวจและประเมิน คิดเป็นพื้นที่ 108 ไร่ หรือร้อยละ 100 ของพื้นที่แนวปะการังทั้งหมด โดยพบแนวปะการังขนาดใหญ่ที่กองหินโลซิน ซึ่งมีพื้นที่ 80 ไร่ ตารางกิโลเมตร เป็นแนวปะการังที่อยู่ห่างไกลจากฝั่งน้ำใส และเกาะเลาปี และกองหินเลาปีรวมกัน 28 ไร่อยู่ในสถานภาพสมบูรณ์ ปานกลางจนถึงดีมาก แนวโน้มของปะการังมีชีวิตในระยะยาว บริเวณเกาะเลาปีมีการเปลี่ยนแปลงคงที่ ส่วนบริเวณกองหินโลซิน มีปะการังมีชีวิตลดลง เนื่องจากได้รับความเสียหายจากพายุไต้ฝุ่น นอกจากนี้ยังเกิดจากกิจกรรมของมนุษย์ โดยเฉพาะการทำประมง

2) แหล่งหญ้าทะเล

จากข้อมูลในปี พ.ศ. 2562 พบหญ้าทะเลมีพื้นที่รวม 345 ไร่ เป็นหญ้าทะเล 3 ชนิด คือหญ้าใบมะกรูด หญ้าเงาแคระหรือหญ้าใบพาย และหญ้าย่อยชายเข็ม สถานภาพสมบูรณ์เล็กน้อย นอกจากนี้ พบมีการขุดลอก ดูดเลน บริเวณอ่าวปัตตานีทั้งอ่าว โดยมีเรือขุดลอกไม่ต่ำกว่า 30 ลำ

3) สัตว์ทะเลหายากและใกล้สูญพันธุ์

พบสัตว์ทะเลหายาก 5 ชนิด ประกอบด้วย เต่าทะเล 2 ชนิด ได้แก่ เต่าตนุ และเต่ากระ โลมา - วาฬ 3 ชนิด ได้แก่ โลมาหลังโหนก โลมาหัวบาตรหลังเรียบ และวาฬเพชฌฆาตเล็ก สัตว์ทะเลหายากที่เด่น คือ โลมาหลังโหนก ซึ่งพบมากบริเวณปากแม่น้ำปัตตานี ปากอ่าวปัตตานี ไปจนถึงชายหาดบ้านตะโล๊ะกาโปร์ พบประมาณ 35 - 40 ตัว โดยมีแนวโน้มจำนวนเพิ่มขึ้นเล็กน้อย นอกจากนี้ปี 2563 พบวาฬเพชฌฆาตเล็กเกยตื้น มีชีวิตที่หาดรูสมิแล อ.เมือง จ.ปัตตานี และพบเต่าตนุขึ้นวางไข่บริเวณหาดละเวง อ.ไม้แก่น จ.ปัตตานี จำนวน 1 รัง ซึ่งเจ้าหน้าที่ศูนย์วิจัยทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง อ่าวไทยตอนล่าง นำมาเพาะฟัก รอดจำนวน 47 ตัว

สิ่งแวดล้อมทางทะเล

1) คุณภาพน้ำทะเล

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 พบคุณภาพน้ำทะเลส่วนใหญ่ อยู่ในเกณฑ์ดี ร้อยละ 91 รองลงมาเป็นเกณฑ์พอใช้ ร้อยละ 9 ไม่พบสถานะเสื่อมโทรม และเสื่อมโทรมมาก ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี

2) น้ำมันรั่วไหล

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ศูนย์วิจัยและพัฒนาทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอ่าวไทยตอนล่าง ได้ดำเนินการตรวจสอบและประเมินสภาพแวดล้อมทางทะเลและชายฝั่ง กรณีการเกิดน้ำมันรั่วไหล บริเวณอ่าวไทยตอนล่าง จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา จังหวัดปัตตานี และจังหวัดนราธิวาส ไม่พบน้ำมันรั่วไหล

3) แมงกะพรุนพิษ

จากการสำรวจพบแมงกะพรุนพิษจำนวน 4 ชนิด ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 ในปี พ.ศ. 2563 ยังไม่มีรายงานผู้ป่วย สงสัยเสียชีวิตหรือบาดเจ็บรุนแรงจากแมงกะพรุนกล่อง

ป่าชายเลน ป่าชายหาด พรุ

จากข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดินป่าชายเลนในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2563 จังหวัดปัตตานี มีพื้นที่ทั้งหมด 45,448.97 ไร่ โดยแบ่งเป็น

- 1) ป่าชายเลน 20,939.54 ไร่
- 2) ป่าชายหาด 1,395.35 ไร่
- 3) ป่าพรุ 4,482.61 ไร่
- 4) พื้นที่อื่น ๆ ได้แก่
 - พื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ 3,328.57 ไร่
 - พื้นที่เกษตรกรรม 3,285.75 ไร่
 - เมืองและสิ่งก่อสร้าง 3,542.14 ไร่
 - หาดทราย 288.11 ไร่
 - แม่น้ำ คูแพรก ชุมเหมือง ทะเล 2,725.14 ไร่
 - ระบบนิเวศไม้พื้นล่าง 5,461.76 ไร่

การกัดเซาะชายฝั่ง

จังหวัดปัตตานี มีความยาวชายฝั่งยาวประมาณ 140.03 กิโลเมตร โดยมีอาณาเขตครอบคลุมพื้นที่ตำบล ตั้งแต่อำเภอหนองจิกถึงอำเภอไม้แก่น มีตำบลที่ติดทะเล รวม 19 ตำบล ได้แก่ ตำบลท่ากาซา บางเขา บางตาวา ปากบาง รุสมิแล บานา ต้นหยงลูโละ บาราโหม บางปู แหลมโพธิ์ ตะโละกาโปร์ ปะนาเระ บ้านกลาง บ้านน้ำบ่อ บางเก่า ปะเสยะวอ ตะลูน ไม้แก่น และดอนทราย มีพื้นที่ชายฝั่งที่ประสบปัญหาการกัดเซาะยาวประมาณ 29.47 กิโลเมตร โดยแบ่งออกเป็น พื้นที่ที่ยังไม่มีการดำเนินการแก้ไขยาวประมาณ 11.12 กิโลเมตร แยกเป็นพื้นที่ที่ประสบปัญหาการกัดเซาะรุนแรง 1.54 กิโลเมตร พื้นที่ที่ประสบ ปัญหาการกัดเซาะปานกลาง 4.45 กิโลเมตร พื้นที่ ที่ประสบปัญหาการกัดเซาะเล็กน้อย 5.13 กิโลเมตร พื้นที่ที่ประสบปัญหาการกัดเซาะที่มีการดำเนินการ แก้ไขแล้วประมาณ 19.53 กิโลเมตร พื้นที่ที่ประสบปัญหา การกัดเซาะที่มีการดำเนินการแก้ไขแล้วแต่ยังกัดเซาะประมาณ 1.18 กิโลเมตร และพื้นที่ที่ไม่กัดเซาะประมาณ 109.38 กิโลเมตร แยกเป็นพื้นที่ที่มีการสะสม ของตะกอนมากประมาณ 14.42 กิโลเมตร พื้นที่ที่มีการสะสมของตะกอนน้อยประมาณ 5.63 กิโลเมตร พื้นที่สมดุลประมาณ 81.85 กิโลเมตร พื้นที่อื่น ๆ (พื้นที่ก่อสร้างรุกแนวชายทะเล พื้นที่หัวหาดหิน พื้นที่ปากแม่น้ำ) ประมาณ 7.48 กิโลเมตร

กรอบเนื้อหาวิชา เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 และ กศน. ระดับประถมศึกษา

จังหวัดนราธิวาส

พื้นที่ตำบลในเขตชายฝั่งและพื้นที่ในทะเล 1,706,359 ไร่

ตำบลในเขตชายฝั่ง	อำเภอในเขตชายฝั่ง	พื้นที่ตำบลในเขตชายฝั่ง	พื้นที่ในทะเล	
			1,466,602 ไร่	
			น่านน้ำของรัฐ	น่านน้ำระหว่างประเทศ
10 ตำบล	3 อำเภอ	239,757 ไร่	1,466,602	-

ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

แนวปะการัง		หญ้าทะเล		ป่าชายเลน		เกาะ		หาด	
41 ไร่		152 ไร่		820 ไร่		3 แห่ง		8 แห่ง	
อยู่ในพื้นที่อุทยาน	อยู่นอกพื้นที่อุทยาน
-	41	-	152	-	820	-	3	-	8

พื้นที่อนุรักษ์ในเขตจังหวัดชายฝั่งทะเล

อุทยานแห่งชาติ	ป่าสงวนแห่งชาติ	เขตห้ามล่าสัตว์ป่า	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า	พื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม
1 แห่ง	22 แห่ง	1 แห่ง	2 แห่ง	-

อาณาเขตทางทะเลประเทศไทย

น่านน้ำภายใน	ทะเลอาณาเขต	เขตต่อเนื่อง	เขตเศรษฐกิจจำเพาะ	พื้นที่พัฒนาร่วมไทย-มาเลเซีย
793,329 ไร่	673,272	-	-	-

ที่มา : กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กรอบเนื้อหาวิชา เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 และ กศน. ระดับประถมศึกษา

สถานการณ์ด้านทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งและการกัดเซาะชายฝั่ง จังหวัดนราธิวาส

มีพื้นที่ทั้งหมด 4,475 ตารางกิโลเมตร ชายฝั่งทะเลมีความยาว 57.02 กิโลเมตรและเกาะต่าง ๆ จำนวน 2 เกาะ ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่สำคัญได้แก่

- ทรัพยากรปะการัง
- ทรัพยากรหญ้าทะเล
- ทรัพยากรป่าชายเลน
- ทรัพยากรสัตว์ทะเลหายาก

สถานภาพระบบนิเวศที่สำคัญ

1) แนวปะการัง

จากข้อมูลในปี พ.ศ. 2562 ไม่มีการสำรวจพื้นที่ แนวปะการัง จึงจำเป็นต้องใช้ข้อมูลการสำรวจในปี พ.ศ. 2557 ได้ดำเนินการสำรวจสถานภาพแนวปะการัง ทั้งหมด 41 ไร่ หรือ 0.07 ตารางกิโลเมตรคิดเป็น ร้อยละ 100 ได้แก่ บริเวณกองหินการังเลา และกองหินบราแว ของพื้นที่ปะการังทั้งหมด พบว่าแนวปะการัง ส่วนใหญ่ มีสภาพสมบูรณ์ปานกลาง มีแนวโน้มของสถานภาพ ไม่เปลี่ยนแปลงเมื่อเปรียบเทียบกับข้อมูลจากการสำรวจ ในอดีต สาเหตุความเสื่อมโทรมส่วนใหญ่เกิดจากกิจกรรมของมนุษย์ โดยเฉพาะการทำประมง เนื่องจากมี ลักษณะ เป็นกองหิน ได้นำ ทำให้มีความเสี่ยงต่อการได้รับความเสียหายจากการทำการประมงที่ผิดกฎหมาย เช่น การทำประมง อวนลาก นอกจากนี้ยังมีปัญหาขยะจำพวกเศษอวนและอุปกรณ์การประมง

2) แหล่งหญ้าทะเล

จากข้อมูลในปี พ.ศ. 2562 ได้ดำเนินการสำรวจและติดตาม หญ้าทะเลจำนวน 2 พื้นที่ คือ แหล่งหญ้าทะเล ปากคลอง บางนรา และแหล่งหญ้าทะเลคลองตากใบ ครอบคลุมพื้นที่แหล่งหญ้าทะเลที่ได้รับการติดตามรวม 152 ไร่ พบหญ้าทะเล 234 ไร่ สถานภาพโดยรวมมีสภาพสมบูรณ์ ปานกลางมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงระยะยาวเชิงพื้นที่ ในทางที่ดีขึ้น ได้ดำเนินการสำรวจและติดตามหญ้าทะเล จำนวน 2 พื้นที่ คือ แหล่งหญ้าทะเลปากคลองบางนรา และแหล่งหญ้าทะเลคลองตากใบ ตั้งแต่ปี 2539 และ ปี 2554 สำรวจพบหญ้าใบพาย 22 ไร่ แต่จากการสำรวจ ในปี 2559 ไม่พบหญ้าทะเลในบริเวณดังกล่าว โดยมีสาเหตุสำคัญมาจากการขุดลอกร่องน้ำ และในปี 2562 ก็ยังไม่พบ การฟื้นตัวของหญ้าทะเล ผลการสำรวจสถานภาพแหล่งหญ้าทะเลที่ดำเนินการได้ ปัจจุบันพบว่าหญ้าทะเล มีการแพร่เจริญเพิ่มพื้นที่ขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากการสำรวจใน ปี 2554 พบหญ้าทะเลเพียงชนิดเดียวคือ หญ้ากุ่มช่ายเข็ม ประมาณ 17 ไร่ แต่จากการสำรวจอีกครั้งในปี 2559 กลับพบว่ามีหญ้าทะเลเนื้อที่เพิ่มขึ้นเป็น 95 ไร่ และเพิ่มเป็น 101 ไร่ ในปี 2562

กรอบเนื้อหาวิชา เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 และ กศน. ระดับประถมศึกษา

3) สัตว์ทะเลหายากและใกล้สูญพันธุ์

จังหวัดนราธิวาส พบสัตว์ทะเลหายาก 4 ชนิด ประกอบด้วย เต่าทะเล 1 ชนิด คือ เต่าตนุ โลมา 2 ชนิด ได้แก่ โลมาหลังโหนก และโลมาฟราเซอร์ วาฬ 1 ชนิด คือ วาฬเพชฌฆาตดำ สัตว์ทะเลหายากที่เด่น คือ โลมาหลังโหนก ซึ่งพบได้บริเวณปากแม่น้ำบางนรา มาจนถึงหน้าท่าหนักทักษิณราชนิเวศน์

สิ่งแวดล้อมทางทะเล

1) คุณภาพน้ำทะเล

ในปี พ.ศ. 2563 พบคุณภาพน้ำทะเลส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ดี ร้อยละ 50 และเกณฑ์ดีมาก ร้อยละ 50 ไม่พบสถานะเสื่อมโทรมและเสื่อมโทรมมากในพื้นที่จังหวัดนราธิวาส

2) น้ำมันรั่วไหล

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ได้ดำเนินการตรวจสอบและ ประเมินสภาพแวดล้อมทางทะเลและชายฝั่ง กรณีการเกิดน้ำมันรั่วไหล บริเวณอ่าวไทยตอนล่าง จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา จังหวัดปัตตานี และจังหวัดนราธิวาส ไม่พบน้ำมันรั่วไหล

3) สถานภาพก้อนน้ำมัน

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ได้ดำเนินการตรวจสอบ และประเมินสภาพแวดล้อมทางทะเลและชายฝั่ง ประเภทก้อนน้ำมันบริเวณอ่าวไทยตอนล่าง ในปีงบประมาณ 2562 ไม่มีสถานีติดตามก้อนน้ำมันในจังหวัดนราธิวาส

4) สถานภาพสารปิโตรเลียมไฮโดรคาร์บอนรวมในน้ำทะเล

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ได้ดำเนินการติดตามตรวจสอบปริมาณปิโตรเลียมไฮโดรคาร์บอนรวมในน้ำทะเลบริเวณอ่าวไทยตอนล่าง บริเวณจังหวัดนครศรีธรรมราช สงขลา ปัตตานี และนราธิวาส จำนวน 17 สถานี ปีละ 2 ครั้ง ในเดือนกุมภาพันธ์ และเดือนสิงหาคม 2562 บริเวณ จังหวัดนราธิวาส ผลการติดตามตรวจสอบสารปิโตรเลียมไฮโดรคาร์บอนรวมในน้ำทะเลบริเวณจังหวัดนราธิวาส ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 มีค่าเฉลี่ยรายปี 0.16 ไมโครกรัมต่อลิตร

5) แมงกะพรุนพิษ

จากการสำรวจพบแมงกะพรุนพิษ จำนวน 4 ชนิด ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2553 – 2563 ยังไม่มีรายงานผู้ป่วยสงสัยเสียชีวิตหรือบาดเจ็บรุนแรง ผู้ป่วยหมดสติจาก แมงกะพรุนพิษ

ป่าชายเลน ป่าชายหาด พรุ

จากข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดินป่าชายเลนในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2563 จังหวัดนราธิวาส มีพื้นที่ทั้งหมด 10,005.25 ไร่ โดยแบ่งเป็น ป่าชายเลน 820.08 ไร่ ป่าชายหาด 535.01 ไร่ ป่าพรุ 8,650.15 ไร่

การกัดเซาะชายฝั่ง

ชายฝั่งทะเลของจังหวัดนราธิวาส ครอบคลุมพื้นที่ 6 ตำบล 2 อำเภอ มีพื้นที่ชายฝั่งที่ประสบปัญหาการกัดเซาะ ยาวประมาณ 57.02 กิโลเมตร โดยจากข้อมูลสถานภาพการกัดเซาะชายฝั่งปี พ.ศ. 2561 พบการกัดเซาะเป็นระยะทางรวม 26.39 กิโลเมตร แยกเป็นพื้นที่ที่ประสบปัญหาการกัดเซาะรุนแรง 1.90 กิโลเมตรพื้นที่ที่ประสบปัญหาการกัดเซาะปานกลาง 0.58 กิโลเมตร พื้นที่ที่ยังไม่มีการดำเนินการแก้ไขยาวประมาณ 2.28 กิโลเมตร พื้นที่ที่ประสบปัญหาการกัดเซาะที่มีการดำเนินการแก้ไขแล้วประมาณ 24.11 กิโลเมตร และพื้นที่ที่ไม่กัดเซาะประมาณ 30.41 กิโลเมตร แยกเป็นพื้นที่ที่มีการสะสมของตะกอนมากประมาณ 2.11 พื้นที่สมดุลประมาณ 26.15 กิโลเมตร และพื้นที่อื่น ๆ (พื้นที่ก่อสร้างรุกล้ำแนวชายทะเล พื้นที่หาดหัวหิน พื้นที่ ปากแม่น้ำ) ประมาณ 2.15 กิโลเมตร

ที่มา : รายงานสถานการณ์ด้านทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งและการกัดเซาะชายฝั่งของประเทศไทย พ.ศ. 2563
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

จังหวัดระนอง

พื้นที่ตำบลในเขตชายฝั่งและพื้นที่ในทะเล 2,940,319 ไร่

ตำบลในเขตชายฝั่ง	อำเภอในเขตชายฝั่ง	พื้นที่ตำบลในเขตชายฝั่ง	พื้นที่ในทะเล	
			1,531,450 ไร่	
			น่านน้ำของรัฐ	น่านน้ำระหว่างประเทศ
22 ตำบล	5 อำเภอ	1,408,869 ไร่	1,531,450	-

ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

แนวปะการัง		หญ้าทะเล		ป่าชายเลน		เกาะ		หาด	
2,828 ไร่		2,272 ไร่		171,736.57 ไร่		60 แห่ง		9 แห่ง	
อยู่ในพื้นที่อุทยาน	อยู่นอกพื้นที่อุทยาน
1,240	1,588	231	2,041	89,818	81,918.57	44	16	5	4

พื้นที่อนุรักษ์ในเขตจังหวัดชายฝั่งทะเล

อุทยานแห่งชาติ	ป่าสงวนแห่งชาติ	เขตห้ามล่าสัตว์ป่า	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า	พื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม
4 แห่ง	12 แห่ง	-	2 แห่ง	-

อาณาเขตทางทะเลประเทศไทย

น่านน้ำภายใน	ทะเลอาณาเขต	เขตต่อเนื่อง	เขตเศรษฐกิจจำเพาะ	พื้นที่พัฒนาร่วมไทย-มาเลเซีย
1,531,450 ไร่	-	-	-	-

ที่มา : กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กรอบเนื้อหาวิชา เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 และ กศน. ระดับประถมศึกษา

สถานการณ์ด้านทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งและการกัดเซาะชายฝั่ง จังหวัดระนอง

มีพื้นที่ทั้งหมด 1,322,415.9 ไร่ ชายฝั่งทะเลมีความยาว 137.9 กิโลเมตร มีเกาะที่อยู่ในความรับผิดชอบ จำนวน 2 เกาะ ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่สำคัญ ได้แก่

- ปะการัง
- ป่าชายเลน
- แหล่งหญ้าทะเล
- สัตว์ทะเลหายาก

สถานภาพระบบนิเวศที่สำคัญ

1) แนวปะการัง

จากข้อมูลในปี พ.ศ. 2563 กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ไม่มีสถานีดำเนินการสำรวจ แนวปะการัง เนื่องจากส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่เขตอุทยานแห่งชาติทางทะเล จึงจำเป็นต้องใช้ข้อมูลรายงานการสำรวจในปี พ.ศ. 2561 โดยกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่า และพันธุ์พืช ด้วยวิธี Photo belt Transect จำนวน 3 สถานี คิดเป็นพื้นที่ที่ได้รับการสำรวจและประเมินรวม 866 ไร่ หรือร้อยละ 30.6 ของพื้นที่แนวปะการังทั้งหมดของจังหวัดระนอง

2) แหล่งหญ้าทะเล

จากข้อมูลในปีงบประมาณ 2563 ได้ดำเนินการสำรวจและติดตามสถานภาพหญ้าทะเล จำนวน 3 พื้นที่ คือ เกาะพยาม เกาะช้าง และปากคลองบางเบน ในพื้นที่เดิม รวม 2,284 ไร่ หรือร้อยละ 90.4 ของพื้นที่ที่มีศักยภาพ เป็นแหล่งหญ้าทะเลทั้งหมดของจังหวัด พบพื้นที่หญ้าทะเล ทั้งสิ้น 1,805.4 ไร่ มีหญ้าทะเลรวม 10 ชนิด คือ หญ้าใบมะกรูด หญ้าเงาใบเล็ก หญ้าเงาใส หญ้าใบพาย หญ้าชะเงาใบฟันเลื่อย หญ้าชะเงาเต่า หญ้ากุ่มชายทะเล หญ้ากุ่มชายเข้มน หญ้าคาทะเล และหญ้าเงาใบใหญ่สถานภาพโดยรวมของแหล่งหญ้าทะเลที่ได้รับการติดตามมีสภาพสมบูรณ์ปานกลาง ชนิดเด่นที่พบเป็นหญ้าชะเงาใบฟันเลื่อย และหญ้าใบพาย มีการก่อสร้าง บริเวณชายฝั่ง น้ำเสียจากบ้านเรือน สภาพพื้นทะเลเป็น โคลนเหลว และน้ำทะเลมีความขุ่นตลอดเวลา ทำให้หญ้าทะเลพื้นตัวได้ช้าลง ส่งผลให้หญ้าทะเลเสื่อมโทรมลงได้

3) สัตว์ทะเลหายากและใกล้สูญพันธุ์

พบ เต่า 4 ชนิด ได้แก่ เต่ากระ เต่าตนุ เต่าหญ้า และเต่ามะเฟือง โลมา - วาฬ 4 ชนิด ได้แก่ โลมาปากขวด โลมาหัวบาตรหลังเรียบ โลมากระโดดและโลมาอิรวดี พะยูน 1 ชนิด สัตว์ทะเลหายากที่เด่น คือ โลมาหลังโหนก ซึ่งพบมากบริเวณเกาะพยาม อ่าวบางเบน อ่าวเคย อ่าวกะเปอร์ และเกาะเหลา และในปีงบประมาณ 2563 จังหวัดระนอง ไม่พบสัตว์ทะเลหายากเกยตื้น

สิ่งแวดล้อมทางทะเล

1) คุณภาพน้ำทะเล

ในปี พ.ศ. 2563 คุณภาพน้ำทะเลมีแนวโน้มเสื่อมโทรมลง โดยมีสถานะดีร้อยละ 50 รองลงมา ได้แก่ สถานะพอใช้ร้อยละ 30 และสถานะดีมากร้อยละ 20 และไม่พบว่า มีสถานะเสื่อมโทรม

2) น้ำมันรั่วไหล

ในปี พ.ศ. 2563 ไม่ได้รับรายงานน้ำมันรั่วไหลในพื้นที่ จังหวัดระนอง

3) น้ำทะเลเปลี่ยนสี

ในช่วงปี พ.ศ. 2563 จากการติดตามและสำรวจ และรับแจ้งเหตุเครือข่ายเฝ้าระวังฯ ในปี พ.ศ. 2562 นั้น ไม่พบมีการสะสมของแพลงก์ตอนพืชในพื้นที่ จังหวัดระนอง

4) แมงกะพรุนพิษ

ในช่วงปี 2563 สถาบันวิจัยฯ ยังไม่ได้สำรวจแมงกะพรุน และไม่มีรายงานผู้ป่วยสงสัยเสียชีวิตหรือบาดเจ็บรุนแรง (ผู้ป่วยหมดสติ)

ป่าชายเลน ป่าชายหาด

จากข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดินป่าชายเลนในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2563 จังหวัดระนอง มีพื้นที่ทั้งหมด 227,483.22 ไร่ โดยแบ่งเป็น

- 1) ป่าชายเลน 171,736.57 ไร่
- 2) ป่าชายหาด 1,802.30 ไร่
- 3) พื้นที่อื่น ๆ ได้แก่
 - พื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ 4,150.05 ไร่
 - พื้นที่เกษตรกรรม 10,597.25 ไร่
 - เมืองและสิ่งก่อสร้าง 3,698.25 ไร่
 - ท่าเทียบเรือ 14.46 ไร่
 - เลนงอก/หาดเลน 21,255.37 ไร่
 - หาดทราย 453.47 ไร่
 - แม่น้ำ คูแพรก ชุมเหมือง ทะเล 7,650.32 ไร่
 - ป่าบนที่เนิน 1,967.47 ไร่
 - ระบบนิเวศไม้พื้นล่าง 4,157.72 ไร่

การกัดเซาะชายฝั่ง

จังหวัดระนอง มีระยะทางแนวชายฝั่งจังหวัดระนอง 172.54 กิโลเมตร ระยะทางที่ถูกกัดเซาะรวม 5.43 กิโลเมตร มีพื้นที่กัดเซาะรุนแรง 0.46 กิโลเมตร พื้นที่กัดเซาะ ปานกลาง 2.56 กิโลเมตร และพื้นที่กัดเซาะน้อย 2.41 กิโลเมตร

ที่มา : รายงานสถานการณ์ด้านทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งและการกัดเซาะชายฝั่งของประเทศไทย พ.ศ. 2563
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

จังหวัดพังงา

พื้นที่ตำบลในเขตชายฝั่งและพื้นที่ในทะเล 8,837,760 ไร่

ตำบลในเขตชายฝั่ง	อำเภอในเขตชายฝั่ง	พื้นที่ตำบลในเขตชายฝั่ง	พื้นที่ในทะเล	
			7,227,097 ไร่	
			น่านน้ำของรัฐ	น่านน้ำระหว่างประเทศ
28 ตำบล	7 อำเภอ	1,610,663 ไร่	7,227,097	-

ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

แนวปะการัง		หญ้าทะเล		ป่าชายเลน		เกาะ		หาด	
26,126 ไร่		24,577 ไร่		288,443.90 ไร่		150 แห่ง		55 แห่ง	
อยู่ในพื้นที่อุทยาน	อยู่นอกพื้นที่อุทยาน
12,756	13,369	786	23,792	42,116	246,328.90	70	80	21	34

พื้นที่อนุรักษ์ในเขตจังหวัดชายฝั่งทะเล

อุทยานแห่งชาติ	ป่าสงวนแห่งชาติ	เขตห้ามล่าสัตว์ป่า	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า	พื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม
8 แห่ง	53 แห่ง	-	1 แห่ง	3 แห่ง

อาณาเขตทางทะเลประเทศไทย

น่านน้ำภายใน	ทะเลอาณาเขต	เขตต่อเนื่อง	เขตเศรษฐกิจจำเพาะ	พื้นที่พัฒนาร่วมไทย-มาเลเซีย
800,924 ไร่	6,426,173	-	-	-

ที่มา : กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กรอบเนื้อหาวิชา เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 และ กศน. ระดับประถมศึกษา

สถานการณ์ด้านทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งและการกัดเซาะชายฝั่ง จังหวัดพังงา

มีพื้นที่ทั้งหมด 4,170.89 ตารางกิโลเมตร ชายฝั่งทะเลมีความยาว 241 กิโลเมตร และเกาะต่าง ๆ จำนวน 105 เกาะ ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่สำคัญได้แก่

- แนวปะการัง
- แหล่งหญ้าทะเล
- ป่าชายเลน ป่าชายหาด
- สัตว์ทะเลหายากและใกล้สูญพันธุ์

สถานภาพระบบนิเวศที่สำคัญ

1) แนวปะการัง

จากข้อมูลในปี พ.ศ. 2561 มีพื้นที่การแพร่กระจายของ แนวปะการัง 26,126 ไร่ (41.8 ตร.กม.) พื้นที่ที่ได้รับการสำรวจและประเมิน 12,906 ไร่ หรือร้อยละ 49.4 ของพื้นแนวปะการังทั้งหมดของจังหวัดพังงา สถานภาพมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงระยะยาวดีขึ้น บริเวณเกาะไข่ มีการฟื้นตัวขึ้นตามธรรมชาติอย่างช้า ๆ เนื่องจากความพยายามของหลายฝ่ายในการบริหารจัดการพื้นที่ แนวปะการังในบริเวณนี้ เพื่อลดความเสื่อมโทรมและส่งเสริมการฟื้นตัวทำให้แนวปะการังสามารถฟื้นตัวได้ มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงระยะยาวคงที่บริเวณ เกาะยาวน้อย และเกาะยาวใหญ่ และมีแนวโน้ม การเปลี่ยนแปลงระยะยาวเสียหายมากบริเวณ หาดท้ายเหมือง ซึ่งสาเหตุหลักของความเสื่อมโทรม เกิดจากแนวปะการังที่เสียหายมักอยู่ใกล้ฝั่งหรือบริเวณที่ได้รับผลกระทบจากกิจกรรมของมนุษย์ ทั้งทางตรงและทางอ้อม ส่วนแนวปะการังที่อยู่ห่างไกลจากชายฝั่ง บางพื้นที่แนวปะการังยังคงมีความสมบูรณ์ปานกลาง-ดี และมีแนวโน้มการฟื้นตัวที่ดีขึ้นโดยเฉพาะในพื้นที่ อุทยานแห่งชาติทางทะเล

2) แหล่งหญ้าทะเล

จากข้อมูลในปี พ.ศ. 2563 ติดตามสถานภาพหญ้าทะเล บริเวณเกาะพระทอง และบ้านทับละมุ ในพื้นที่เดิมรวม 2,095 ไร่ หรือร้อยละ 8.47 ของเนื้อที่ที่มีศักยภาพ เป็นแหล่งหญ้าทะเลทั้งหมดของจังหวัด พบพื้นที่หญ้าทะเลแพร่กระจายเป็น 1,579 ไร่ สถานภาพสมบูรณ์ปานกลางมีหญ้าทะเลรวม 7 ชนิด คือ หญ้าใบมะกรูด หญ้าเงาใบเล็ก หญ้าเงาใบโต หญ้าเงาแคระ หญ้ากุยช่ายทะเล หญ้ากุยช่ายเข็มและหญ้าต้นหอมทะเล เมื่อเปรียบเทียบกับข้อมูลปี 2557 เป็นปีล่าสุดที่ได้สำรวจไว้ พบว่า แหล่งหญ้าทะเลบริเวณเกาะพระทองและบ้านทับละมุ มีแนวโน้มดีขึ้นพบการเปลี่ยนแปลงเล็กน้อยในเชิงพื้นที่แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงย้อนหลัง ตั้งแต่ปี 2534 – ปัจจุบัน พบหญ้าใบมะกรูด หญ้าคาทะเล หญ้าชะเงาใบมน และหญ้าชะเงาใบฟันเลื่อยเป็นหญ้าชนิดเด่น มีการกระจายตัวทั่วบริเวณชายฝั่ง อ่าวและรอบเกาะต่าง ๆ ของจังหวัด พื้นที่เด่น ๆ ได้แก่ ช่องปากพระ (บ้านท่าปูน – บ้านอ่าว ย่านสะบ้า)

กรอบเนื้อหาวิชา เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 และ กศน. ระดับประถมศึกษา

เกาะยาวใหญ่ อ่าวทุ่งนางดำ เกาะพระทอง ถึงชายฝั่งอำเภอคุระบุรี เมื่อเปรียบเทียบกับข้อมูลปี 2554 รายงานเนื้อที่ ภูเขาทะเลของจังหวัดพังงา มากถึง 29,067 ไร่ พบว่า มีแนวโน้มเสื่อมโทรมลง สาเหตุหลัก 1) การเปลี่ยนแปลง ตามฤดูกาล ได้แก่ บริเวณเกาะ พระทองและบริเวณใกล้เคียง 2) ในบางพื้นที่เช่น บ้านทับละมุ พบว่ามีความเสื่อม โทรมลงจากกิจกรรมของมนุษย์ มีการก่อสร้างบริเวณชายฝั่ง น้ำเสียจากบ้านเรือน สภาพพื้นที่ทะเลเป็นโคลนเหลว และน้ำทะเลมีความขุ่น ตลอดเวลา ทำให้ภูเขาทะเลพื้นตัวได้ซาลง ส่งผลให้ภูเขาทะเลเสื่อมโทรมลงได้

3) สัตว์ทะเลหายากและใกล้สูญพันธุ์

พบ ได้แก่ ฉลามวาฬ เต่ามะเฟือง วาฬเพชรฆาตดำ ซึ่งพบฝูงใหญ่จำนวนไม่น้อยกว่า 50 ตัวต่อฝูง บริเวณ เกาะสี่ เกาะหก เกาะแปด และหินกองเกาะสุรินทร์ กระเบนราหู พบบริเวณ เกาะแก้ว เกาะบอน เกาะตาชัย อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสิมิลัน ในช่วง พ.ศ. 2563 พบการเกยตื้นของ สัตว์ทะเลหายากรวมในปี 2563 รวม 43 ตัว ได้แก่ เต่าทะเล 37 ตัว เต่ากระ 17 ตัว เต่าตนุ 16 ตัว เต่ามะเฟือง 1 ตัว เต่าหญ้า 2 ตัว และเต่าทะเลไม่ทราบ ชนิด 1 ตัว โลมาและวาฬรวม 4 ตัวประกอบด้วย โลมาลายแถบ 1 ตัว โลมากระโดด 1 ตัว วาฬบรูด้า 1 ตัว และโลมา ไม่ทราบชนิด 1 ตัว พะยูน 2 ตัว การวางไข่ของ เต่าตนุ ในปี พ.ศ. 2563 จำนวน 95 รัง และเต่ามะเฟือง จำนวน 13 รัง สามารถดูแลและช่วยเหลือลูกเต่ามะเฟือง ลงสู่ทะเลได้อย่างปลอดภัย จำนวน 351 ตัว

สิ่งแวดล้อมทางทะเล

1) คุณภาพน้ำทะเล

ในปี พ.ศ. 2563 คุณภาพน้ำทะเลมีแนวโน้มดีขึ้น โดยมีสถานะดีร้อยละ 79 รองลงมา ได้แก่ สถานะดีมาก ร้อยละ 16 สถานะพอใช้คงที่ร้อยละ 5 และไม่พบว่า มีสถานะเสื่อมโทรมโดยเมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. 2562 พบคุณภาพน้ำทะเลในสถานะดีมากเพิ่มขึ้นและในสถานะพอใช้คงที่

2) น้ำมันรั่วไหล

ในปี พ.ศ. 2563 ไม่ได้รับรายงานน้ำมันรั่วไหลในพื้นที่ จังหวัดพังงา

3) น้ำทะเลเปลี่ยนสี

ในช่วงปี พ.ศ. 2563 จากการติดตามและสำรวจ และรับแจ้งเหตุเครือข่ายเฝ้าระวังฯ ในปี พ.ศ. 2562 นั้น ไม่พบมีการประทังของแพลงก์ตอนพืชในพื้นที่ จังหวัดพังงา

4) แมงกะพรุนพิษ

ในช่วงปี 2563 สถาบันวิจัยฯ ยังไม่ได้สำรวจแมงกะพรุน และไม่มีรายงานผู้ป่วยสงสัยเสียชีวิตหรือบาดเจ็บรุนแรง (ผู้ป่วยหมดสติ)

ป่าชายเลน ป่าชายหาด พรุ

จากข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดินป่าชายเลนในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2563 จังหวัดพังงา มีพื้นที่ทั้งหมด 384,123.44 ไร่ โดยแบ่งเป็น

- 1) ป่าชายเลน 288,443.90 ไร่
- 2) ป่าชายหาด 23,483.52 ไร่
- 3) ป่าพรุ 399.95 ไร่
- 4) พื้นที่อื่น ๆ ได้แก่
 - พื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ 4,975.90 ไร่
 - พื้นที่เกษตรกรรม 19,141.57 ไร่
 - เมืองและสิ่งก่อสร้าง 2,285.44 ไร่
 - ท่าเทียบเรือ 43.27 ไร่
 - เลนงอก/หาดเลน 11,389.23 ไร่
 - หาดทราย 438.47 ไร่
 - แม่น้ำ คูแพรก ชุมเหมือง ทะเล 21,668.11 ไร่
 - ป่าบงที่เนิน 3,257.56 ไร่
 - ระบบนิเวศไม้พื้นล่าง 8,596.52 ไร่

การกัดเซาะชายฝั่ง

ชายฝั่งทะเลของจังหวัดพังงา มีความยาวชายฝั่ง 235.78 กิโลเมตร โดยสามารถแบ่งออกเป็น 9 ระบบกลุ่มหาดโดยมีอาณาเขตครอบคลุมพื้นที่ตำบลคุระถึงตำบลมะรุ่ย รวมทั้งสิ้น 18 ตำบล จากข้อมูลการสำรวจโดยสำนักงานทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่ 6 จังหวัดพังงา พ.ศ. 2563 พื้นที่ชายฝั่งที่ประสบปัญหาการกัดเซาะยาวรวม 4.62 กิโลเมตร โดยแบ่งออกเป็นพื้นที่ที่ประสบปัญหาการกัดเซาะรุนแรง 4.62 กิโลเมตร พื้นที่ที่ประสบปัญหาการกัดเซาะปานกลาง 1.09 กิโลเมตร และพื้นที่ที่ประสบปัญหาการกัดเซาะน้อย 2.89 กิโลเมตร พื้นที่กัดเซาะมากทั้งหมด 4 บริเวณ เขตอำเภอตะกั่วป่า 3 บริเวณ และเขตอำเภอยายะเมือง เขตอำเภอตะกั่วทุ่ง 1 บริเวณ

ที่มา : รายงานสถานการณ์ด้านทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งและการกัดเซาะชายฝั่งของประเทศไทย พ.ศ. 2563
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

จังหวัดภูเก็ต

พื้นที่ตำบลในเขตชายฝั่งและพื้นที่ในทะเล 2,589,486 ไร่

ตำบลในเขตชายฝั่ง	อำเภอในเขตชายฝั่ง	พื้นที่ตำบลในเขตชายฝั่ง	พื้นที่ในทะเล	
			2,247,543 ไร่	
			น่านน้ำของรัฐ	น่านน้ำระหว่างประเทศ
17 ตำบล	3 อำเภอ	341,943	2,247,543	-

ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

แนวปะการัง		หญ้าทะเล		ป่าชายเลน		เกาะ		หาด	
13,932 ไร่		5,823 ไร่		15,785.40 ไร่		36 แห่ง		30 แห่ง	
อยู่ในพื้นที่อุทยาน	อยู่นอกพื้นที่อุทยาน
2,538	11,394	13	5,810	-	15,785.40	3	33	5	25

พื้นที่อนุรักษ์ในเขตจังหวัดชายฝั่งทะเล

อุทยานแห่งชาติ	ป่าสงวนแห่งชาติ	เขตห้ามล่าสัตว์ป่า	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า	พื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม
2 แห่ง	16 แห่ง	1 แห่ง	-	3 แห่ง

อาณาเขตทางทะเลประเทศไทย

น่านน้ำภายใน	ทะเลอาณาเขต	เขตต่อเนื่อง	เขตเศรษฐกิจจำเพาะ	พื้นที่พัฒนาร่วมไทย-มาเลเซีย
298,789 ไร่	1,948,754 ไร่	-	-	-

ที่มา : กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กรอบเนื้อหาวิชา เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 และ กศน. ระดับประถมศึกษา

สถานการณ์ด้านทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งและการกัดเซาะชายฝั่ง จังหวัดภูเก็ต

มีพื้นที่ทั้งหมด 341,946.7 ไร่ ชายฝั่งทะเลมีความยาว 205.9 กิโลเมตร ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่สำคัญ ได้แก่

- แนวปะการัง
- แหล่งหญ้าทะเล
- ป่าชายเลน
- สัตว์ทะเลหายากและใกล้สูญพันธุ์

สถานภาพระบบนิเวศที่สำคัญ

1) แนวปะการัง

จังหวัดภูเก็ตมีพื้นที่แนวปะการังประมาณ 13,932 ไร่ กระจายตัวตามแนวชายฝั่งและเกาะต่าง ๆ รอบทั้งจังหวัดภูเก็ต จากข้อมูลในปี 2563 ได้ดำเนินการสำรวจสถานภาพแนวปะการังทั้งหมด 7,264 ไร่ หรือ 11.62 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 51.1 ของพื้นที่ปะการังทั้งหมด สถานภาพแนวปะการังต่อพื้นที่แนวปะการังในภาพรวมของจังหวัดภูเก็ต พบว่าพื้นที่แนวปะการังส่วนใหญ่อยู่ในสถานภาพสมบูรณ์ปานกลาง แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงการครอบคลุมพื้นที่ของปะการังมีชีวิต เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับข้อมูลช่วงหลังเกิดปรากฏการณ์ปะการังฟอกขาว ในปี พ.ศ. 2553 ที่ผ่านมา พบว่าร้อยละการครอบคลุม พื้นที่ของปะการังมีชีวิตมีแนวโน้มการฟื้นตัวที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่องแม้บางพื้นที่มีการใช้ประโยชน์ด้านการท่องเที่ยวอย่างหนาแน่น เช่น เกาะราชาใหญ่ เกาะราชาน้อย และอ่าวป่าตองด้านเหนือ

2) แหล่งหญ้าทะเล

จากข้อมูลในปี 2563 สำรวจและติดตามหญ้าทะเล จำนวน 4 พื้นที่ คือ พื้นที่เกาะโหลน - อ่าวยนต์ อ่าวฉลอง อ่าวตังเค็มและอ่าวป่าตอก ครอบคลุมแหล่งหญ้าทะเล ประมาณ 4,459 ไร่ หรือร้อยละ 76.6 ของพื้นที่ที่มีศักยภาพ เป็นแหล่งหญ้าทะเลทั้งหมดของจังหวัด พบพื้นที่หญ้าทะเลทั้งสิ้น 2323.6 ไร่ มีหญ้าทะเลรวม 11 ชนิด คือ หญ้าชะเงาใบฟันเลื่อย หญ้าชะเงาใบมน หญ้าเงาใบเล็ก หญ้าเงาใบใหญ่ หญ้าใบมะกรูด หญ้าคาทะเล หญ้าใบพาย หญ้ากุยช่ายทะเล หญ้ากุยช่ายเข็ม หญ้าชะเงาเต่า และหญ้าเงาใส สถานภาพโดยรวมของ แหล่งหญ้าทะเลที่ได้รับการติดตามมีสภาพสมบูรณ์ปานกลางชนิดเด่นที่พบเป็นหญ้าใบมะกรูด เมื่อทำการเปรียบเทียบกับข้อมูลในปี 2562 ซึ่งเป็นปีล่าสุดที่ได้สำรวจไว้ พบว่าแหล่งหญ้าทะเลบริเวณจังหวัดภูเก็ตมีแนวโน้มคงที่ แหล่งหญ้าทะเลมีความสมบูรณ์ตามธรรมชาติมีการเปลี่ยนแปลงตามฤดูกาล โดยมีการเปลี่ยนแปลงเล็กน้อยเชิงพื้นที่

กรอบเนื้อหาวิชา เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 และ กศน. ระดับประถมศึกษา

3) สัตว์ทะเลหายากและใกล้สูญพันธุ์

ที่พบเต่าทะเล 4 ชนิด ได้แก่ เต่ากระ เต่าตนุ เต่าหญ้า และเต่ามะเฟือง โลมา-วาฬ 6 ชนิด ได้แก่ โลมาปากขวด โลมาหัวบาตรหลังเรียบ โลมาลายแถบ โลมากระโดด วาฬโอมูระ และวาฬมีฟันไม่ทราบชนิด พะยูน 1 ชนิด และปลาทะเลกระดูกอ่อน 2 ชนิด ได้แก่ ฉลามวาฬ และปลาโรนัน สัตว์ทะเลหายากที่เด่น คือ เต่ามะเฟืองและโลมาปากขวด ซึ่งพบเต่ามะเฟืองขึ้นวางไข่มาบริเวณชายหาดทิศตะวันตกของเกาะภูเก็ต หาดไม้ขาว หาดในทอน โลมาปากขวด พบมากบริเวณเกาะราชาน้อย-ใหญ่ เกาะไม้ท่อน เกาะเฮ ในปีงบประมาณ 2563 จังหวัดภูเก็ต พบการเกยตื้นของสัตว์ทะเลหายากรวม 66 ตัว ได้แก่ เต่าทะเล 57 ตัว ประกอบด้วย เต่ากระ 25 ตัว เต่าตนุ 19 ตัว เต่าหญ้า 11 ตัว และเต่าไม่ทราบชนิดอีก 2 ตัว โลมาและ วาฬรวม 8 ตัว ประกอบด้วย โลมาปากขวด 2 ตัว โลมาหัวบาตรหลังเรียบ 2 ตัว โลมาลายแถบ 1 ตัว โลมากระโดด 1 ตัว และโลมาไม่ทราบชนิดจำนวน 2 ตัว พะยูน 1 ตัว

สิ่งแวดล้อมทางทะเล

1) คุณภาพน้ำทะเล

ในปี พ.ศ. 2563 คุณภาพน้ำทะเลมีแนวโน้มดีขึ้น โดยมีสถานะดี ร้อยละ 75 รองลงมา ได้แก่ สถานะพอใช้ ร้อยละ 20 และพบสถานะเสื่อมโทรมร้อยละ 4 โดยเมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. 2562 พบคุณภาพน้ำทะเล ในสถานะดี เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 64 สถานะพอใช้ลดลง จากร้อยละ 30 และสถานะเสื่อมโทรมลดลงจากร้อยละ 6

2) น้ำมันรั่วไหล

ในปี พ.ศ. 2563 ไม่ได้รับรายงานน้ำมันรั่วไหลในพื้นที่ จังหวัดภูเก็ต

3) น้ำทะเลเปลี่ยนสี

ในช่วงปี พ.ศ. 2563 ดำเนินการติดตามการเปลี่ยนแปลง ประชากรแพลงก์ตอนพืช เฝ้าระวังปรากฏการณ์น้ำทะเลเปลี่ยนสีและรับแจ้งเหตุปรากฏการณ์น้ำทะเลเปลี่ยนสี ครอบคลุมพื้นที่ชายฝั่งทะเลอันดามัน ประกอบด้วย จังหวัดระนอง จังหวัดพังงา จังหวัดภูเก็ต จังหวัดกระบี่ จังหวัดตรังและจังหวัดสตูล โดยติดตามบริเวณชายฝั่งรอบเกาะจังหวัดภูเก็ต จำนวน 24 สถานี ตรวจวัดทุก ๆ 2 เดือน และสถานีชายฝั่งทะเลอันดามันจำนวน 24 สถานี ตรวจวัดทุก ๆ 6 เดือน วัตถุประสงค์เพื่อทราบถึง การเปลี่ยนแปลงความชุกชุมของแพลงก์ตอน พืชที่เป็นสาเหตุให้เกิดปรากฏการณ์น้ำทะเลเปลี่ยนสีและเฝ้าระวังแพลงก์ตอนพืชที่สร้างสารชีวพิษ ซึ่งจะเป็ข้อมูลในการวางนโยบายในการจัดการแก้ไขและป้องกันผลกระทบ เมื่อเกิดปรากฏการณ์น้ำทะเลเปลี่ยนสี

4) แมงกะพรุนพิษ

ในช่วงปีงบประมาณ 2561–2562 สถาบันวิจัยและพัฒนาทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ไม่ได้สำรวจแมงกะพรุน ในพื้นที่จังหวัดภูเก็ต แต่ในช่วงปีงบประมาณ 2552–2554 ได้สำรวจแมงกะพรุนที่ติดโป๊ะน้ำตื้น ในพื้นที่อ่าวน้ำบ่อ และในช่วงปีงบประมาณ 2553–2555 ได้สำรวจแมงกะพรุนที่ติดอวนลอยกุ้งสามชั้นของชาวประมงในพื้นที่ฝั่งตะวันออกของจังหวัดภูเก็ต นอกจากนี้ยังได้รับ ตัวอย่างจากเครือข่ายเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำหาดและได้รับแจ้งจากเครือข่ายทางไลน์กลุ่มแมงกะพรุนภูเก็ตในพื้นที่ฝั่งตะวันตกของจังหวัดภูเก็ต และข้อมูลออนไลน์ในเว็บไซต์ ซึ่งพบแมงกะพรุนพิษ ทั้งสิ้น 7 ชนิด ได้แก่ แมงกะพรุนกล่อง Carukiidae (unidentifiable)², Chironex indrasaksajiae², Chironex sp. A2 และ Chiropsoides buitendijki^{2,3} และแมงกะพรุนไฟ Chrysaora sp.² และ Pelagia sp.^{6,9} รวมทั้ง Physalia sp.^{2,4,9} (แมงกะพรุนไฟหมวกโปรตุเกส หรือแมงกะพรุนไฟเรือบโปรตุเกสหรือแมงกะพรุนหัวขวด) ยังไม่มีรายงานผู้ป่วยสงสัยเสียชีวิตหรือบาดเจ็บรุนแรง (ผู้ป่วยหมดสติ) จากแมงกะพรุนพิษ

ป่าชายเลน

จากข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดินป่าชายเลนในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2563 จังหวัดภูเก็ต มีพื้นที่ทั้งหมด 26,785.76 ไร่ โดยแบ่งเป็น

- 1) ป่าชายเลน 15,785.40 ไร่
- 2) ป่าชายหาด 1,680.37 ไร่
- 3) ป่าพรุ 189.87 ไร่
- 4) พื้นที่อื่น ๆ ได้แก่
 - พื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ 2,162.65 ไร่
 - พื้นที่เกษตรกรรม 882.20 ไร่
 - เมืองและสิ่งก่อสร้าง 2,720.02 ไร่
 - ท่าเทียบเรือ 140.08 ไร่
 - เลนงอก/หาดเลน 542.13 ไร่
 - หาดทราย 9.79 ไร่
 - แม่น้ำ คูแพรก ขุมเหมือง ทะเล 1,260.20 ไร่
 - ป่าบนที่เนิน 501.39 ไร่
 - ระบบนิเวศไม้พื้นล่าง 911.67 ไร่

การกัดเซาะชายฝั่ง

ชายฝั่งทะเลของจังหวัดภูเก็ตระยะทางแนวชายฝั่งจังหวัดภูเก็ต 202.83 กิโลเมตร พบระยะทางที่ถูกกัดเซาะรวม 8.26 กิโลเมตร มีพื้นที่กัดเซาะรุนแรง 0.16 กิโลเมตร พื้นที่กัดเซาะปานกลาง 5.79 กิโลเมตร และพื้นที่กัดเซาะน้อย 2.30 กิโลเมตร

ที่มา : รายงานสถานการณ์ด้านทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งและการกัดเซาะชายฝั่งของประเทศไทย พ.ศ. 2563
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

จังหวัดกระบี่

พื้นที่ตำบลในเขตชายฝั่งและพื้นที่ในทะเล 4,565,907 ไร่

ตำบลในเขตชายฝั่ง	อำเภอในเขตชายฝั่ง	พื้นที่ตำบลในเขตชายฝั่ง	พื้นที่ในทะเล	
			3,097,917 ไร่	
			น่านน้ำของรัฐ	น่านน้ำระหว่างประเทศ
31 ตำบล	5 อำเภอ	1,467,990	3,097,917	-

ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

แนวปะการัง		หญ้าทะเล		ป่าชายเลน		เกาะ		หาด	
14,039 ไร่		30,940 ไร่		230,790.77 ไร่		165 แห่ง		36 แห่ง	
อยู่ในพื้นที่อุทยาน	อยู่นอกพื้นที่อุทยาน
8,851	5,188	2,543	28,397	4,865.77	225,925	71	94	14	22

พื้นที่อนุรักษ์ในเขตจังหวัดชายฝั่งทะเล

อุทยานแห่งชาติ	ป่าสงวนแห่งชาติ	เขตห้ามล่าสัตว์ป่า	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า	พื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม
4 แห่ง	49 แห่ง	2 แห่ง	2 แห่ง	-

อาณาเขตทางทะเลประเทศไทย

น่านน้ำภายใน	ทะเลอาณาเขต	เขตต่อเนื่อง	เขตเศรษฐกิจจำเพาะ	พื้นที่พัฒนาร่วมไทย-มาเลเซีย
1,714,646 ไร่	1,383,271 ไร่	-	-	-

ที่มา : กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กรอบเนื้อหาวิชา เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 และ กศน. ระดับประถมศึกษา

สถานการณ์ด้านทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งและการกัดเซาะชายฝั่ง จังหวัดกระบี่

มีพื้นที่ทั้งหมด 1,468,964.55 ไร่ ชายฝั่งทะเลมีความยาว 203.79 กิโลเมตร ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่สำคัญ ได้แก่

- แนวปะการัง
- แหล่งหญ้าทะเล
- ป่าชายเลน
- สัตว์ทะเลหายากและใกล้สูญพันธุ์
- ป่าชายเลน และป่าชายหาด

สถานภาพระบบนิเวศที่สำคัญ

1) แนวปะการัง

จากข้อมูลในปี พ.ศ. 2563 มีพื้นที่การแพร่กระจายของแนวปะการัง 14,039 ไร่ (22.5 ตร.กม.) พื้นที่ที่ได้รับการสำรวจและประเมิน 5,974 ไร่ หรือร้อยละ 42.6 ของพื้นที่แนวปะการังทั้งหมด สถานภาพมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงระยะยาวดีขึ้นบริเวณเกาะงั่ง เกาะปู เกาะป่อและเกาะรอกในตะวันตกมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงระยะยาวคงที่บริเวณเกาะลันตาใหญ่ ด้านตะวันตก เกาะรอกนอก เกาะรอกในด้านตะวันออก เกาะรอกในด้านตะวันตก เกาะโหลงด้านใต้ และเกาะโหลงด้านตะวันออกเฉียงเหนือ และมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงระยะยาว เสียหายมากบริเวณ เกาะกา เกาะศรีบอยา เกาะหมา สาเหตุหลักของความเสื่อมโทรมเกิดจากการทำประมง การทิ้งสมอเรือ ขยะในแนวปะการัง เรือครูดปะการัง และน้ำเสีย

2) แหล่งหญ้าทะเล

แหล่งหญ้าทะเลจังหวัดกระบี่มีพื้นที่รวม 30,958 ไร่ จากข้อมูลในปี พ.ศ. 2563 ซึ่งได้ดำเนินการสำรวจและติดตามสถานภาพหญ้าทะเลใน 2 พื้นที่ คือ แหล่งหญ้าทะเล เกาะปูด้านเหนือซึ่งอยู่ใกล้เคียงกับเกาะศรีบอยา พื้นที่ที่สองคือบริเวณอ่าวน้ำเมา ครอบคลุมแหล่งหญ้าทะเลที่ได้รับการติดตามประมาณ 1,190 ไร่ หรือร้อยละ 3.84 แหล่งหญ้าทะเลมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น เมื่อเทียบกับในข้อมูลอดีตบริเวณอ่าวน้ำเมา และมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงเสื่อมโทรมลงขึ้นเมื่อเทียบกับในข้อมูลอดีตบริเวณเกาะปูด้านเหนือ ส่วนภาพรวมของแหล่งหญ้าทะเลบริเวณจังหวัดกระบี่มีแนวโน้ม เสื่อมโทรมลง

3) สัตว์ทะเลหายากและใกล้สูญพันธุ์

จังหวัดกระบี่ พบสัตว์ทะเลหายากมากกว่า 9 ชนิด ได้แก่ เต่าทะเล มากกว่า 1 ชนิด พะยูน ฉลามวาฬ โลมา และวาฬ มากกว่า 6 ชนิด ในช่วง พ.ศ. 2563 พบการเกยตื้น ของสัตว์ทะเลหายากรวม 15 ตัว ได้แก่ เต่าทะเล จำนวน 8 ตัว เท่ากับปี พ.ศ. 2562 โลมาและวาฬ จำนวน 5 ตัว เท่ากับปี พ.ศ. 2563 และพะยูน จำนวน 2 ตัว ลดลงจากปี พ.ศ. 2562 ที่จำนวน 5 ตัว

สิ่งแวดล้อมทางทะเล

1) คุณภาพน้ำทะเล

ในปี พ.ศ. 2563 คุณภาพน้ำทะเลมีแนวโน้มดีขึ้น ทั้งนี้เมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. 2562 พบว่าสถานะดีมากเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 0 เป็นร้อยละ 4 สถานะดี เพิ่มขึ้น เป็นร้อยละ 96 จากร้อยละ 81 สถานะพอใช้ลดลงเป็นร้อยละ 0 จากร้อยละ 19 และไม่พบว่ามีสถานะ เสื่อมโทรมและเสื่อมโทรมมาก

2) น้ำมันรั่วไหล

ในปี พ.ศ. 2563 ไม่พบน้ำมันรั่วไหลและปรากฏการณ์ก่อนน้ำมันดิน ในจังหวัดกระบี่

3) น้ำทะเลเปลี่ยนสี

ในช่วงปี พ.ศ. 2563 ไม่พบปรากฏการณ์น้ำทะเลเปลี่ยนสีในจังหวัดกระบี่

4) แมงกะพรุนพิษ

จากการสำรวจตั้งแต่ปี 2553 พบแมงกะพรุนพิษทั้งสิ้น 8 ชนิด เป็นแมงกะพรุนในกลุ่ม Cubozoa หรือแมงกะพรุนกล่อง 5 ชนิด ได้แก่ Carukiidae (unidentifiable), Chironex indrasaksajiae, Chironex sp, Chirodropidae (unidentifiable), Chiropsoides buitendijki แมงกะพรุนกลุ่ม Scyphozoa 2 ชนิด ได้แก่ แมงกะพรุนไฟ Chrysaora sp. และ Pelagia sp. และ แมงกะพรุนกลุ่ม Hydrozoa 1 ชนิด คือ แมงกะพรุนหัวขวด Physalia sp. ในปี พ.ศ. 2563 ไม่มีการรายงานพบผู้ป่วย จากพิษแมงกะพรุนพิษ

ป่าชายเลน ป่าชายหาด

จากข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดินป่าชายเลนในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2563 จังหวัดกระบี่มีพื้นที่ทั้งหมด 328,993.33 ไร่ โดยแบ่งเป็น

- 1) ป่าชายเลน 230,790.77 ไร่
- 2) ป่าชายหาด 4,406.97 ไร่
- 3) พื้นที่อื่น ๆ ได้แก่
 - พื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ 9,459.60 ไร่
 - พื้นที่เกษตรกรรม 25,056.38 ไร่
 - เมืองและสิ่งก่อสร้าง 2,599.46 ไร่
 - ท่าเทียบเรือ 12.95 ไร่
 - เลนงอก/หาดเลน 9,699.01 ไร่
 - หาดทราย 281.28 ไร่
 - แม่น้ำ คูแพรก ขุมเหมือง ทะเล 33,555.55 ไร่
 - ป่าบนที่เนิน 5,208.47 ไร่
 - ระบบนิเวศไม้พื้นล่าง 7,922.86 ไร่

กรอบเนื้อหาวิชา เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 และ กศน. ระดับประถมศึกษา

การกัดเซาะชายฝั่ง

ชายฝั่งทะเลของจังหวัดกระบี่ ครอบคลุมพื้นที่จำนวน 30 ตำบล 5 อำเภอ โดยมีระยะทางแนวชายฝั่ง 203.79 กิโลเมตร จากข้อมูลสถานภาพการกัดเซาะชายฝั่ง ปี พ.ศ. 2562 พบการกัดเซาะเป็นระยะทางรวม 1.21 กิโลเมตร พื้นที่กัดเซาะปานกลาง เป็นระยะทาง 1.21 กิโลเมตร

ที่มา : รายงานสถานการณ์ด้านทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งและการกัดเซาะชายฝั่งของประเทศไทย พ.ศ. 2563
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

จังหวัดตรัง

พื้นที่ตำบลในเขตชายฝั่งและพื้นที่ในทะเล 2,970,972 ไร่

ตำบลในเขตชายฝั่ง	อำเภอในเขตชายฝั่ง	พื้นที่ตำบลในเขตชายฝั่ง	พื้นที่ในทะเล	
			1,862,299 ไร่	
			น่านน้ำของรัฐ	น่านน้ำระหว่างประเทศ
29 ตำบล	6 อำเภอ	1,108,672	1,862,299	-

ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

แนวปะการัง		หญ้าทะเล		ป่าชายเลน		เกาะ		หาด	
3,016 ไร่		33,225 ไร่		226,408.77 ไร่		55 แห่ง		21 แห่ง	
อยู่ในพื้นที่อุทยาน	อยู่นอกพื้นที่อุทยาน
1,945	1,017	10,350	22,875	4,993	221,414.77	19	36	10	11

พื้นที่อนุรักษ์ในเขตจังหวัดชายฝั่งทะเล

อุทยานแห่งชาติ	ป่าสงวนแห่งชาติ	เขตห้ามล่าสัตว์ป่า	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า	พื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม
4 แห่ง	65 แห่ง	4 แห่ง	2 แห่ง	-

อาณาเขตทางทะเลประเทศไทย

น่านน้ำภายใน	ทะเลอาณาเขต	เขตต่อเนื่อง	เขตเศรษฐกิจจำเพาะ	พื้นที่พัฒนาร่วมไทย-มาเลเซีย
818,401 ไร่	1,043,899 ไร่	-	-	-

ที่มา : กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กรอบเนื้อหาวิชา เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 และ กศน. ระดับประถมศึกษา

สถานการณ์ด้านทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งและการกัดเซาะชายฝั่ง จังหวัดตรัง

มีพื้นที่ทั้งหมด 1,097,101.80 ไร่ ครอบคลุม 4 อำเภอ 11 ตำบล ชายฝั่งทะเลมีความยาว 135.14 กิโลเมตร ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่สำคัญได้แก่

- แนวปะการัง
- แหล่งหญ้าทะเล
- ป่าชายเลน
- สัตว์ทะเลหายากและใกล้สูญพันธุ์
- ป่าชายเลน และป่าชายหาด

สถานภาพระบบนิเวศที่สำคัญ

1) แนวปะการัง

จังหวัดตรัง มีพื้นที่แนวปะการังประมาณ 3,015 ไร่ (4.8 ตร.กม.) จากการสำรวจในปี พ.ศ. 2563 จำนวน 803 ไร่ หรือร้อยละ 26.6 ของพื้นที่แนวปะการังทั้งหมด สถานภาพมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงระยะยาวดีขึ้นบริเวณเกาะกระดาน มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงระยะยาวคงที่บริเวณเกาะ และเกาะเชือก ซึ่งสาเหตุหลักของความเสื่อมโทรมเกิดจากการทำประมง การทิ้งสมอเรือ ขยะในแนวปะการัง การระเบิดปลา และพฤติกรรมนักท่องเที่ยว

2) แหล่งหญ้าทะเล

จากข้อมูลในปี พ.ศ. 2563 พบหญ้าทะเลมีพื้นที่รวม 33,067 ไร่มีการสำรวจแหล่งหญ้าทะเลประมาณ 19,751 ไร่ หรือร้อยละ 59.7 แหล่งหญ้าทะเลทั้งหมดของจังหวัด พบว่ามีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น เมื่อเทียบกับในข้อมูลอดีตบริเวณ เกาะลิบงและบริเวณใกล้เคียง อ่าวบุญคงและอ่าวขาม มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงคงที่ เมื่อเทียบกับในข้อมูลอดีต บริเวณ บ้านปากคลอง – เกาะผี เกาะมุกต์- แหลมหยงหล้า และมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงเสื่อมโทรมลงเมื่อเทียบกับในข้อมูลอดีตบริเวณ เกาะค้ำควา เกาะสุกร และบ้านแหลมไทร- บ้านอ่าวมะขาม

3) สัตว์ทะเลหายากและใกล้สูญพันธุ์

จังหวัดตรังพบสัตว์ทะเลหายากจำนวนไม่น้อยกว่า 10 ชนิด ได้แก่ เต่าทะเล 2 ชนิด พะยูน โลมา-วาฬ 5 ชนิด ฉลามวาฬ ในช่วง พ.ศ. 2563 พบการเกยตื้นของ สัตว์ทะเลหายากรวม 7 ตัว ได้แก่ โลมา จำนวน 1 ตัว ลดลงจากปี พ.ศ. 2562 ซึ่งมีจำนวน 7 ตัว เต่าทะเล จำนวน 6 ตัว ลดลงจากปี พ.ศ. 2562 ซึ่งมีจำนวน 8 ตัว ส่วนพะยูนลดลงจากจำนวน 15 ตัวเป็น 0 ตัว

สิ่งแวดล้อมทางทะเล

1) คุณภาพน้ำทะเล

ในปี พ.ศ. 2563 คุณภาพน้ำทะเลมีแนวโน้มดีขึ้น ทั้งนี้เมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. 2562 พบว่า สถานะดีเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 100 จากร้อยละ 0 ส่วนสถานะพอใช้ ลดลงเป็นร้อยละ 0 จากร้อยละ 27 ทั้งนี้ไม่มีสถานะเสื่อมโทรมและเสื่อมโทรมมาก

2) น้ำมันรั่วไหล ในปี พ.ศ. 2563 ไม่พบน้ำมันรั่วไหล และกอน้ำมันดินใน จังหวัดตรัง

3) น้ำทะเลเปลี่ยนสี ในช่วงปี พ.ศ. 2563 ไม่พบปรากฏการณ์น้ำทะเลเปลี่ยนสี ในจังหวัดตรัง

4) แมงกะพรุนพิษ

จากการสำรวจตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 พบแมงกะพรุนพิษ ทั้งสิ้น 4 ชนิด เป็นแมงกะพรุนในกลุ่ม Cubozoa หรือแมงกะพรุนกล่อง 3 ชนิด ได้แก่ Carukiidae (unidentifiable) Chironex sp., Chiropsoides buitendijki และแมงกะพรุนกลุ่ม Scyphozoa 1 ชนิด คือ แมงกะพรุนไฟ Chrysaora sp. ในปี พ.ศ. 2563 ไม่มีการรายงานพบผู้ป่วยจากพิษแมงกะพรุนพิษ

ป่าชายเลน ป่าชายหาด

จากข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดินป่าชายเลนในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2563 จังหวัดตรัง มีพื้นที่ทั้งหมด 308,882.68 ไร่ โดยแบ่งเป็น

1) ป่าชายเลน 226,408.77 ไร่

2) ป่าชายหาด 3,692.43 ไร่

3) พื้นที่อื่น ๆ ได้แก่

- พื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ 9,724.85 ไร่
- พื้นที่เกษตรกรรม 26,070.29 ไร่
- เมืองและสิ่งก่อสร้าง 999.84 ไร่
- ท่าเทียบเรือ 189.70 ไร่
- เลนงอก/หาดเลน 1,878.81 ไร่
- หาดทราย 1,643.26 ไร่
- แม่น้ำ คูแพรก ชุมเหมือง ทะเล 34,947.81 ไร่
- ป่าบนที่เนิน 1,038.19 ไร่
- ระบบนิเวศไม้พื้นล่าง 2,288.75 ไร่

กรอบเนื้อหาวิชา เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 และ กศน. ระดับประถมศึกษา

การกัดเซาะชายฝั่ง

ชายฝั่งทะเลของจังหวัดตรัง ครอบคลุมพื้นที่ 4 อำเภอ 11 ตำบล โดยมีระยะทางแนวชายฝั่ง 135.14 กิโลเมตร จากข้อมูลสถานภาพการกัดเซาะชายฝั่งปี พ.ศ. 2562 พบการกัดเซาะเป็นระยะทางรวม 7.75 กิโลเมตร มีพื้นที่กัดเซาะรุนแรง เป็นระยะทาง 0.39 กิโลเมตร

ที่มา : รายงานสถานการณ์ด้านทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งและการกัดเซาะชายฝั่งของประเทศไทย พ.ศ. 2563
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

จังหวัดสตูล

พื้นที่ตำบลในเขตชายฝั่งและพื้นที่ในทะเล 4,469,299 ไร่

ตำบลในเขตชายฝั่ง	อำเภอในเขตชายฝั่ง	พื้นที่ตำบลในเขตชายฝั่ง	พื้นที่ในทะเล	
			3,440,499 ไร่	
			น่านน้ำของรัฐ	น่านน้ำระหว่างประเทศ
21 ตำบล	4 อำเภอ	1,028,800	3,440,499	-

ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

แนวปะการัง		หญ้าทะเล		ป่าชายเลน		เกาะ		หาด	
13,427 ไร่		2,796 ไร่		239,578.28 ไร่		109 แห่ง		35 แห่ง	
อยู่ในพื้นที่อุทยาน	อยู่นอกพื้นที่อุทยาน
12,314	1,113	608	2,189	5,385.28	234,193	63	46	32	3

พื้นที่อนุรักษ์ในเขตจังหวัดชายฝั่งทะเล

อุทยานแห่งชาติ	ป่าสงวนแห่งชาติ	เขตห้ามล่าสัตว์ป่า	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า	พื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม
3 แห่ง	18 แห่ง	1 แห่ง	2 แห่ง	-

อาณาเขตทางทะเลประเทศไทย

น่านน้ำภายใน	ทะเลอาณาเขต	เขตต่อเนื่อง	เขตเศรษฐกิจจำเพาะ	พื้นที่พัฒนาร่วมไทย-มาเลเซีย
1,226,599 ไร่	2,213,900 ไร่	-	-	-

ที่มา : กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กรอบเนื้อหาวิชา เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 และ กศน. ระดับประถมศึกษา

สถานการณ์ด้านทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งและการกัดเซาะชายฝั่ง จังหวัดสตูล

มีพื้นที่ทั้งหมด 1,028,765.30 ไร่ มีพื้นที่ในความรับผิดชอบครอบคลุม 14 ตำบล 4 อำเภอ ชายฝั่งทะเลยาวรวมประมาณ 161.27 กิโลเมตร ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่สำคัญ ได้แก่

- แนวปะการัง
- แหล่งหญ้าทะเล
- ป่าชายเลน
- สัตว์ทะเลหายากและใกล้สูญพันธุ์
- ป่าชายเลน และป่าชายหาด

สถานภาพระบบนิเวศที่สำคัญ

1) แนวปะการัง

จังหวัดสตูล มีพื้นที่แนวปะการังประมาณ 13,427 ไร่ (21.5 ตร.กม.) ส่วนใหญ่อยู่ในเขตพื้นที่อุทยานแห่งชาติทางทะเล จึงจำเป็นต้องใช้ข้อมูลรายงานการสำรวจในปี พ.ศ. 2562 โดยกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช คิดเป็นพื้นที่ 2,004 ไร่ หรือร้อยละ 14.9 ของพื้นที่แนวปะการังทั้งหมด ส่วนใหญ่สถานภาพมีแนวโน้มคงที่ โดยที่แนวปะการังที่อยู่ในสถานภาพแนวปะการังสมบูรณ์ดีมาก ได้แก่ เกาะราวีด้านตะวันออก เกาะบูตังด้านใต้ และเกาะหินงาม แนวปะการังที่อยู่ในสถานภาพแนวปะการังสมบูรณ์ดี ได้แก่ เกาะราวีด้านตะวันออก กะเจียงใต้ และเกาะอาดังด้านตะวันตก และแนวปะการังที่อยู่ใน สถานภาพสมบูรณ์ปานกลาง ได้แก่ เกาะบูตังด้านเหนือ ซึ่งสาเหตุหลักของความเสื่อมโทรมเกิดจากผลกระทบจากการท่องเที่ยว การทิ้งสมอเรือ ขยะในแนวปะการัง และการใช้ยาเบื่อปลา

2) แหล่งหญ้าทะเล

จังหวัดสตูลมีหญ้าทะเลจำนวน 2,797 ไร่ จากข้อมูล การสำรวจในปี พ.ศ. 2563 ครอบคลุมพื้นที่ แหล่งหญ้าทะเลเดิม 118 ไร่ หรือร้อยละ 4.2 ของ แหล่งหญ้าทะเลของจังหวัด พบว่าแหล่งหญ้าทะเล มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับใน ข้อมูลอดีต บริเวณบ้านตันหยงโป และบ้านปากบารา มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงคงที่เมื่อเทียบกับในข้อมูลอดีต บริเวณหมู่เกาะลิดี และเกาะเกวเล็กและมีแนวโน้ม การเปลี่ยนแปลงเสื่อมโทรมลงเมื่อเทียบกับในข้อมูลอดีต บริเวณเกาะผี เกาะสามใหญ่ บ้านบากันโต๊ะทิด เกาะตันหยงอูมา และเกาะฮันตู

3) สัตว์ทะเลหายากและใกล้สูญพันธุ์

จังหวัดสตูล พบสัตว์ทะเลหายากจำนวน 7 ชนิด ได้แก่ เต่าตนุ โลมาและวาฬ 5 ชนิด และพะยูน ในช่วง พ.ศ. 2563 พบการเกยตื้นของสัตว์ทะเลหายากรวม 3 ตัว ได้แก่ เต่าทะเล จำนวน 2 ตัว ลดลงจากปี พ.ศ. 2562 ซึ่งมีจำนวน 5 ตัว โลมาและวาฬ จำนวน 1 ตัว เท่ากับปี พ.ศ. 2562 ส่วนพะยูนไม่พบการเกยตื้น ลดลงจากปี พ.ศ. 2562 ที่มีจำนวน 1 ตัว

สิ่งแวดล้อมทางทะเล

1) คุณภาพน้ำทะเล

ในปี พ.ศ. 2563 คุณภาพน้ำทะเลมีแนวโน้มคงที่ ทั้งนี้เมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. 2562 พบว่า สถานะดีลดลงจากร้อยละ 88 เป็น 86 สถานะพอใช้เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 14 จากร้อยละ 13 ทั้งนี้ไม่มีสถานะดีมาก เสื่อมโทรมและเสื่อมโทรมมาก

2) น้ำมันรั่วไหล

ในปี พ.ศ. 2563 ไม่พบน้ำมันรั่วไหล และก่อนน้ำมันดินในจังหวัดสตูล

3) น้ำทะเลเปลี่ยนสี

ในช่วงปี พ.ศ. 2563 ไม่พบปรากฏการณ์น้ำทะเลเปลี่ยนสี ในจังหวัดสตูล

4) แมงกะพรุนพิษ

จากการสำรวจตั้งแต่ปี 2553 พบแมงกะพรุนพิษทั้งสิ้น 3 ชนิด เป็นแมงกะพรุนในกลุ่ม Cubozoa หรือ แมงกะพรุนกล่อง 2 ชนิด ได้แก่ Carukiidae (unidentifiable) Chiropsoides buitendijki และแมงกะพรุนกลุ่ม Scyphozoa 1 ชนิด คือ แมงกะพรุนไฟ Chrysaora sp. ในปี พ.ศ. 2563 ไม่มีการรายงานพบผู้ป่วยจากพิษแมงกะพรุนพิษ

ป่าชายเลน ป่าชายหาด พรุ

จากข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดินป่าชายเลนในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2563 จังหวัดสตูล มีพื้นที่ทั้งหมด 339,744.28 ไร่ โดยแบ่งเป็น

- 1) ป่าชายเลน 239,576.28 ไร่
- 2) ป่าชายหาด 191.07 ไร่
- 3) ป่าพรุ 124.74 ไร่
- 4) พื้นที่อื่น ๆ ได้แก่
 - พื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ 11,896.05 ไร่
 - พื้นที่เกษตรกรรม 37,357.07 ไร่
 - เมืองและสิ่งก่อสร้าง 4,019.33 ไร่
 - ท่าเทียบเรือ 54.75 ไร่
 - เลนงอก/หาดเลน 7,637.22 ไร่
 - หาดทราย 188.88 ไร่
 - แม่น้ำ คูแพรก ชุมเหมืองทะเล 32,079.82 ไร่
 - ป่าบนที่เนิน 3,760.69 ไร่
 - ระบบนิเวศไม้พื้นล่าง 2,858.38 ไร่

กรอบเนื้อหาวิชา เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 และ กศน. ระดับประถมศึกษา

การกัดเซาะชายฝั่ง

ชายฝั่งทะเลของจังหวัดสตูล ครอบคลุมพื้นที่ 14 ตำบล 4 อำเภอ โดยมีระยะทางแนวชายฝั่ง 161.27 กิโลเมตร จากข้อมูล สถานภาพการกัดเซาะชายฝั่งปี พ.ศ. 2562 พบการกัดเซาะเป็นระยะทางรวม 0.30 กิโลเมตร

ที่มา : รายงานสถานการณ์ด้านทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งและการกัดเซาะชายฝั่งของประเทศไทย พ.ศ. 2563
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

เรื่องที่ 2 กิจกรรมการใช้ประโยชน์จากทะเลในท้องถิ่นตนเอง

ประเทศไทยใช้ประโยชน์จากการดำเนินกิจกรรมทางทะเล ดังนี้

1. ด้านการประมง

การประมงทะเล แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่

1.1 การประมงชายฝั่ง (Inshore Fisheries) หรือประมงพื้นบ้าน (Artisanal Fisheries)

การทำประมงด้วยการจับและเลี้ยง สัตว์น้ำในแหล่งน้ำกร่อยและน้ำเค็มตามบริเวณพื้นที่ชายฝั่งทะเลปากแม่น้ำ การประมง เพื่อยังชีพ หาอาหาร สร้างรายได้ และก่อให้เกิด การสร้างงานในท้องถิ่น โดยใช้เรือหรือเครื่องมือประมง ขนาดเล็ก อาทิ เรือพื้นบ้าน แหหรือ เบ็ดแบบง่าย ๆ ปัจจุบันเรือส่วนใหญ่จะติดเครื่องยนต์เข้าไปด้วย รวมถึง การใช้ประโยชน์ จากพื้นที่ชายทะเลที่มีน้ำท่วมถึง บริเวณที่ดอน ชายน้ำ และป่าชายเลน ตลอดจนย่านน้ำตื้น ชายฝั่ง เพื่อการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ซึ่งปัจจุบันสัตว์น้ำชายฝั่งนํารายได้ให้แก่ประเทศเป็นจำนวนมาก โดยจำหน่ายทั้งในรูปของสดและแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์อย่างอื่น

การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งได้มีการพัฒนาเทคโนโลยีการเลี้ยงอย่างต่อเนื่อง เพื่อทดแทนสัตว์น้ำทะเลที่ได้จากการจับ ซึ่งมีแนวโน้มลดลงแต่ยังคงมีความต้องการสูง ชนิดสัตว์น้ำที่เพาะเลี้ยงกันอย่างแพร่หลาย ได้แก่ กุ้งทะเล ปลาน้ำกร่อย และหอยทะเล โดยจังหวัดที่มีการเพาะเลี้ยงชายฝั่งมากที่สุด 5 อันดับ ได้แก่ จังหวัดสมุทรปราการ สมุทรสาคร จันทบุรี สุราษฎร์ธานี และสมุทรสงคราม

1.2 การประมงพาณิชย์ (Commercial Fisheries) ไม่ใช่การประมงเพื่อยังชีพ แต่เป็นการประมงในเขตทะเลเพื่อแสวงหากำไร ส่วนใหญ่ธุรกิจประมงแบบนี้ จะผูกพันกับเรือประมงที่จับปลาโดยใช้เรือและเครื่องมือประมงขนาดกลางหรือใหญ่ มีอุปกรณ์ที่ทันสมัย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจับสัตว์น้ำ และจะใช้เวลาทำการประมงหลายวัน อาทิ อวนลาก อวนล้อม เบ็ดราวทะเลลึก หรืออวนลอย โดยทั่วไปเจ้าของเรือจะเป็นผู้ดำเนินการเอง สัตว์น้ำที่ได้จะขายทั้งในท้องถิ่นหรือตลาดค้าสัตว์น้ำที่อยู่ในภาคกลาง อาทิ กรุงเทพมหานคร สมุทรสาคร และสมุทรสงคราม ประมงพาณิชย์ ประกอบด้วย “ประมงน้ำลึก” (Deep Sea Fisheries) หรือ “ประมงนอกฝั่ง” (Offshore Fisheries) คือ การจับปลาในระยะห่างจากฝั่ง แต่ไม่เกินระยะ 200 ไมล์ทะเลจากชายฝั่งซึ่งส่วนใหญ่จะทำในเขตน่านน้ำไทย และ “ประมงสากล” หรือ “ประมงไกลบ้าน” (Distant Water Fisheries) คือ การจับปลา ในน่านน้ำอื่น อาทิ เขตทะเลของรัฐชายฝั่งอื่น และมหาสมุทรที่อยู่เป็นระยะทางไกลจาก ทำเรือของประเทศนั้น ๆ หรืออีกนัยหนึ่งเรียกว่า “ประมงนอกน่านน้ำ” (Overseas Fisheries) นอกจากจะจับสัตว์น้ำแล้ว ยังอาจมีการแปรรูปสัตว์น้ำแบบครบวงจรด้วย เพื่อเตรียมส่งผลผลิตสู่ตลาดหรือส่งไปจำหน่ายยังต่างประเทศ

2. ด้านการขนส่งและพาณิชย์นาวี

กรอบเนื้อหาวิชา เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 และ กศน. ระดับประถมศึกษา

3. ด้านการท่องเที่ยวและนันทนาการทางทะเล โดยมีกิจกรรมการท่องเที่ยวทางทะเลที่สำคัญ ได้แก่

3.1 กิจกรรมดำน้ำดูปะการัง เป็นการท่องเที่ยวที่ให้นักท่องเที่ยว ได้ลงไปสัมผัสกับโลกใต้ทะเลที่มีความสวยงาม ตระการตา จุดดำน้ำมีหลายแห่งในทะเล แถบภาคตะวันออก เป็นศูนย์รวมคนรักธรรมชาติทางทะเล สามารถพบปะแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ใหม่ ๆ ใต้ท้องทะเล และ สนุกเพลิดเพลินกับกิจกรรมดำน้ำ พบฝูงปลา มากมายหลากหลายชนิดใต้ท้องทะเลสีคราม น้ำทะเลใส ที่อุดมสมบูรณ์

3.2 กิจกรรมการแข่งขันกีฬาทางทะเล

3.2.1 การแข่งขันตกปลา

3.2.2 การเล่นเรือใบ – เรือยอซท์

3.2.3 การแข่งขันเจ็ตสกี

3.2.4 การแข่งขันเรือเร็ว

3.3 กิจกรรมพักผ่อนและการชมทิวทัศน์ชายหาด

3.4 กิจกรรมทางทะเลอื่น ๆ

4. ด้านพลังงาน

แหล่งปิโตรเลียม ปิโตรเลียมเป็นสารประกอบ ไฮโดรคาร์บอนที่เกิดจากซากสิ่งมีชีวิตทั้งพืชและสัตว์ที่สะสมทับถมปนอยู่กับตะกอนดินทั้งบนบกและในทะเล โดยจะถูกแบคทีเรียและเชื้อราเปลี่ยนสภาพเป็นอินทรีย์วัตถุ เมื่อเวลาผ่านไปบริเวณดังกล่าวจะค่อย ๆ ทрудตัวหรือจมลงภายใต้ผิวโลกลึกมากขึ้น และจากแรงกดดันที่เพิ่มมากขึ้น จากน้ำหนักของชั้นตะกอนที่ทับถมอยู่ด้านบน ตลอดจนอุณหภูมิที่สูงขึ้น มีผลทำให้อินทรีย์วัตถุแปรสภาพ และสลายตัวเป็นสารประกอบไฮโดรคาร์บอนที่เรียกว่า ปิโตรเลียม ซึ่งปิโตรเลียมแบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ

1. น้ำมันดิบ (Crude Oil) ซึ่งมีผลิตภัณฑ์ที่ได้จากน้ำมันดิบ อาทิ ก๊าซปิโตรเลียมเหลวหรือก๊าซหุงต้ม น้ำมันเชื้อเพลิงรถยนต์ (เบนซินและดีเซล) น้ำมันเชื้อเพลิงเครื่องบิน น้ำมันก๊าด น้ำมันเตา และยางมะตอย
2. ก๊าซธรรมชาติ (Natural Gas) ซึ่งมีผลิตภัณฑ์ที่ได้จากก๊าซธรรมชาติ อาทิ ก๊าซสำหรับรถยนต์ (NGV และ LPG) เชื้อเพลิงในการผลิตกระแสไฟฟ้า อุตสาหกรรมถนอมอาหาร และ อุตสาหกรรมน้ำอัดลมและเบียร์
3. ก๊าซธรรมชาติเหลว (Condensate) ซึ่งมีผลิตภัณฑ์ที่ได้จากก๊าซธรรมชาติเหลว อาทิ เชื้อเพลิงในการผลิตกระแส ไฟฟ้า เชื้อเพลิงสำหรับยานยนต์ (NGV) และเชื้อเพลิงในโรงงานอุตสาหกรรม

5. ด้านอื่น ๆ

5.1 อุตสาหกรรมการต่อเรือ และซ่อมเรือ

5.2 การผลิตน้ำจืดจากทะเล

5.3 การทำนาเกลือ

เรื่องที่ 3 ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากทะเลในท้องถิ่นตนเอง

ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากทะเล

1. ด้านการประมง

1.1 การเสื่อมโทรมของทรัพยากรสัตว์น้ำทะเล

สาเหตุของการเสื่อมโทรมเกิดได้ทั้งจากธรรมชาติและจากการใช้ประโยชน์ของมนุษย์ โดยการเสื่อมโทรมตามธรรมชาติ ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงกระแสน้ำ การพังทลายของดินตามชายฝั่งทะเล การเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิของน้ำในทะเล และการเกิดคลื่นลมอย่างรุนแรง สาเหตุตามธรรมชาติเหล่านี้ส่งผลต่อแหล่งวางไข่ แหล่งที่อยู่อาศัย ขบวนการห่วงโซ่อาหาร ซึ่งทำให้การดำรงชีวิตของสัตว์น้ำเปลี่ยนแปลงไป ส่วนสาเหตุที่เกิดจากการใช้ประโยชน์ของมนุษย์ ได้แก่ การทำประมงมากเกินไป ดังจะเห็นได้จากการเพิ่มขึ้นของจำนวนเรือประมง ประสิทธิภาพของเรือประมง และเครื่องมือประมงมีมากกว่าจำนวนทรัพยากรในธรรมชาติ และการฝ่าฝืนมาตรการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำ มีการทำลายแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำ อันเป็นเหตุให้ทรัพยากรสัตว์น้ำทะเลของไทยเกิดการเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็ว และต่อเนื่อง

1.2 การทำการประมงผิดกฎหมาย

ประเทศไทยเป็นผู้ส่งออกสินค้าสัตว์น้ำในลำดับต้นของโลก ทำรายได้เข้าสู่ประเทศมหาศาล ในขณะที่ทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลให้ผลผลิตประมงมูลค่ามากมาย แต่กลับประสบปัญหาความเสื่อมโทรมจากการทำประมงมากเกินไป (Overfishing) โดยเฉพาะเครื่องมือที่มีการทำลายสูง (เครื่องมือที่ไม่สามารถคัดเลือกสัตว์น้ำเป้าหมายได้) อาทิ อวนลาก และอวนรุน นอกจากนี้ การละเลยในการประกอบกิจการประมงที่ไม่เป็นไปตามกฎหมาย อาทิ การไม่จดทะเบียนเรือ และการไม่มีการรายงานผลการทำการประมง ทำให้เข้าข่ายการทำการประมงที่ผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม (Illegal, Unreported and Unregulated Fishing: IUU Fishing) ซึ่งรัฐบาลไทยได้กำหนดมาตรการ เพื่อแก้ไขปัญหา IUU Fishing อย่างเข้มงวด อาทิ การจดทะเบียนเรือประมง การติดตั้งระบบติดตามเรือ การออกพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 พระราชกำหนดการประมง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 และ กฎหมายลำดับรอง และการกำหนดจำนวน วันทำการประมง

1.3 การใช้แรงงานผิดกฎหมายและการค้ามนุษย์

ความนิยมในการทำงานภาคประมงของคนไทยลดลง สวนทางกับภาคเอกชนของไทยที่มีความต้องการใช้แรงงานภาคประมงในปริมาณมากและราคาถูกประกอบกับปัญหา เศรษฐกิจภายในของประเทศเพื่อนบ้าน ทำให้มีผู้หลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายจากประเทศเพื่อนบ้าน ถูกจ้างมาเป็นแรงงาน หรือถูกหลอกให้มาทำงานบนเรือประมง โดยนายหน้าจัดหางาน ส่งผลให้มีการดำเนินการ ในรูปแบบของขบวนการลักลอบขนคนข้ามชาติ และการค้ามนุษย์ข้ามชาติ ซึ่งผลจากการค้ามนุษย์ในอุตสาหกรรมการประมง ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์และความเสียหายต่อการส่งออกสินค้าประมงของไทยอีกด้วย ทั้งนี้ สหรัฐอเมริกา ได้เผยแพร่รายงาน สถานการณ์การค้ามนุษย์

กรอบเนื้อหาวิชา เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 และ กศน. ระดับประถมศึกษา

ประจำปี 2017 โดยปรับเปลี่ยนสถานะให้ประเทศไทยอยู่ใน บัญชีที่มีการค้ามนุษย์จากระดับ Tier 3 เป็น Tier 2 Watch List (แบบต้องจับตามอง เป็นพิเศษ) และเป็น Tier 2 แม้ว่าไทยจะถูกปรับเปลี่ยนดีขึ้น แต่ยังคงส่งผลกระทบต่อ ภาพพจน์ของสินค้าประมงของไทยในตลาด สหรัฐฯ และตลาดอื่น ๆ ที่อาจนำไปเป็นข้ออ้างในการกีดกันทางการค้าโดยไทยยังคงแก้ไข ปัญหาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้แรงงานเข้าสู่ ระบบอย่างถูกต้องตามกฎหมาย

2. ด้านการขนส่งและพาณิชย์นาวี

2.1 น้ำมันรั่วในทะเล

การรั่วไหลของน้ำมันมีทั้งที่เกิดโดยธรรมชาติ อาทิ รั่วจากแหล่งน้ำมันใต้ดิน และเกิดจากกิจกรรมของมนุษย์ อาทิ การขุดเจาะน้ำมัน การลักลอบปล่อยทิ้งสู่ทะเล กิจกรรมการขนส่งทางทะเลและอุบัติเหตุจากเรือ ดังเช่นเหตุการณ์เมื่อปี 2556 ได้เกิดเหตุที่รั่วน้ำมันในเรือบรรทุกน้ำมันดิบ รั่วทำให้น้ำมันรั่วไหลลงสู่ทะเลบริเวณ ท่าเทียบเรือนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด จังหวัดระยอง มีปริมาณ 50,000 ลิตร และได้ถูกคลื่นลมทะเลพัดขึ้นชายหาด เป็น ระยะทางกว่า 1 กิโลเมตร บริเวณชายหาด อ่าวพร้าวของเกาะเสม็ด ทำให้ชายหาดกลายเป็นสีดำจนต้องมีการประกาศ ให้เป็นพื้นที่ภัยพิบัติทางทะเล ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่มีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม และระบบนิเวศ อย่างชัดเจน รวมไปถึงอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว การประมง และการเพาะเลี้ยงชายฝั่ง และยังส่งผลถึงมนุษย์อีกด้วย เนื่องจากสารพิษต่าง ๆ จะเกิดการสะสมอยู่ในห่วงโซ่อาหารตั้งแต่ผู้ผลิต (แพลงก์ตอนพืช) ผู้บริโภคขั้นต้น (แพลงก์ตอน สัตว์/ปลา) จนถึงผู้บริโภคขั้นสุดท้ายซึ่งก็คือ มนุษย์นั่นเอง

2.2 การลักลอบขนส่งผิดกฎหมาย

มีการทำเป็นเครือข่าย โดยทั้งคนไทยและชาวต่างชาติที่ใช้ เรือสินค้า เรือท่องเที่ยว และเรือประมง เป็นพาหนะในการกระทำผิด การลักลอบลำเลียงสิ่งผิดกฎหมาย อาทิ น้ำมันเถื่อน ซึ่งส่งผลกระทบต่อการจัดเก็บภาษี ของรัฐและยังก่อให้เกิดความเสี่ยงต่ออุบัติเหตุ ทางทะเล อันมีผลกระทบต่อความหลากหลาย ทางชีวภาพและความ ยั่งยืนของทรัพยากร ธรรมชาติในท้องทะเล และยาเสพติด ซึ่งส่งผลกระทบต่อประเทศ เป็นภัยร้ายแรง ของสังคม ที่ทุกประเทศให้ความสำคัญ ในการแก้ไขปัญหา

2.3 การก่อการร้ายและการกระทำอันเป็นโจรสลัด

ไทยได้รับผลกระทบจากปัญหาการก่อการร้ายสากลจากการที่สมาชิกกลุ่มก่อการร้าย เข้ามาจัดหา เอกสารเดินทางปลอม และชิ้นส่วน หรือสารประกอบระเบิด เพื่อนำไปใช้ก่อเหตุ ในประเทศที่สาม หรือเป็นเส้นทาง คมนาคม ทางทะเลในลักษณะหลบหนีเข้าเมืองผิดกฎหมาย และลักลอบขนอาวุธ โดยมีเป้าหมายเป็น การก่อการร้าย นอกจากนี้ ไทยประสบปัญหาภัยคุกคามจากโจรสลัด ได้แก่ อ่าวเอเดน เขตน่านน้ำโซมาเลีย อ่าวกินีเซตัน่านน้ำ แอฟริกา ตะวันออก และช่องแคบมะละกาและทะเลจีนใต้ การก่อการร้ายและการคุกคามของโจรสลัด เป็นสิ่งที่ต้อง เตรียมความพร้อมและอาศัย ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อป้องกัน การเกิดขึ้น

3. ด้านการท่องเที่ยวและนันทนาการทางทะเล

3.1 ความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยวทางทะเล

อันเนื่องมาจากการพัฒนาการท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วกำลังก่อให้เกิด อาทิ การทิ้งขยะลงในทะเล เรือท่องเที่ยวทอดสมอทำลายแนวปะการัง การจับสัตว์ทะเลหายากขึ้นมาโชว์นักท่องเที่ยวบนเรือ โดยที่สาเหตุหลัก เกิดจากผู้ประกอบการท่องเที่ยว รวมถึง ตัวนักท่องเที่ยวเองขาดความเข้าใจและขาดการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยในส่วนของหน่วยงานที่รับผิดชอบ ก็ยังขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ ในการบริหารจัดการพื้นที่ ทำให้กฎระเบียบต่าง ๆ ไม่สามารถเฝ้าระวังควบคุมจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.2 ขยะทะเล

ของเสียที่เกิดจากกระทำของมนุษย์ ทั้งโดยตรง ได้แก่ การทิ้งขยะลงทะเล ระบบการจัดการขยะด้วยประสิทธิภาพ และโดยอ้อม ได้แก่ การทิ้งขยะลงแม่น้ำลำคลอง ลมและน้ำพัดพาจากชุมชนออกสู่ทะเล ซึ่งขยะทะเลมาจาก 2 แหล่งหลัก คือ 1) จากทะเล อาทิ การขนส่งทางเรือ เรือสำราญ และเรือท่องเที่ยว เรือประมง แขนงขุดเจาะน้ำมันและก๊าซ การเพาะเลี้ยงสัตว์และพืชในทะเล และ 2) จากแผ่นดิน อาทิ จากแหล่งอุตสาหกรรมบริเวณชายฝั่ง การขนส่งจากแม่น้ำบริเวณชายฝั่ง ของเสียที่ปล่อยออกมาจากบ้านเรือน การทิ้งขยะจากการท่องเที่ยวบริเวณชายฝั่ง ขยะที่เกิดจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ ซึ่งขยะดังกล่าวเป็นขยะพลาสติก มีน้ำหนักเบาและไม่สามารถย่อยสลายได้ในเวลาอันสั้นจึงถูกพัดพาไปโดยคลื่นลม กระแสน้ำ และน้ำขึ้นน้ำลง ซึ่งขยะพลาสติกส่วนใหญ่มาจากของใช้ในชีวิตรประจำวัน อาทิ ถุง ขวด ภาชนะใส่อาหาร และวัสดุที่ใช้ในการบรรจุหีบห่อ และผลิตภัณฑ์ อุตสาหกรรม รวมทั้งเครื่องมือประมง ซึ่งเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อเป็นวงกว้าง อาทิ การตายของสัตว์ทะเลหายากและใกล้สูญพันธุ์ จากการกินขยะจำพวกพลาสติก และในส่วนของด้านอาหาร ซึ่งปัจจุบันทั่วโลกได้ให้ความสำคัญกับไมโครพลาสติกที่ขณะนี้ปะปนอยู่ในห่วงโซ่อาหารและสามารถถ่ายทอดมาสู่มนุษย์โดยผ่านอาหารทะเลที่เราใช้บริโภค

4. ด้านพลังงาน

การสำรวจและการผลิต และสิ่งติดตั้งที่ใช้ประกอบกิจการปิโตรเลียมในทะเล โดยกระบวนการดังกล่าว ล้วนส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมทางทะเล รวมทั้งผลกระทบต่อมนุษย์ อาทิ การขุดเจาะเพื่อสำรวจน้ำมันดิบและก๊าซธรรมชาติ ซึ่งอาจทำให้เกิดการรั่วไหลของน้ำมันลงสู่ท้องทะเล ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศทำให้สัตว์น้ำมีปริมาณลดลงเนื่องจากปรับตัวไม่ได้และได้ตายลงไปและไอระเหยจากก๊าซธรรมชาติ ที่ได้ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอย่างรุนแรง โดยปนเปื้อนอยู่ในอากาศ ดิน และแหล่งน้ำ ต่าง ๆ ซึ่งเป็นแหล่งน้ำดื่ม น้ำใช้ รวมทั้งน้ำเพื่อการเกษตร และการประมง ทั้งนี้พื้นที่ทะเลด้านอ่าวไทย มีแท่นปิโตรเลียมทั้งหมด 452 แท่น ซึ่งจะทยอยหมดอายุสัมปทานและการใช้งานตั้งแต่ปี 2562 เป็นต้นไป ตามลำดับ เมื่ออายุสัมปทานสิ่งติดตั้งที่ใช้ประกอบกิจการปิโตรเลียมหมดลง จำเป็นต้องมีการพิจารณาทางเลือกการรื้อถอนเพื่อให้ได้ทางเลือกที่เหมาะสม โดยไม่ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศวิทยา

กรอบเนื้อหาวิชา เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 และ กศน. ระดับประถมศึกษา

5. ด้านอื่น ๆ

5.1 สีนามิ

เป็นคลื่นยักษ์ขนาดใหญ่ ซึ่งมักปรากฏหลังแผ่นดินไหว แผ่นดินถล่มการระเบิดของภูเขาไฟใต้ทะเล และอุกกาบาต ซึ่งมีความรุนแรงและสร้างความเสียหายต่อทั้งชีวิต ทรัพย์สิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงเศรษฐกิจอีกด้วย ทั้งนี้ เมื่อปี 2547 ได้เกิดเหตุการณ์สึนามิในประเทศไทยในจังหวัดภูเก็ต พังงา ระนอง กระบี่ ตรัง และสตูล ทำให้มีผู้เสียชีวิตประมาณ 5,400 คน บาดเจ็บกว่า 8,000 คน และสูญหายอีกมากมาย บ้านเรือนประชาชน รีสอร์ทและโรงแรมตลอดจนระบบสาธารณูปโภคต่าง ๆ อาทิ ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ ถนน มูลค่าความเสียหายกว่า 1,000 ล้านบาท

5.2 การกัดเซาะชายฝั่ง

ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการกัดเซาะชายฝั่ง ได้แก่ 1) จากธรรมชาติ อาทิ ลมมรสุม คลื่น และกระแสน้ำ ชายฝั่ง 2) จากการกระทำของมนุษย์ อาทิ การก่อสร้าง การบุกรุกป่าชายเลน และการสูบน้ำบาดาล ซึ่งส่งผลกระทบต่อในด้านสิ่งแวดล้อม ทำให้ระบบนิเวศชายฝั่งเสียสมดุลและจำนวนสัตว์น้ำลดลง ด้านสังคม เกิดการสูญเสียที่อยู่อาศัย ทำให้ประชาชนต้องอพยพย้ายถิ่นฐานไปยังพื้นที่อื่น และด้านเศรษฐกิจ กระทบต่อรายได้ของภาคการท่องเที่ยว และการลงทุนของภาคธุรกิจในอนาคต

จากการสำรวจแนวชายฝั่งประเทศไทยปี 2560 โดยกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พบพื้นที่กัดเซาะชายฝั่งได้ดำเนินการแก้ไขแล้วเป็นระยะทาง ประมาณ 559 กิโลเมตร จากระยะทางประมาณ 800 กิโลเมตร คิดเป็นประมาณ ร้อยละ 18 ของ แนวชายฝั่ง คงเหลือพื้นที่กัดเซาะที่ยังไม่รับการ แก้ไขเป็นระยะทางประมาณ 145 กิโลเมตร คิดเป็นประมาณ ร้อยละ 5 ของความยาว ชายฝั่ง และพื้นที่ที่ไม่มีปัญหาการกัดเซาะ ระยะทาง 2,447 กิโลเมตร คิดเป็น ประมาณ ร้อยละ 77 ของแนวชายฝั่ง

5.3 การบริหารจัดการ

การแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติจากทะเลยังขาดความรับผิดชอบและการควบคุม ส่งผลให้สิ่งแวดล้อมทางทะเลได้รับผลกระทบอย่างกว้างขวางและความหลากหลายทางชีวภาพลดลงอย่างรวดเร็ว ปัญหาที่เกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทางทะเลอย่างรุนแรง อาทิ นักท่องเที่ยวที่ขาดความรับผิดชอบ การสร้างสิ่งปลูกสร้างที่ไม่คำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม การทำการประมงผิดกฎหมาย นอกจากนี้ ยังเกิดจากการไม่ได้รับความร่วมมือ ในการปกป้องและดูแลรักษาทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง จากประชาชนเท่าที่ควร และขาดมาตรการทางกฎหมายที่เข้มงวดสำหรับผู้ฝ่าฝืนกฎระเบียบ ทั้งผู้ประกอบการและนักท่องเที่ยว

เรื่องที่ 4 ความปลอดภัยในการใช้ประโยชน์ทางทะเลในท้องถิ่นตนเอง

ข้อควรระวังในการท่องเที่ยวทางทะเล

การไปท่องเที่ยวทะเลมีความเสี่ยงที่จะเกิดอุบัติเหตุทางน้ำได้มีข้อควรระวังเพื่อความปลอดภัยแก่ตัวเองและครอบครัวหรือผู้ร่วมเดินทางดังนี้

1. ก่อนออกเดินทางควรตรวจสอบสภาพอากาศของแหล่งท่องเที่ยว ติดตามพยากรณ์อากาศอย่างสม่ำเสมอ หากมีประกาศแจ้งเตือนเกี่ยวกับคลื่นพายุลมแรง ควรงดหรือเลื่อนการเดินทางออกไปก่อน หากเป็นบริเวณที่มีคลื่นสูง มีทรายดูด ควรหลีกเลี่ยงการเล่นน้ำทะเล อาจเกิดอันตรายจากคลื่นน้ำทะเลดูด (rip current) หรือคลื่นซัดฝั่งอย่างรุนแรง

2. ในช่วงที่มีฝนตกหนัก หรือหลังฝนตกหนัก หรือในฤดูมรสุมไม่ควรลงเล่นน้ำ เพราะมักจะมีแมงกะพรุนไฟมาก

3. งดลงเล่นน้ำในช่วงหลังฝนตกหนัก อากาศเย็บจัด อาจจะทำให้เกิดตะคริว จมน้ำได้ระหว่างเล่นน้ำ ควรอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม อย่า แยกตัวออกไปคนเดียว เพราะถ้าเกิดอันตรายจะไม่มีใครช่วยได้ ถ้าว่ายน้ำไม่แข็ง ควรอยู่ใกล้ชายฝั่ง ใส่ห่วงยางหรือชูชีพตลอดเวลา

4. เล่นน้ำในบริเวณที่ปลอดภัย ห้ามเล่นน้ำบริเวณน้ำลึกโดยเฉพาะบริเวณที่ไม่มีความลาดชันของชายฝั่ง บริเวณที่มีคลื่นลมแรงหรือมีโขดหินอย่างเด็ดขาด โดยสังเกตเครื่องหมายธงที่ปักแสดงความเสี่ยงของระดับน้ำ หากเป็นธงเขียว แสดงว่าสามารถเล่นน้ำได้หากเป็นธงสีแดง หนึ่งอันแสดงว่า อันตราย แต่ถ้าเป็นธงสีแดง 2 อัน แสดงว่าพื้นที่นั้นอันตรายมาก ส่วนธงสีเหลือง แสดงว่าให้ระวังไม่ควรเล่นน้ำตามลำพัง

5. ห้ามว่ายน้ำเข้าใกล้เรือขณะที่เรือกำลังแล่นอย่าเด็ดขาด เพราะอาจถูกเรือชนหรือใบพัดเรือบาด ไม่ปล่อยให้เด็กให้เด็กเล่นน้ำตามลำพัง

6. ห้ามดำน้ำเล่นในบริเวณที่มีเรือแล่นผ่าน เพราะเรืออาจแล่นเข้ามาใกล้เป็นเหตุให้ร่างกายเราโดนใบพัดบาดได้

7. กรณีถูกคลื่นทะเลซัดอย่างรุนแรงห้ามว่ายน้ำสวนกระแส น้ำ ให้ว่ายขนานกับชายฝั่ง จะช่วยให้พ้นจากกระแสน้ำได้

8. กรณีที่ได้รับ สัญญาณ ว่าเกิดสึนามิ เมื่ออยู่กลางทะเลควรนำเรือออกกลางทะเล ให้ห่างไกลจากฝั่ง ไม่ควรนำเรือขึ้นฝั่ง เพราะระดับความรุนแรงของคลื่นจะแรงมากเพิ่มขึ้นเมื่อเข้าใกล้ หากอยู่ชายฝั่งทะเล เมื่อได้รับ สัญญาณเตือนภัยให้รีบเดินหนีไปตามเส้นทางตามป้ายที่บอกไว้ มองหาดันไม้ใหญ่ที่พอจะยึดจับได้หากถูกคลื่นซัด ระหว่างอยู่ที่ชายหาดหากไม่ได้ยินสัญญาณเตือนภัย แต่สังเกตเห็นระดับน้ำทะเลลดลงอย่างรวดเร็วมาก อย่าวิ่งลงไปดู ให้รีบวิ่งหนีขึ้นฝั่งไปตามเส้นทางหนีภัย หรือเส้นทางที่มีต้นไม้ใหม่ อย่าวิ่งไปในทิศทางที่โลกหรือมีเวทยานาจอด เพราะอาจจะถูกคลื่นซัดลอยไปกระแทกกับวัตถุอันตรายได้

กรอบเนื้อหาวิชา เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 และ กศน. ระดับประถมศึกษา

หน่วยที่ 5

กฎหมายและหน่วยงานทางทะเล

ผลการเรียนรู้

1. ปฏิบัติตามกฎหมาย กติกาที่เกี่ยวข้องกับทะเล ในท้องถิ่นตนเอง
2. บอกร่องค์กร และหน่วยงานรับผิดชอบในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลในท้องถิ่นตนเอง

สาระการเรียนรู้

1. กฎ กติกาที่เกี่ยวข้องกับทะเล ในท้องถิ่นตนเองในท้องถิ่นตนเอง
2. องค์กรและหน่วยงานรับผิดชอบในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลในท้องถิ่นตนเอง

เรื่องที่ 1 กฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับทะเลในท้องถิ่นตนเอง

กฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับทะเล

เพื่อให้การควบคุมพฤติกรรมของผู้ใช้ทะเล และสนับสนุนให้มีการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทรและทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืนและเป็นพันธกรณีที่รัฐต้องออกกฎหมายภายในของตนรองรับ (อนุวัติการ) กฎหมาย ระหว่างประเทศตามที่ได้กล่าวข้างต้น ทั้งนี้ เพื่อให้มีสภาพบังคับแก่ประชาชนภายในรัฐนั้น ๆ และ ทั้งบุคคลที่ตกอยู่ในเขตอำนาจประเทศไทย จึงมีการตรากฎหมายที่เกี่ยวข้องทั้งที่เกี่ยวข้องโดยตรงและเกี่ยวข้องเพียงบางส่วน จำนวน ประมาณ 73 ฉบับ โดยมีกฎหมายที่สำคัญ คือ

1. ด้านประมงและทรัพยากร

- พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. 2558
- พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 และพระราชกำหนดการประมง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560
- พระราชบัญญัติสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย พ.ศ. 2482
- พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541
- พระราชบัญญัติจัดระเบียบกิจการแพปลา พ.ศ. 2496
- พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2499
- พระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ. 2507

2. ด้านการขนส่งและพาณิชย์นาว

- พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. 2456 และพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย (ฉบับที่ 17) พ.ศ. 2560
- พระราชบัญญัติการเรียกเงินสมทบเข้ากองทุนระหว่างประเทศเพื่อชดใช้ความเสียหายจากมลพิษน้ำมันอันเกิดจากเรือ พ.ศ. 2560
- พระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางแพ่งต่อความเสียหายจากมลพิษน้ำมันอันเกิดจากเรือ พ.ศ. 2560
- พระราชบัญญัติกักเรือ พ.ศ. 2534
- พระราชบัญญัติป้องกันเรือโดนกัน พ.ศ. 2522
- พระราชบัญญัติป้องกันการกระทำบางอย่างในการขนส่งสินค้าออกทางเรือ พ.ศ. 2511
- พระราชบัญญัติเพิมอำนาจตำรวจในการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดทางน้ำ พ.ศ. 2496
- พระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำผิดบางอย่างทางทะเล พ.ศ. 2490
- พระราชบัญญัติว่าด้วยการส่งออกและนำเข้าในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ. 2522

- พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560
- พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2527
- พระราชกำหนดควบคุมสินค้าตามชายแดน พ.ศ. 2534
- พระราชบัญญัติการขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ พ.ศ. 2548
- พระราชบัญญัติเรือไทย พ.ศ. 2481 และพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติเรือไทย พ.ศ. 2481

พ.ศ. 2561

3. ด้านการท่องเที่ยวและนันทนาการทางทะเล

- พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535
- พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535
- พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535

4. ด้านพลังงาน

- พระราชบัญญัติการปิโตรเลียม พ.ศ. 2514
- พระราชบัญญัติความผิดเกี่ยวกับสถานที่ผลิตปิโตรเลียม พ.ศ. 2530

5. ด้านอื่น ๆ

- พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535
- พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2512
- พระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรม พ.ศ. 2522
- พระราชบัญญัติควบคุมโรคภัย พ.ศ. 2495
- พระราชบัญญัติควบคุมยุทธภัณฑ์ พ.ศ. 2530
- พระราชบัญญัติควบคุมการส่งออกป่นนอกราชอาณาจักรซึ่งอาวุธ ยุทธภัณฑ์ และสิ่งที่ใช้ในการสงคราม พ.ศ. 2495
- พระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ. 2507
- พระราชบัญญัติเขตปลอดภัยในราชการทหาร พ.ศ. 2478
- พระราชบัญญัติประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2544
- พระราชบัญญัติความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. 2551
- พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551
- พระราชบัญญัติมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิง และเด็ก พ.ศ. 2540
- พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547
- พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2523
- พระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2542

- พระราชบัญญัติน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2521
- พระราชบัญญัติควบคุมแร่ดีบุก พ.ศ. 2514
- พระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. 2542
- พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539
- พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544
- พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550
- พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560
- พระราชบัญญัติว่าด้วยวิเทศนาคมนาคม พ.ศ. 2498
- พระราชบัญญัติอากรรังนกอีแอ่น พ.ศ. 2540
- พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้ไฟ สิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490
- พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. 2510
- พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522
- พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2545
- พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2545
- พระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533
- พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท พ.ศ. 2518
- พระราชบัญญัติมาตรการในการป้องกันและปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2535
- พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัด พ.ศ. 2534
- พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. 2504
- พระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. 2484
- พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507
- พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504
- พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองพันธุ์สัตว์ป่า พ.ศ. 2534
- พระราชบัญญัติเลื่อยโซ่ยนต์ พ.ศ. 2545
- พระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2560
- พระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. 2537
- พระราชบัญญัติการช่วยเหลือกู้ภัยทางทะเล พ.ศ. 2550
- พระราชบัญญัติให้บำเหน็จในการปราบปรามผู้กระทำความผิด พ.ศ. 2489
- พระราชบัญญัติการค้าข้าว พ.ศ. 2489

- พระราชบัญญัติกำหนดเขตจังหวัดในอ่าวไทยตอนใน พ.ศ. 2502
- พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550
- พระราชบัญญัติองค์กรร่วมไทย-มาเลเซีย พ.ศ. 2533
- พระราชบัญญัติการเรียกเงินสมทบเข้ากองทุนระหว่างประเทศเพื่อชดใช้ความเสียหาย จากมลพิษน้ำมัน อันเกิดจากเรือ พ.ศ. 2560
- พระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางแพ่งต่อความเสียหายจากมลพิษน้ำมันอันเกิดจากเรือ พ.ศ. 2560

เรื่องที่ 2 องค์กรและหน่วยงานรับผิดชอบในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลในท้องถิ่นตนเอง

องค์กรและหน่วยงานรับผิดชอบ ในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

1. หน่วยงานหลัก

หน่วยงานที่มีการปฏิบัติการหลักในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ได้แก่

กองทัพเรือ (ทร.)

กองบังคับการตำรวจน้ำ (บก.รน.)

กรมศุลกากร (ศก.)

กรมเจ้าท่า (จท.)

กรมประมง (กปม.)

กรมทรัพยากร ทางทะเลและชายฝั่ง (ทช.)

รวม 6 หน่วยงาน

นอกจากนี้ ยังมีศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.) ซึ่งตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติ การรักษาผลประโยชน์ ของชาติทางทะเล พ.ศ. 2562

2. หน่วยงานร่วม

ประกอบด้วยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านทะเล ในการร่วมกันกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ทางทะเล เพื่อนำไปสู่การบริหารจัดการผลประโยชน์ ของชาติทางทะเล ทั้งหน่วยงาน ราชการ รัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชน ประมาณ 36 หน่วยงาน อาทิ

2.1 สำนักนายกรัฐมนตรี มีหน่วยงานย่อยทำหน้าที่ กำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ การจัดการผลประโยชน์ ของชาติทางทะเลร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อบริหารจัดการผลประโยชน์จากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติทางทะเล อย่างคุ้มค่าและเหมาะสม อาทิ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ และสำนักข่าวกรองแห่งชาติ

2.2 กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงในการจัดการทรัพยากรมีชีวิตและทรัพยากรไม่มีชีวิต ทางทะเล มีหน้าที่กำกับดูแลการอนุรักษ์ พืชน้ำ ศึกษาวิจัย และบริหารจัดการการใช้ประโยชน์ จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง อาทิ กรมควบคุมมลพิษ กรมทรัพยากรธรณี

2.3 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรทางทะเล ได้แก่ กรมประมง ทำหน้าที่จัดการทรัพยากรประมง ควบคุม ป้องกัน และปราบปรามการทำประมงที่ผิดกฎหมาย และผลิตสัตว์น้ำให้มีมาตรฐานที่ทั่วโลกยอมรับ

2.4 กระทรวงคมนาคม มีหน่วยงานย่อยที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งทางน้ำ การจัดการท่าเรือ มีหน้าที่ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการเดินเรือในน่านน้ำไทย บริหารและพัฒนาท่าเรือให้เป็นโครงสร้างพื้นฐานเพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศได้อย่างยั่งยืน อาทิ กรมเจ้าท่า

2.5 กระทรวงอุตสาหกรรม มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับ การบริหารจัดการและดูแลธุรกิจ อุตสาหกรรมด้านวัตถุดิบทราย การผลิตและความปลอดภัย เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายและข้อตกลงระหว่างประเทศ อาทิ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม

2.6 กระทรวงพลังงาน มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่วิจัยและพัฒนาด้านพลังงาน การจัดหาพลังงาน การอนุรักษ์พลังงาน และบริหารจัดการการใช้พลังงานอย่างยั่งยืน อาทิ กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย

2.7 กระทรวงกลาโหม ซึ่งประกอบด้วยหน่วยเฉพาะกิจ และหน่วยขึ้นตรงกับกองทัพเรือ ทำหน้าที่รักษาและคุ้มครองผลประโยชน์จากการใช้ทรัพยากรในทะเล ติดตามและตรวจวัดปัจจัยทางสมุทรศาสตร์ อุทกศาสตร์ และอุตุวิทยามหาสมุทร

2.8 กระทรวงมหาดไทย มีหน่วยงานย่อยที่ทำหน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อย ป้องกัน และปราบปรามอาชญากรรมตามประมวลกฎหมายอันเกี่ยวกับความผิดทางอาญาทั้งหลายในน่านน้ำไทย อาทิ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรมโยธาธิการและผังเมือง

2.9 กระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม มีหน่วยงานย่อยที่ดำเนินการ เกี่ยวกับการบูรณาการองค์ความรู้ทางทะเล ศึกษาวิจัยและพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทรัพยากรธรรมชาติทางทะเล เพื่อนำมาประยุกต์สู่การจัดการทรัพยากรได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม อาทิ สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน)

2.10 กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ทำหน้าที่ควบคุมดูแล สำรวจ วางแผน ดำเนินการส่งเสริมการท่องเที่ยวทางทะเล ตลอดจนส่งเสริมการอนุรักษ์ พืชน้ำ และพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวทางทะเลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง อาทิ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สภาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

กรอบเนื้อหาวิชา เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 และ กศน. ระดับประถมศึกษา

2.11 กระทรวงการต่างประเทศ เป็นหน่วยงานที่มีภารกิจด้านการต่างประเทศ ส่งเสริมความสัมพันธ์ ความเข้าใจและความร่วมมือระหว่างประเทศ และอำนวยความสะดวกในการติดต่อประสานกับต่างประเทศ และคุ้มครองผลประโยชน์ของไทยในต่างประเทศ รวมไปถึงการดำเนินการเพื่อเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาหรือความตกลง ระหว่างประเทศต่าง ๆ ซึ่งมีหน่วยงานระดับกรมที่ดำเนินภารกิจ ดังกล่าว อาทิ กรมองค์การระหว่างประเทศ กรมอาเซียน กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย

กฎหมายและหน่วยงานทางทะเลดังกล่าวข้างต้น จะเป็นเครื่องมือในการควบคุมความประพฤติของ บุคคลให้ต้องปฏิบัติตาม รวมทั้ง ส่งเสริมให้สภาพความเป็นอยู่ในสังคมมีความ ผาสุก และประเทศชาติ มีความเจริญ รุ่งเรือง มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ทั้งในระดับชาติและภูมิภาค ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ใช้ทะเลได้มีความรู้ ความเข้าใจ เคารพ และปฏิบัติตามกฎหมายทางทะเล ทั้งที่เป็นกฎหมายระหว่างประเทศและกฎหมายภายในประเทศ ได้ทราบและนำไปใช้ ในการปฏิบัติและเผยแพร่ความรู้ให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องต่อไป

หน่วยที่ 6

หน้าที่ของคนไทยในการปกป้องทะเลไทยและผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

ผลการเรียนรู้

1. บอกวิธีการปกป้องดูแลและการใช้ประโยชน์จากทะเลไทย ในรูปแบบต่างๆ เช่น บทบาทสมมุติการณ์รณรงค์ เป็นต้น
2. มีส่วนร่วมในการปกป้องดูแลและการใช้ประโยชน์จากทะเลในรายจังหวัด รายกลุ่มจังหวัดและประเทศไทย
3. ประชาสัมพันธ์บทบาทและหน้าที่ในการรับผิดชอบ ดูแลทะเลในในภาคและประเทศไทยกับครอบครัว ชุมชน และท้องถิ่นผ่านรูปแบบต่างๆ

สาระการเรียนรู้

1. การปกป้องดูแลและการใช้ประโยชน์จากทะเลในภาคและประเทศไทย
2. การมีส่วนร่วมในการปกป้องดูแลและการใช้ประโยชน์จากทะเลในรายจังหวัด รายกลุ่มจังหวัดและประเทศไทย
3. บทบาทและหน้าที่ในการรับผิดชอบ ดูแลทะเลในในภาคและประเทศไทยกับครอบครัว ชุมชน และท้องถิ่น

เรื่องที่ 1 การปกป้องดูแลและการใช้ประโยชน์จากทะเลในภาคและประเทศไทย

การปกป้องดูแลและใช้ประโยชน์จากทะเล

วาระการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลก ค.ศ. 2030 ได้กำหนดทิศทางการรักษาและบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างบูรณาการ โดยมีเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ประกอบด้วย 17 เป้าหมาย และ 169 เป้าประสงค์ ซึ่งมีเป้าหมายหลักที่เกี่ยวข้องกับการปกป้องดูแลทะเล คือ

เป้าหมายที่ 14 การใช้ประโยชน์จากมหาสมุทรและทรัพยากรทางทะเล : อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทรและทรัพยากรทางทะเล เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน จำนวน 10 เป้าประสงค์ อาทิ เป้าประสงค์

14.1 ภายในปี พ.ศ. 2568 ป้องกันและลดมลพิษทาง ทะเลทุกประเภท โดยเฉพาะจากกิจกรรมบนแผ่นดิน รวมถึงขยะทะเลและมลพิษ ของสารอาหาร และเป้า ประสงค์

14.2 ภายในปี พ.ศ. 2563 บริหารจัดการและปกป้อง ระบบนิเวศทางทะเลและชายฝั่ง อย่างยั่งยืนเพื่อหลีกเลี่ยง ผลกระทบเชิงลบที่มีนัยสำคัญ รวมถึงเสริมสร้างภูมิต้านทาน และปฏิบัติการฟื้นฟู เพื่อความอุดมสมบูรณ์ และการมีผลิตภาพของมหาสมุทร

นอกจากนี้ ยังมี เป้าหมายที่ 13 การรับมือการเปลี่ยนแปลง สภาพภูมิอากาศ : ดำเนินมาตรการ เร่งด่วนเพื่อรับมือ กับการเปลี่ยนแปลงสภาพ ภูมิอากาศ และผลกระทบซึ่ง เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ทะเล จากภาวะ โลกร้อนรวมอยู่ด้วย

ทั้งนี้ เป้าหมายและเป้าประสงค์ข้างต้น กำลังกลายเป็นส่วนสำคัญในการกำหนด ทิศทางการพัฒนา ประเทศไทยในอนาคต โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการสร้างหลักประกันในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร และทะเล การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ การลดการเกิดของเสีย การมีรูปแบบการผลิตและบริโภคที่ยั่งยืน การปกป้องและฟื้นฟู ระบบนิเวศอย่างยั่งยืน การหยุดยั้งการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ การบริหารจัดการเมืองอย่างยั่งยืนที่ ลดผลกระทบทางลบต่อสิ่งแวดล้อม และการดำเนินการอย่างเร่งด่วน เพื่อต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลง สภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่เกิดขึ้น โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ทะเลไทย

1. ทรัพยากรธรรมชาติ ทางทะเลได้รับการรักษา ฟื้นฟูให้มีความสมบูรณ์และยั่งยืน เป็นฐานการพัฒนา ประเทศทางเศรษฐกิจ และสังคมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
2. ทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลได้รับการดูแล รักษาอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ เพื่อลดมลพิษ และผลกระทบต่อสุขภาพประชาชนและระบบนิเวศ
3. เกิดความสมดุล ระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ ลดความขัดแย้งของการพัฒนาที่ใช้ฐาน ทรัพยากรธรรมชาติทางทะเล บรรเทาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและลดภัยพิบัติทางธรรมชาติ

4. มีระบบและหน่วยงานบริหารจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติทางทะเล ที่มีประสิทธิภาพและเป็นเอกภาพ บนพื้นฐานของการมีส่วนร่วมของ ทุกภาคส่วน ลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรม สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ กฎหมาย ข้อตกลงระหว่างประเทศต่าง ๆ ที่ประเทศไทยเป็นภาคีสมาชิก โดยยึดถือผลประโยชน์ของประเทศเป็นสำคัญ

เรื่องที่ 2 หน้าที่ในการร่วมกันรับผิดชอบ ดูแล ทะเลในท้องถิ่นตนเอง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ได้กำหนดหน้าที่พื้นฐานของรัฐ ที่จะต้องจัดให้มีการพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบัน พระมหากษัตริย์ เอกราช อธิปไตย บูรณภาพ แห่งอาณาเขตและเขตที่ประเทศไทยมีสิทธิ อธิปไตย เกียรติภูมิและผลประโยชน์ของชาติ ความมั่นคงของรัฐ และความสงบเรียบร้อยของ ประชาชน การดูแลให้มีการปฏิบัติตาม และบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด และการอนุรักษ์ คุ้มครอง บำรุงรักษา พื้นฟู บริหารจัดการ และใช้หรือจัดให้มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพให้เกิดประโยชน์อย่างสมดุลและยั่งยืน โดยระมัดระวังให้เกิดผลกระทบต่อประชาชน ชุมชน สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพน้อยที่สุด นอกจากนี้ ประเด็นทางทะเลได้ถูกบรรจุไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 - 2580) และแผนที่สำคัญอื่น ๆ อาทิ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และนโยบาย และแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ ซึ่งมีแผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล (พ.ศ. 2558 - 2564) เป็นแผนเฉพาะเรื่อง

ในฐานะพลเมืองผู้ใช้ประโยชน์และ ได้ผลประโยชน์จากทะเลทั้งทางตรงและทางอ้อม สมควรที่จะต้องสนับสนุนหน่วยงานภาครัฐในการ ดำเนินการดังกล่าวข้างต้น หรืออาจริเริ่มกรอบแนวคิด ในการดำเนินงานอื่น ๆ โดยมีตัวอย่างแนวทางการปฏิบัติ ดังนี้

1. สนับสนุนภารกิจของหน่วยงานราชการที่ทำหน้าที่ ปกป้องอธิปไตยและรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล
2. ช่วยเหลือราชการเมื่อได้รับการร้องขอ อาทิ การให้ความช่วยเหลือเจ้าหน้าที่รัฐ ขณะปฏิบัติหน้าที่ช่วยเหลือผู้ประสบภัย พิบัติทางทะเล หรือการให้ข้อมูลข่าวสาร ทางทะเลที่เป็นประโยชน์ต่อทางราชการ
3. เคารพกฎหมาย เคารพสิทธิและเสรีภาพของ ผู้อื่น เคารพหลักความเสมอภาค ยึดมั่น ในความถูกต้อง และมีความรับผิดชอบต่อสังคม ในทุกกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับทะเลและชายฝั่ง
4. ศึกษา ทำความเข้าใจ และ ปฏิบัติตามกฎหมายทางทะเล โดยเคร่งครัด
5. เรียนรู้ เผยแพร่ และสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับ ผลประโยชน์ของชาติทางทะเลและการรักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์ฯ ดังกล่าว ในทุกภาคส่วน

กรอบเนื้อหาวิชา เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 และ กศน. ระดับประถมศึกษา

6. ลดการใช้พลังงานเชื้อเพลิง หรือปรับเปลี่ยนกิจวัตรประจำวัน เพื่อลดปริมาณคาร์บอนฟุตพริ้นท์ ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญทำให้ อุณหภูมิของมหาสมุทรสูงขึ้น ทะเลเป็นกรด และระดับออกซิเจน ในทะเลลดลง
7. เลือกรับประทานอาหารทะเลหรืออาหารประเภทอื่น ที่ไม่ส่งผลกระทบต่อความยั่งยืนของระบบนิเวศ และสิ่งแวดล้อมทางทะเล
8. ลดปริมาณการใช้พลาสติกเนื่องจากขยะบนบกส่วนใหญ่ สุดท้ายจะกลายเป็นขยะทะเล และขยะพลาสติก ซึ่งย่อยสลายยากจะกลายเป็นสิ่งแปลกปลอมที่ทำร้ายสัตว์ทะเลปีละจำนวนมาก
9. ไม่ทิ้งขยะในทะเลและบริเวณชายฝั่ง รวมทั้งเก็บขยะและทำความสะอาดชายหาดทุกครั้ง เมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรมต่าง ๆ ทางทะเล
10. ลดการใช้สารเคมีไม่ว่าจะเป็นเครื่องสำอาง หรือผลิตภัณฑ์ทำความสะอาด เพราะสารเคมีอันตรายเหล่านี้ สุดท้ายจะไหลลงสู่มหาสมุทร ของโลก
11. สนับสนุนการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อใช้ประโยชน์จากทะเลไม่ทำร้ายทำร้ายระบบนิเวศและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เช่น เครื่องมือประมงที่ใช้ ในการจับสัตว์น้ำที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม หรือสัตว์น้ำวัยอ่อน เฉพาะกลุ่มเป้าหมาย การทำเหมืองแร่ หรือสำรวจปิโตรเลียมในทะเลที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม ฯลฯ
12. ไม่สนับสนุนกิจกรรมที่ทำลายระบบนิเวศและ สิ่งแวดล้อมทางทะเล อาทิ การซื้อขายเครื่องประดับจากสัตว์ทะเล ปะการัง หรือการเลี้ยงสัตว์ทะเลหายากในตู้ปลา
13. รณรงค์และสนับสนุนกิจกรรมการอนุรักษ์ ทะเลในทุกภาคส่วนให้เห็นผลเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน
14. แจ้งเหตุด่วนเหตุร้ายทางทะเล หมายเลขโทรศัพท์ 1696
15. สร้างความรู้สึกรัก ห่วงแหน และเป็นเจ้าของทะเลร่วมกัน

บรรณานุกรม

- กรมประชาสัมพันธ์. ศูนย์ข้อมูลอาเซียน. AEC Blue Print. [ออนไลน์]. สืบค้นได้จาก
http://www.aseanhai.net/ewt_news.php?nid=6385&filename=index หรือ
<http://asean.org/wp-content/uploads/archive/5187-10.pdf>
- กรมประมง. กองนโยบายและยุทธศาสตร์พัฒนาการประมง. กลุ่มเศรษฐกิจการประมง. สถานการณ์ด้านเศรษฐกิจการประมงปี 2560 และแนวโน้มปี 2561. (2561). [รูปแบบสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์] สืบค้นจาก
<https://www.fisheries.go.th/strategy/UserFiles/files/16-2-61.pdf>
- กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง. (2564, 10 ธันวาคม). ปะการัง. (ออนไลน์). แหล่งที่มา :
<http://www.dmcr.go.th/stationsG/17>. 10 ธันวาคม 2564.
- กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง. (2564, 17 ธันวาคม). ปะการัง. (ออนไลน์). แหล่งที่มา :
<http://www.dmcr.go.th/stationsG/17>. 17 ธันวาคม 2564.
- กรมเจ้าท่า. สำนักแผนงาน. กลุ่มสถิติวิเคราะห์. สถิติการขนส่งสินค้าทางน้ำบริเวณเมืองท่าชายทะเล ปี พ.ศ. 2559
 ปีงบประมาณ 2560. (2561, มกราคม). [รูปแบบสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์] รายงานประจำปีงบประมาณ
 2560
- กรมเจ้าท่า. สำนักมาตรฐานเรือ. อนุสัญญาระหว่างประเทศ (CONVENTIONS) เกี่ยวข้องกับ IMO ที่ไทยเป็นภาคี
 กระทรวงการต่างประเทศ. กรมองค์การระหว่างประเทศ.สหประชาชาติ. [เว็บบล็อก] สืบค้นได้จาก
http://www.mfa.go.th/thai_inter_org/th/organize
- กระทรวงการต่างประเทศ. อาเซียนไฮไลต์ 2554. [ออนไลน์]. สืบค้นได้จาก
<http://www.mfa.go.th/asean/contents/files/asean-media-center-20121203-180844-334785.pdf>
- กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง. สถานการณ์ด้านทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งและการกัดเซาะชายฝั่งของประเทศไทย พ.ศ. 2560. (2561, สิงหาคม) [รูปแบบสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์] สืบค้นจาก <https://www.dmcr.go.th/detailLib/4050>
- กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง. รายงานสถานการณ์ด้านทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งและการกัดเซาะชายฝั่งของประเทศไทย พ.ศ. 2563. พิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2565 ส่วนเลขานุการคณะกรรมการนโยบายและแผนบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ กองยุทธศาสตร์และแผนงาน กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.

กองทัพเรือ. กรมอุทกศาสตร์. โปรแกรมภูมิสารสนเทศ. พื้นที่ทางทะเลของประเทศไทย [โปรแกรมคอมพิวเตอร์]
คณะกรรมการจัดการความรู้เพื่อผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเล (อจชล.) สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ
(สมช.) สำนักนายกรัฐมนตรี. **ทะเลและมหาสมุทร และผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเล**. กันยายน
พ.ศ. 2562

หนังสืออนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.1982. (2548). กรุงเทพฯ : กรมสนธิสัญญาและ
กฎหมาย กระทรวงการต่างประเทศ.

แผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล พ.ศ.2558 – 2564. (2558). กรุงเทพฯ: สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ.

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560 – 2564. (2559). กรุงเทพฯ : สำนักงาน
คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ

ที่ สป (ส.ศ.ศ.) / ๒๕๖๔

เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อจัดทำแนวทางการดำเนินการขับเคลื่อนการส่งเสริมจัดการเรียนการสอน เรื่อง ทะเลและมหาสมุทร และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล และกรอบหลักสูตร (ท้องถิ่น) เขตทางทะเล และเขตทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

ตามที่ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันอังคารที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๖๓ เห็นชอบ (ร่าง) แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕ ตามที่คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติเสนอ โดยได้กำหนดกิจกรรมการปฏิรูปที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (Big Rock) ที่เกี่ยวข้องกับ การปฏิรูปประเทศ โดยกำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการ พิจารณาจัดทำสาระสำคัญและเนื้อหาที่จะบรรจุ เรื่อง เขตทางทะเล และเขตทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งในหลักสูตรการศึกษา รวมทั้งการติดตาม การดำเนินการบรรลุหลักสูตรการศึกษาของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุวัตถุประสงค์ตามแผนการปฏิรูปประเทศ โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ และ ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ ประกอบกับหมวด ๔ แนวการจัดการศึกษา มาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อจัดทำแนวทางการดำเนินการขับเคลื่อนการส่งเสริมจัดการเรียนการสอน เรื่อง ทะเลและมหาสมุทร และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล และกรอบหลักสูตร (ท้องถิ่น) เขตทางทะเล และเขตทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งโดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ดังนี้

๑. องค์ประกอบ

๑.๑	นายวีระ แข็งกสิการ รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	ประธานคณะทำงาน
๑.๒	นายปรีดี ภูสีน้ำ ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ	รองประธานคณะทำงาน
๑.๓	ผู้อำนวยการสำนักบูรณาการกิจการการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	คณะทำงาน
๑.๔	นายวิจารณ์ สิมาฉายา ผู้อำนวยการสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย	คณะทำงาน
๑.๕	ผู้แทนสำนักงานสภาพัฒนาการศรัทธาแห่งชาติ	คณะทำงาน
๑.๖	ผู้แทนกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	คณะทำงาน
๑.๗	ผู้แทนศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.)	คณะทำงาน
๑.๘	พลเรือเอก จุมพล ลุมพิกานนท์	คณะทำงาน
๑.๙	พลเรือโท ศิริชัย เนยทอง	คณะทำงาน
๑.๑๐	พลโท ชัยวิทย์ ชยาภินันท์	คณะทำงาน
๑.๑๑	นาวาเอก พิษยนทร์ ต้นประเสริฐ	คณะทำงาน

/๑.๑๒ นาวาเอก...

กรอบเนื้อหาวิชา เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 และ กศน. ระดับประถมศึกษา

-๒-

๑.๑๒	นาวาเอก กิตติพงษ์ จันทร์สมบุรณ์	คณะทำงาน
๑.๑๓	นางพวงทอง อ่อนอุระ	คณะทำงาน
๑.๑๔	นางสาวสุขพัชรา ชิมเจริญ ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ ชำราชการบ้านาญ	คณะทำงาน
๑.๑๕	นางลาวัลย์ ตรีเนตร ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ ชำราชการบ้านาญ	คณะทำงาน
๑.๑๖	นายเจตนา เมืองมูล ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ ชำราชการบ้านาญ	คณะทำงาน
๑.๑๗	นางบัวบาง บุญอยู่ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ ชำราชการบ้านาญ	คณะทำงาน
๑.๑๘	นางนงคินุช อุทัยศรี ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ ชำราชการบ้านาญ	คณะทำงาน
๑.๑๙	นางสาวชยพร กระจ่างทอง ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาหลักสูตรและมาตรฐานการเรียนรู้ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	คณะทำงาน
๑.๒๐	นายศตรรรม ประจงค์ นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	คณะทำงาน
๑.๒๑	นางจิตรา ศาสนัส นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	คณะทำงาน
๑.๒๒	นางรุ่งอรุณ หัสชู ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาญจนบุรี	คณะทำงาน
๑.๒๓	นางเบญจมาศ อภิชาติประคัลภ์ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกรุงเทพมหานคร	คณะทำงาน
๑.๒๔	นางสาวอริญญา ธาราวร ศึกษานิเทศก์ชำนาญการ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกรุงเทพมหานคร	คณะทำงาน
๑.๒๕	นายชัชวาล พรหมเรือง ศึกษานิเทศก์ชำนาญการ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดชุมพร	คณะทำงาน
๑.๒๖	นางสาวอุราพร เข้มพงษ์ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กรุงเทพมหานคร	คณะทำงาน

/๑.๒๗ นางสาว...

-๓-

๑.๒๗	นางสาวอุมาพร รังสิยานนท์ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกรุงเทพมหานคร	คณะทำงานและเลขานุการ
๑.๒๘	นายดิษฐ์นันท์ เส้นฤทธิ์ นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ สำนักบูรณาการกิจการการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
๑.๒๙	นายบุญญวิชัย สุวรรณรัตน์ นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ สำนักบูรณาการกิจการการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
๑.๓๐	นางสาวกรัณษิณี สายนุ้ย พนักงานวิเคราะห์นโยบายและแผน สำนักบูรณาการกิจการการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
๑.๓๑	นางสาวอภิญา สุขโข ผู้ช่วยปฏิบัติงานด้านวิเคราะห์นโยบายและแผน สำนักบูรณาการกิจการการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	ผู้ช่วยเลขานุการ
๑.๓๒	นางสาวณิชนันท์ งอกสิริพันธุ์ ผู้ช่วยปฏิบัติงานด้านวิเคราะห์นโยบายและแผน สำนักบูรณาการกิจการการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	ผู้ช่วยเลขานุการ
๑.๓๓	นางสาวมาริยา อินทร์เขียว ผู้ช่วยปฏิบัติงานด้านวิเคราะห์นโยบายและแผน สำนักบูรณาการกิจการการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	ผู้ช่วยเลขานุการ

๒. อำนาจหน้าที่

- ๒.๑ จัดทำสาระสำคัญและเนื้อหาเรื่อง เขตทางทะเล และเขตทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง สำหรับการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
- ๒.๒ จัดทำคู่มือการใช้เนื้อหาเรื่อง เขตทางทะเล และเขตทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง สำหรับการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
- ๒.๓ ออกแบบสื่อการเรียนการสอนเพื่อใช้ประกอบเนื้อหาเรื่อง เขตทางทะเล และเขตทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง สำหรับการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
- ๒.๔ จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงาน และข้อเสนอแนะ เสนอต่อผู้บริหาร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- ๒.๕ ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย
ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๐๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๔

(นายสุภัทร จำปาทอง)
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

กรอบเนื้อหาวิชา เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 และ กศน. ระดับประถมศึกษา

ผู้สนับสนุนในการจัดพิมพ์หนังสือ

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและพลังงานแห่งชาติ

กรอบเนื้อหา วิชา เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 3 และ กศน. ระดับประถมศึกษา

ผู้พิมพ์ กระทรวงศึกษาธิการ

พิมพ์ครั้งที่ 1 มิถุนายน 2565

จำนวน 300 เล่ม

พิมพ์ที่ บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน)

378 ถนน ชัยพฤกษ์ แขวง ตลิ่งชัน เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร 10170

กรอบเนื้อหาวิชา เขตทางทะเลของประเทศไทย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 และ กศน. ระดับประถมศึกษา

**กองส่งเสริมและพัฒนากาการบริหารการศึกษาในภูมิภาค
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ**

อาคารสมารักษ์ ชั้น 3 ถนนราชดำเนินนอก
แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300
โทรศัพท์ 0 2280 2723, 0 2281 8881